

Toponimija Đakovštine

Čatić, Ivana

Doctoral thesis / Disertacija

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:828753>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-20**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Lorenza Jägera 9

Ivana Čatić

TOPONIMIJA ĐAKOVŠTINE

Doktorska disertacija

Mentor: dr. sc. Domagoj Vidović

Osijek, 2017.

ZAHVALE

Ovim doktorskim radom započinje jedno novo razdoblje u mom životu, a za to sam zahvalna mnogim ljudima koji su mi omogućili pozitivno okruženje, poticali me, savjetovali i trpjeli.

Prvo se želim zahvaliti svom mentoru, dr. sc. Domagoju Vidoviću koji me je strpljivo vodio na putu od 'znanstvenoga nedonoščeta' do 'znanstvenoga novorođenčeta'. Zahvaljujem mu se na svim smjernicama i savjetima, ali i na znanju koje mi je omogućio.

Zahvaljujem se i izv. prof. dr. sc. Dunji Brozović Rončević koja me je uvela u svijet onomastike. Isto tako zahvaljujem se i prof. dr. Marku Samardžiji te doc. dr. sc. Marti Andri na korisnim savjetima, podršci i poticaju.

Želim se zahvaliti i svom profesoru koji me je potaknuo upisati doktorski studij, izv. prof. dr. sc. Ivanu Jurčeviću, a bio mi je i mentorom diplomskoga rada. Hvala i doc. dr. sc. Ani Mikić na lekturi doktorskoga rada.

Zahvaljujem se i svojoj ravnateljici, Ružici Primorac, prof. koja mi je omogućila nesmetano bavljenje znanstvenim radom. Svakako ne smijem zaboraviti ispitanike kojih je bilo mnogo, a bez njih i njihove srdačne suradnje ne bi bilo ovoga rada.

Napose, želim se zahvaliti i svojoj obitelji, suprugu Vladi i djeci Ani i Karlu na strpljenju, podršci i razumijevanju, ali i na konstruktivnim savjetima koje su mi davali. Djeca i suprug bili su mi vedri putokazi na mom znanstvenom putovanju, vraćali su me kada bih skrenula s puta i poticali me da idem dalje. Isto tako hvala mojim roditeljima Marici i Ivici Čaleti na svemu što su mi pružili tijekom moga školovanja. Bez njihove podrške, poticaja, razgovora i savjeta, ne bih uspijevala u svojim životnim ciljevima. Hvala i mojoj svekrvi, Katici Čatić, koja je uvijek bila spremna uskočiti i pomoći mi kada je to bilo potrebno. I na kraju hvala mom djedu, Marku Keliću, koji mi je u već poodmakloj fazi bolesti puno pomogao svojim širokim znanjem i životnim iskustvom, žao mi je što nije doživio dovršetak moga rada, a silno je to želio.

SADRŽAJ

1. UVOD	6
1.1. Ciljevi i predmet rada	6
1.2. Metodološki postupci i struktura rada	8
2. ZEMLJOPISNI SMJEŠTAJ	10
2.1. Geomorfološke osobitosti Đakovštine	12
2.2. Fitomorfološke i klimatske osobitosti Đakovštine	15
3. POVIJEST ĐAKOVŠTINE	17
3.1. Prapovijest i povijest do dolaska Hrvata	17
3.2. Hrvatska doseoba do dolaska Turaka	19
3.3. Za vrijeme turske vladavine	20
3.4. Od oslobođenja od Turaka do danas	23
4. DEMOGRAFSKI RAZVOJ ĐAKOVŠTINE	26
5. DIJALEKTOLOŠKI OPIS PODRUČJA	29
5.1. Đakovština kao dio štokavskoga narječja – slavonskoga dijalekta – posavskoga govora	29
5.2. Podjela posavskoga govora prema naglasku	31
5.3. Osnovna obilježja govora Đakovštine iščitana iz toponima	32
6. TOPONIMIJA	37
6.1. Uvod	37
6.2. Bakićev opis Đakovštine	37
6.3. Mjestopis Đakovštine	41
6.4. Ojkonimija	81
6.4.1. Motivacijska razredba ojkonima	81
6.4.1.1. Toponimijski nazivi	82
6.4.1.2. Toponimijska metafora	82
6.4.1.3. Ojkonim koji označuje oblik i površinska svojstva tla	82
6.4.1.4. Ojkonimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima	82
6.4.1.5. Ojkonimi motivirani nazivima biljaka, biljnih zajednica i plodova ...	82
6.4.1.6. Ojkonim motiviran ljudskom djelatnošću	82
6.4.1.6.1. Ojkonimi prema izgrađenim objektima, zdanjima i tipovima naselja	82
6.4.1.6.2. Ojkonim prema gospodarskoj djelatnosti	82

6.4.1.6.2.1. Ojkonim u svezi s privođenjem tla kulturi	82
6.4.1.6.3. Ojkonimi uvjetovani vjerskim životom zajednice	82
6.4.1.7. Ojkonimi antroponimnoga postanja	82
6.4.1.8. Ojkonim etničkoga postanja	82
6.4.1.9. Ojkonim nejasnoga postanja	82
6.5. Motivacijska razredba toponima	83
6.5.1. Toponimi motivirani geomorfološkim obilježjima prostora	85
6.5.1.1. Toponimijski nazivi	85
6.5.1.2. Toponimijske metafore	87
6.5.1.3. Toponimi s obzirom na razmještaj, oblik i izgled tla ili vode	88
6.5.1.3.1. Toponimi prema smještaju zemljopisnoga objekta	88
6.5.1.3.2. Toponimi koji označuju oblik i površinska svojstva tla ili vode (izvorni i metaforični)	88
6.5.1.3.3. Toponimi koji se odnose na sastav i osobitosti tla ili vode	89
6.5.1.4. Toponimi motivirani prirodnim pojavama	90
6.5.1.5. Toponimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima	91
6.5.1.6. Toponimi motivirani nazivima biljaka, biljnih zajednica i plodova te biljnih prerađevina	94
6.5.1.7. Toponimi motivirani nazivima životinja, dijelova životinjskoga tijela, te nazivima životinjskih staništa	98
6.5.2. Zemljopisna imena od drugih toponima	99
6.5.3. Toponimi motivirani ljudskom djelatnošću	102
6.5.3.1. Toponimi prema izgrađenim objektima, zdanjima	102
6.5.3.1.1. Gospodarski objekti	102
6.5.3.1.2. Vojni i obrambeni objekti	104
6.5.3.2. Toponimi prema obitavalištima te javnim prostorima i putovima ...	104
6.5.3.3. Toponimi prema gospodarskoj djelatnosti	105
6.5.3.3.1. Toponimi u svezi s poljoprivrednom djelatnošću	105
6.5.3.3.1.1. Toponimi u svezi s uzgojem kultura i tipovima obradivih zemljišta	105
6.5.3.3.1.2. Toponimi u svezi s veličinom i granicom obradiva zemljišta	106
6.5.3.3.1.3. Toponimi u svezi s privođenjem tla kulturi	106
6.5.3.3.2. Toponimi koji se odnose na vinogradarstvo	107

6.5.3.3.3.	Toponimi u svezi s uzgojem životinja	108
6.5.3.3.3.1.	Toponimi u svezi sa stočarstvom, obitavalištima za stoku i opremom za stoku	108
6.5.3.3.3.2.	Toponimi u svezi s pčelarstvom	108
6.5.3.3.4.	Toponimi u svezi s drugim gospodarskim djelatnostima	108
6.5.3.3.4.1.	Toponimi u svezi sa šumarstvom i drvopreradaivačkom industrijom	108
6.5.3.3.4.2.	Toponimi u svezi s voćarstvom i voćnim prerađevinama	109
6.5.3.3.4.3.	Toponimi u svezi s uzgojem orašastih plodova	109
6.5.3.3.4.4.	Toponimi u svezi s proizvodnjom alkohola	109
6.5.3.3.4.5.	Toponimi u svezi s ugostiteljstvom i trgovinom	110
6.5.3.3.4.6.	Toponimi u svezi s građevinarstvom	110
6.5.3.3.4.7.	Toponimi u svezi s rudarstvom	110
6.5.3.4.	Kulturno-povijesna uvjetovanost toponima	110
6.5.3.4.1.	Toponimi u svezi s vojnom, upravnom i sudskom vlašću te imovinsko-pravnim odnosima	110
6.5.3.4.2.	Toponimi u svezi s mjesnom poviješću i mjesnim predajama	111
6.5.3.5.	Toponimi uvjetovani duhovnim i vjerskim životom zajednice	112
6.5.3.5.1.	Toponimi motivirani imenima kršćanskih svetaca, po vjerskim zajednicama te crkvenim građevinama i posjedima	112
6.5.3.5.2.	Prežitci pretkršćanskih vjerovanja	113
6.5.3.5.3.	Ostali elementi duhovne kulture	113
6.5.4.	Toponimi antroponimnoga postanja	113
6.5.4.1.	Višerječni toponimi antroponimnoga postanja	117
6.5.4.2.	Jednorječni toponimi antroponimnoga postanja	121
6.5.5.	Toponimi etničkoga ili etnonimskoga postanja	129
6.5.6.	Toponimi nejasnoga postanja	131
6.6.	Usporedba terenski potvrđenih toponima s administrativnim imenima	132
6.7.	Zaključak – opći osvrt na toponimiju Đakovštine	133
7.	LITERATURA	138
8.	SAŽETAK	145
9.	ABSTRACT	146
10.	ŽIVOTOPIS	147

11.	PRILOZI	148
11.1.	Prilog 1. Popis kratica.....	148
11.2.	Prilog 2. Popis ojkonima	149
11.3.	Prilog 3. Popis toponima	150
11.4.	Prilog 4. Popis i smještaj terenski potvrđenih toponima	184
11.5.	Prilog 5. Popis etnika i ktetika	220

1. UVOD

1.1. Ciljevi i predmet rada

U ovome se radu obrađuje toponimija Đakovštine te se analiziraju neke osobitosti mjesnih govora iščitane iz toponimijske građe. Ključni je dio rada motivacijska razredba toponima. Cilj je rada uočiti najčešće motivacije, odnosno, koji su se sve životni aspekti sredine odrazili u toponimiji Đakovštine.

U uvodnom se dijelu rada daju ciljevi, predmet i metodologija rada, analizira se zemljopisni smještaj selā, geomorfološka i fitomorfološka raščlanjenost prostora, Đakovštine i svih sela Đakovštine te se analizira govor Đakovštine na fonološkoj, naglasnoj, morfološkoj i leksičkoj, a djelomično i na sintaktičkoj razini.

Središnji je dio rada posvećen obradbi toponimijske građe prema motivacijskim kriterijima. Donose se nove onimijske spoznaje temeljene na građi prikupljenoj terenskim radom s ispitanicima u selima i građi prikupljenoj uz pomoć ARKOD-a¹. Onimi se bilježe, klasificiraju, analiziraju i uspoređuju s onomastičkim izvorima². U zaključnim se dijelovima rada donose popisi toponima abecednim slijedom. U središnjem dijelu rada, kroz analizu toponimijske građe, donose se zaključci s područja onomastike, ali i dijalektologije i jezikoslovlja uopće. Također, u središnjem dijelu govori se o povijesti, kulturi, a napose o duhovnom, svjetovnom, društvenom i gospodarskom životu Đakovštine i ljudi pojedinih sela.

Cjelina posvećena toponimiji donosi popise i opise toponima prikupljenih terenskim radom, zabilježene na različitim zemljovidima te popisane u ARKOD-u. Toponimi pojedinih sela popisani su i opisani u zasebnim potpoglavljima te su, gdje je to bilo moguće, rastumačena podrijetla pojedinih toponima.

U zaključnom se dijelu cjeline o toponimiji iznose nove spoznaje do kojih je istraživanje dovelo.

Cilj je središnjega dijela rada zabilježiti i s onomastičkoga stajališta proučiti toponimiju selā Đakovštine koja se nalaze u sklopu Đakovačko-osječke nadbiskupije,

¹ ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednoga zemljišta u Republici Hrvatskoj. Cilj je ARKOD-a omogućiti poljoprivrednicima lakši i jednostavniji način podnošenja zahtjeva za potporu kao i njihovu transparentnu upotrebu.

² Izvori za prikupljanje i tumačenje onomastičke građe: katastarske karte, povijesne katastarske karte, toponimijska građa koju bilježi Mate Šimundić na području Đakovštine, *Uvod u imenoslovlje, Hrvatski prezimenik, Bračka toponimija i Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora* Petra Šimunovića, *Zažapska onomastika* Domagoja Vidovića, *Enciklopedijski rječnik, Etimologijski rječnik* Petra Skoka, *Gazophylacium i Akademijin rječnik*.

odnosno na području Đakovštine u Slavoniji. Cilj je popisati i opisati toponime te ih klasificirati prema motivacijskim kriterijima.

Ovaj bi rad prvenstveno trebao biti dio sustavnoga proučavanja onimije u Đakovštini, a time i u Slavoniji. Toponimijskim se proučavanjem u Đakovštini sustavnije bavio Mate Šimundić u svom djelu *Đakovštinska toponimija* iz 1995. godine, no prije njega toponimijom Slavonije bavio se i Stjepan Sekereš u radu *Slavonska zemljišna imena* (1982). Nešto kasnije, odnosno 2002. godine, Petar Šimunović piše rad *Ojkonimija srednjovjekovne Vukovske župe*. Napose, i Stanko Andrić u svom radu *Imenica vas u staroj slavonskoj toponimiji* (2013) analizira podrijetlo imenice *vas/ves* u hrvatskom jeziku, odnosno odraz toga motivacijskoga apelativa u slavonskim ojkonimima. Toponimijske i antroponimijske podatke moguće je pronaći u monografijama župa, općina ili selā te u nekim nesustavnim proučavanjima rodoslovnih stabala.

Toponimijska je građa prikupljena terenskim radom i proučavanjem arhivskih, povijesnih i katastarskih zemljovida, ali i preuzimanjem imena s ARKOD-a.

Toponimi navedenoga područja proučavaju se kao živi jezični spomenici koji odražavaju materijalno, kulturološko, tradicijsko, duhovno i jezično nasljeđe. Kao takvi, mogu se uporabiti u daljnjim povijesnim, jezikoslovnim (time i onomastičkim te dijalektološkim) i kulturološkim istraživanjima.

U radu se toponimi analiziraju etiološki i etimološki, uočava se čestotnost određenih toponima, antroponima ili zoonima te povezanost onima s raznolikim leksikom koji je povijest ostavila na obrađivanom području. Obradeni se onimi svrstavaju u određene kategorije (vrste) prema onomastičkoj kategorizaciji koju rabi Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Unutar toponimije analiziraju se ojkonimi, anojkonimi (obradive površine, šume), hodonimi, hidronimi (rijeke, potoci, bare, močvare, jezera, vrela). Svi su toponimi ubicirani i opisani koliko je bilo moguće. Rad prikazuje kako su nastajali toponimi, koliko je star toponimijski korpus i čuvaju li se starija imena. Ujedno se uočava razlika u toponimijskoj građi prikupljenoj terenskim radom, a koja čuva motivacijske starine, i toponimijske građe preuzete s ARKOD-a.

Rad će prikazati i govore pojedinih sela kao dio štokavskoga slavonskoga narječja, odnosno dijela posavskih govora, kako bismo onime mogli ispravno tumačiti unutar jezičnoga sustava u kojem su nastali, odnosno opisati na temelju dijalektnih podataka kako su se, kada i

zašto mijenjali. Govor je prikazan na fonološkoj, naglasnoj, morfološkoj, tvorbenoj i leksičkoj razini (posebice je istaknut inojezični utjecaj različitih jezika na leksički, a time i imenski korpus). Analiza govora bit će iščitavanje osobitosti govora iz imenskoga korpusa prikupljenoga terenskim radom.

1.2. Metodološki postupci i struktura rada

Polazišna je metoda rada prikupljanje onimijskoga korpusa, no osnovni je toponimijski izvor terenski rad (ispitanici) za područje istočne Đakovštine³. Preostali dijelovi Đakovštine analizirani su preuzimanjem toponima s ARKOD-a koji se tamo bilježe kao 'domaće ime'. Kao već postojeći obrasci obrade, uzori ovom radu bili su Ankica Čilaš Šimpraga sa svojim doktorskim radom (Čilaš Šimpraga 2006), knjige *Zažapska onomastika* Domagoja Vidovića (2014) te *Toponimija otoka Brača* (2004) i *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora* (2005) akademika Petra Šimunovića.

U stvaranju toponimijskoga korpusa istočne Đakovštine ispisani su svi toponimi koje su ispitanici naveli, a potom su ispisani svi toponimi s arhivskih katastarskih zemljovida i suvremenih katastarskih zemljovida. Korpusi su međusobno uspoređivani, a najviše su se u obzir uzimali podatci ispitanika. Imena koja su naveli ispitanici zabilježena su i označena na katastarskim kartama kako bi im se kasnije mogao opisati smještaj u odnosu na pripadajuće selo. Potom su onimi obrađeni etimološki, etimološki, tvorbeno i dijalektološki da bi se došlo do potrebnih podataka o postanku i motivaciji imena. Toponimi su uspoređivani s postojećim onimijskim korpusima zabilježenima u Hrvatskoj.

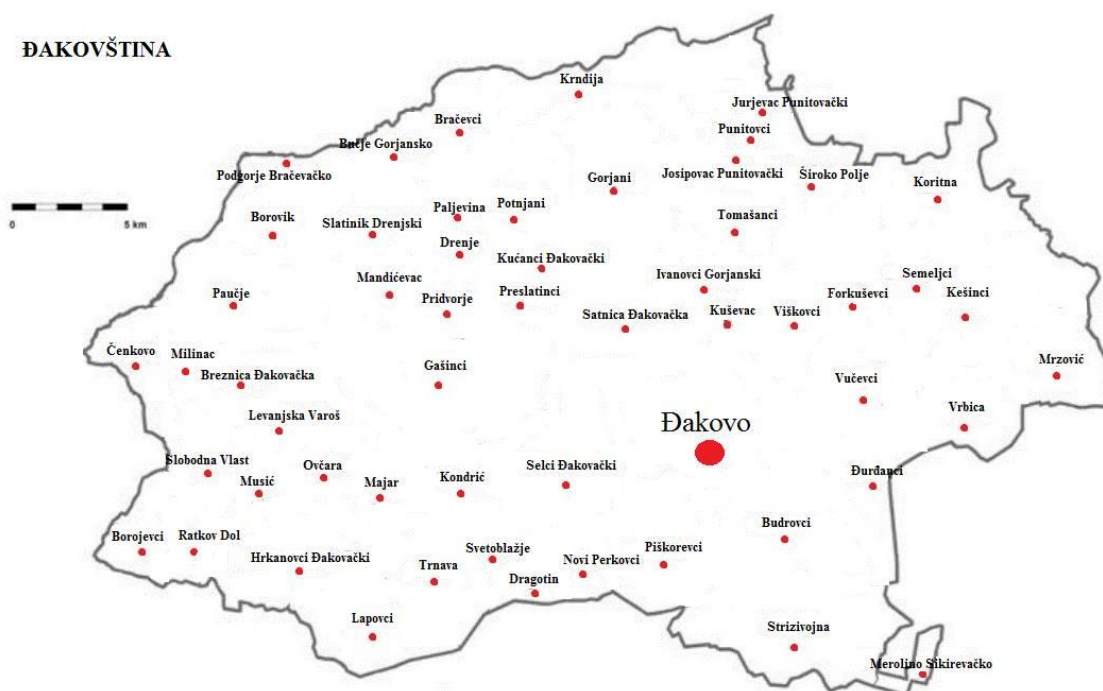
Preuzimanjem toponima s ARKOD-a stvoren je korpus za obradbu toponima preostalih dijelova Đakovštine (zapadne, sjeverne i južne). Toponimi su popisani i složeni u abecedarij, označeno je kojemu selu svaki pojedini toponim pripada, a nakon toga je korpus motivacijski analiziran. Osnova za motivacijsku analizu bile su podjele preuzete iz *Zažapske onomastike* (2014) Domagoja Vidovića te *Uvod u hrvatsko imenoslovlje* (2009) Petra

³ Želim zahvaliti svim strpljivim ispitanicima koji su mi pomogli prikupiti onimijsku građu: Marku Keliću (pok.) (1922.) iz Forkuševaca, Jozi Šerbedžiću *Rökinčinom* (1931.) iz Kešinaca, Jozefini Ležaja (1937.), Tomislavu Pilipoviću (1956.) i Željku Pilipoviću (1973.) iz Vučevaca, Antunu Garvanoviću *Gärvanića* (1950.) i Mirku Radoniću *Andretića* (1959.) iz Semeljaca, Áni Lončarević *Slávićevoj* (1937.), Ivanu Korajcu *Périmom* (1941.) i Grgi Lončareviću *Slávićevom* (1957.) iz Koritne, Stjepanu Plavšiću *Kristićevom* (1937.) iz Viškovaca, Josipu Luciću *Mätkovom* (1931.) i Blaženki Guvo (1964.) iz Mrzovića, Petru Šaliću (pok.) (1930.) iz Vrbice, Ivanu (Ivi) Andriću *Šumarovom* (1935.), Vinku Glavačeviću *Slúkinom* (1937.) i Hrvoju Glavačeviću *Slúkinom* (1965.) iz Strizivojne, Ivi Kovačeviću *Frânjinom* (1949.) iz Budrovaca, Ivanu Vrtariću *Stólićevom* (1941.) iz Piškorevaca, Stjepanu Stojakoviću *Kušićevom* (1961.), Ružici Stojaković *Jóvinom* (1969.), Mariji Stojaković *Antúnovom* (1936.) i Jeleni Marinović *Čikmakovom* (1982.) iz Đurđanaca. Željela bih se zahvaliti i Saši Brataljenoviću iz Selaca Đakovačkih za pomoć pri prikupljanju hilonima te etnika i kjetika zapadne Đakovštine.

Šimunovića. Osnovne su podjele proširene s obzirom na specifične potrebe prikupljenoga korpusa toponima.

Neizostavan je i opis govora u kojem se uočava koliko imena odražavaju dijalektnu sliku područja unutar kojega su nastala. Govori Đakovštine pripadaju štokavskom slavonskomu narječju, odnosno posavskim govorima koje je definirao i omeđio Josip Lisac (2003¹). Govore toga područja obrađivali su Milan Rešetar (1907), Stjepan Ivšić (1913), Stjepan Pavičić (1920), Božidar Finka (1976) i Josip Lisac (2003¹, 2003² i 2009). Na leksičku razinu govora uvelike su utjecali jezici susjednih naroda (najviše mađarski, potom njemački) te osvajača (turski) koji su prošli Slavonijom. O turcizmima u seoskom slavonskom govoru raspravlja Marta Andrić (2003), a o germanizmima i hungarizmima u hrvatskom jeziku uopće i u pojedinim dijalektnim područjima Krunoslav Puškar (2010). Utjecaji tih jezika očituju se u leksiku, a samim time i u imenima. U leksiku se bilježi i niz arhaizama koji se iščitavaju u onimiji.

2. ZEMLJOPISNI SMJEŠTAJ

Sela kojima se ovaj rad bavi i u kojima je provedeno istraživanje zauzimaju cijelu Đakovštinu, odnosno nalaze se u istočnoj Slavoniji. Smještene su u Osječko-baranjskoj županiji. Na cjelokupnom je području te županije godine 2011., prema zadnjem popisu stanovništva, bilo 319 245 stanovnika. U postotcima, Hrvata je bilo 70,3 %, Srba 16,1 %, Mađara 3,8 %, a ostalih 9,8 %. Na prostoru Đakovštine 2011. godine bilo je 47 560 stanovnika, od toga su 95 % Hrvati, 1 % Srbi, 0,13 % Mađari, 1,51 % Slovaci, 0,18 % Albanci, 0,03 % Bošnjaci, 0,06 % Nijemci, 0,02 Rusini te 2 % ostali.

Đakovštinu čine povišena lesna tla koja su slična onima u zapadnom Srijemu. Zapadni se dijelovi Đakovštine izdižu u istočne ogranke Krstova, Dilja i Krndije. U tom dijelu Đakovštine prostire se dosta šuma, a naselja su nastala na starim krčevinama.

Đakovština zauzima područje Osječko-baranjske županije koje je nekada pripadalo đakovačkom crkvenom vlastelinstvu. Granice su se vlastelinstva u prošlosti mijenjale. Do odlaska Turaka, u srednjemu vijeku, vlastelinstvo je bilo znatno veće, a još se više smanjilo 1745. godine, kada se od njega odcjepljuje posavski dio koji je pripojen Vojnoj krajini. Đakovačko je vlastelinstvo ukinuto, odnosno reorganizirano poslije 1848., ali taj kraj i dalje pokazuje regionalnu posebnost. Nakon 1848. počinje se upotrebljavati ime Đakovština. Današnje su granice Đakovštine uglavnom iste kao one iz prve polovice 19. st. – sjeverna se granica poklapa s tokom rijeke Vuke, južna vodi grebenom Dilja (vrh Lipovica, 423 m),

odakle se spušta prema istoku do sela Lapovaca i Dragotina. Dalje prema istoku ide preko Novih Perkovaca, Piškorevaca, Budrovaca (na jugu), Vrbice i Mrzovića (krajnji istok Đakovštine). Istočna granica Đakovštine presijeca đakovački ravnjak istočnije od Mrzovića i Koritne.

Đakovačko crkveno vlasništvo potječe otprilike iz 1240. godine, kada je ovdašnju zemlju *Diacon* vojvoda Koloman darovao bosanskom biskupu sa sjedištem u Vrhbosni. Donaciju je 1244. godine potvrdio Kolomanov brat kralj Bela IV. U toj su ispravi utvrđene međe novoutemeljenoga vlastelinstva. Unutar njega nalazila su se sljedeća naselja: Đakovo, Vučevci, Piškorevci, Budrovci, Vrpolje, Perkovci, Čajkovci, Kopanica, Beravci, Gundinci, Divoševci, Kupina, Prnjavor, Novigrad, Svilaj i Sredanci. Nakon turske okupacije Đakovštine crkveno je vlastelinstvo ukinuto, a njegovu su zemlju dobili turski spahije. Hrvati s toga područja ostali su u svojim selima, većina ih nije prihvatila islam, no manji dio jest. Islamizirani Hrvati uskoro su kolonizirani u južnu Ugarsku oko Pečuha. U ispražnjena sela Turci su doselili pravoslavne Vlahe iz Bosne, a uz njih su dolazili i bosanski Hrvati, Šokci, koji su se doseljavali u katolička sela među starosjedilačke Hrvate. Na području Đakovštine 1680. godine bilo je oko 90 vlaških obitelji. U turskom su razdoblju na području Đakovštine bile dvije katoličke župe: Dragotin i Selci. Dragotinskoj su župi pripadala južna sela Đakovštine (oko 3000 katoličkih žitelja 1660. godine), a selačkoj župi ostala sela (oko 1280 žitelja).

U drugoj je polovici 17. stoljeća na đakovačkom području bilo 89 sela – u njih 77 živjelo je isključivo hrvatsko stanovništvo, u četirima selima živjeli su isključivo Vlasi (Čenkovo, Povučje, Beketinci i Vučevci), dok su u preostalih osam sela (Ratkov Dol, Borojevci, Slobodna Vlast, Majar, Kućanci, Potnjani, Nabrđe i Podgorje) živjeli pomiješani Hrvati i Vlasi.

Od postojećih 89 sela, osam ih je raseljeno do 1665. godine, a još ih je 40 raseljeno u razdoblju od 1673. do 1710. godine. Neka od njih nikada više nisu obnovljena, a u neka su pristigli novi doseljenici. Vlaški su povratnici naselili Harkanovce, Svetoblažje, Breznicu, Bračevce, Popovce, Podgorje i Mrzović. Nakon odlaska Turaka, popis Đakovštine iz 1702. spominje 55 sela sa 796 kućanstava (starosjedoci – 547 domova, Vlasi – 150 domova, ostali – novoselci). Dakle, bilo je oko 8000 stanovnika. No taj popis spominje i 26 opustjelih sela s oko 17 000 jutara neobrađene zemlje.

Početak 18. st. đakovačko je vlastelinstvo obnovljeno, no njegove granice nisu bile poznate i konačno utvrđene do doba biskupa Bakića⁴. Vlastelinstvo je tada obuhvaćalo 75 000 jutara zemlje. U tom razdoblju većih seoba nije bilo, osim u razdoblju od 1752. do 1756., kada se doselilo nešto Hrvata iz Bosne (Derвента i Plehan). Tadašnji ih je biskup Čolnić⁵ naselio u Josipovac (kasnije Vuka), Široko Polje i Punitovce, a kasnije su se raselili i po drugim selima Đakovštine.

Nakon ukidanja feudalnih odnosa 1848. došlo je u đakovačkim selima do društvenih i imovinskih promjena. Tadašnji biskup Strossmayer napravio je reorganizaciju cjelokupnoga ustrojstva vlastelinstva te, između ostaloga, vlastelinstvo podijelio na dvije manje cjeline: đakovačku i semeljačku, a svaku od njih na manja područna dobra. Na tim dobrima rade seljaci kao najamni radnici i zbog toga sve više đakovačkih seljaka prodaje svoju zemlju s namjerom da počne raditi na vlastelinskim dobrima. Tu zemlju kupuju bački Nijemci, koji se na taj način doseljavaju u đakovačka sela. To je razlog zbog kojega do kraja 19. stoljeća neka đakovačka sela postaju etnički raznolika. Nijemci su u Đakovštini ostali do konca Drugoga svjetskoga rata, kada se sele u Njemačku. Njihove puste domove tada naseljavaju kolonisti iz različitih krajeva Hrvatske i Bosne.

Današnji Đakovački dekanat obuhvaća sljedeće župe: Drenje, Đakovo 1 i 2, Gorjani, Kuševac, Levanjska Varoš, Piškorevci, Punitovci, Satnica Đakovačka, Selci Đakovački, Semeljci, Trnava, Viškovci, Vrbica i Vuka.

2.1. Geomorfološke osobitosti Đakovštine

Đakovština čini onaj dio Slavonije ili istočne Hrvatske koji je nekada pripadao đakovačkom crkvenom vlastelinstvu. Taj se prostor, dakako, tijekom povijesti zbog različitih

⁴ Petar Bakić bio je biskup Bosansko-đakovačke biskupije od 1716. do 1749., suvremenoga i prosvjetiteljskoga duha, sukobljavao se i s Carskom komorom i s franjevcima, a postavio je temelje izgleda budućega Đakova i Đakovštine. Zacrtao je liniju crkvenih gradnji u središtu Đakova, organizirao trgovinu ratarsko-stočarskim proizvodima, podigao više skladišta za spremanje i čuvanje hrane. S razvojem vlastelinskih stručnih službi počela se u gradu osjećati potreba za obrtničkim majstorima, a počela je dolaziti i sezonska radna snaga. Bakić je obnovio opustjele turske vinograde, a proradile su i četiri vodenice, nastavlja s obnovom ergele, obnavlja i biskupski dvor. Obnovio je župnu crkvu sv. Jurja i dao joj barokni izgled (bila je to jedina barokna crkva rotunda u Slavoniji), srednjovjekovnu crkvu sv. Bartola u Mikanovcima te crkvu u Dragotinu. No njegov najveći sakralno-graditeljski zahvat bilo je dovršenje Patačićeve kasnobarokne katedrale.

⁵ Josip Antun Čolnić bio je biskup Bosansko-đakovačke biskupije od 1751. do 1773. Došavši u Đakovo, zatekao je četiri župe, Đakovo, Gorjane, Vrpolje i Vrbicu, kojima su upravljali franjevci. Odlukom carskoga dvora iz 1754. franjevci su morali predati upravu župa svjetovnom svećeništvu, što su i učinili. Biskup Čolnić dao je popraviti i pokriti crkvu sv. Bartola u Novim Mikanovcima 1751., a potom je započeo graditi crkve u svojoj biskupiji. U Trnavi 1752. godine kupuje posjed gdje gradi ljetnu rezidenciju te podiže biskupijske vinograde. Gradi nove crkvene zgrade u Mrzoviću 1760., u Đurđancima 1762., Ivanovcima 1766., Tomašancima 1769. te u Starim Mikanovcima i Piškorevcima 1769. Obnavlja katedralnu crkvu i podiže novu biskupsku rezidenciju. Godine 1753. daje srušiti istočni dio srednjovjekovnih zidina te na njihovim temeljima gradi novu rezidenciju koja i danas postoji te zajedno sa Strossmayerovom katedralom zatvara jednu stranu trga. Gradnja je trajala do 1761. kada je napravljena biskupska kapela.

utjecaja mijenjao. Današnje se granice Đakovštine poklapaju s nekadašnjim granicama Općine Đakovo, administrativne jedinice za vrijeme SFR Jugoslavije. Sjeverna granica Đakovštine prati tok rijeke Vuke, dok zapadna prelazi brdske predjele Krstova. Južna granica započinje na grebenu Dilja te se spušta prema Lapovcima i Dragotinu, odnosno prema jugoistoku. Jugoistočna se granica pruža južno od Novih Perkovaca, Piškorevaca, Budrovaca i Strizivojne pa sve do istočne granice koja je istočno od Koritne, Vrbice i Mrzovića, presijecajući đakovački ravnjak (usp. Marković 1976: 148–149).

Nizom geoloških procesa⁶ tijekom oko šezdeset pet milijuna godina razvoja Zemljine površine nastao je reljef kakav i danas prepoznajemo u Slavoniji.

Najveći je dio Đakovštine praporni ravnjak koji se na svojim zapadnim dijelovima uzdiže prema pobrđu Dilja, Krstova i Krndije. Ravne dijelove presijeca mnoštvo potoka, od kojih su veći Breznica, Kaznica i Jošava te rijeka Vuka. Mnoštvo je manjih potoka nestalo umjetnim prokopavanjem kanala koji služe za odvod ili dovod vode na obradive površine, pa je danas potoka znatno manje nego što ih je bilo prije okrupnjivanja zemljišta. Pogodni reljefni i klimatski uvjeti pogodovali su oduvijek, pa i danas, razvoju poljoprivrede, što je temeljno obilježje ovoga kraja. Umjerena kontinentalna klima i praporni đakovački ravnjak pogoduju uzgoju žitarica, no u novije se vrijeme potiče i uzgoj različitih kontinentalnih voćaka. Na obroncima slavonskih gora, odnosno na rubu đakovačkoga ravnjaka, uglavnom prevladava uzgoj vinove loze i proizvodnja vina.

Unatoč tomu što u reljefu Slavonije prevladavaju ravničarski i nizinski prostori, on je mnogo kompleksniji. Nije potrebno biti stručnjak da bi se uočile reljefne raznolikosti i u Đakovštini i u cijeloj Slavoniji. Đakovština se prostire preko nekoliko visinskih stepenica, odnosno terasa, a sve se one razlikuju po oblicima zemljišta i starosti taložina iz kojih su izgrađene svaka zasebno. Razlikuju se i po pedološkim svojstvima (Janeković i Pichler-Sajler 1976: 29). Spomenute stepenice odgovaraju različitim razdobljima u kojima su nastajale te su na taj način i stekle svoje posebnosti.

Najviša je stepenica ostatak nekadašnjega tercijarnoga ravnjaka. Ona je i najstarija, a visina joj se kreće od oko 150 do 200 m n. v. Negdje prelazi i 200 m n. v., primjerice u Mandićevcu (231 m) ili Musiću (212 m). Obilježja su te stepenice razvedenost reljefa, strme padine te karbonatna smeđa pjeskovita i glinovita ilovača. Ta obilježja prostiru se u sjeverozapadnom dijelu područja Drenja, odnosno Slatinika i u višim dijelovima Mandićevca,

⁶ Navedeni su geološki procesi vulkanske erupcije, podizanje ili podvlačenje tektonskih ploča, klimatske promjene itd.

ali i u jugozapadnom dijelu područja Trnave i Musića. Vrhovi tih povišenih dijelova zaravnjeni su i pošteđeni erozije, a prekriveni su zaostalim taložinama tala različite starosti. Strmi dijelovi podložni su eroziji te na tim područjima van izbijaju stariji sedimenti. Pedološka je slika na takvim područjima dosta zamršena jer se u neposrednoj blizini taložina vrlo mladoga postanka nalaze one vrlo staroga postanka.

Druga stepenica, nešto niža u odnosu na prvu, nalazi se na oko 120 do 150 m n. v. i nije toliko kompleksna kao prva. Reljef joj je nešto mirniji i manje ispresijecan. Reljefno se tu već prostiru blago valovita područja, ali i manje potpuno ravne površine, odnosno manji ravnjaci. Profil tla otkriva ostatke starije mramorirane ilovače ispod relativno mlađega smeđega beskarbonatnoga prapora. Tipičan je primjer takva zemljišta i nekadašnja ciglana u Drenju, ali i pašnjak udaljen oko 300 m od Drenjskoga Slatinika. Oba su navedena prostora smještena na 155 m n. v. i nalaze se na prijelazu te reljefne stepenice u višu reljefnu stepenicu.

Sljedeća se niža stepenica spušta na oko 100 do 120 m n. v., a ona je poznata i kao đakovački ravnjak. Sam naziv upućuje na reljefne osobitosti toga prostora, a to su veliki i vrlo prostrani praporni ravnjaci te blago valovite površine. Primjer su takvih ravnjaka prostor istočno od Viškovaca (Slašćak) te ravnjak južno od Gorjana između potoka Zmajevica i Đakovačke Satnice. Granica između prethodne i te stepenice jasno je istaknuta, a pruža se dolinom potoka Karašice te linijom Satnica Đakovačka – Gorjani. Obilježja su zemljišta prijelaz iz 'suhoga' karbonatnoga prapora na istočno-sjeveroistočnom dijelu u 'vlažni' smeđi beskarbonatni prapor u zapadno-jugozapadnom dijelu. Inače, taj prijelaz 'suhoga' u 'vlažni' prapor specifičan je samo za taj prostor Hrvatske, odnosno Đakovštinu.

Posljednja, najniža i najmlađa reljefna stepenica aluvijalna je naplavna ravnica Povučja i Pobosuća. Ona se nalazi na oko 84 do 94 m n. v. Karakterizira ju i prisutnost podzemnih i poplavnih voda. Nju pokrivaju najmlađe taložine, odnosno naplavine.

Dakle, za reljef Đakovštine karakteristična su četiri reljefna razdoblja, odnosno četiri reljefne stepenice. Prva je tercijarna, druga starija pleistocenska, treća mlađa pleistocenska, a četvrta holocenska. S obzirom na relativno malu površinu, Đakovština je vrlo heterogeno pedogeografsko područje. Na raznolikost građe reljefa utjecali su starost zemljišta ili tla, razvedenost reljefa, hidrološke prilike i supstrati tala pojedinih dijelova Đakovštine (Janeković i Pichler-Sajler 1976: 46).

2.2. Fitomorfološke i klimatske osobitosti Đakovštine

Slavonija obiluje najkvalitetnijim tlima Hrvatske te je zbog toga i najbogatiji dio hrvatske žitnice. Prostorom su Đakovštine rasprostranjena dobro obradiva tla čije je vrjednovanje određeno sukladno Pravilniku⁷ te pripadaju tlima klase P-1, odnosno dobro obradivim tlima.

U Đakovštini se razlikuju tri krajobrazne cjeline: 1. nizinski prostor unutar kojega dominira agrarni krajobraz ispresijecan većim ili manjim kompleksima šuma, 2. blago brežuljkasti prostor (s nadmorskim visinama od 100 do 130 m) u kojem se oranice izmjenjuju s voćnjacima i vinogradima, 3. prostor padina Dilj-gore kojima dominiraju šume te usitnjene čestice s dominantnim vinogradima i voćnjacima. Općenito, najveći prostor zauzimaju poljoprivredne površine, potom šumski prostori, pašnjaci, livade i rijetke vegetacije. Fizionomija krajobraza određena je i kanalskim mrežama koje na području Đakovštine prate reljefne oblike – dakle, na prostorima nizina gušće su i pravilnije, dok su na brežuljkastim područjima rjeđe i nepravilnije.

Đakovština je biološki raznolika, što je vidljivo već iz prethodne kratke analize krajobraza. Na prostoru Đakovštine najveći dio zauzimaju intenzivno obrađivane oranice unutar kojih je uklopljena većina naselja. Potom slijede staništa hrastovo-grabovih i grabovih šuma, iza njih su prostori bukovih šuma i šuma hrasta kitnjaka⁸, a najmanji prostor zauzimaju livade, voćnjaci i vinogradi.

Na obradivim se površinama najviše siju kukuruz i pšenica, a potom suncokret, krmno bilje, soja, šećerna repa, ječam, povrće, uljana repica, krumpir, duhan, zob i raž. Vinogradi i voćnjaci nalaze se uglavnom na područjima pobrđa Dilja i Papuka.

Dominantne vrste drveća koje rastu na području Đakovštine jesu hrast kitnjak, grab i bukva, a od ostalih vrsta tu su još i breza, cer, topola, lipa i jasen.

Na fitomorfološka obilježja prostora uvelike utječe klima koja je na prostoru Đakovštine umjereno kontinentalna, s rasponom temperatura od – 25 °C do + 38 °C. Osnovne su karakteristike toga tipa klime srednje mjesečne temperature više od 10 °C tijekom više od četiri mjeseca godišnje, srednje temperature najtoplijega mjeseca u godini ispod 22 °C te srednje temperature najhladnijega mjeseca između – 3 °C i + 18 °C. Prosječne godišnje količine oborina iznose 700 – 800 mm. Najčešći su slabi vjetrovi promjenjiva smjera koji

⁷ Ovdje je riječ o *Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova* (NN 106/98).

⁸ Od cjelokupne površine Osječko-baranjske županije, 27 % prostora prekriveno je šumom.

pušu tijekom cijele godine. Prijelaznim godišnjim dobima, u proljeće i jesen, dominiraju vjetrovi iz sjeverozapadnoga smjera, a tijekom cijele godine najčešće su brzine vjetrova 2 – 20 km/h. Čitave je zime prisutan hladan zrak, tako da do izražaja dolazi svježa umjereno kontinentalna klima s dosta izraženim ekstremnim vrijednostima pojedinih klimatskih elemenata.

3. POVIJEST ĐAKOVŠTINE

3.1. Prapovijest i povijest do dolaska Hrvata

U mlađem kamenom dobu ili neolitiku biljni je pokrov uglavnom činila gusta mješovita hrastova šuma koja se u Slavoniji zadržala do danas (na mnogo manjem prostoru i ne tako gusta) i predstavlja jedan od tipičnih simbola Slavonije. U istom razdoblju, oko 6300 god. pr. Kr., dolaze u istočnu Hrvatsku, Slavoniju, južni dio Baranje i zapadni Srijem prve zajednice zemljoradnika donoseći keramiku, pripitomljene životinje i biljke, ali i nove društvene odnose, ideologiju i religiju (Krznarić Škrivanko 2009: 53). Posljedica gospodarstva zasnovana na poljoprivredi jesu i sjedilački način života i izgradnja trajnih nastambi. Nalazišta koja su zanimljiva za ovaj rad, a vremenski su vezana uz neolitik, jesu ona starčevačke i iz nje razvijene sopotske kulture.⁹ Za starčevačku kulturu prepoznatljivo je oksidacijski pečeno keramičko posuđe i zemunice. Temelji ekonomije obiju kultura jesu zemljoradnja i stočarstvo.¹⁰

Bakreno doba ili eneolitik obilježava uporaba metala, bakra i zlata, poljoprivreda, djelomično nomadsko stočarstvo, zemljoradnja, lov i trgovina sirovinama. Istočna je Slavonija važna za eneolitik zbog brojnih nalazišta. Razlikuju se badenska, kostalačka, lasinjska i vučedolska kultura u Slavoniji, Baranji i Srijemu. Kostalačka kultura ostavila je svojih tragova oko Đakova i Osijeka, gdje su i njezina nalazišta.¹¹

U brončanome dobu legura kositra i bakra, bronca, postaje osnovna sirovina iz koje su se izrađivali predmeti koji su se rabili u svakodnevnom životu. Početak brončanoga razdoblja (2500. – 2200. god. pr. Kr.) obilježila je vinkovačka kultura. Zbog otkrića bronce dolazi i do promjena u svim životnim vidovima: tehnološkim, privrednim, društvenim, prometnim i religijskim. Neka od brojnih naselja koja su podizana u tom razdoblju jesu Tvrđa kod Osijeka

⁹ Nalazišta su starčevačke kulture (oko 6000 god. pr. Kr.): cesta Tomašanci – Gorjani sjeveroistočno od Đakova, autocesta Slavonski Brod – Lipovac (VC koridor od Beloga Manastira do Sredanaca), okolica Osijeka, Slavnskoga Broda i Vinkovaca. Nalazišta su sopotske kulture: Štrbinci kod Đakova, Ivandvor – šuma Gaj (kod Đakova), Čepin, Sopot kod Vinkovaca, Komletinci, Retkovci, Novi Perkovci – područje Krčavine (kod Slavnskoga Broda), Stari Perkovci – područje Debela šuma (kod Slavnskoga Broda).

¹⁰ Uzgajali su pšenicu, ječam i lan, a od mahunarki najviše leću. Brali su divlje voće i bazgu. U stočarstvu su zastupljene domaće i divlje svinje, goveda, ovce i koze.

¹¹ Eneolitička nalazišta nalaze se na Gradacu ili Vlastelinskom brijegu u Sarvašu kod Osijeka, u Vinkovcima, u Vučedolu kod Vukovara, nedaleko Iloka, Gradina u Sotinu te Kalvarija u Lovasu. Nalazišta kostalačke kulture pronađena su na dijelu autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj, Franjevac (kod Đakova) i okolica Osijeka, dok su nalazišta vučedolske kulture u istočnoj Slavoniji i Srijemu.

i Livadice kod Dalja (Ložnjak Dizdar 2009: 77).¹² Krajem 9. st. pr. Kr. završava brončano doba.

„Prostor Slavonije, Baranje i Srijema često se promatra kao najistočniji izričaj zapadnih kulturnih krugova zbog uspostavljene tisućljetne granice na Dunavu, ali točnije bi bilo taj pitomi krajolik, uvjetovan velikim moćnim rijekama koje se valjaju izdaleka ne promatrati kao granicu, već kao prostor koji stapa različite svjetove, kako tijekom brončanog doba, tako i na početku željeznog doba, kada su se preko donjeg Podunavlja i ovog prostora, osim materijalne kulture, izmjenjivala znanja i vještine o novoj metalurgiji željeza. Prihvatanjem novih znanja o tehnologiji koja će obilježiti daljnji tijek prapovijesti krajem 9. st. pr. K. završava razdoblje brončanog doba.“ (Ložnjak Dizdar 2009: 83)

Početak željeznoga doba u Podunavlju se razlikuju daljska i bosutska grupa.¹³ Željezno je doba obilježeno razvojem novih tehnologija u obradi željeza. To je i razdoblje pojave novca, koja označava početak novčane privrede, iako još nije prestala robna razmjena. Sama je pojava novca važan indikator razvoja trgovine. Novac je ujedno bio i pokazatelj etničkoga identiteta. Željezno doba završava u 1. st. pr. Kr.

Car August nastavlja Cezarovu ekspanzionističku politiku te osvaja Ilirik (provinciju) 35. god. pr. Kr., a 27. ga godine predaje na upravu Senatu. Već u 1. st. na obalama Dunava utaborila se rimska vojska, te je on potom tijekom više stoljeća bio granica razdvajanja Rimskoga Carstva od barbara. Na obalama su osnivani logori, građeni kasteli i promatračnice. Sve je to bilo dodatna utvrda rimskim granicama. Osim legionarskih logora uz Dunav, građene su i ceste koje su pratile rijeku, a nastajale su i zbog vojnih i zbog ekonomskih potreba. Takav način rimskoga ustroja područja razdvajanja između neosvojenoga teritorija i Rimskoga Carstva naziva se *limes* (Sanader 2009: 105). Limes ja obuhvaćao kastel (utvrda za vojničke čete), promatračnice, ali i ceste koje su spajale utvrde – šire područje limesa. Đakovštini je najbliže područje limesa Osijek – Mursa. Više je kastela bilo uz Dunav na područjima današnje Slavonije, Baranje i Srijema, no naselja je bilo i dalje od Dunava. Primjerice, na području uz Forkuševce poljoprivrednici¹⁴ su i prije pedesetak godina izoravali rimske zlatnike. Mnoštvo je nalazišta iz rimskoga doba, i kastela, promatračnica i

¹² Nalazišta iz brončanoga doba pronađena su još i u Oroliku, Vinkovcima, na Orlovnjaku kod Tenje (Osijek) te u Bilju (Baranja).

¹³ Nalazišta iz željeznoga doba nalaze se u Iloku, Sotinu, Vukovaru, Dalju, Erdutu i Batini.

¹⁴ Riječ je o oranju uz pomoć pluga i konja. Dakle, ljudi su orući nailazili na zlatnike. I sama posjedujem zlatnik koji je izorao mamin stric i poklonio ga mojoj majci. Predstavnici muzeja iz Đakova procijenili su da potječe iz vremena cara Vespazijana (vladao od 69. do 79. godine) te da je izoran na prostoru koje je moglo biti rimsko groblje (na samom prostoru nikada nisu vršena arheološka istraživanja).

pojedinačnih iskopanih artefakata¹⁵. Tri su glavne rimske ceste presijecale Panoniju između Save i Drave. Jedna od njih (tzv. Sredozemna – *via mediterranea*) bila je najbliže prostoru kojim se rad bavi, pa treba pretpostaviti da je prostor bio važan kao veza između naselja, iako se naselja koja su tema rada ne spominju u rimsko doba. Inače, naselja su s glavnom cestom bila vezana priključnim cestama. Najbliža nalazišta jedne druge ceste – Posavske – nalaze se u blizini sela Stari Mikanovci koje je udaljeno tek kilometar istočno od krajnjega sela Đakovštine na istoku – Vrbice. U rimsko je vrijeme prostor tih sela vjerojatno bio još uvijek dosta močvaran i ispresijecan potocima te zbog toga nije bio previše zanimljiv za naseljavanje.

Nalazišta su rane antike, a najbliže selima koja su obrađivana, Štrbinci (smatra se da je na tom lokalitetu bilo i rimsko naselje Certisia) kod Đakova i lokaliteti uz autocestu *Slavonika*.

Prostor je Panonije, a time i cijele Slavonije, imao veliku stratešku važnost za cjelokupna razdoblja rimske vladavine, pa tako i u kasnoj antici. Granice dviju rijeka, Dunava i Drave, bile su ujedno granice prema barbarskim narodima te je bilo važno zadržati Slavoniju kao rimsku provinciju u svrhu obrambenoga štita. Seobama naroda ulazi se u novo povijesno razdoblje – rani srednji vijek – tijekom kojega su se na to područje doselili Hrvati.

3.2. Hrvatska doseoba do dolaska Turaka¹⁶

U 7. stoljeću Hrvati naseljavaju današnje prostore spuštajući se sve do Jadranskoga mora. Jedan se dio odvojio i zavladao Ilirikom i Panonijom. Smatra se da su Hrvati na ta područja došli na poziv bizantskoga cara Heraklija početkom 7. st. kako bi pomogli u obrani od avarskih plemena. Hrvati su u to vrijeme bili poznati kao organizirano konjaničko vojničko pleme.¹⁷ Vrlo brzo nakon dolaska na navedena područja Hrvati primaju kršćanstvo.

U prva se tri stoljeća nakon dolaska društveni i politički život Hrvata odvijao u Panonskoj i Primorskoj Hrvatskoj. Najpoznatiji je panonski knez bio Ljudevit Posavski (oko 810. – 823.). Osim njega, spominju se još tri panonsko-hrvatska kneza: Vojnomir (791. – oko 810.), Ratimir (829. – 838.) i Braslav (880. – 897.). Knez Braslav se, kao franački vazal, sukobljava s Mađarima koji su se u 9. st. i doselili na ovo područje, no i on i kneževina nestaju u tim sukobima.

¹⁵ Nalazišta su iz rimskoga doba u Osijeku, Vinkovcima, Slavonskom Brodu.

¹⁶ Izvori su za navedeno poglavlje: Raukar 2007, Macan 1992, Klaić 1980, Šišić 1975.

¹⁷ Konstantin VII. Porfirogenet (912. – 959.) bilježi navedene podatke u svom djelu *O upravljanju carstvom*.

U 10. st. počinje jačati Hrvatska, nakon što je postala kraljevinom okrunjenjem kralja Tomislava 925. godine, povezuju se panonska i dalmatinska kneževina te se Hrvati uspješno sukobljavaju s Mađarima i Bugarima. Hrvatska ostaje jaka tijekom 10. st., no krajem 11. st. dolazi do sukoba unutar države, što rezultira unijom s Mađarskom (*Pacta Conventa*, 1102.) i dolaskom Arpadovića na vlast. U Hrvatskoj su Arpadovići vladali s dvaju različitih područja. Sjever je Hrvatske (Slavonija) bio područje bliže kraljevskoj vlasti u kojem je vladar raspolagao velikim posjedima kojima je mogao kupovati vjernost velikaša. Na jugu su ti posjedi bili vrlo mali, a i do tih se područja Hrvatske moglo doći tek teškim putovanjem kroz dinarske planine. Od doba Bele IV. (1235. – 1270.) ta je dvojnost hrvatskih zemalja došla do izražaja imenovanjem posebnoga bana za Slavoniju.

Krajem 12. st. ili početkom 13. st. nanovo su uređene župe (riječ je o teritorijalnom ustroju) između Dunava, Drave i Save (međurječja), čime su Đakovo, Kopanica, Babina Greda i Županja pripali Vukovskoj župi, a prije toga se cijela Đakovština nalazila u požeškom području.

Oko 1300. godine na području se Đakova nalazi sedam katoličkih župa, a jedna je župa brojila oko sto kuća. U to je vrijeme bilo oko dvadeset tisuća stanovnika na području (Slavonskoga) Broda, Đakova, Kopanice, Babine Grede i Županje.

Neprestana višestoljetna sukobljavanja različitih velikaških i kraljevskih obitelji iz Dalmacije, Slavonije, Mađarske i Bosne te sukobe sa susjednim vojnim silama (Mlečani) svojim prodorom (prvo u Bosnu, a potom i u slavonske predjele) prekinuli su Turci.

3.3. Za vrijeme turske vladavine¹⁸

Turski su prodori umnogome promijenili demografsku sliku i Slavonije i cijele Hrvatske. Osnovna su naselja prostora između Drave, Save, Dunava i Ilove nastala dolaskom Slavena na to područje. Većih promjena nije bilo do dolaska Turaka.

Bosna pada pod Turke 1463., nakon čega su sve veći napadi i provale Turaka u Hrvatsku. To posebice dolazi do izražaja nakon Krbavske bitke 1493., kada su poraženi hrvatski plemići u jednoj turskoj pljačkaškoj najezdi. Dok Mlečani zauzimaju obalu, Turci pustoše Bosnu, Liku i unutrašnjost Dalmacije te se tako i ime Hrvatske pomiče prema sjeveru, ono što je nekada bio rubni dio Hrvatske – Slavonija između Save i Drave – postaje njezin središnji dio, a Hrvatska od mediteranske zemlje postaje izrazito srednjoeuropska zemlja.

¹⁸ Izvori su za navedeno poglavlje: Raukar 2007, Macan 1992, Klaić 1980, Šišić 1975, Pavičić 1953.

Turci su dunavsko-savsko međurječje osvajali od 1521. do 1536. godine, kada su osvojili cijelu srednju Slavoniju i tako osigurali svoj posjed u međurječju. Godine 1526. osvojili su Osijek i Vukovar. Turci su do 1537. uredili svoju upravu u međurječju: ukinuli su dotadašnju podjelu na dvije županije, a umjesto njih stvorili su srijemski pašaluk čije je središte bilo u Iloku ili u Mitrovici. Upravna im je jedinica bila kotar koji se sastojao od dvadesetak većih naselja s oko 150 – 200 tisuća jutara zemlje. Cijeli je pašaluk imao devet kotara: zemunski, petrovaradinski, mitrovički i iriški (stari Srijem), morovički, iločki i ivankovački, đakovački i brodski (vukovski dio međurječja). Vukovski¹⁹ je dio međurječja oko 1520. godine imao dvadesetak većih gradova i trgovišta te oko 850 – 900 sela. Močanin (2001: 23) navodi da je 1540. godine, prema popisu Požeškoga sandžakata, kadiluk Đakovo – Gorjan imao oko 1400 kuća. U kotarskim je središtima²⁰ do sredine 17. st. bilo više od polovice muslimanskoga stanovništva. U 16. i 17. stoljeću dolazi do društvenih, vjerskih i narodnosnih promjena. Tri su razloga za društvene promjene. Prvi je razlog prelaženje na islam, što donosi ili položaj slobodnoga seljaka ili položaj povlaštenoga obrtnika (trgovca u kotarskom središtu, vojvodstvu ili trgovištu). Drugi je razlog pristupanje vojnoj turskoj organizaciji u koju su mogli pristupiti i nemuslimani. Treća je mogućnost, a time i razlog za promjene, bilo to da naselje ne prelazi na islam niti pristupa turskoj vojnoj organizaciji, nego ostaje u novoj državi izvan političkoga života, uporno čuvajući stare značajke – dakle, nema nikakvih promjena u odnosu na dotursko doba. Što se tiče vjerskih promjena, nestalo je crkava bosanskih Hrvata i husitskih crkava, a došao je islam koji starosjediocima donosi pomutnju. U zapadnom su dijelu međurječja u 16. stoljeću nastanjeni i kalvini. Katolici su i pravoslavci pod Turcima održali svoju crkvu, samostane, župe i škole unutar samostana. Glede etničkih promjena, sve je više muslimanskoga, odnosno turskoga življa, a iz međurječja nestaju Mađari.

U 16. st. doseljenici u međurječje dolaze iz Srbije, istočne i srednje Bosne. Evlija Ćelebija, putopisac iz sredine 17. st., bilježi da se na području međurječja od 1536. do sredine 17. st. razvio novi tip stanovništva koji je na tom tlu morao imati vrlo veliku važnost u svim aspektima života jer cijelo međurječje potkraj turske vladavine broji oko osam tisuća muslimanskih domova s oko četrdeset tisuća ljudi, uz srijemski sandžakat s otprilike trideset šest tisuća turskih vojnika i njihovih obitelji. Muslimani i njihovo podrijetlo usko su vezani uz veća gradska središta i, eventualno, izolirane seoske posjede. Iz 17. stoljeća potječe i opis bosanskoga sandžakata u kojemu se bilježi da je u Brodu oko osam stotina kuća, a da je

¹⁹ Vukovsko je područje uključivalo i prostor na kojem se nalaze sela kojima se ovaj rad bavi, iako ih Pavičić (1953) ne spominje u popisu sela toga područja, pa treba pretpostaviti da neka još nisu postojala ili su to možda bile pustoseline, odnosno nevažni zaseoci.

²⁰ Uvijek je kotarsko središte bilo naselje koje je bilo najveće.

Đakovo otprilike istoga stanja kao i Brod. Prema istom je popisu u Vrbici bilo oko devedeset starosjedilačkih obitelji s oko devet stotina stanovnika. Sveukupno je Bakić zabilježio oko 1280 stanovnika. Vizitatori u 17. st. bilježe broj krizmanih ili svih župljana, pa se na osnovi tih zapisa saznaje da je na području Đakovštine bilo deset katoličkih župa: Brod, Vrhovi, Podcrkavlje, Garčin, Dragotin, Selci, Poljana, Gorjani, Vrbica i Rastić. Sveukupno je dvadeset tisuća starosjedilačkih katolika, od kojih je vrbičkoj župi pripadalo tisuću dvjesto župljana. Dakle, velik se udio starosjedilaca zadržao na području Đakovštine za vrijeme Turaka, a oni su zadržali i svoje govorne i folklorne značajke i prenijeli ih iz 15. st. u vrijeme turske vladavine. Taj će dio stanovništva nakon odlaska Turaka od 1692. godine nadalje na tom području činiti glavninu stanovništva²¹, iako je od 1520. do 1680. godine nestala polovica starosjedilaca. Pavičić pretpostavlja da su Turci Hrvate muslimane selili oko Pečuha, Šikloša i Sigeta, gdje su u 16. st. nastale velike naseobine muslimana koji govore hrvatskim jezikom. Ujedno navodi i sela iz kojih su se iselili Hrvati muslimani, a među ostalima spominje i Široko Polje, Vuku, Koritnu i Semeljce²² (Pavičić 1954: 273). Iseljavanja je bilo najviše oko 1570. godine, kada su Turci naseljavali zapadnomađarske krajeve.

Za vrijeme turske vladavine Srbi su naseljeni na zapadnom brdskom dijelu đakovačkoga kotara i inače u Dilj i Krndiju, i to iz južnih krajeva Bosne. Određeni se broj tih obitelji našao i u Vučevcima.

U 16. st. na vlast dolaze Habsburgovci, od kojih se očekuje konačni izgon Turaka s osvojenih područja, no oni to ne uspijevaju. Među ostalim, neuspjeh je i rezultat građanskoga rata u Slavoniji, kada je Slavonski sabor izabrao za svoga vladara Ivana Zapolju. Građanski je rat prouzročeo izborom Ferdinanda za vladara. Sukobljavaju se Ferdinandove pristaše s pristašama Ivana Zapolje. Ferdinandove snage pobjeđuju, zbog čega slabe Slavonski sabor i ban. Financijska nemoć dovodi do pokoravanja slavonskih područja Habsburgovcima kako bi se održale krajine koje su branile prostor od napada Turaka, no turski napadi i prodori ne prestaju, što je rezultiralo velikom bitkom kod Siska 1593. u kojoj su Turci ipak poraženi, kao i 1596. kod Petrinje. Time je zaustavljen daljnji prodor Turaka na hrvatsko područje.

U drugoj polovici 17. st. na đakovačkom se području bilježi 89 što manjih, a što većih sela: 77 isključivo hrvatskih, 4 isključivo srpska sela (Čenkovo, Povučje²³, Beketinci i Vučevci) i 8 narodnosno izmiješanih sela, 8 ih je napušteno oko 1665., a 40 u razdoblju od 1673. do 1710. Od 48 napuštenih sela Hrvati oko 1698. naseljavaju Semeljce i Koritnu, a Srbi

²¹ Pavičić (1954) navodi da su se potomci tih starih rodova zadržali do njegova vremena i u to vrijeme tvore srž hrvatskoga naselja u Đakovštini i širem području – međurječju.

²² Navedena su imena sela koja su relevantna za rad.

²³ Danas je ime tomu selu Paučje.

iz Bosne Hrkanovce, Svetoblažje, Breznicu, Bračevce, Popovce, Podgorje i Mrzović. Hrvati su većinom bili starosjedioci, a mali je broj doseljenika došao uglavnom iz Bosne te u manjoj mjeri iz ostalih dijelova Hrvatske i Mađarske. Doseljenici iz Bosne prepoznaju se po etničkim prezimenima – Bosanac, Bošnjak, Bosančić, Bošnjaković. Nositelja je tih prezimena bilo u gotovo svim selima, i to po jedna ili dvije kuće, a ponegdje i više. U većem su se broju nalazili u Semeljcima i Koritni, selima koja su oni i osnovali i u njima sačuvali svoja prezimena do danas.

U 17. st. (oko 1687. godine) nakon poraza muslimani se sele u Bosnu. U razdoblju od 1691. pa do Karlovačkoga mira 1699. godine Slavonija je izložena sporadičnim ratovima zbog provala Turaka iz Bosne. Veće migracije iz međurječja događaju se od 1699. do 1720., kada odlaze muslimani. Biskup Bakić 1702. godine bilježi sedam stotina muslimanskih i dvadeset pet katoličkih domova u Đakovu.

Od 1718. Turci nisu gospodari ni u jednom dijelu međurječja. U međurječje se doseljavaju bosanski i srpski doseljenici (Slavonski Brod, Đakovo, Osijek), ali i doseljenici iz Bačke i Srijema te zapadnih krajeva Hrvatske i Hrvatske uopće (Lika, sjeverna Dalmacija).

3.4. Od oslobođenja od Turaka do danas²⁴

Nakon mira u Srijemskim Karlovcima jača napetost između Hrvatske i Ugarske, kada ojačana Ugarska pokušava nametnuti svoju vlast hrvatskom saboru, čemu se hrvatski plemići odupiru, napose uz pomoć pragmatičke sankcije 1712., kojom priznaju vlast i ženskoj lozi Habsburgovaca.

Od Turaka oslobođena područja u Slavoniji dugo nisu bila podvrgnuta vlasti bana i sabora. Do toga dolazi tek 1745. godine. Položaj županija u Slavoniji ubrzo je postao specifičan jer su one od 1751. izravno predstavljane i u Ugarskom saboru mimo hrvatskih predstavnika. U Slavoniji i Srijemu prevladavaju velika feudalna imanja, često u vlasništvu stranaca, suprotno od sjeverozapadne Hrvatske gdje prevladava sitan i srednji plemićki posjed.

Popis stanovništva đakovačkoga kotara iz 1732. bilježi 581 hrvatsku kuću i 196 srpskih, dok popis iz 1738. bilježi 765 hrvatskih kuća, među kojima nije bilo doseljenika (dakle, stanovništvo se povećavalo samo prirodnim putem). Seoba od 1757. do 1758. dovodi 373 doseljenika iz derventskegoga kraja u Bosni, najviše iz Plehana i okolice. Đakovački ih je biskup primio pod zaštitu i naselio ih na prazne prostore svojega vlastelinstva, a osnovao im

²⁴ Izvori su za navedeno poglavlje: Raukar 2007, Macan 1992, Klaić 1980, Šišić 1975, Pavičić: 1953.

je tri sela: Josipovac (kasnije Vuka), Široko Polje i Punitovce. Doselio je u svako selo između 10 i 20 rodova. Ostatak je naselio u Beketince, Koritnu (6 bosanskih obitelji iz Dervente) i Dragotin. Đakovačko biskupsko vlastelinstvo i u 18. i 19. st. organizira preseljavanja. U 19. st. doseljava se, iako ne u velikim brojevima, iz drugih hrvatskih krajeva na područje Đakovštine: iz drugih dijelova Slavonije, središnje Hrvatske, Šomođa, Baranje i Bačke. Doseljenici su pojedinačno ulazili u naselja i asimilirali se u njima. Osim hrvatskih doseljenika, doseljavaju se i Nijemci i Mađari iz Bačke, Baranje i Šomođa, koji su brojem naglo rasli. U gotovo svako selo dolaze i Hrvati iz Like i Bačke, no njih je ipak manje od Nijemaca i Mađara. Hrvati se u većem broju doseljavaju i nakon obaju svjetskih ratova.

Krajem 18. i početkom 19. st. Hrvatska se postupno pretvara iz zaostalog feudalnoga u moderno građansko društvo. Godine 1790. Hrvatska se podvrgava Ugarskom namjesničkom vijeću, a otprilike u isto vrijeme francuska osvajačka vojska s Napoleonom na čelu dolazi na jadransku obalu.

Sredinom 19. st. javlja se ilirski preporod, nacionalno osvješćivanje. Od 1848. pokušavaju se povezati sve hrvatske države u jednu, hrvatski se narod okreće ostalim slavenskim narodima kako bi postali moderna i priznata europska nacija. Uvođenjem apsolutizma dolazi do mnogih političkih i društvenih promjena. Pojavljuju se i osnivaju različite političke stranke u Hrvatskoj, s različitim polazišnim stavovima u odnosu na vladajuće. Stvaraju se dvije osnovne političke struje: jugoslavenstvo i hrvatstvo.

Za vrijeme banovanja Ivana Mažuranića (1873. – 1880.), a ujedno i nakon Hrvatsko-ugarske nagodbe, Hrvatska naglo napreduje. Kraj 19. st. donosi sukobe sa Srbima u Bosni, kao i na području bivše Vojne krajine, a ujedno i sukobe s Ugarskom.

Početak 20. st. donosi Prvi svjetski rat koji je za naš narod rezultirao stvaranjem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (1. prosinca 1918.), a kasnije Jugoslavije. Prostori Slavonije i Baranje nisu bile bojišnice, nego su u njima bile izgrađene bolnice koje su primale vojnike s bojišnice iz Srijema. U vrijeme Prvoga svjetskoga rata bilo je u Slavoniji mnoštvo izbjeglica iz Srijema, u kojemu se stvorio prazan prostor pogodan za ratne manevre. Oko 756 000 ljudi iz Hrvatske i Slavonije bilo je mobilizirano u Prvom svjetskom ratu.

Uoči Drugoga svjetskoga rata Slavonija je administrativno bila podijeljena na 17 kotara i u njoj je živjelo 700 000 stanovnika (Kevo 2009: 437). Najviše je bilo hrvatskoga stanovništva, potom srpskoga, slovačkoga, mađarskoga, njemačkoga i češkoga stanovništva. Godine 1941. Hrvatska ulazi u Drugi svjetski rat koji na njezino područje donosi velike

političke promjene – u prvi plan dolaze dotad rubne političke stranke, komunisti i ustaški pokret. Za vrijeme Drugoga svjetskoga rata osnovana je i NDH kojoj se suprotstavlja partizanski pokret. Godine 1945. završava Drugi svjetski rat. Hrvatska postaje dio SFR Jugoslavije, socijalističke države zasnovane na komunističkoj diktaturi. Nakon Drugoga svjetskoga rata nestaje njemačko stanovništvo s područja Slavonije, odnosno nestaju takozvani folksdojčeri – domaći Nijemci. Neki su protjerani, a dosta ih je umrlo u radnim logorima 1945. – 1946. koji su se nalazili kod Valpova, u Josipovcu, Tenji kod Osijeka, Krndiji kod Đakova, Šipovcu kod Našica te na pustari Podunavlje u Baranji.

SFRJ se raspada 1990., a Hrvatska napokon postaje samostalna i priznata država 1991. godine. Domovinski je rat donio demografske promjene i u cijelu Slavoniju i u Đakovštinu. Cijela je Đakovština bila pogođena ratom i djelomično razrušena, posebice sela istočne Đakovštine od kojih su neka bila na samoj crti bojišnice. Sela koja su izravno pogođena ratom i djelomice rušena bila su Koritna, Semeljci, Kešinci, Mrzović (pogođena crkva), Forkuševci i Vučevci. U polju između Forkuševaca, Vučevaca i Semeljaca srušen je neprijateljski zrakoplov, a pilota koji je preživio pad naočigled stanovnika navedenih sela uhitili su ti isti ljudi te ga priveli vlastima. Pogođene su privatne kuće, društveni i gospodarski objekti te vrtovi oko kuća.

Nijedno selo Đakovštine nije bilo pod agresorskom vlašću, no prve linije bojišnice nalazile su se neposredno na izlazu iz sela Koritna prema Šodolovcima te na prostoru između sela Mrzović i Markušica. Markušicu i Šodolovce, sela s većinskim srpskim stanovništvom, zauzeli su agresori.

Za vrijeme Domovinskoga rata iz sela Đakovštine u Vojvodinu odseljava se jedan dio Srba, a doseljavaju se Hrvati iz Vojvodine. Doseljavaju se i Hrvati iz Bosne i Hercegovine, također zbog ratnih uvjeta. Najviše ih se doselilo iz Bosanske Posavine. Muslimani prognani iz Bosne i Hercegovine privremeno su smješteni u prognaničke centre u Nabrđu i Gašincima. Jedan dio muslimana ostaje u selima Đakovštine. U gotovo sva sela Đakovštine naselilo se po nekoliko bosanskih hrvatskih katoličkih obitelji.

4. DEMOGRAFSKI RAZVOJ ĐAKOVŠTINE

Đakovština ima sve prirodne predispozicije za naseljavanje stanovništva, no unatoč tomu veći utjecaj na demografsku sliku Đakovštine imali su i imaju drugi čimbenici, društveno-gospodarski te povijesno-politički, koji su potaknuli prilično nestabilan i nestalan demografski razvoj Đakovštine. Zna se da su krajevi Đakovštine bili naseljavani još u prapovijesno doba, no u ovom ćemo radu dati samo kratak prikaz demografskoga razvoja od turskoga prebivanja u Slavoniji i Đakovštini do suvremenoga doba, odnosno 2011. godine, s naglaskom na razdoblje od druge polovice 19. st. pa do danas, jer je navedeno razdoblje ključno za demografsku sliku kakvu imamo danas na području Đakovštine.

Dolazak Turaka potaknuo je vrlo živo kretanje stanovništva Đakovštine²⁵. Sami Turci raselili su i uništili neka sela kojih danas više nema²⁶, a neka su sela opustjela te su neko vrijeme bila pustoseline da bi ih kasnije drugi, najčešće biskupi, naseljavali vlaškim življem iz drugih krajeva Hrvatske ili Bosne²⁷. Odlaskom Turaka stanje se stabilizira. U tom su razdoblju nastajala neka nova sela Đakovštine potaknuta đakovačkim crkvenim vlastelinstvom, odnosno đakovačkim biskupima. Razlog su stvaranju novih sela vinogradarstvo ili eksploatacija vlastelinskih šuma, za što je bila potrebna radna snaga koja je dovođena iz siromašnijih krajeva Hrvatske i Bosne i za stalno se naseljavala u novonastala radnička sela²⁸.

Domaće se stanovništvo postupno, ali neprestano, iseljavalo, a doseljavalo se stanovništvo iz drugih krajeva Hrvatske, Bosne i Hercegovine i iz Bačke. Unatoč relativno povoljnijem kretanju stanovništva Đakovštine u odnosu na ostatak Hrvatske, ipak je prisutna izrazita depopulacija. Sagleda li se kretanje stanovništva unutar same Đakovštine, razlikuju se krajevi koji su izrazito imigracijski od onih koji su izrazito depopulacijski. Ističe se demografska polarizacija između rubnih gorskih dijelova Đakovštine i onih na đakovačkom prapornom ravnjaku. Rubni gorski krajevi Đakovštine prometno su izolirani te gospodarski i poljoprivredno nerazvijeni, pa je stoga u selima toga dijela Đakovštine izrazita depopulacija. Visokovrijedno područje prapornoga ravnjaka odlično je prometno povezano te poljoprivredno i gospodarski mnogo razvijenije, pa samom tom činjenicom potiče imigraciju

²⁵ Detaljnije su migracije vidljive u mjestopisima pojedinih sela, tako da će u ovom dijelu biti prikazana samo opća slika stanovništva za vrijeme turske vladavine.

²⁶ Turci su navodno zapalili Junakovce, selo koje su se nalazilo između Forkuševaca i Semeljaca.

²⁷ Vlaški su narod iz drugih krajeva Hrvatske i Bosne biskupi naselili u Koritnu i Musić.

²⁸ Sela Jurjevac, Josipovac Punitovački i Mandićevac prvobitno su bila radnička naselja koja su osnovali biskupi Strossmayer i Mandić.

stanovništva. No ipak je najgušća naseljenost stanovništva na užem i širem području grada Đakova, ujedno jedinoga urbanoga područja Đakovštine.

Jukić (2007: 82–87) analizira ukupno kretanje stanovništva Đakovštine u razdoblju od 1857. do 2001. godine. Broj se stanovnika u tom razdoblju udvostručio, povećao se s 25 010 na 52 260 stanovnika. „Dinamika općeg kretanja stanovništva pokazuje brži rast do 1931., te puno sporiji nakon Drugoga svjetskog rata. U razdobljima od 1857. do 1910. i od 1921. do 1931. stanovništvo đakovačkog kraja bilježilo je veći porast nego u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata, što je opća pojava u širem prostoru.“ (Jukić 2007: 82) Ipak, najveći je porast stanovništva zabilježen od 1857. do 1910. godine, kada su se poboljšali društveno-gospodarski uvjeti u Đakovštini u vidu razvoja prerađivačke industrije koja je zahtijevala velik broj radnika, a koji se nije mogao namiriti prirodnim demografskim prirastom. U navedenom je razdoblju ipak zabilježeno kraće razdoblje kada je došlo do opadanja broja stanovnika uslijed epidemije kolere (1869. – 1880.). I u analiziranome razdoblju od 1857. do 1910. razlikuju se prigorski i ravničarski krajevi glede prirasta stanovništva, odnosno ponovno je veći prirast u ravničarskim krajevima, a manji u gorskim, odnosno prigorskim krajevima Đakovštine.

Početkom 20. st. na đakovački se prostor masovno doseljavaju i bački Nijemci, što ponovno pogoduje demografskom prirastu, no oni se nisu dugo zadržali na tim prostorima jer su uglavnom bili protjerani nakon Drugoga svjetskoga rata i time su potaknuli pad broja stanovnika. Naravno da je i sam rat smanjio broj stanovnika i u cijeloj Hrvatskoj i u Đakovštini. Unatoč tomu, Đakovština bilježi demografski prirast sve do 1961. godine, posebice ravničarska Đakovština, a od tada i ravničarski dio đakovačkoga područja bilježi pad broja stanovnika. Svako međupopisno razdoblje bilježi pad broja stanovnika ravničarske Đakovštine, tako da je u razdoblju 1961. – 1971. broj stanovnika opao za 3,7 %, u razdoblju 1971. – 1981. za 8 %, a u razdoblju 1981. – 1991. broj je stanovnika opao za 1,7 %. U prethodnjem je međupopisnom razdoblju broj stanovnika ravničarskoga dijela Đakovštine opao za 2,3 %. Iz statističkih je podataka izuzeto Đakovo jer ono bilježi neprestani porast broja stanovnika i ne predstavlja pravu demografsku sliku navedenih razdoblja. Broj je stanovnika u Đakovu 1961. bio 12 077, a 2001. povećao se na 20 912, da bi 2011. godine Đakovo imalo 20 316 stanovnika, odnosno ipak bilježi blagi pad broja stanovnika u odnosu na prethodni popis stanovništva. U Đakovštini je 2011. godine bilo 47 560 stanovnika što je za 4 700 stanovnika manje nego 2001. godine.

Sagledavajući cjelokupnu demografsku sliku Đakovštine, može se zaključiti da je ona usporediva s gotovo svim ruralnim krajevima Hrvatske, odnosno u novijim razdobljima dolazi do opadanja broja stanovnika. Težnja preseljavanja u gradove i ovdje je očita, unatoč tomu što je na ovom području tek jedan grad. Prometna izolacija također utječe na negativnu demografsku sliku Đakovštine, odnosno njezinih rubnih prigorskih dijelova. Unatoč tomu što je depopulacija rubnih dijelova Đakovštine počela u ranijim razdobljima, danas možemo govoriti o izjednačenoj depopulaciji u svim dijelovima Đakovštine. Uzrok su današnje depopulacije loši gospodarski i poljoprivredni uvjeti (unatoč povoljnim prirodnim predispozicijama za razvoj poljoprivrede), ali i ubrzana urbanizacija te nemogućnost pronalaska posla u ruralnim krajevima. Kako je vidljivo iz posljednjega popisa stanovništva, depopulacija je zahvatila i samo Đakovo, tako da je očita depopulacija u svim dijelovima Đakovštine. Najnovije iseljavanje stanovništva s područja Đakovštine nosi ekonomski predznak. Sve veći broj stanovnika odlazi i iz sela Đakovštine, ali i iz samoga Đakova. Sve veće iseljavanje može se intenzivno pratiti od 2013. godine, da bi se svake sljedeće godine broj ekonomskih, najčešće navodno privremenih, iseljenika povećavao. Ne zna se točan broj, no u svakom slučaju raseljavanje Đakovštine ne prestaje.

5. DIJALEKTOLOŠKI OPIS PODRUČJA

5.1. Đakovština kao dio štokavskoga narječja – slavonskoga dijalekta – posavskoga govora

Slavonija, a time i Đakovština, najvećim je dijelom svoje prošlosti pripadala štokavskom narječju, iako se jednim dijelom Slavonije prije dolaska Turaka govorilo i kajkavskim narječjem. Pavičić (1920: 195–201) navodi da su to dijelovi oko Požege i sama Požega te donja Podravina, dok Lončarić i Zečević (2008: 25–26) navode da se u srednjovjekovnoj Slavoniji govorilo kajkavskim narječjem u Posavini. Prostor Đakovštine danas pripada štokavskom narječju, i to slavonskom dijalektu, nenovoštokavskom arhaičnomu šćakavskom dijalektu, kako ga je klasificirao Lisac (2003¹: 31). Ivšić (1913) je slavonske dijalekte podijelio na govore pa područje koje je predmetom zanimanja ovoga rada, prema Ivšićevoj analizi, pripada posavskim govorima kao dijelu slavonskoga dijalekta. Slavonski je dijalekt podijeljen u dvije zone: posavsku na jugu i podravsku na sjeveru.

Proučavanjem štokavskoga narječja na području Slavonije bavio se Stjepan Ivšić u svom radu *Današnji posavski govori* (Ivšić 1913). Djelo je i danas ishodište za proučavanja slavonskih govora, odnosno govora selā Slavonije, iako se do danas mnogim terenskim istraživanjima došlo do drukčijih spoznaja u odnosu na Ivšića. Razvitkom govora u Slavoniji do turskih ratova bavio se Stjepan Pavičić (1920 i 1953) koji se također umnogome poziva na Ivšića, ali i na Vatroslava Jagića, Milana Rešetara i Aleksandra Belića, navodeći i djelomično opovrgavajući njihove tvrdnje o razvitku govora u Slavoniji. S druge pak strane, Pavičić analizira, osim jezikoslovnih, i povijesne izvore koji mu služe za potvrdu ili opovrgavanje njegovih teza.

Nakon njih, tom se tematikom bavio Stjepan Sekereš (1977¹, 1977² i 1977³). U svojim je radovima opisivao govore širih područja, a ne pojedinih sela²⁹, te naglaske prema kojima je i utvrdio određene zone.

Suvremenije analize slavonskih govora temelje se uglavnom na terenskom radu. Slavonske govore, odnosno govore nekih sela Slavonije obrađivali su sustavnije Mate Kapović, koji se bavi naglaskom (2005, 2008¹ i 2008²), i Željko Jozić (2004¹ i 2004²). Oba se autora bave razvitkom i podrijetlom slavonskih govora te opisom govora pojedinih sela.

Slavonskim se dijalektom sustavno bavila i Ljljana Kolenić (1997, 1999, 2003) analizirajući osobitosti slavonskih govora, govore pojedinih sela Slavonije i Srijema, te

²⁹ Sekereš je opisao govore slavonske Podravine i južne Baranje.

uspoređujući slavonski dijalekt s ostalim hrvatskim dijalektima. Ljiljana Kolenić i Emina Berbić Kolar (2008) analiziraju i govor Starih Perkovaca³⁰, sela koje je susjedno Novim Perkovcima, a koje je obrađeno u ovom radu.

Govori sela, kojima se ovaj rad bavi, nisu obrađeni, osim Koritne čiji je govor opisala Valerija Korajac (2010) u svom diplomskom radu. Djelomični opisi govora nekih od obrađivanih sela zabilježeni su u monografijama³¹.

Posavski su govori ikavsko-jekavski i poluikavski, ikavski, ali ima i ekavskih (Ivšić 1913). Sela su kojima se ovaj rad bavi, a Ivšić ih spominje kao sela posavskoga govora: Viškovci, Forkuševci, Semeljci, Mrzović, Vrbica, Strizivojna i Đurđanci u istočnoj Đakovštini, te Stari Perkovci, Novi Perkovci, Trnava, Piškorevci, Selci Đakovački, Lapovci, Đakovo, Gašinci, Satnica Đakovačka, Gorjani, Musić i Potnjani, u preostalim dijelovima Đakovštine. Odras je *jata* u tim selima ikavsko-jekavski, tj. u kojem dugi *jat* daje *-i-*, a kratki *jat* daje *-je-* (dīte, djeca). Ekavski se odraz *jata* može naći u tragovima, odnosno, najčešće ako se i čuva neki oblik ekavske riječi, on supostoji s ikavskom ili jekavskom riječju (op. a.). Slijede primjeri toponima u kojima su zabilježeni različiti odrazi glasa *jat*: *Bijela vila* (Go, KuĐ, SaĐ), *Bijela voda* (SeĐ), *Bijele šljive* (Pš), *Bijele vrbe* (SlaD), *Bijelo vrelo* (HrĐ, Mu), *Bila mlaka* (Sz), *Breg* (Pu, ŠP), *Brig* (Go, NoP, SeĐ, Pnj, Plj), *Brijeg* (IvG, Pu, SloV), *Brest* (LeV), *Brijest* (LeV), *Brist* (Sem), *Did Andrijina livada* (BrĐ), *Did Božino* (ŠP), *Did Ivanovo* (ŠP), *Did Jozina* (ŠP), *Dida Laco* (IvG), *Dida Mijino* (Go), *Didin gajić* (KuĐ, Pre), *Didin šljivik* (Sb), *Didino* (ŠP), *Djedova ravnica* (Ma), *Djedova zemlja* (ŠP), *Djedovo* (SaĐ), *Detelnjak* (RaD), *Djetelina* (Ma, Ov, Pč, SeĐ, Tr), *Prijeko jutro* (Bj), *Prika staza* (Đu).

Prema Ivšićevom (1913) mišljenju u posavske govore svrstavamo sve govore u kojima postoji akut, čak i one koji se prostiru i izvan Posavine, odnosno, sjeveroistočno od nje. Granice su posavskih govora sljedeće: na zapadu crta Mačkovac – Drežnik, na sjeveru je crta Drežnik – Škrabutnik – Frkljevci – Savski Dol – Paka – Crni Potok – Tomica – Šušnjevc – Staro Topolje – Lapovci – Trnava – Novi Perkovci – Selci – Gašinci – Gorjani – Semeljci – Mrzović – Ivankovo – Đeletovci, na istoku crta Đeletovci – Novo Selo – Soljani – Račinovci, a na jugu Sava do Šamca (današnji Slavonski Šamac, op. a). Tijekom istraživanja utvrdila sam da se područje govora u kojima je akut dijelom naglasnoga sustava prostire sjevernije od Ivšićeve granice, na primjer u Koritni koja se nalazi 3 km sjevernije od Semeljaca, odnosno

³⁰ Stari Perkovci su selo koje pripada prostoru Slavnskoga Broda. Granica između đakovačkoga i brodsčkoga područja prolazi između ovih dvaju sela.

³¹ Primjer je tomu djelo: Šalić, Tomo i Pavić, Adam 2006. *Đurđanci kod Đakova*, Matica hrvatska, Đakovo.

od Ivšičeve granice.³² Primjeri su toponima zabilježenih u Koritni koji čuvaju akut sljedeći: *Māla lénija* (Kor), *Māli kōritnjak* (Kor), *Panjīk* (Kor), *Šumadīn* (Kor), *Topolīk* (Kor). Iznad sjeverne granice navedenim govorima pripadaju još neka podgorska sela u Požeškoj dolini, i to u okolici Kutjeva, Kaptola, Velike i Stražemana, zatim selo Musić okruženo selima novoštokavskoga govora.

5.2. Podjela posavskoga govora prema naglasku

Ivšić posavski govor dijeli u 9 skupina s obzirom na izgovor riječi: G jd. ž. r. *vòdē*, gl. prezent 1. o. jd. *sačūvām*, gl. pridjev radni jd. m. r. *òstō* (: *òstao*), gl. pridjev radni mn. m. r. *nòsili*, N jd. m. r. *òtac*, gl. pridjev radni mn. m. r. *kázali*, I jd. ž. r. *rúkom* i gl. pridjev radni jd. m. r. *kazívō* (*kazívao*). U ovom ćemo radu obratiti pozornost na 1., 2., 4., 6., 7., 8. i 9. Ivšičevu skupinu s obzirom na to da se one odnose na sela kojima se rad bavi.

Prva skupina Ivšičevih posavskih govora zadana je sljedećim naglascima: *vodē*, *sačūvām*, *ostō*, *nosili*, *otac*, *kāzāli*, *rūkôm*, *kazívō*. Ti se naglasci bilježe u Strizivojnoj, Novim Perkovcima i Trnavi. U drugoj se skupini nalaze samo dva sela Đakovštine, Budrovci i Piškorevci, a naglasci kojima je grupa obilježena, sljedeći su: *vodē*, *sačūvām*, *ostō*, *nosili*, *otac*, *kázali* i *kāzāli*, *rúkom* i *rūkôm*, *kazívō* i *kazívō*. U Đakovštini četvrtoj Ivšičevoj skupini pripadaju samo dva sela, a to su Selca (danas Selci Đakovački) i Lapovci. Naglasci koji su obilježje posavskoga govora četvrte skupine sljedeći su: *vodē*, *sačūvām*, *ostō*, *nosili*, *otac*, *kāzāli*, *rukôm* i *kazívō*. U šestoj su skupini sljedeći naglasci na zadanim riječima: *vodē*, *sačūvām*, *ostō*, *nosili*, *otac*, *kázali* (rjeđe *kāzāli*), *rūkôm* (rjeđe *rūkôm*), *kazívō* (rjeđe *kazívō*). Navedeni se naglasci bilježe u Đakovu, Gašincima, Satnici (danas Satnica Đakovačka), Gorjanima i Viškovcima. Sedmoj skupini posavskih govora pripada jedno selo Đakovštine, a to je Musić. Naglasci koji definiraju sedmu skupinu jesu: *vodē*, *sačūvām*, *ostō*, *nosili*, *otac*, *kázali*, *rukôm*, *kazívō*. U osmoj su skupini sljedeći naglasci na zadanim riječima: *vodē*, *sačūvām*, *ostō*, *nosili*, *otac*, *kázali*, *rúkom* i *kazívō*. Navedeni se naglasci bilježe u sljedećim selima: Forkuševci, Semeljci, Kešinci, Mrzović, Vrbica i Đurđanci. Devetoj Ivšičevoj skupini posavskih govora pripada jedno selo Đakovštine, Potnjani, a naglasci koji se bilježe u tom selu jesu: *vòdē*, *sačūvām*, *òstō*, *nòsili*, *òtac*, *kázali*, *rúkôm*, *kazívō*.

³² Zanimljivo je da Korićani smatraju kako je to nekakav 'njihov govor' što prihvataju i stanovnici okolnih sela. Uobičajeno je reći da Korićani 'zavlāče'.

5.3. Osnovna obilježja govorā Đakovštine iščitana iz toponima

Neka od obilježja govorā Đakovštine mogu se iščitati iz različitih onima, odnosno toponima zabilježenih u ovom radu.

U Đakovštini se naglasni sustav sastoji od dugosilaznoga, dugouzlaznoga, kratkosilaznoga, kratkouzlaznoga i akuta. Primjeri koji su dokaz tomu jesu: *kobila* (Strizivojna), *ostāla* (Strizivojna), *něće* (Strizivojna, Semeljci, Viškovci, Koritna, Budrovci, Kešinci), *vodē* (Strizivojna, Semeljci, Viškovci, Koritna, Budrovci), *pūt*³³ (Viškovci, Kešinci, Koritna, Semeljci, Strizivojna, Budrovci), *bīlo*³⁴ (Strizivojna, Koritna, Budrovci), *prihvātilo* (Strizivojna). Govori Mrzovića, Vrbice i Vučevaca najviše su pod utjecajem novoštokavske akcentuacije, dok govori ostalih sela istočne Đakovštine čuvaju akut i stariju akcentuaciju. Slična je situacija i u preostalim dijelovima Đakovštine, odnosno, u selima gdje prevladava starosjedilačko stanovništvo, akut se čuva, dok se u selima s dosta doseljeničkoga stanovništva iz različitih dijelova Hrvatske te Bosne i Hercegovine akut gubi pa je veći utjecaj novoštokavske akcentuacije.

U sljedećim je primjerima toponima zabilježen akut: *Brīst* (Sem), *Ćēra* (Pš), *Drīn* (Ke), *Krčavīnkā* (Sz, Tr), *Māli kōritnjak* (Kor), *Panjīk* (IvG, Kor, Pu, ŠP, To), *Prika stāza* (Đu), *Tūbina bāra* (Vr), *Topolīk* (Kor, Go, SlaD, ŠP), *Vlastelīnskō pōlje* (Sem). U govorima nekih sela zabilježen je akut paralelno s novoštokavskim oblikom naglašivanja što potvrđuju sljedeći primjeri: *Panjīk/Pānjīk* (IvG, Kor, Pu, ŠP, To), *Tūbina bāra / Tūbina* (Vr), *Vlastelīnskō pōlje / Vlastēlīnsko pōlje* (Sem).

Na terenskom radu s ispitanicima zabilježeno je da u naglašivanju osobnih nadimaka koji su najčešće nastali pokraćivanjem osobnih imena, dolazi kratkosilazni naglasak na prvom slogu – *Jōza*, *Bōža*, *Fīla*. Analogno tomu i toponimi motivirani osobnim nadimkom nose taj naglasak – *Did Bōžino* (ŠP), *Did Jōzina* (ŠP), *Fīlin vinograd* (Dre), *Fīlino* (Dre).

U Strizivojni je zabilježena dvojaka uporaba naglasaka u istom toponimu *Nōva čēra / Nōva čēra* (Sz).

Kako je već navedeno, odraz je *jata* ikavsko-jekavski i poluikavski, ikavski, ali ima, doduše rjeđe, i ekavskih odraza glasa *jat*. U nekim selima bilježe se dva ili tri lika nekih toponima s obzirom na odraz glasa *jat*. Zabilježeni su primjeri istih toponima kod kojih je odraz *jata* dvojak, najčešće je to ikavski i jekavski, a to je vidljivo iz primjera koji slijede:

³³ Imenica *pūt* znači 'ulica ili staza ispred kuće'.

³⁴ Ovdje je riječ o glagolskom pridjevu radnom glagola *biti* s. r. jd.

Lijeskovac (LeV, Mj), *Lišnjak* (Mu). No, mogu se čuvati paralelno i oblici ekavskoga i jekavskoga odraza *jata* što je vidljivo iz sljedećih primjera: *Breg/Brijeg* (Kor), *Mjekota* (Sz), *Mekot* (Ga, Kon, RaD, SloV), *Mekota* (BuG, Mj, NoP, Plj, SeĐ), *Mekote* (Br, Plj, RaD), *Mekotka* (NoP)³⁵, *Na brigu* (Dra), *Na brijegu* (Dra, Pu).

Sljedeći su toponimi primjeri ikavskoga odraza *jata*: *Begino lipo polje* (Pu), *Bila mlaka* (Sz), *Brig* (Go, NoP, SeĐ, Pnj, Plj), *Brig veliki* (Dra), *Brist* (Sem), *Bristovac* (Tr), *Bristovi* (Bu), *Bristovica* (Tr), *Brizik* (Dra, ŠP), *Brizik mali* (ŠP), *Brižak* (La), *Drin* (Ke), *Gnili dol* (Mj), *Kod bilog križa* (SeĐ), *Pridnjača* (Vi), *Prika staza* (Đu).

Slijede toponimi koji su primjeri ekavskoga odraza *jata*: *Breg* (Pu, ŠP), *Brest* (LeV), *Brestik* (Mu), *Brestine* (Go), *Rečica* (BrĐ), *Zverinjak* (Sb).

Napose, slijede primjeri toponima jekavskoga odraza *jata*: *Anin brijeg* (SlaD), *Babina driješnjača* (RaD), *Bijela vila* (Go, KuĐ, SaĐ), *Bijela voda* (SeĐ), *Bijele šljive* (Pš), *Bijele vrbe* (SlaD), *Bijelo vrelo* (HrĐ, Mu), *Bjelica* (BuG), *Bjeliš* (Mu), *Bjelovoda* (SeĐ), *Bjelozdenčica* (HrĐ), *Bjeljevina* (Mu), *Bjerava/Bjerave* (SeĐ), *Bježanija* (Đu), *Brijeg* (IvG, Pu, SloV), *Brijest* (LeV), *Djedova ravnica* (Ma), *Djedova zemlja* (ŠP), *Djedovo* (SaĐ), *Djetelina* (Ma, Ov, Pč, SeĐ, Tr), *Lijeska* (Go, Kon, KuĐ, Ov, Plj), *Lijeskovac* (LeV, Mj), *Pijesak* (Pč), *Pjeskara* (LeV), *Pjeskovina* (Sb), *Pjeskovište* (Sb), *Prijeko jutro* (Bj), *Rijeka* (HrĐ), *Sječa* (Pu), *Sjenokoša* (Mj), *Sjenokoša livada* (SloV), *Sjeverna surevica* (La), *Stjepanovac* (Ga), *Zvjerčica* (Mu), *Zvjerinjak* (Dra, Go, IvG, SaĐ).

Iz navedenih je primjera razvidno kako je ipak najveći broj toponima s jekavskim odrazom *jata*, potom slijedi ikavski odraz *jata*, a najmanji je broj toponima s ekavskim odrazom *jata*.

U četirima je toponimima primijećeno pojednostavljivanje suglasničkih skupina, *pt* > *t*, *pč* > *č*, na početku riječi: *Čelinjak* (NoP, Vi) (< *Pčelinjak*), *Tičinjak* (NoP) (< *Ptičinjak*), *Tičinjak mali* (NoP) (< *Ptičinjak mali*), *Tičinjak veliki* (NoP) (< *Ptičinjak veliki*). Nadalje, može doći i do gubljenja glasa *h* na početku i u sredini riječi: *Darkanovo rašće* (Pnj) (< *Darkanovo hrašće*), *Graorište* (BuG, NoP) (< *Grahoriste*), *Rastik* (Sb, Pre) (< *Hrastik*), *Rastine* (Dre, IvG, Ku) (< *Hrastine*), *Rastovac* (BrĐ, NoP) (< *Hrastovac*), *Rašće* (Đu, Pnj) (< *Hrašće*), *Vatinci* (Go) (< *hvatinci* < *hvat*). Osim što se gubi, glas *h* prelazi u *v* u sredini i na kraju riječi: *Gravorište* (Sb) (< *Grahoriste*), *Suv jarak* (Plj) (< *Suh jarak*), *Suvača* (Pš, Tr) (< *Suhača*), *Suvara* (ŠP) (< *Suhara*), *Suvodol* (Đu) (< *Suhodol*). U jednom je toponimu

³⁵ Toponim *Mjekota* (Sz) primjer je hiperijekavizma jer *mekota* dolazi od 'мѣхъкъ'.

zabilježen prelazak skupine $hv > f$ na početku riječi – *Fatine* (Pu) (< *hvatine* < *hvat*). Zabilježen je i jedan toponim sa zamjenom glasa $f > p$ na početku riječi – *Franjevac/Pranjevac* (SaĐ) – s tim da oba lika toponima supostoje u istom selu. Jedan je primjer kada skupina glasova *svr* na početku riječi prelazi u *švr*: *Švrakovnjak* (Pu, ŠP) (< *Svrakovnjak*).

U pojedinim se primjerima toponima provode glasovne promjene, no u pojedinima se ne provode što je vidljivo u sljedećim primjerima.

Zabilježeni su primjeri treće jotacije, a to su: ($d + j > đ$) *Ded Kazimir* (Go), *Ded Milanovo* (Go), *Dedino* (SeĐ), *Dedoševo* (Bu), *Dedovo* (Go, Pnj), *Dekino* (ŠP).

Međutim, u pojedinim se primjerima ne provodi palatalizacija, odnosno, *c* ne prelazi u *č*, što je vidljivo iz sljedećih primjera: *Dragicino* (Br), *Punicino* (Go, Pu), *Slavicino* (Br, Go). Zabilježen je jedan primjer toponima u kojemu se ne provodi jotacija, a to je: *Višnik* (Pri) (ali i *Višnjik* (Dre, Pnj, Sb, SlaD)).

U toponimiji su najčešći šćakavski odrazi, no nekada supostoje sa šćakavskim odrazima što je vidljivo iz sljedećih primjera: *Crnčišće* (Bu), *Gnojišće/Gnojište* (SeĐ), *Kućišta* (BrĐ, LeV, SloV), *Kućišće/Kućište* (Sz), *Selišće* (Kon, NoP, Pre, Pš, Pu, Sz, Tr), *Selišta* (HrĐ, PoB), *Selište* (Go, LeV, Kor, Ke, Đu, Mr, NoP, PoB, Pre, Pu, RaD, SaĐ, SeĐ, Sem, Tr), *Stupišće/Stupište* (Sz), *Zobišće/Zobište* (Pnj).

Na morfološkoj se razini također uočavaju primjeri koji su pokazatelji kako je riječ o slavonskim mjesnim govorima i šćakavskom narječju. Kod tvorbe posvojnih pridjeva dolazi do zamjene nastavaka *-ovi/-evi* kod palatalnih, odnosno nepalatalnih osnova: *Stricov voćnjak* (HrĐ), *Stricovo* (Go), *Žirajevo* (SeĐ). Mnogo se više primjera može naći u obiteljskim nadimcima tih sela.

Pronađen je jedan primjer prijedloga tipičnoga za slavonske govore, a u značenju 'nasuprot, naspram': *Spram Gorjana* (IvG).

Na leksičkoj se razini uočavaju različiti likovi zemljopisnih naziva za isti ili sličan tip referenta na što ukazuju sljedeći primjeri: *Dol* (BrĐ, Kon, La, LeV, Mu, Mj, Ov, Pnj, RaD, SloV, Mu, Tr), *Dola* (IvG, NoP, SlaD), *Dolac* (Pre, Vi), *Dolača* (Vi), *Dolača/Dolače* (Tr), *Dolačak* (Mu), *Dolače* (IvG), *Dolčac* (Dre), *Dolica/Dolice* (Kon), *Livada* (BrĐ, HrĐ, IvG, KoN, Ku, Ma, Mj, NoP, Ov, Pre, Sb, SloV, ŠP, Tr), *Livadak* (LeV, RaD, SloV), *Livade* (Ga, Đa, HrĐ, IvG, Pnj, Pu, SaĐ, ŠP, To, Vi), *Livadica* (RaD), *Livadice* (Mu), *Livatke* (Go), *Livadnjak* (LeV), *Ravan* (Kon, LeV, Mj, Mr, Ov, RaD), *Ravnica* (SlaD), *Ravnice* (Go, Plj,

Pnj), *Ravno* (SlaD). Navedeni su različiti likovi toponima tvoreni od istoga apelativa, no različitim sufiksima koji su pokazatelji veličine imenovanoga objekta u odnosu na neki drugi zemljopisni objekt. U tom smislu razlikujemo toponime koji imenuju manje zemljopisne objekte te su odrazi umanjena (*Dolac* (Pre, Vi), *Dolačak* (Mu), *Dolčac* (Dre), *Dolical/Dolice* (Kon), *Livadak* (LeV, RaD, SloV), *Livadica* (RaD), *Livadice* (Mu), *Livatke* (Go)), nadalje, toponime koji imenuju veće zemljopisne objekte te su odrazi uvećanica (*Dolača* (Vi), *Dolača/Dolače* (Tr), *Dolače* (IvG)) te toponime koji su odrazi osnovnih likova zemljopisnih naziva (*Dol* (BrĐ, Kon, La, LeV, Mu, Mj, Ov, Pnj, RaD, SloV, Mu, Tr), *Dola* (IvG, NoP, SlaD), *Livada* (BrĐ, HrĐ, IvG, KoN, Ku, Ma, Mj, NoP, Ov, Pre, Sb, SloV, ŠP, Tr), *Livade* (Ga, Đa, HrĐ, IvG, Pnj, Pu, SaĐ, ŠP, To, Vi), *Ravan* (Kon, LeV, Mj, Mr, Ov, RaD), *Ravnica* (SlaD), *Ravnice* (Go, Plj, Pnj), *Ravno* (SlaD)).

U leksiku se uočava inojezični utjecaj, ponajviše turski, njemački i mađarski, što je i za očekivati s obzirom na povijest prostora Đakovštine i migracije tijekom povijesti. Utjecaj turskoga jezika najviše je ostvaren na području leksika, ali i u tvorbi nekih riječi po uzoru na turske riječi. Leksički korpus koji je ostao iza Turaka u najvećoj je mjeri vezan za seosku životnu svakodnevicu. Mnoštvo je životnih područja (Andrić 2003) u kojima se nalaze turcizmi – tkanje, odijevanje, ukrasi, voćnjaci i vrtovi, kućni inventar, stočarstvo i zemljoradnja, pogrde, duhan i pušenje, dječje igre i sudionici igre. Puškar, pak, (2010: 131) navodi da je u hrvatskim govorima (pritom misli na sve sjevernohrvatske govore) zabilježeno oko 3000 germanizama koji su se odrazili u vrlo različitim životnim područjima – počevši od naselja, kuća i pokućstva, nošnje i nakita te jela i pića, preko poljoprivrede, stočarstva, obrta i industrije, različitih zanata i zanimanja do prava, crkve, medicine, školstva, zabave te psovki i pogrda. Za razliku od germanizama, kojih je općenito mnogo u hrvatskom jeziku, hungarizama je manje (Puškar 2010: 132). Gledano u cjelini, inojezični se utjecaj u mjesnim govorima uglavnom odnosi na materijalnu kulturu, svakodnevne poslove vezane uz selo (njemački i turski utjecaji) i djelomično prehranu (mađarski utjecaj). Glavninu leksika ipak čine slavenske riječi koje se preslikavaju i na onime (*Osatina*, *Gajić*, *Grabina*, *Komarice*, *Kotluša*, *Prnjavor*, *Mlaka*, *Šurakovac*).

U toponimiji nalazimo najviše tragova turskoga jezika (*Bašča* (Br, BrĐ, Dra, Ga, Go, HrĐ, IvG, Ku, La, LeV, Ma, Mi, Mj, Mu, NoP, Ov, Pč, Pnj, PoB, Pri, Pu, RaD, Sb, SeĐ, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr), *Budžaci/Budžaki* (Pu), *Čaerka* (SeĐ), *Čakšir* (Ga), *Čardak* (Sz), *Čemenak/Čemenci* (Mu), *Ćuprije* (SloV), *Ćuprijica* (Dra, HrĐ, SloV), *Drum* (Kon), *Kulišta* (SloV), *Kule* (Go)), potom njemačkoga jezika (*Fertalj* (Dra, NoP, Pu), *Fertalji* (NoP), *Frtalj* (ŠP), *Fur lenija* (Go), *Grube* (Br, Kr, Pnj), *Makov šamac* (Sem), *Unka* (Đu)) i napose,

mađarskoga jezika (*Bajnak/Bajnjak* (Kon), *Bokorda* (Ke, Kor), *Detmanica* (Sem), *Somar* (HrĐ)). Najviše je tragova turskoga jezika u toponimiji, što je i za očekivati, jer je i u preostalom leksiku najviše utjecaja turskoga jezika, dok je riječi mađarskoga i njemačkoga podrijetla manje i u toponimiji i u preostalom leksiku. Turski se utjecaj u toponimiji očituje apelativima vezanim za poljoprivredu (*bašča*, *čemen*, *čimen*, *čajr*, *čajir*, *čajer*) i poljoprivredne objekte (*čardak*), dijelove ili oblik prostora (*budžak*), puteve (*drum*) i mostove (*ćuprija*), vojne objekte (*kula*) te odjeću (*čaksir*). Njemački se utjecaj u toponimiji očituje u dvama apelativima od kojih je jedan zemljišna mjera (*fertalj*), a drugi naziv za životinju (*die Unke* 'žaba') i dvama prezimenima (*Für*, *Mak*). Mađarski se utjecaj očituje u trima apelativima od kojih jedan označuje teško obradivu zemlju (*bajnak*), drugi je naziv za biljku (*bokor*), a treći je naziv za životinju (*somar*), te u jednom imenu sela (*Gutmend*, *Detmen*).

6. TOPONIMIJA

6.1. Uvod

U središnjem dijelu rada koji slijedi analiziraju se prikupljeni toponimi. Korpus je prikupljen terenskim radom s ispitanicima i preuzet s ARKOD-a. Toponimi će se analizirati s obzirom na motivacijske kriterije. No, prije same analize navedeni su mjestopisi naselja te protumačeni postanci pojedinih ojkonima. S obzirom na to da su važni i povijesni izvori, odnosno potvrde pojedinih toponima, iščitani su i protumačeni Bakićev opis Đakovštine, rukopisni spis koji donosi niz toponima, odnosno najviše ojkonima đakovštinskoga područja s kraja 17. st. i početka 18. st.

6.2. Bakićev opis Đakovštine

Rukopis Petra Bakića s početka 18. st. opisuje tadašnju Đakovštinu, odnosno đakovačke biskupske posjede i sela. Budući da je to vrijeme neposredno nakon odlaska Turaka, Bakić navodi koja su sela priznavala vlast nekoga age, a koja nisu. Navodi i koja su sela služila vlastelinstvu, plaćala poreze te ona koja su poreze plaćala Turcima. Opisuje prostiranje atara pojedinih sela te time navodi neke ojkonime, odnosno toponime. Spominje neka sela koja su tada postojala, a danas ih više nema. Spominje i sela koja danas postoje te neke pustoseline koje su danas sela. U ovom će poglavlju biti spomenuta samo imena³⁶ napuštenih sela unutar obrađenoga područja³⁷. Sela su navedena onako kako ih bilježi biskup Bakić.

Središte je đakovačkoga vlastelinstva jedini grad ovoga prostora, *Đakovo* (*Varos Diakouo*). Đakovački atar pruža se prema *Osijeku* (*Ossiku*), na zapadu do sela *Satnice Đakovačke* (*Satnica*), jugozapadno do *Piškorevaca* (*Piskerouuczi*) te južno do *Budrovaca* (*Budrouuczi*), do *Krýhe megie*. Đakovačke šume pružaju se od *vode Olsona* do *vode Bichia*.

Jugozapadno od *Đakova* nalaze se *Piškorevci* (*Piskerouuczi*) čija se istočna granica nalazi na *Mikicka szelischie*, a u susjedstvu su i sela *Strizivojna* (*Striziuoina*), (istočno od

³⁶ Potrebno je napomenuti da u nekim slučajevima nije siguran točan zapis određenih ojkonima i drugih toponima s obzirom na to da je iščitavan rukopis koji je na nekim mjestima vrlo nečitak ili je riječ zamrljana tintom. Kod svakoga nesigurnoga bilježenja slovopisa bit će napomenute mogućnosti, a prva će navedena biti ona najvjerojatnija. Ono što se još uočava jest nedosljednost u pisanju istih riječi (*szello* i *sello* za selo), a i slovopis je nedosljedan, odnosno isti glas bilježi na više načina (č: *ch/ç*, s: *s/sz*), u pisanju se ne razlikuju slova *u* i *v*, jedino se iz konteksta riječi, uglavnom, može uočiti koje je slovo u pitanju. Onime uglavnom piše velikim slovom, no postoje ponovno odstupanja od pravila.

³⁷ Imena nekih od tih sela i pustoselina kojih više nema sačuvana su barem djelomično u toponimima (imena polja, potoka i sl.).

Piškorevaca) i *Budrovci (Budrouucz)*³⁸. Piškorevačka je šuma *Kazniza*, a napuštene pustoseline *Imrijevcí (Imroucze)* i *Matijevci (Mathieucze)*.

Sljedeće je đakovačko selo *Perkovci (Perkoucz)* koje na jugu graniči s atarom sela *Vrpolje (Varpoglyá)*, odnosno istočno je do njega šuma *Sarampouo*, preko sela *Čajkovaca (Caýkoucz)*, do bare *Dobrieuo* i potoka *Breznicze* te do bare *Vraka* ponovno na istoku.

Selo *Satnica (Satnicza)* pruža se od bunara *Baboūdol* na istoku do *Barouicz gáiu* na sjeveru te do pustare *Lipovac (Lipouacz)* na zapadu. Šuma *Borouacz* pripada *Satnici*.

Sjeverno od Satnice nalazi se selo *Ivanovci (Iuanouucz)* čiji atar graniči još sa selima *Tomašanci (Tomasanczi)* i *Vsarouucz*. *Tomašanci (Tomasanczi)* na istoku graniče s *Lopušancima (Lopusanczi)*, na sjeveru s *Ivanovcima (Iuanouucz)*, na zapadu s *Gorjanima (Gorýane)*, a na jugu s pustoselinom *Varsaloucz*.

Atar sela *Gorjana (Goriane)* počinje na istoku od sela *Drenja (Drienoua)*, na istoku graniči s *Tomašancima (Thomasanczi)*, na sjeveru s *Iuankoucz* (možda *Ivanovci*) i *Preslatincima (Prislatinczi)*, a na jugu s pustoselinom *Punitovci (Pugnetouasche)*. *Gorjanima* pripada šuma *Kosulýe*.

Na istočnom kraju atara sela *Bračevaca (Braçeuucz)* nalaze se *Gorjani (Gorýani)*, na sjeveru graniči s *Potnjanima (Potnýane)*, a na južnoj je međi zemlja *Kluzuanczy*. Bračevačka je šuma *Gýrasanouiski gaj*.

Selo *Slatinik (Drenjski)* nalazi se istočno od *Drenja (Dargnyé)*, otuda se pruža desno zemljom *Vrhe* prema sjeveru gdje graniči sa selom *Nabrđem (Nabargýe)*, prateći kanal *Kaznicu (Kasznic)*, pruža se na zapad do *Koklýas dol*³⁹ i *Paučja (Pouucýe)*, odnosno do *Vuke (Vlke)* i zemlje *Bile stine*. Imaju šumu *Brasicha gaj*. *Drenje (Dragnyé)* se nalazi također uz kanal *Kaznicu (Kaznica)* te istočno uz selo *Preslatince (Prestlatinci)*. Drenjanska je šuma *Polianszka*.

Atar sela *Potnjana (Potniane)* na istoku počinje od izvora *Varsý Tar*, sjeverno su mu *Preslatinci (Preslatinci)*, zapadno *Drenje (Dargnyé)* uza zemlju *Budisoucze*, a sjeverno zemlja *Grabouucz*.

Pridvorje (Priduorýe) je selo koje se nalazi između sela *Preslatinaca (Prislatinczi)*, *Nabrđa (Nabargýa)*, *Topolja (Topoglia)* i *Drenja (Dargnyá)*. Šume koje su uz *Pridvorje* zovu

³⁸ U tekstu se bilježi i I jd. *Budrouaschim*.

³⁹ Bakić kaže da je ovaj toponim planina. Vjerojatnije je riječ o obroncima Dilja.

se *Vragouacz* i *Obraūscha*. Susjedno je selo *Nabrđe* (*Nabargÿe*). Graniči s *Majarom* (*Maiar*), desno je šuma *Budouik* sve do sjevera gdje graniči sa selom *Levanjska Varoš* (*Varossi*, I jd.), zapadno je selo *Paučje* (*Pouucÿe*), a južno *Pridvorje* (*Priduorÿe*). Šuma uz *Nabrđe* zove se *Vinkouacz*.

Atar sela *Paučja* (*Pouucÿe*) na istoku počinje potokom *Kruaricza*, uz selo *Nabrđe* (*Nabargÿe*), sjeverno je selo *Breznica* (*Breznica*), a otuda ide planina *Kraïne*, zapadno je *Čenkovo* (*Cankovo*) do šume *Ckanischi*, a južno selo *Foÿchinouacz* (?). Paučka se šuma naziva *Planina*. Susjedno selo *Čenkovo* (*Cenkouo*) nalazi se uz vodu *Mlinac* (*Mlinecz*), istočno mu je planina *Krÿsicze*, sjeverno se nalazi *Slobodna Vlast* pa se uz vodu *Pachicza* pruža prema *Imrijevcima* (*Imrouczÿ*) do zapada.

Breznica (*Breznicza*) je selo koje se pruža istočno uz kanal *Kaznicu* (*Kaznicza*) te graniči sa *Selcima*, sjeverno su *Gašinci* (*Gauusinci*), zapadno je *Pridvorje* (*Priduorÿe*), a južno je *Drenje* (*Dargnyÿe*). Breznička je šuma *Sokolouacz*.

Levanjskoj Varoši (*Varos*) istočno nalazi se *Majar* (*Maiar/Maÿar*), sjeverno je *Slobodna Vlast* (*Slobodna Vlast*), zapadno je šuma *Lakie*, a južno *Breznica* (*Briznica*). Šuma *Lakie* granica je atara i sela *Slobodne Vlasti* kojoj je južno selo *Musić* (*Musichi*), sjeverno je *Ratkov Dol* (*Ratkouudol*), otuda ide na *Krisicze* planinu na zapad do *Imrijevacu* (*Imrouczÿ*), dok južnom stranom graniči s *Breznicom* (*Briznicom*). Šume su *Slobodne Vlasti Hart* i *Krisia*.

Ratkov Dol (*Ratkouudol*), koji je sjeverno od *Slobodne Vlasti*, nalazi se zapadno od sela *Szillomnczi*, a otuda ide do međe zemlje *Starkoucze* do juga. *Lipoucza* je šuma *Ratkova Dola*.

Hrkanovci (*Harkanouuczÿ*) istočnom stranom atara graniče s *lapovskim* (*lapouaskim*) atarom, dok sjevernom stranom graniče s brodskim područjem. *Lapovci* (*Lapouacz*) na istoku protežu se do *Trnave*, a otuda idu na šumu *Dedouacz* na sjever te tu graniče sa selom *Dubraunikom*, zapadno je *planina Allÿak* pa se pruža južno uz potok *Vrsnicu*. Dvije šume pripadaju lapovskom prostoru: *Topollÿan* i *Kouachoū dol*.

Atar sela *Trnave* (*Tarnaua*) pruža se od potoka *Podurský* na istoku prema *Svetoblažju* (*Szueto Blasÿu*), sjeverno je pustoselina *Markoucze*, a zapadno je *Majar* (*Maiar*). Dvije su šume koje pripadaju Trnavi: *Megÿa* i *Lukanÿa*. Susjedno je *Trnavi Svetoblažje* (*Szueto Blasÿe*) kojemu je u blizini šuma *Lipouicza*, istočno mu je pustara dragotinska i pustoselina *Trabar*, a južno je selo *Lazanczÿ*.

Selo *Kondrić (Kondrichi)* Bakić naziva još i *Lazanczi*. Sjeverno je od Kondrića *Breznica (Briznica)*, zapadno mu je *Svetoblažje (Szueto Blasýe)*, a južno su *Gašinci (Gausincze)*. Šuma *Poiatnýak* pripada *Kondriću*.

Dakovački Selci (Szelcza) pružaju se uz *Kaznicu* preko pustare *Komerouuczý*, a otuda idu na *Vranouch* šumu i potok *Bielý dol*. Sjevernom stranom atara graniče sa selom *Lasancze*, zapadno su im *Gašinci (Gausinczi)*, prema jugu se pružaju uz šumu *Czrett* gdje graniče s *Dakovačkom Satnicom (Szattnicom)*. Posjeduju još i šumu *Gusticzu*.

Atar sela *Viškovci (szello Viskouuczi)* počinje od istoka zemljom *Gradnozemplia*⁴⁰. S te mu je strane susjed selo *Vučevci (Vuçeuuczi)*. Od zapada počinje zemljom *Vatnczezempliju*. Tu je susjed selu pustara *Pitincze*, a odatle ide na *çesmu Vruthak veçeni*. Dalje mu je susjed selo *Lopušanci (Lopusanczi)*. *Viškovci* su imali šumu *Buçýe*⁴¹ i pustoselinu *Pithomaç*.

Atar sela *Lopušanci (sello Lopusanczi)* od istoka počinje šumom *Rusouýe*. Otuda je u susjedstvu sa selom *Vučevcima (Vuçeuuezi)*, a otuda ide na *?ados baru (Mados/Tados/Fados)*. Dalje je u susjedstvu sa selom *Viškovcima (Viskouuczi)*, a odatle ide šumom *Çzarnch* od zapada. U susjedstvu mu je i selo *Tomasanczi*. Selo ima četiri šume: *Rusauuýe*, *Czernich*, *Oklýszkýla* i *Lug*.

Atar sela *Forkuševaca (sello Forkuseuuczi)* počinje na istoku od *Krczke bare*, u susjedstvu sela *Junakovcia (Junkofczý)* i *Vučevci (Vuçezuuczi)*, a od *Vučevaca* ide na zemlju *Barsincze*. U susjedstvu mu je još i selo *Slopusanczi* (vjerojatno *Lopušanci*), a otuda ide na *Jošavica (Jolsaviczu) baru*. Forkuševcima pripada šuma *Birech/Birach*.

Atar sela *Vučevaca (szello Vuçeuúý)* od istoka počinje od *Bireke megýe*. U susjedstvu je selo *Junakovci (Junakouuczi)* i *Piurgianczi*⁴², a otuda ide na jezero *Jošavu (Jolsauu baru)*. Na zapadu su susjedi sa selom *Viškovci (Viskouuczi)*, a otuda idu na *Laschicza zemlju*. *Vučevci* su u susjedstvu sa selom *Lopušanci (Lopusanczi)*.

Atar sela *Junakovaca (sello Junakouuczi)* na istoku počinje od *Darueta Cer (reçeni)*⁴³. U susjedstvu je selo *Podgaýczý*, a otuda atar ide na *Bierku baru* te graniči i sa selom

⁴⁰ Navedeni se toponim bilježi dvojako: *Gradno zemglia* i *Gradnozemplia*.

⁴¹ Slovo *ý* treba čitati *ij*.

⁴² Ne zna se koje je ovo selo, više ne postoji, a ne pamti se ni u usmenoj predaji kao npr. *Junakovci*. Vjerojatno jedno od raseljenih sela.

⁴³ Citirano iz teksta. Pisano je velikim slovima kao da je ime nekoga određenoga stabla koje je moglo predstavljati među.

Forkuševcima (Forkuseuucz) i pustoselinom *Ručevo (Ruchouo)*. Imaju šumu *Kusieuacz (Kuševac)*⁴⁴.

Atar sela *Semeljaca (sello Semellyczy)* na istoku počinje od *bare Badnyara*. U susjedstvu je sa selom *Kešincima (Kesinczi)*, otuda ide na šumu *Greczký lug* koja i pripada *Semeljcima*, a otuda na *Kobilacha baru*. Na zapadu je u susjedstvu sa selom *Iuan Kouczi*, a otuda ide na *Osatinu (Oszatnu baru)*. U susjedstvu je i pustoselina *Ručevo (Rucho)*.

Atari sela *Koritne (pustoselina Koritna)* nepoznati su jer su stanovnici ovoga sela *prid godistem*⁴⁵ neki iz Bosne, a neki iz drugih mjesta doselili.

Atar *Kešinaca (sello Kesinczy)* na istoku počinje od *Carne bare*. U susjedstvu je s pustoselinom *Ouszenicze* odakle ide na šumu *Mokricza*. U susjedstvu je sa selom *Vrbicom (Varbiczom)*, a otuda atar ide na *Praski lug i Badnjaru (Badnagnjaru baru)*. U susjedstvu je i selo *Semeljci (Semelczy)*. *Kešinačke* su šume *Praský lug, Mokricze i Dubraūnich*.

Atar sela *Vrbice (sello Varbicza)* na istoku počinje od *Zdencza nade*, na istoku je susjed s pustarom *Mrzović (Merzouich)*⁴⁶, a otuda ide na šumu *Gaich gym*. Susjed je i selu *Mikanoūczi*, a otuda ide na *Suagan potok*. Susjedno je selo i *Durđanci (Jurgianczi)*, a otuda ide na *Kunuricze zemýu*. Susjedno je i selu *Semelczy*. *Vrbica* ima šumu *Paiouu*.

Bakić spominje sela koja danas ne pripadaju prostoru Đakovštine, riječ je o selima koja pripadaju području Slavnskoga Broda. Ta naselja nisu navedena u radu. No, spominje naselja kojih danas više nema, raseljena su i nestala vjerojatno još u 19. st. Navest ću ih Bakićevim slovopisom: *Vszareuucz/ Vsarouucz, Popouuczý, Siuchanczi, Szibouucem (Ijd.), Pauusinczi/ Tauusinczi (?), Szillomnczi/ Szillonczy, Dubouich/ Dubraunich, Radinouuczi*.

6.3. Mjestopis Đakovštine

Borojevci (Bj)

g. š. 45°17'07"N, g. d. 18°05'23"E, n. v. 230 m

Borojevci su nenaseljeno selo u Općini Levanjska Varoš. Smješteno je uz potoke Borojevčicu i Pačicu na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore, odnosno, između brdskih kosa Njegovca i Taraba. Od Levanjske Varoši udaljeni su 7 km jugozapadno (LNH I. 2004: 60).

⁴⁴ Danas se istoimeno selo, Kuševac, nalazi neposredno pored Đakova.

⁴⁵ Vjerojatno se misli da su se neki stanovnici *prethodne godine* doselili.

⁴⁶ Danas je to selo. *Pustoselina nahodise iedna Marzouich zuana koja iest opusehiena od dvadeset, ý ossam godista.* (Bakić 1725 ili 1728: 68)

Godine 1484. ime naselja zabilježeno je kao *Boryewcz (Borjevec)* (Šimundić 1995: 82). *Borjevec* je bio u vlasništvu feudalaca iz Nevne (Levanjska Varoš, op. a.). Današnji su Borojevci nastali na ruševinama prvobitnoga naselja *Borjevec*. Selo su naselili Vlasi iz okolnih diljskih sela. Početkom 19. st. u selu je bilo 10 naseljenih kuća s 89 stanovnika. Do kraja se 19. st. doselilo sedam hrvatskih obitelji te je tada bilo 55 hrvatskih obitelji i 42 vlaške.⁴⁷

Ojkonim Borojevci antroponimnoga je postanja, a nastao je od *Boroje*, inačice narodnoga imena *Borimir*, *Borislav* i sl.

Borovik (Bo)

g. š. 45°23'42"N, g. d. 18°11'56"E, n. v. 134 m

Naselje Borovik pripada Općini Drenje, a od Drenja je udaljeno 11 km prema zapadu. Smješteno je na sjeveroistočnim padinama Krndije u dolini gornjega toka rijeke Vuke koja izvire iz jezera Borovik (LNH I. 2004: 60). U Boroviku su živjeli u dotursko doba hrvatski starosjedioci, no selo je opustjelo pri povlačenju Turaka iz Đakovštine. Ponovno naseljavanje sela započelo je 1730. poticanjem biskupa Bakića, kada su se tu naselili Vlasi iz Bosne. Godine 1756. priključuju im se njihovi sunarodnjaci koji su također bježali iz Bosne, tako da je 1758. u Boroviku bilo 13 vlaških obitelji. Sljedećih se 50 godina broj stanovnika u Boroviku nije povećavao. Prema vlastelinskoj evidenciji iz 1803. godine u Boroviku je bilo 14 naseljenih kuća. Početkom 20. st. u selu je živjelo 100 stanovnika u 16 kuća, a prije posljednjeg raseljavanja selo je imalo 60 naseljenih kuća i 350 stanovnika (Marković 2002: 256–257). Šimundić (1995: 82–83) navodi da je Borovik u cijelosti uništen u Drugome svjetskom ratu pa je sredinom 20. st. na prostoru prvobitnoga sela dolina pregrađena za akumulacijsko jezero električne hidrocentrale. Prema posljednjem popisu stanovništva, selo 2011. godine broji šest stanovnika smještenih u jednom kućanstvu.

Ojkonim je fitonimnoga postanja, motiviran je apelativom *bor*. Osim sortu stabla, *bor* može označavati i tamnu (crnogoričnu) šumu.

⁴⁷ U Đakovštini se nalazi nekoliko sela kojima prijete nestanak, primjerice Kondrić, Musić, Paučje, Borovik. Sve su to sela kojima prijete ista sudbina kao i Borojevcima.

Bračevci (Br)

g. š. 45°25'29"N, g. d. 18°17'05"E, n. v. 129 m

Bračevci pripadaju Općini Drenje, a od Drenja su udaljeni 7 km. Selo je smješteno u dolini rijeke Vuke, na prostoru đakovačke lesne zaravni (LNH I. 2004: 64). Prvi se put ime Bračevci spominje 1477. u obliku *praedium*⁴⁸ *Brachewcz* (Bösendorfer 1910: 168 i 186). Tijekom turske vlasti, do 1683., živjeli su u selu hrvatski starosjedioci. Od 1683. godine do 1697. godine selo je pusto, a tada se naseljavaju Vlasi „(...) koji su došli u Slavoniju s kršćanskom vojskom koja je 1697. godine prodrila u Bosnu do Sarajeva“ (Marković 2002: 241). Biskup je Ogramić te Vlahe naselio u Bračevce tako da je tada bilo 27 kuća Vlaha u selu. Do 1802. u selu su samo pravoslavci Vlasi koji su se zadržali do kraja 20. st., no doselilo se i 40 hrvatskih obitelji tijekom 19. i 20. st., tako da su danas Bračevci etnički miješano selo (Marković 2002: 241). Godine 2011., prema posljednjem popisu stanovništva, selo broji 209 stanovnika koji prebivaju u 81 kućanstvu.

Ime se dovodi u vezu s antroponimom *Brač* što je inačicom kršćanskoga imena *Bratimil/Bratimir/Bratislav*.

Breznica Đakovačka (BrĐ)

g. š. 45°19'52"N, g. d. 18°10'14"E, n. v. 130 m

Breznica Đakovačka selo je u Općini Levanjska Varoš, smješteno 2 km sjeverozapadno od Levanjske Varoši, u dolini potoka Breznice na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore, podno Krstova (LNH I. 2004: 74–75). *Breznica* nekada, danas *Breznica Đakovačka* poznata je zbog ljekovitoga sumpornoga izvora, a kao uređeno kupalište postoji od početka 20. st. Selo se prvi puta spominje 1422. godine kao posjed grada Levne⁴⁹. Za vrijeme turske vladavine selo je opustjelo te su ga naselili Vlasi iz Bosne. Odlaskom Turaka iz Đakovštine u selu ostaje 21 vlaška obitelj. Tijekom 18. st. dolazi do sporoga porasta broja stanovnika, a 1756. godine biskup Čolnić naseljava u Breznicu još nekoliko vlaških obitelji iz Bosne. No,

⁴⁸ Latinska riječ *praedium* tijekom povijesti, počevši od ranoga srednjega vijeka pa nadalje, mijenja svoje značenje, odnosno, tijekom vremena dobiva različite konotacije. U ranom je srednjem vijeku riječ imala značenje 'založne zemlje, one koja služi za jamčevinu' da bi potom značila 'općenito zemljoposjed, imanje'. U kasnijem pak srednjem vijeku riječ poprima dva specifičnija značenja: prvo je značenje 'imanje pojedine crkvene ustanove (biskupije, samostana i sl.) koje ona daje na nasljedno korištenje slobodnim ljudima u zamjenu za određena podavanja i „feudalne“ obveze, a drugo je raseljeno imanje / selo, pusto selište, pustoselina' (Andrić 2013: 80).

U vrijeme neposredno nakon odlaska Turaka riječ *praedium* ispred imena naselja nosi značenje 'napuštenoga sela, pustoseline', što bi bilo adekvatno tumačenje za Bračevce. Međutim, može označavati dvije klase napuštenih naselja: 'čitav posjed koji u pravilu odgovara jednom naselju' ili 'samo jednu seljačku zemljišnu jedinicu unutar takva posjeda' (Andrić 2013: 81).

⁴⁹ Danas se na istom prostoru nalazi naselje Levanjska Varoš (op. a.).

selo je i 1758. godine imalo isti broj naseljenih kuća jer su neki stariji rodovi izumrli. Do početka se 19. st. broj stanovnika Breznice sporo povećavao, a od tada selo demografski nazaduje. Krajem su se 19. st. doselili Hrvati i Česi te otada selo postaje etnički miješano (Marković 2002: 255). Prema posljednjem popisu stanovništva iz godine 2011. u selu je 345 stanovnika koji prebivaju u 77 kućanstava.

Ojkonim je fitonimnoga postanja, motiviran je imenicom *breza*. Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina Đakova) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (npr. Breznica Našička). Ktetik *đakovačka* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Bučje Gorjansko (BuG)

g. š. 45°25'03"N, g. d. 18°14'58"E, n. v. 120 m

Bučje Gorjansko naselje je u Općini Drenje, udaljeno 10 km sjeverozapadno od Drenja, smješteno u dolini rijeke Vuke. Do 1900. godine selu je ime bilo *Bučje* (LNH I. 2004: 87). Spominje se u spisima iz 1477. godine kao *praedium Bwchye* (Bösendorfer 1910: 217), u posjedu Gorjanskih. Inače je taj kraj u 13. st. bio u posjedu vukovarskih jobagiona⁵⁰. U dotursko se doba spominju manja sela oko Bučja, odnosno svojevrzni ljetnikovci: Gospođinci, Breščanovci, Dubovac, Orešanci, Tisovci, Jeskovci i Kukavičinci. Svi su zaseoci nestali dolaskom Turaka, a s njima je nestalo i Bučje. Selo se ponovno naseljava 1730. godine na inicijativu biskupa Bakića. Tada je doseljeno vlaško stanovništvo iz obližnjega sela Popovca koje se nalazilo oko 2 km jugoistočno od Bučja. Do 1758. godine naseljeno je 16 kuća. Početkom 19. st. zabilježeno je 16 naseljenih kuća sa 114 stanovnika. Do početka se 20. st. doselilo i nešto Hrvata i Slovaka te su se brojčano izjednačili s vlaškim stanovništvom (Marković 2002: 241). Godine 2011. Bučje Gorjansko je imalo 31 kućanstvo sa 73 stanovnika.

Ime je sela najvjerojatnije hidronimijskoga postanja, odnosno motivirano je općom imenicom *buk* u značenju 'slap, vir, vrtlog, vodopad' (Brozović Rončević 1997: 20). Druga je mogućnost da je ime sela nastalo analogno tvorbi općih imenica za prostor na kojemu raste određena skupina istih stabala (bukvik, šljivik i sl.).

Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Gorjani) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u

⁵⁰ U srednjem je vijeku naziv *jobagion* označavao pripadnika najnižega stupnja feudalne vojničke hijerarhije, 'kmet tvrđave'.

Hrvatskoj (Bučje kod Pakraca, Bučje kod Pleternice). Ktetik *gorjansko* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Budrovci (Bu)

g. š. 45°16'22"N, g. d. 18°26'51"E, n. v. 87 m

Budrovci su selo koje pripada Gradu Đakovu, u Osječko-baranjskoj županiji, a smješteno je na prostoru đakovačke lesne zaravni, udaljeno 5 km jugoistočno od Đakova. Dijelovi su naselja: Josipovac budrovački, Lug budrovački, Vinogradi budrovački (do 1948. godine nazivaju se Budrovački pisak vinogradi).

Bösendorfer (1910: 184) navodi da se Budrovci spominju u jednoj ispravi iz 1474. godine u posjedu grada Levne⁵¹ kada je ojkonom zabilježen u obliku *Bodrowsz*. Tijekom osmanlijske vladavine selo je pripadalo spahiluku Halilbegovića koji su živjeli u Đakovu. Nakon odlaska Turaka selo pripada đakovačkom vlastelinstvu. U Budrovcima je 1702. godine 37 naseljenih kuća. Sredinom 18. st. u selo se doselilo nekoliko obitelji iz sjeverne Bosne. Broj stanovnika raste pa su tako do 1758. godine u selu bile 44 kuće starosjedilaca i 26 kuća pridošlica. Nakon 1848. godine nastupa gospodarska kriza te mnogi odlaze iz sela, a na njihovo se mjesto doseljuju bački Nijemci. Godine 1866. Budrovci imaju 118 naseljenih kuća s 1534 stanovnika te su time bili jedno od najnastanjenijih sela u Đakovštini s obzirom na broj stanovnika. Budrovci 2011. godine broje 1268 stanovnika smještenih u 377 kućanstava.

U prvom je spomenu zabilježen lik *Bodrowsz* 1474. godine. U popisu iz 1702. zabilježeni su u obliku *Bodrovacz*, u jedninskom obliku, dok se u popisima drugih sela, gdje se spominju sporadično, bilježe u obliku *Bodrovczy*, u množinskom obliku koji se vremenom uvriježio i ostao takav do danas. Ojkonom je antroponimnoga postanja, a motiviran je muškim imenom *Budro* (Šimundić 1995: 150). Postoji i naselje *Budrovac* koje Šimunović i Maletić (2008) bilježe u Koprivničko-križevačkoj županiji (općina Đurđevac). Postoji i prezime *Budrovac* čijih nositelja najviše ima upravo u Budrovcima i u okolici Đakova i Osijeka (Šimunović i Maletić 2008 I.: 302).

Čenkovo (Če)

g. š. 45°20'05"N, g. d. 18°06'42"E, n. v. 152 m

Naselje u Općini Levanjska Varoš, Čenkovo, udaljeno je 7 km sjeverozapadno od Levanjske Varoši. Čenkovo je smješteno na jugoistočnom rubu Požeške kotline (LNH I.

⁵¹ Danas se na istom prostoru nalazi naselje Levanjska Varoš (op. a.).

2004: 122), zapadno od Breznice, na samom grebenu Krstova. Grebenom je Krstova prolazila granica između đakovačkoga crkvenog vlastelinstva i susjednoga požeškog područja. U srednjem su se vijeku Krstovi zvali *Križice*, a zabilježeni su na austrijskoj topografskoj karti iz 1883. godine. Ime Krstovi oronimu su dali novonaseljeni Vlasi kojima je to ime bilo bliže (Marković 2002: 255). Čenkovo se prvi puta spominje 1454. godine kao *Chenko*. Hrvati, koje su zatekli Turci, prihvatili su tursku vladavinu i islam te su nakon toga bili preseljeni u južnu Ugarsku, a na njihovo su mjesto doseljeni pravoslavni Vlasi iz Bosne. Odlaskom Turaka u selu ostaje devet vlaških kuća. Do sredine je 18. st. selo ostalo čisto vlaško, no ne mijenja se ništa i nakon što je biskup Čolnić naselio 1756. godine još vlaških izbjeglica iz Bosne pa je selo 1758. imalo 22 naseljene kuće. Nakon demografskoga napredovanja, selo demografski nazaduje što zbog prometne izoliranosti sela, što zbog hajdučkih provala u selo. Selo je neznatno demografski napredovalo početkom 20. st., no i to je bilo kratkoga vijeka. Čenkovo je ostalo malo vlaško selo do suvremenoga doba kada je u potpunosti raseljeno (Marković 2002: 256). Popisom stanovništva iz 2011. godine selo je nenaseljeno, dok je pri predzadnjem popisu stanovništva, 2001. godine, brojilo tek dva stanovnika.

Ojkonim *Čenkovo* potječe od osobnoga imena *Čenko* koje se dovodi u vezu s glagolom *čenkati* (usp. *činkati* 'izvlačiti žice iz krpe i otkidati lišće, kao čehati, carpere' (ARJ II. 1884 – 1886: 37), Šimundić 1995: 151, Skok 1971: 307).

Dragotin (Dra)

g. š. 45°15'23"N, g. d. 18°19'42"E, n. v. 131 m

Selo Dragotin nalazi se u Općini Trnava, 6 km istočno od Trnave. Smješteno je u dolini rijeke Breznice (LNH I. 2004: 176). U dotursko su i tursko doba u selu živjeli hrvatski starosjedioci koji su bili sigurni od Turaka do 1683. godine kada su Turci poharali selo te su se seljani tada i rasilili, a selo opustjelo. Godine 1752. Dragotin se ponovno naseljava hrvatskim izbjeglicama iz sjeverne Bosne (Derventa) i Hrvatima iz okolnih sela, pa je selo krajem 18. st. brojalo 17 naseljenih kuća sa 142 stanovnika. Do 1866. godine broj se stanovnika u Dragotinu slabo povećavao, a tada je u njemu bilo 27 naseljenih kuća sa 125 stanovnika (Marković 2002: 245–246). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Dragotin je imao 254 stanovnika koji prebivaju u 61 kućanstvu.

Ojkonim *Dragotin* potječe od narodnoga imena *Dragota* koje je zabilježeno u Đakovštini (Marković 2002: 245, Šimundić 1995: 151).

Drenje (Dre)

g. š. 45°22'43"N, g. d. 18°16'55"E, n. v. 153 m

Drenje se nalazi u istoimenoj općini, a smješteno je 45 km jugozapadno od Osijeka, na prostoru đakovačke lesne zaravni (LNH I. 2004: 181–182), na brežuljkastom prostoru koji je nekada u davnoj prošlosti bio prekriven gustim šumama. S obzirom na prirodne uvjete, u srednjem se vijeku razvija na ovom prostoru vinogradarstvo, što se zadržalo sve do suvremenoga doba. Godine 1406. spominje se *Drenjsko brdo* (*Drenowch mons*) u jednoj ispravi, što je i prvi posredni spomen imena sela, a u drugoj se ispravi iz 1434. godine spominje *Drenje* kao biskupsko dobro. Dolaskom Turaka Drenje potpada pod njihovu vlast, odnosno pod vlast đakovačkih paša, a posljednji je paša koji je vladao tim krajem bio Ali-paša. Odlaskom Turaka iz Đakovštine u Drenju ostaje 16 naseljenih kuća. U 18. st. Drenje napreduje na temelju uzgoja vinove loze. Biskupi Babić, Čolnić i Mandić na obližnjem su brdu Mandićevcu dali zasaditi vlastelinski vinograd za koji su se brinuli vinogradari koji su živjeli u Drenju. Selo je do 1758. godine imalo 34 kuće. I tijekom 19. st. broj se stanovnika u Drenju stalno povećavao pa je 1863. godine Drenje postalo najveće selo toga dijela Đakovštine. Od 1870. do 1890. u Drenje se doselilo oko 40 njemačkih i mađarskih obitelji. Odlaskom Nijemaca nakon Drugoga svjetskoga rata u Drenje se doseljuju Hrvati iz Zrina (Marković 2002: 241–242). Godine 2011. u selu prebiva 583 stanovnika u 217 kućanstava.

Osim ojkonima *Drenje*, na ovom se prostoru 1332. – 1334. bilježi ojkonom *Erdenzad*, a bilježe ga papini legati koji su sakupljali *Petrov novčić*⁵². Potonji je ojkonom mađarskoga podrijetla i znači 'pokraj šume'. Za vrijeme turske vladavine dana je prednost hrvatskom imenu koje se zadržalo do danas – *Drenje* (Marković 2002: 243).

Ojkonom je fitonimnoga postanja te je motiviran biljnim nazivom *drijen*.

Đakovo (Đa)

g. š. 45°18'25"N, g. d. 18°25'01"E, n. v. 111 m

Đakovo je središnje naselje u Đakovštini Osječko-baranjske županije, a smješteno je na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice. Nalazi se 40 km jugozapadno od Osijeka. Dijelovi grada su i zaseoci: Cerik, Dračice, Pustara, Đakovačka pecara, Đakovački Adolfovac, Gerstner, Grabarci, Horvat, Ivandvor, Kohnova pusta, Kolakušica,

⁵² Nekada su se skupljali dobrovoljni prilozi radi obrane kršćanstva u burnim vremenima (čak od 13. st.), skupljali su ih papini legati koji su ujedno i popisivali stanovništvo i župe određenih prostora. Danas se o blagdanu sv. Petra i Pavla simbolično skuplja novac za potrebe Svetoga Oca u njegovu apostolskom i karitativnom djelu u službi Opće Crkve.

Pisak Đakovački, Stočin i Zorić. Naselja su koja pripadaju Gradu Đakovu: Budrovci, Đakovo, Đurđanci, Ivanovci Gorjanski, Kuševac, Novi Perkovci, Piškorevci, Selci Đakovački i Široko Polje (LNH I. 2004: 200).

Nedaleko od današnjeg Đakova nalazilo se rimsko naselje *Certissia*. Iz rimskoga doba sačuvani su brojni nalazi koji se čuvaju u Muzeju Đakovštine. Đakovo se prvi puta spominje 1239. godine u darovnici hercega Kolomana biskupu Ponsi, čime biskupi postaju vlasnici Đakova i Đakovštine. U 13. st. Đakovo je bilo obično malo selo. Tada je Bosanska biskupija osnovala đakovačko vlastelinstvo jer je u Bosni zavlдалo bogumilstvo, a time je Bosanska biskupija prešla iz Vrhbosne u Slavoniju. Uspostavom biskupije na području Đakova, naselje se počinje razvijati i preobražavati u veće naselje. Već od 1252. u Đakovu je bila stolna crkva s biskupskim dvorom, a do kraja 13. st. uz crkvu se podižu i kanoničke kurije. U 14. st. Đakovo postaje i trgovačko središte s redovitim sajmovima. Uspostavljaju se sve bolje prometne veze s bližom i daljom okolicom što dovodi veće uglednike u Đakovo, napose hrvatsko-ugarske i bosanske kraljeve.

Do kraja 14. st. izgrađena je jaka tvrđava odmah do stolne crkve. Do dolaska Turaka, Đakovo je bilo naselje s oko 200 naseljenih kuća, a središte mu se nalazilo između stolne i župne crkve⁵³. Krajem ljeta 1536. Turci osvajaju Đakovo te neposredno nakon toga iseljavaju starosjedioce i naseljavaju bosanske muslimane, ruše sve stambene objekte te grade nove prema svojim običajima. Dotadašnji srednjovjekovni *Dyaco* dobiva ime *Jakova*. Turski je gospodar Đakova bio Memi-paša. *Jakova* je imao status kaze, kotora, što znači da je u Đakovu stolovao turski sud. Izgrađena je Ibrahim-pašina džamija na mjestu današnje župne crkve. Glede broja stanovnika na početku 17. st. nekoliko je zapisa. „Prema opisu turskoga Đakova bosanskoga beglerbega Merinbegovića, u njemu je 1620. godine bilo 800 muslimanskih i 80 kršćanskih kuća. Putopisac Atanasije Georgiceo, koji je 1626. obišao Jakovu, tvrdi da je u njemu bilo 200 muslimanskih i 25 katoličkih kuća. Prema kasnijem đakovačkom biskupu Petru Bakiću u turskoj Jakovi bilo je 700 kuća muslimana i 42 kuće katolika.“ (Marković 2002: 223) Đakovo je u tursko doba brojalo oko 5000 stanovnika, od čega oko 200 katolika.

Porazom turske vojske kod Beča 1683. godine, Hrvati iz okolice Đakova počinju upadati u Jakovu te na taj način tjeraju muslimane iz grada. Do ljeta 1684. Đakovo ostaje bez muslimanskoga stanovništva da bi potpuno opustjelo do 5. rujna 1687. godine kada je kršćanska vojska ušla u grad i spalila ga. Do 1688. u grad se vraća 13 starosjedilačkih obitelji.

⁵³ Tadašnja đakovačka katedrala ležala je na približno istom mjestu kao i Strossmayerova, a stara stolna crkva nalazila se na mjestu današnjega biskupskoga dvora.

Tada počinje obnova Bosanske biskupije, a time i samoga grada Đakova. Biskup Nikola Ogramić stiže u grad 1692. godine te obnavlja i biskupiju i vlastelinstvo. Dolaze novi doseljenici tako da je 1702. u Đakovu bilo 95 obiteljskih kuća. Biskupi Đuro Patačić i Petar Bakić nastavili su s obnovom biskupije i vlastelinstva. Biskup Bakić doveo je i nove doseljenike pa je do 1758. u Đakovu bilo 170 naseljenih kuća s oko 850 stanovnika. Ipak do početka 19. st. broj stanovnika opada najviše zbog epidemije zaraznih bolesti. Tako je popisom stanovništva iz 1803. godine zabilježeno tek 88 naseljenih kuća. Uviđajući demografske probleme, biskup Mandić naseljava Nijemce iz rajnske oblasti 1809. i 1810. godine dovodeći 40 njemačkih obitelji. Tada se doseljavaju u Đakovo i Mađari, Česi i Slovaci. Đakovački je demografski i etnički mozaik dosegnuo vrhunac šezdesetih godina 19. st. kada Đakovo broji 2500 stanovnika od kojih gotovo polovica nisu Hrvati. Dolaskom biskupa Strossmayera Đakovo i vlastelinstvo još više napreduje u svakom pogledu. Tada Đakovo doživljava procvat (Marković 2002: 223–225). Đakovo je 2011. godine brojilo 19 491 stanovnika smještenih u 8929 kućanstava.

Ime grada *Đakova* tijekom povijesti bilježi se u nekoliko likova: *Dyaco*, *Diac*, *Dyacow*. Ojkonim je motiviran apelativom *đakon* koja označuje 'katoličkog bogoslova pred zaređenjem'.

Đurđanci (Đu)

g. š. 45°17'12"N, g. d. 18°30'32"E, n. v. 115 m

Selo Đurđanci pripada Gradu Đakovu, a smješteno je na prostoru đakovačke lesne zaravni. Od Đakova su udaljeni 7 km prema istoku. Đurđanci se dijele na: Arduševac, Jošavu i Soljak. Prvi se puta ime sela spominje 1477. godine oblikom *Guerefalva*. Dakle, pretpostavlja se da je već krajem srednjega vijeka na prostoru današnjih Đurđanaca postojalo naselje jer se spominje *Guerefalva* kao posjed hrvatske feudalne obitelji. Godine 1477. Đurđanci se spominju kao selo u posjedu plemića Gorjanskih. Za vrijeme turske vladavine pripadali su đakovačkom spahiluku, a posljednji je turski vladar bio Sadik-beg. Odlaskom Turaka ostaje tek sedam naseljenih kuća. Oko sela su se prostirale velike šume: Pogorelačka, Grabarje i Mokrice. Đurđanci se spominju i u Popisu Sandžaka Požege 1579. na području nahije⁵⁴ Jošava. Nakon oslobođenja od Turaka ime se sela različito bilježi u različitim spisima: *Jurjanci*, *Jurđanci*, *Jurijanci*, *Jurijanczy*, *Giurgianczi*, *Guganci*, *Gurganci*, *Gyurgyancze*, *Gjurgjanci* (Šalić i Pavić 2006: 20). U Đurđancima je 1758. bilo 27 naseljenih

⁵⁴ U osmanlijskoj teritorijalnoj podjeli *nahija* je upravna jedinica manja od kadiluka – kotar, okružje (<http://www.hrleksikon.info/definicija/nahija.html>).

kuća, a već sljedeće godine biskup Čolnić naseljava 11 hrvatskih doseljenika iz sjeverne Bosne. Tijekom druge polovice 18. st. broj stanovnika stagnira, što zbog epidemija bolesti, što zbog seoba uvjetovanih nesigurnim životom u selu. U selu 1802. godine živi 258 stanovnika, a do 1866. broj se stanovnika povećao na 477 smještenih u 58 kuća (Marković 2002: 227–228). Godine 2011. Đurđanci broje 428 stanovnika smještenih u 127 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja te je motiviran kršćanskim imenom *Juraj/Đurađ*. Isprva su prevladavali likovi koji su odrazi inačice *Juraj*, zatim je zabilježen odraz hibridnoga lika *Jurađ (Jurđanci)*, a današnji je lik uvjetovan inačicom *Đurađ*.

Forkuševci (Fo)

g. š. 45°20'59"N, g. d. 18°29'46"E, n. v. 107 m

Selo Forkuševci smješteno je u Općini Viškovci. Udaljeno je 3 km istočno od Viškova, a nalazi se na prostoru đakovačke lesne zaravni. Dio je naselja zaselak Vaktarana (LNH I. 2004: 213). Selo je smješteno na cesti koja povezuje Semeljce i Viškovce. Do 1300. godine pripadalo je vukovarskim jobagionima⁵⁵, a tada su ga stekli ivanovci⁵⁶ te obitelji Bančaji, Horvati i Gorjanski. Prvi spomen sela potječe iz godine 1395. kada je zapisano *praedium Farkasfaula* u posjedu obitelji Horvata, a 1477. se kao gospodari Forkuševaca spominju Gorjanski. Za turske se vlasti stanovništvo Forkuševaca nije znatnije mijenjalo. Posljednji se turski gospodar Forkuševaca zvao Ali Čajić. Odlaskom Turaka i Forkuševci potpadaju pod đakovačko vlastelinstvo, a Szadecki je u selu zatekao osam naseljenih domova. Do 1758. broj je naseljenih kuća porastao na 18. Druga polovica 18. st. donosi stagnaciju broja stanovnika, a bilo je i čestih preseljavanja pa je selo do početka 19. st. palo na 16 naseljenih kuća. U 19. st. selo se malo povećava pa 1866. u njemu ima 45 naseljenih kuća s 273 stanovnika. Tada nastupa gospodarska kriza koja za posljedicu ima odlazak većega broja starosjedilaca, a u isto se vrijeme doseljavaju bački Nijemci koji se 1944. odseljavaju u Njemačku. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine selo broji 468 stanovnika u 137 kućanstava.

Prema pučkoj etimologiji, ali i prema Šimundićevu tumačenju, ime je sela antroponimnoga postanja te je motivirano mađarskim prezimenom *Farkaš* koje znači 'vuk'.

⁵⁵ U srednjem je vijeku naziv *jobagion* označavao pripadnika najnižega stupnja feudalne vojničke hijerarhije, 'kmet tvrđave'.

⁵⁶ Ivanovci su redovnici reda svetoga Ivana Jeruzalemskog.

Navodno je to prezime nosio jedan od vlastelina u čijem je posjedu selo bilo⁵⁷ (Šimundić 1995: 155).

Gašinci (Ga)

g. š. 45°19'53"N, g. d. 18°18'51"E, n. v. 129 m

Gašinci su selo koje pripada Općini Satnici Đakovačkoj, 6 km udaljeno od Satnice Đakovačke. Selo je smješteno na prostoru đakovačke lesne zaravni (LNH I. 2004: 220–221). Gašinci su se razvijali kao dvojno naselje jer kroz selo protječe potok Kaznica, tako da je južni dio sela stariji od sjevernoga. U 15. su stoljeću Gašinci bili zaselak imanja Selaca (danas Selci Đakovački) i zvali su se *Galšinci*, što je zabilježeno oblikom *Galxynch*, a to je ujedno i prvi spomen imena. Današnji se ojkonomni lik imena sela ustalio od vremena Turaka. Nakon njihova odlaska, u Gašincima ostaje 19 naseljenih kuća. Tada je selo bilo okruženo velikim šumama – Matošića gaj, Čurića gaj, Kozji trt i Kunkovica – a spominju se i dvije pustoseline u okolici Gašinaca – *Mikovljanci* i *Lošanci*. Navedena su sela opustjela dolaskom Turaka u 16. st. Početkom 18. st. seljani se počinju baviti vinogradarstvom, a najveći su vinogradi zasađeni na brdima *Paljevina* i *Latuševac*. To je dovelo do porasta broja stanovništva tijekom cijeloga 18. st. tako da je do 1758. godine u selu bilo 48 naseljenih kuća. Početak 19. st. donosi stagnaciju stanovništva zbog epidemije kolere što je potaklo i odlaske iz sela, da bi se broj nastavio povećavati nakon svršetka epidemije. Druga je polovica 19. st. donijela gospodarsku krizu te se ponovno odseljava dosta stanovnika, a na njihova se ognjišta naseljavaju bački Nijemci i Mađari. Broj se doseljenika brže povećavao od broja starosjedilaca tako da početkom 20. st. u Gašincima živi 1116 stanovnika (Marković 2002: 243–244). Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine selo broji 691 stanovnika u 219 kućanstava.

Sudeći po povijesnom liku *Galšinci*, ojkonom je antroponimnoga postanja te je motiviran osobnim imenom *Galša* (< *gale* 'crn').

Gorjani (Go)

g. š. 45°23'54"N, g. d. 18°22'42"E, n. v. 117 m

Gorjani pripadaju istoimenoj općini. Od Osijeka su udaljeni 44 km jugozapadno, a smješteni su na prostoru đakovačke lesne zaravni. Dio je naselja zaselak imenom Mađareva bara. Inače, na prostoru se sela nalaze arheološka nalazišta iz neolitika i rimskoga doba (LNH

⁵⁷ Izvor: Marko Kelić (pok.), rođen 1922. Pučka etimologija kaže da je nekada živio plemić, koji je imao vlastelinstvo na ovom području, a zvao se (ili prezivao) *Farkaš*. Kažu da se i selo nekada zvalo *Farkaš Valva*.

I. 2004: 233). Gorjani su povijesno znamenito selo koje se već 1244. godine spominje kao *Gora* ili *Gara*. Te je godine bila u posjedu plemića Duružmića, kasnije Gorjanskih. Krajem 14. st. Gorjanski podižu utvrd u Gori oko koje se razvilo trgovište. Zna se da je 1384. na prostoru Gorjana postojao dominikanski samostan. Godine 1386., za vrijeme građanskoga rata u Hrvatskoj, u Garovdolu pokraj Gorjana odigrala se krvava bitka u kojoj su Gorjanski stradali, a kraljica Marija dopala u ropstvo pobunjenika. Nakon toga događaja selo gubi dotadašnji značaj i postaje obično selo. Gorjanski su tu zadržali posjede do 1478. godine kada umire njihov posljednji potomak. Posjed su naslijedili redom plemići: Szecesi, Ivaniš Korvin te Petar Markoš (do turskoga vremena). Turci osvajaju Goru 1537. godine i zadržavaju vlast do 1687. godine. Gorjani su bili središte kadiluka, barem do 1586. godine, a i Đakovo se spominje kao kadiluk u 17. stoljeću jer napreduje u gospodarskom smislu dok Gorjani stagniraju (Moačanin 2001: 68–69, 100). U tom razdoblju Gora dobiva ime Gorjani. Napustivši Gorjane i Đakovštinu, Turci iza sebe ostavljaju u Gorjanima 28 naseljenih kuća. Tijekom 18. st. broj se stanovnika u selu ravnomjerno neprestano povećavao tako da je do 1758. u njemu bilo 69 naseljenih kuća s 513 stanovnika. Selo se i dalje povećava do sredine 19. st. kada nastupa gospodarska kriza i odlazi starosjedilačko stanovništvo, a na njihova ognjišta dolaze bački Nijemci koji su do kraja 19. st. naselili oko 60 kuća. Nijemci se, kao i u većini sela Slavonije, zadržavaju do pred kraj Drugoga svjetskoga rata te tada na njihova zemljišta dolaze Hrvati iz različitih hrvatskih krajeva (Marković 2002: 235–236). Prema popisu stanovništva iz 2011. u selu je bilo 1008 stanovnika u 366 kućanstava.

Istočno se od Gorjana spominje selo *Sveti Martin*, prvi put zabilježeno u darovnici kralja Bele IV. iz 1244. (opis međa Đakovačke biskupije). Selo je prvo bilo imanje u čijem su sklopu bila i imanja imenima *Filetinci*, *Dukinci* i *Draginovci*. Selo Sveti Martin raseljeno je u 17. st. i nikada više nije naseljeno (Marković 2002: 237).

Ojkonim je odraz nekadašnjih društvenih odnosa, etničkoga je postanja, *Gorjani* su 'stanovnici na području posjeda Gorjanskih'.

Hrkanovci Đakovački (HrĐ)

g. š. 45°15'52"N, g. d. 18°11'42", n. v. 184 m

Hrkanovci Đakovački pripadaju Općini Trnava, a od Trnave su udaljeni 6 km prema zapadu. Selo je smješteno na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore. Dijelovi su naselja zaseoci: Lisnik, Novi Hrkanovci i Slakovci (LNH I. 2004: 283). Hrkanovci Đakovački pružaju se dolinom potoka Mućkovca. Krajem je srednjega vijeka selo bilo u posjedu Svršnice

(Marković 2002: 248). Za vrijeme se Turaka hrvatsko stanovništvo zadržalo u selu do napada Turaka na Beč. Odlaskom Turaka iz Đakovštine naseljeni su u selo pravoslavni Vlasi koji su došli iz Bosne 1695. godine, a njih su naselili vojni zapovjednici iz Đakova. Godine 1702. u selu je 18 vlaških kuća. Unatoč tomu što je selo izolirano, tijekom 18. st. broj se stanovnika povećava, odnosno udvostručuje. Do 1758. godine u selu je bilo 28 kuća starosjedilaca i 3 kuće novoselaca. Prva polovica 19. st. donosi smanjenje broja stanovnika što zbog hajdučkih prodora u sela, što zbog ograničenoga zemljišta za obradu, no ipak se broj stanovnika pomalo povećavao tako da je do godine 1866. u selu 37 naseljenih kuća s 272 stanovnika – Vlaha 246, a Hrvata 23. U 20. st. povećava se uvelike broj Hrvata, a smanjuje broj Vlaha⁵⁸ (Marković 2002: 248–249). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Hrkanovcima živi 136 stanovnika smještenih u 61 kućanstvu.

Ojkonim se izvodi od apelativa za pripadnika vjerske zajednice *hrkman*, *hrkač* u značenju *pravoslavac*. Tu pretpostavku opravdava činjenica da je u selu živio velik broj Vlaha koji su mahom pravoslavne vjeroispovijesti. Bösendorfer bilježi: *Hettonowcz* „in districtu Swarnicza“ 1422., *Herkanocz* 1428., *Herkenovcz* 1474. (Bösendorfer 1910: 198).

Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina Đakova) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (npr. Novi Hrkanovci). Ktetik *đakovački* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Ivanovci Gorjanski (IvG)

g. š. 45°22'13"N, g. d. 18°24'51"E, n. v. 111 m

Ivanovci Gorjanski naselje su koje pripada Gradu Đakovu, a nalazi se 7 km sjeverno od Đakova. Smješteno je na đakovačkoj gredi, na prostoru đakovačke lesne zaravni. Jedan se dio naselja zove Ptičnjak (LNH I. 2004: 299). Ivanovci Gorjanski prvi se puta spominju 1397. likom *Iwanfalva*. Stanovništvo je sela hrvatsko starosjedilačko koje se uspjelo zadržati u selu za vrijeme cijele turske vladavine. Posljednji se turski vladar u Ivanovcima Gorjanskim zvao Hasan-paša. Odlaskom Turaka iz Đakovštine u selu ostaje 13 naseljenih kuća. Ivanovci Gorjanski su se tijekom 18. st. dobro razvijali te je 1758. u selu bilo 26 kuća starosjedilaca i 6 kuća novoselaca. Za razliku od 18. st. u 19. st. selo se sporije razvija, odnosno, broj stanovnika sporije raste, a 1848. godine selo je zahvatila gospodarska kriza. Od 1870. godine u selo se doseljavaju Mađari tako da je do kraja 19. st. u selu bilo 599 stanovnika, od čega su

⁵⁸ Prema popisu stanovništva Vlasi su zapravo Srbi. Pojam Vlah podrazumijeva srpsko pravoslavno stanovništvo.

polovica bili Mađari. I danas u selu žive potomci tih Mađara (Marković 2002: 234–235). Godine 2011. u Ivanovcima Gorjanskim živjelo je 580 stanovnika u 188 kućanstava.

Ojkonim *Ivanovci* motiviran je osobnim imenom *Ivan* (Šimundić 1995: 156). Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Gorjani) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Ivanovci kod Valpova). Ktetik *gorjanski* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Josipovac Punitovački (JoP)

g. š. 45°25'16"N, g. d. 18°25'05"E, n. v. 95 m

Naselje u Općini Punitovcima, udaljeno 1 km južno od Punitovaca, smješteno u dolini rijeke Vuke. Gospodarska je osnova sela poljodjelstvo, stočarstvo, građevinarstvo, obradba drva, trgovina i ugostiteljstvo. Selo je središte Župe svetoga Ladislava kralja (LNH I. 2004: 318).

Godine 1881. biskup Strossmayer oko Punitovaca osniva tri sela: Krndiju, Josipovac i Jurjevac. Naselio je u Josipovac uglavnom Slovake čiji potomci i danas žive u selu. Godine 2011. u selu je živjelo 787 stanovnika smještenih u 255 kućanstava.

Ime sela *Josipovac* nastalo je prema jednom od osobnih imena biskupa Strossmayera – *Josip* Juraj Strossmayer (Marković 2002: 240). Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Punitovci) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Josipovac kod Osijeka). Ktetik *punitovački* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Junakovci

Sjeveroistočno od Forkuševaca, na rubu đakovačkog ravnjaka, ležalo je nekada selo *Junakovci* koje je brojalo šest kuća. To je selo raselio biskup Bakić 1725. kada su stanovnici kao svojega gospodara priznali Bakćar-agu iz Kočara u Bosni. Legenda koju pamte seljani okolnih sela kaže da su selo *Junakovce* spalili Turci pri povlačenju iz Slavonije. Ime je sela ostalo sačuvano u imenu obližnjega semeljačkoga toponima.

Riječ je o toponimu antroponimnoga postanja koji je motiviran apelativom *junak* (usp. prezime Junaković).

Jurjevac Punitovački (JuP)

g. š. 45°26'11"N, g. d. 18°27'14"E, n. v. 91 m

Jedno od naselja Općine Punitovci je i Jurjevac Punitovački, selo smješteno 3 km istočno od Punitovaca, u dolini rijeke Vuke (LNH I. 2004: 320). Jurjevac Punitovački jedno je od triju sela koje je biskup Strossmayer 1881. godine osnovao oko Punitovaca. Ime je dobilo prema jednom od Strossmayerovih osobnih imena – *Jurjevac*. Selo je naseljeno Slovacima i Česima, čiji su se potomci zadržali do danas (uglavnom Slovaci), i Hrvatima. Krajem 19. st. doselili su se i Nijemci koji su otišli krajem Drugoga svjetskoga rata (Marković 2002: 240). Prema posljednjem popisu stanovništva iz godine 2011. u selu je bilo 317 stanovnika smještenih u 104 kućanstva.

Dakle, ime je selo dobilo prema drugom osobnom imenu biskupa Strossmayera – Josip *Juraj* Strossmayer. Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Punitovci) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Jurjevac, zaselak na Hvaru). Ktetik *punitovački* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Staro ime sela, koje u mjesnom govoru rabe starosjedioci sela, jest *Cerovec*. Ojkonim je fitonimnoga postanja te je motiviran nazivom za cerovu šumu koja se nekada tu prostirala, a danas je gotovo iskrčena. Zanimljivo je da su to ime selu dali Slovaci koji su većinsko seosko stanovništvo pa vjerojatno zato i lik onima ima tvorbeni sufiks *-ec*, a ne *-ac*.

Kešinci (Ke)

g. š. 45°21'08"N, g. d. 18°33'41"E, n. v. 310 m

Kešinci leže uz sjeverni rub đakovačkoga lesnoga ravnjaka. Selo pripada Općini Semeljci, a Semeljce i Kešince dijeli plitka udolina potoka Perića (nekada potok imenom *Sgorelica* (< *Zgorelica*), koji je prokopan umjetno da bi se uklonila bara *Vlaškovac* koja je plavila okolno područje). Oko Kešinaca su se u prvoj polovici 18. st. prostirale velike šume – Mokrice i Dubravnik. Dijelovi su naselja zaselci: Berak, Bokorda, Ivoševac, Kudeljara i Štetnerovac (LNH I. 2004: 340–341). Kešinci su naseljeni još od prije provale Turaka zbog povoljnoga reljefnoga položaja. U 14. st. tu je postojala katolička župa koju je pohodio papinski izaslanik u nekoliko navrata. Dokumenti iz 1435. i 1477. godine spominju ga pod imenom *Kesse* ili *Keze* što je ujedno i prvi spomen imena. U tom su dobu Kešinci bili u posjedu Gorjanskih iz Gore. Dolaskom Turaka, starosjedioci su se dijelom razbježali. Zbog

njihovih odlazaka, Turcima manjka radne snage što nadoknađuju kolonizacijom vlaških obitelji iz Bosne. Posljednji turski gospodar Kešinaca zvao se Sadik-aga. Povlačenjem Turaka, u Kešincima ostaje 21 naseljena kuća. Ulaskom u đakovačko vlastelinstvo, priznaju biskupu Ogramiću svoju odanost i zbog toga ih on rješava tlake pa su uživali isti status kao i Semeljčani, bili su biskupovi *hajduci*. Broj se stanovnika povećava, a i selo napreduje pa 1758. godine Kešinci slove kao jedno od najvećih đakovačkih sela sa 73 naseljene kuće. I u 19. su se stoljeću Kešinci dobro održali. Do 1866. bilo je u njima 114 naseljenih kuća s 918 stanovnika. U prvoj se polovici 19. st. useljavaju u selo okolni starosjedioci da bi se već u drugoj polovici iseljavali. Na njihova su se ognjišta useljavali Nijemci iz bačkih sela. Krajem 19. st. u Kešincima je bilo 1150 stanovnika. Njemačko je stanovništvo Kešince napustilo 1944. godine, a na njihove su se posjede doselili kolonisti iz različitih krajeva Hrvatske (Marković 2002: 229–230). Prema posljednjem popisu stanovništva iz godine 2011., selo broji 834 stanovnika smještenih u 288 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja, motiviran je prezimenom *Kešina* ili *Kešinović* (usp. Šimunović i Maletić 2008: 649).

Apelativ *kese* višeznačna je riječ. Označuje pticu ('pellifces nenu buair'), općenito životinju rumeno-bijele boje, najčešće konja ili čovjeka izrazito svijetle kose i puti. U novije je vrijeme u Vojvodini *keša* pogrđan naziv za čovjeka (Šimundić 1995: 157).

Kondrić (Kon)

g. š. 45°17'20"N, g. d. 18°17'05"E, n. v. 146 m

Kondrić je selo koje pripada Općini Trnava, a smješteno je 4 km sjeveroistočno od Trnave na prostoru đakovačke lesne zaravni (LNH I. 2004: 359). Selo je smješteno u porječju potoka Breznice i oduvijek je bilo izolirano od glavnih prometnica i sa svih strana okruženo velikim šumama, što rezultira time da se broj stanovnika u selu neprestano smanjuje.

Kondrić se zvao *Lužanci* do početka 18. st. Apelativ *luža* označava 'blatište, glib, kaljužu'. Kako su *Lužanci* bili smješteni uz potok, motivacija je očita. U tursko je doba selo bilo spahiluk đakovačkih begova, a posljednji je turski vladar bio Mustafa-beg. Dijelom su toga spahiluka bila i sela Seletkovci i Staro Selo koja su raseljena 1680. godine. U Lužancima je nakon odlaska Turaka bilo 16 naseljenih kuća, a selo se dalje sporo razvijalo. Ime *Kondrić* selu je dao biskup Bakić, na čiju su se preporuku ljudi ondje i doseljavali, ali bi ubrzo i odlazili iz sela. Odlazili su zbog nesigurnosti života u selu, odnosno prodora hajduka iz obližnjih šuma. Broj se stanovnika u Kondriću nije povećavao do 1758., a ni do 1802. godine

nije bilo većih promjena te je u selu ostao isti broj stanovnika. Početak je 20. st. donio promjene glede sigurnosti života u selu, a time i povećanje stanovništva, no ne zadugo (Marković 2002: 245). Tendencija je smanjivanja broja stanovnika stalna pa je prema posljednjem popisu stanovništva iz godine 2011. u selu prebivalo 230 stanovnika smještenih u 73 kućanstva.

Za razliku od Markovića (2002), Bösendorfer prati kontinuitet ojkonima *Kondrić* od 1422. godine („*Kundorthia possessio in districtu Kundorthya*“ 1422., *Kondorthy* 1428.). Tada selo pripada Levanjskoj Varoši (Bösendorfer 1910: 204).

Šimundić smatra da je ojkonim motiviran osobnim imenom *Konda/Kondo* koje je odmilica imenu *Konstantin* (< lat. *Constantinus* 'koji je postojan', Šimundić 1995: 158).

Koritna (Kor)

g. š. 43°48'45"N, g. d. 15°18'47"E, n. v. 102 m

Koritna se prostire nizinskim tлом Povučja. Pruža se uz cestu koja od Semeljaca vodi prema Osijeku. Selo u Općini Semeljci, smješteno na prostoru đakovačke lesne zaravni, udaljeno 3 km sjeveroistočno od Semeljaca. Dijelovi su naselja: Grčić, Ključ, Lipovac pustara, Mali koritnjak, Puče, Radljevac i Šumadin (LNH I. 2004: 366). Prvi se put selo spominje 1300. godine kada je u posjedu ivanovaca. Poslije je pripadalo plemićima Bančajima i Gorjanskima. Za vrijeme Turaka u Koritni su živjeli hrvatski starosjedioci da bi do 1683. godine žiteljstvo Koritne dijelom propalo, a dijelom se raselilo. Selo ostaje pusto do 1701. godine kada se tu naseljava šest obitelji iz Bosne. Seobe 1757. – 1758. u Koritnu dovode šest bosanskih hrvatskih obitelji podrijetlom iz Dervente koje govore štokavskom ikavicom. I oni su, kao i Kešinčani i Semeljčani, iskazali odanost biskupu Ogramiću te time dobili sve povlastice. Zbog navedenih pogodnosti selo postaje primamljivo za naseljavanje, zato se do 1758. godine doselilo dosta stanovnika iz ostalih vlastelinskih sela pa je Koritna navedene godine imala 50 naseljenih kuća. Početkom 19. st. stanovnici Koritne gube dobivene povlastice, a u to doba jačaju i seoske rodovske zadruge s dvadesetak i više članova. Druga polovica 19. st. donosi gospodarsku krizu kao i drugim đakovačkim selima što za posljedicu ima to da 1866. godine Koritna broji 91 naseljenu kuću sa 740 stanovnika. I u Koritnu se naseljavaju Nijemci krajem 19. st. i iz nje se sele 1944. godine da bi se u njihove kuće naseljavali kolonizirani Hrvati iz različitih dijelova Hrvatske.

Koritna je bila dvojno selo u dotursko doba. Jedno se nazivalo Koritna Sveti Ivan, a drugo Koritna Sveti Nikola. Oba su se sela spojila u jedno krajem 17. st., odnosno 1701., kada

je Koritna ponovo naseljena. Doseljenici nisu razlikovali dva sela pa stari ojkonomi nisu obnovljeni. Sačuvalo se samo ime Koritna. Obje srednjovjekovne Koritne bile su okružene barama koje su se punile potocima Osatina i Koritnjak (Marković 2002: 231–323). Godine 2011. selo broji 910 stanovnika koji prebivaju u 268 kućanstava.

Ojkonim je motiviran općom imenicom *korito*. Povremeni vodotoci ovdašnjih potoka koji su nekoć tekli prema Vuki stvorili su *koritasto* (blago valovito) zemljište koje okružuje Koritnu. Pučka etimologija kaže da je ime nastalo upravo zbog koritastoga oblika zemljišta. Između Semeljaca i Koritne i danas se nalazi toponim Koritnjak. Šimundić (1995: 159) preuzima od Sekereša tvrdnju da su nekada postojale bare Veliki i Mali koritnjak, a danas su ta imena sačuvana u imenima polja smještenim uz sjeverozapadni izlaz iz sela.

Krndija (Kr)

g. š. 45°27'07"N, g. d. 18°23'09"E, n. v. 96 m

Krndija je jedno od najmanjih naselja Đakovštine smješteno u Općini Punitovci, a udaljeno 4 km sjeverozapadno od Punitovaca. Nalazi se u dolini rijeke Vuke (LNH I. 2004: 389). Krndija je jedno od triju sela koja je osnovao biskup Strossmayer. Na lokaciji Krndije prije se prostirala velika istoimena vlastelinska šuma koju je biskup Strossmayer prodao francuskim poduzetnicima Schmidtu i Valentinu. Nakon što su posjekli šumu, radnici koji su tu radili ostaju na toj krčevini koja je isparcelirana te su podignute kuće. Ubrzo se počinju doseljavati i Nijemci koji su mjesto učinili svojim. Nijemci se 1945. godine odseljavaju te je Krndija neko vrijeme ostala pusta da bi se ubrzo počeli doseljavati ljudi iz okolice Drniša i Benkovca (Marković 2002: 240). Godine 2011. selo broji tek 64 stanovnika u 26 kućanstava s tendencijom daljnjega opadanja broja stanovnika.

Ojkonim je motiviran istoimenim oronimom *Krndija*. Oronim je *Krndija* vjerojatno metaforičkoga postanja jer *krndija* označuje 'veliku gomilu čega bez reda' (Skok 1972: 207).

Šimundić tumači da je motivacija ojkonomu turska riječ *kiriniti*, *kirindi*, odnosno glagola *kirimak* u značenju 'razbiti se, izlomiti se'. Navodi i da u pojedinim govorima isto značenje ima imenica *krndiš* (Šimundić 1995: 159).

Kućanci Đakovački (KuĐ)

g. š. 45°22'30"N, g. d. 18°19'41"E, n. v. 109 m

Kućanci Đakovački naselje su u Općini Drenje koje je smješteno 4 km istočno od Drenja u dolini rijeke Karašice, a na prostoru đakovačke lesne zaravni. Do 1900. godine ime je selu bilo samo *Kućanci*. Dio je naselja zaselak Bijela vila (LNH I. 2004: 395). Kućanci se prvi puta spominju već 1428. godine kao *Kwsancz* u sastavu Levne (Levanjska Varoš, op. a.). Za vrijeme su turske vladavine bili dio đakovačkoga spahiluka, a tada se stanovništvo jako prorijedilo te su Turci naselili Vlahu iz Bosne. Posljednji se vladar zvao Hasan-beg. Odlaskom Turaka, u Kućancima ostaje sedam naseljenih kuća, u kojima su u pet živjeli potomci Vlahu, a u dvjema Hrvati. Do sredine se 18. st. stanovništvo sela nije znatnije povećavalo, ali se sastavom podosta izmijenilo. Početkom je 19. st. u selu bilo 14 naseljenih kuća sa 122 stanovnika. U drugoj su se polovici 19. st. počeli doseljavati Hrvati i Mađari te oni u nadolazećim godinama postaju dominantno stanovništvo sela (Marković 2002: 243). Posljednjim je popisom stanovništva iz 2011. godine selo brojalo 148 stanovnika raspodijeljenih u 53 kućanstva.

Ojkonim je motiviran općom imenicom *kuća*. Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina Đakova) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Kućanci kod Donjega Miholjca). Ktetik *đakovački* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Kuševac (Ku)

g. š. 45°20'59"N, g. d. 18°25'37"E, n. v. 90 m

Kuševac je selo koje pripada Gradu Đakovu, a smješteno je 5 km sjeverno od Đakova na jugoistočnim padinama đakovačke grede na prostoru đakovačke lesne zaravni (LNH I. 2004: 402). Selo je postankom najmlađe od svih sela Đakovštine, a danas je gotovo predgrađe Đakova. Šume što su se pružale od današnjega sjevernoga ulaza u Đakovo, dijela koji se zove Dračice, prema Osijeku zvale su se *Kuševac*. Selo je izniklo tijekom Drugoga svjetskoga rata na prostoru nekadašnje šume. Godine 2011. selo broji 1028 stanovnika u 314 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja te je motiviran osobnim imenom *Kuša/Kušo*, odmilice kršćanskoga imena *Kuzma*.

Lapovci (La)

g. š. 45°14'31"N, g. d. 18°13'55"E, n. v. 145 m

U Općini Trnava smješteno je omanje naselje Lapovci. Selo se nalazi 5 km jugozapadno od Trnave, na istočnim padinama Dilj-gore (LNH I. 2004: 409). Pod imenom *Hlapovci* selo se spominje još u srednjem vijeku. U sastavu se posjeda Levne (Levanjska Varoš, op. a.) nalazilo 1422. godine. Staro se stanovništvo Lapovaca za vrijeme Turaka dobro održalo. Godine 1702. u selu je bilo 13 naseljenih kuća. Lapovci su se razvijali u nadolazećim godinama, sve do početka 19. st., kada stagniraju zbog nesigurnosti, odnosno straha od hajdučkih napada, no do kraja 19. st. ipak napreduju tako da je tada bilo 559 stanovnika u 66 kuća (Marković 2002: 247). Prema posljednjem popisu stanovništva iz godine 2011. u Lapovcima je živjelo 280 stanovnika u 98 kućanstava.

Južno je od sela nekada bilo selo *Dubravnik*, a danas se na tom prostoru nalaze vinogradi Lapovaca. Selo se ne spominje u srednjovjekovnim ispravama, no zna se da je postojalo. Za vrijeme Turaka stanovništvo se vrlo prorijedilo da bi ga biskup Čolnić dao raseliti 1758. godine (Marković 2002: 247–248).

Ojkonim je antroponimnoga postanja. Motiviran je antroponimom koji sadržava apelativ *hlap*, a može značiti 'rob, sluga, težak, kmet, prost čovjek', ali i 'rak, odnosno, jastog' (Šimundić 1995: 160 i Skok 1971: 671). Vremenom se početno *h* u imenu *Hlap* izgubilo što je tipično za štokavske govore, ali i za bosanske i hercegovačke govore te štokavske govore Dalmatinske zagore. Druga mogućnost antroponimnoga postanja jest da je toponim motiviran obiteljskim nadimkom roda *Lapčani*⁵⁹.

Levanjska Varoš (LeV)

g. š. 45°18'54"N, g. d. 18°11'14"E, n. v. 142 m

Levanjska Varoš je selo koje je dio istoimene općine, udaljeno 59 km jugozapadno od Osijeka i smješteno na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore (LNH I. 2004: 416). Levanjska Varoš staro je selo, spominje se antičko naselje imenom *Leuconum*. Srednjovjekovno je naselje na istoj lokaciji nazvano *Nevna*. Prvi poznati spomen Nevne potječe s darovnice kralja Bele IV. iz 1244. godine kada je naselje bilo u posjedu plemića Martina i Jakoba te njihovih sinova. Isprava iz 1339. godine pokazuje da je naselje u posjedu Nikole Trentula iz roda Boričevića. Muški je rod Trentula izumro početkom 15. st. kada se kao posjednici Nevne

⁵⁹ Lapčani su hrvatski plemićki rod, podrijetlom su iz Lapca u Lučkoj županji (upravno-teritorijalna jedinica u srednjovjekovnoj Hrvatskoj) koja je početkom 12. st. pripadala Ninskoj biskupiji.

spominju plemići Čeh. Odnosno, Katarina Trentula udala se za Petra Čeha de Leva. Od tada se ime Nevna gubi, a javlja se novo – *Levna*, a tek kasnije ime *Levanjska Varoš*. Ime se Levanjska Varoš ustalilo od vremena Turaka. Daljnja je povijest sela vrlo burna zbog sporova različitih plemićkih obitelji oko posjeda (usp. Marković 2002: 250). Dolaskom Turaka, selo je spaljeno, a starosjedioci se sele na obližnje brdo *Varoš*.⁶⁰ Krajem 17. st. Levanjska Varoš u dva je navrata stradala – oba puta pod naletima Turaka. Odlaskom Turaka iz Đakovštine u selu je ostalo 14 naseljenih kuća. Godine 1702. spominju se velike šume oko srušenoga sela i ostatci ruševne utvrde nazvane *Ivanic*. U 18. se stoljeću selo sporo naseljava tako da je do 1758. godine u selu bilo 28 naseljenih kuća. Ista se tendencija nastavlja i u 19. stoljeću kada se selo također sporo naseljava, no ipak do 1866. godine u selu prebiva 347 stanovnika u 43 kućanstva. Tek 20. st. donosi veći porast broja stanovnika (Marković 2002: 250–251). Godine 2011. selo broji 303 stanovnika u 99 kućanstava.

Ime je spoj dviju riječi. Prva je posvojni pridjev koji svoje korijene vuče iz srednjovjekovnoga imena sela *Levna* koje je pak antroponimnoga postanja te je nastalo od prezimena *de Leva*, dok je drugi dio imena, *varoš*, 'opći naziv za sva veća naseljena trgovišta'. Višerječno ime je i povijesno logično ako se uoči činjenica da su se stanovnici razbježali pred Turcima na brdo imenom *Varoš*.

Lopušanci

Lopušanci su drugo raseljeno selo okolice Forkuševaca. Nalazilo se između današnjih Vučevaca, Forkuševaca i Viškovaca, odnosno jugozapadno od Forkuševaca. Lopušanci su činili jedan od đakovačkih spahiluka, a posljednji se turski gospodar zvao Alil-beg. I to je selo raselio biskup Bakić oko 1730. godine jer nisu udovoljavali vlastelinskim porezima. Raseljenici su se odselili u druga okolna sela i dugo nosili obiteljski nadimak *Lopušančevi* (Marković 2002: 232–234).

Ojkonim je fitonimnoga postanja te je motiviran nazivom za biljku *lopušnik* u značenju '1. biljka iz porodice trava, torčina, 2. čičkovic' (usp. HER VI 2004: 16).

⁶⁰ „Sačuvan je podatak o rušenju utvrde u Nevni (Levanjskoj Varoši), a i naredba kojom se traži napuštanje održavanja utvrda koje se nalaze preblizu jedna drugoj. Naredba iz 1552. odnosi se na Đakovo – Gorjani – Podgorač – Našice, no ona ujedno predstavlja obrazac za praksu i u drugim krajevima...” (Moačanin 2001: 63).

Majar (Mj)

g. š. 45°17'40"N, g. d. 18°14'32"E, n. v. 129 m

Majar je naselje koje pripada Općini Levanjska Varoš, a udaljeno je od Levanjske Varoši 5 km jugoistočno. Nalazi se u dolini rijeke Breznice na sjeveroistočnim padinama Diljgore. Dijelovi su naselja zaseoci Kranjski dol i Rakovac (LNH II. 2004: 451). Majar je smješten uz potok Breznicu koji selo dijeli na dva dijela. Bio je naseljen već krajem srednjega vijeka – spominje se 1474. godine kada je pripadao posjedu Svršnice i grada Levne. Hrvatsko stanovništvo stradava za vrijeme vladavine Turaka pa đakovački spahije dovode nekoliko vlaških obitelji koji su došli iz Bosne. Odlaskom Turaka u Majaru ostaje 20 vlaških kuća. U to je vrijeme selo okruženo velikim šumama. Do 1758. godine selo napreduje tako da tada ima 44 naseljene kuće – 36 vlaških i 8 hrvatskih obitelji. Godine 1866. u selu je bilo 56 naseljenih kuća s 385 stanovnika – Hrvata 56, Vlaha 329 (Marković 2002: 249). Majar je selo koje slabo napreduje cijelo 20. st., a danas je stanovnika sve manje, najviše zbog prometne izoliranosti, tako da 2011. godine selo broji 148 stanovnika smještenih u 58 kućanstava.

Ojkonim je motiviran mađarskom riječi *majar* u značenju 'sezonska naseobina na većem imanju, stan, salaš, zemljište s gospodarskim zgradama'. Iz imena je vidljivo da je selo nekoć bilo ljetno selište stanovnika Levne.

Mandićevac (Ma)

g. š. 45°22'23"N, g. d. 18°15'23"E, n. v. 100 m

Mandićevac pripada Općini Drenje, a udaljen je od Drenja 3 km zapadno. Smješten je na istočnim padinama Krndije, na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 466). Mandićevac je nastao na brdu koje su dali raskršiti od šuma biskupi Čolnić i Mandić, a po potonjem su, prvo brdo, a potom i selo dobili ime. Biskupi su prvo zasadili vlastelinske vinograde, a radnici koji su ih obrađivali prvo su živjeli u Drenju da bi se poslije počelo razvijati selo na prostoru današnjega Mandićevca. Mandićevac je jedno od najpoznatijih sela u okolici Đakova po uzgoju vinove loze i proizvodnji kvalitetnih vina. Prema posljednjemu popisu stanovništva iz godine 2011. u selu su bila 284 stanovnika smještena u 105 kućanstava.

Ojkonim je motiviran prezimenom *Mandić* (< *Manda* < *Mandaljena* < *Magdalena*).

Merolino Sikirevačko (MeS)

g. š. 45°12'36"N, g. d. 18°31'18"E, n. v. 83 m

Merolino Sikirevačko naselje je u općini Strizivojna, udaljeno 10 km jugoistočno od Strizivojne i smješteno na prostoru srednje Posavine. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine selo je nenaseljeno, dok je 2001. godine u njemu živio tek 1 stanovnik (LNH II. 2004: 484).

Ne pronalazi se tumačenje prvoga dijela imena. Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Sikirevaca). Ktetik *sikirevačko* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Milinač (Mi)

g. š. 45°20'23"N, g. d. 18°07'23"E, n. v. 214 m

Selo Milinač pripada Općini Levanjska Varoš, a od Levanjske Varoši Milinač je udaljen 7 km sjeverozapadno. Smješten je na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore (LNH II. 2004: 490). Milinač je nešto mlađega postanka nego većina sela Đakovštine. Hrvati su ga počeli naseljavati krajem 18. st. Prije dolaska Turaka selo se zvalo *Hmeljinci*, a Hrvati koji su ga naselili krajem 18. st. nazvali su selo *Milinci* (Šimundić 1995: 162 bilježi množinski oblik *Milinci*). Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine u selu je živjelo 28 stanovnika u 9 kućanstava. Milinač je jedno od naselja Đakovštine čiji broj stanovnika neprestano opada te je vrlo vjerojatno da će ubrzo selo i nestati.

Ojkonim Hmeljinci fitonimnoga je postanja, a motiviran je nazivom za biljku *hmelj* za koju se može pretpostaviti da se nekada uzgajala na tom području. Ime je zabilježeno u dotursko doba: *possessio Hmelincz 1452*. (Šimundić 1995: 100 prema Bösendorfer 1910: 139).

Šimundić navodi da je ime selu promijenjeno zbog nerazumijevanja prvobitnoga imena koje se vjerojatno izgovaralo bez početnoga *h* – *Meljinci* te su doseljenici ime „...obrnuli prema svome osjećaju naslanjajući se na osob. ime *Mile* i *Milin*. Pritom je u većoj mjeri sačuvan iskonski fonemski sustav prethodnoga naziva; manje iskrivljeno nije ih smetalo. U ovako preinačenu nazivu kao temeljni biva prid. *mil-* – mio, drag, dosta čest u imenarstvu i ekonimiji.“ (Šimundić 1995: 162)

Mrzović (Mr)

g. š. 45°19'37"N, g. d. 15°19'23"E, n. v. 109 m

Mrzović je selo smješteno u Općini Semeljci, na prostoru đakovačke lesne zaravn, udaljeno 5 km jugoistočno od Semeljaca (LNH II. 2004: 503–504). Ne zna se točno kada se selo prvi puta u povijesti spominje. Bilo je naseljeno tijekom cijele turske vladavine, no njegovi su se starosjedioci razbježali 1683. godine kada se tu počela okupljati turska vojska u pohodu na Beč. Oko 1698. Mrzović naseljavaju Srbi. Nakon odlaska Turaka, Mrzović je pust do 1710. godine kada se doseljava 12 pravoslavnih obitelji Vlaha iz Bosne. No, oni napuštaju Mrzović do 1750. godine raselivši se po selima Đakovštine u kojima je otprije živjelo pravoslavno stanovništvo. Tada se u Mrzović doseljavaju novi hrvatski i vlaški doseljenici iz Bosne. Godine 1758. u Mrzoviću je bilo 39 naseljenih kuća. I u sljedećem razdoblju u Mrzoviću dolazi do migracija stanovništva. Mnogi su rodovi nestali do konca 18. st., a umjesto njih pojavljuju se novi. Do kraja 18. st. selo se i populacijski smanjilo pa je 1802. godine u njemu bilo svega 20 naseljenih kuća sa 181 stanovnikom. Do 1866. godine broj se stanovnika povećao na 513 u 81 naseljenoj kući. Od tada se počinju naseljavati bački Nijemci i Mađari. Do početka 20. st. Nijemci su u Mrzoviću činili polovicu ukupnoga stanovništva. Iselili su se u Njemačku 1944. godine, a u njihove kuće dolaze mlađi doseljenici iz različitih krajeva Hrvatske (Marković 2002: 228–229). Prema posljednjem popisu stanovništva godine 2011., selo broji 603 stanovnika smještenih u 194 kućanstva.

Ojkonim je motiviran antroponimom, najvjerojatnije prezimenom *Mrzović*⁶¹.

Musić (Mu)

g. š. 45°17'20"N, g. d. 18°10'14"E, n. v. 212 m

Musić pripada Općini Levanjska Varoš, a od Levanjske Varoši udaljen je 4 km jugozapadno. Nalazi se na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore. Dio je naselja zaselak Dilj (LNH II. 2004: 506). Musić je selo naseljeno u doba vladavine Turaka, a kada su se Turci povukli iz Đakovštine, ostalo je u Musiću šest naseljenih kuća da bi do 1750. godine naraslo na 10 naseljenih kuća. Godine 1756. doseljava se osam obitelji iz Bosne. Početkom je 19. st. u Musiću bila 21 naseljena kuća sa 181 stanovnikom, a krajem istoga stoljeća broj je stanovnika

⁶¹ Uz ime sela postoji priča koja nema nikakve stvarne osnove, no čuva se kao dio usmene predaje. „Ime je sela nastalo u vrijeme kada je Isus hodao po zemlji i dijelio imena selima. Došao je do Vrbice koja je susjedno selo Mrzoviću i htio otići. Seljani su Mu rekli da postoji još jedno selo koje je smješteno malo po strani. No, Isus je rekao: 'Ma, *mrzi* me tamo ići!' Od te Njegove rečenice nastalo je ime Mrzović – nešto mrsko, nešto što nije drago“. Priču je ispričao Josip Lucić rođen 1931., a prenose ju i čuvaju mlađe generacije Mrzovićana.

porastao na 272 u 32 naseljene kuće (Marković 2002: 253). Posljednji popis stanovništva iz 2011. godine u selu bilježi 75 stanovnika u 28 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja te je najvjerojatnije motiviran prezimenom *Musić* (HP II. 2008: 163) tvorenom od muslimanskoga imena *Musa* (< *Mojsije*).

Novi Perkovci (NoP)

g. š. 45°15'06"N, g. d. 18°21'05"E, n. v. 97 m

Novi Perkovci pripadaju Gradu Đakovu, a udaljeni su 9 km jugozapadno od Đakova. Selo je smješteno na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 525). Do 1745. godine na južnoj se granici đakovačkoga crkvenog vlastelinstva nalazilo selo *Perkovci* koje je te godine pripojeno Slavonskoj krajini. Nakon pripojenja, jedan se dio stanovništva Perkovaca seli na prostor opustjelih Radinovaca te se nazivaju *Novi Perkovci*. Od 1715. do 1745. u Radinovicima nije bilo stanovnika. Selo *Perkovci* ostalo je krajiško, pripadalo je Vojnoj krajini, te je dobilo ime *Stari Perkovci* jer su ostali na mjestu prvobitnih Perkovaca. Nakon odlaska Turaka iz Đakovštine u Radinovicima, kasnije Novim Perkovcima, ostaje 11 naseljenih kuća. Od 1745. godine do početka 19. st., broj stanovnika u Novim Perkovcima doseže 175 u 14 naseljenih kuća (Marković 2002: 246–247). Godine 2011. u Novim Perkovcima živjelo je 246 stanovnika u 71 kućanstvu.

Ime je sela motivirano odmilicom *Perko* (< *Pero* < *Petar*) (Šimundić 1995: 164).

Ovčara (Ov)

g. š. 45°18'02"N, g. d. 18°12'23"E, n. v. 119 m

Ovčara je selo smješteno u Općini Levanjska Varoš, a udaljeno je 5 km jugoistočno od Levanjske Varoši te smješteno na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore (LNH II. 2004: 561). Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine u selu je 23 stanovnika u 11 kućanstava. S obzirom na to da je selo smješteno na obroncima Dilj-gore, prostor je pogodan za uzgoj ovaca te je naselje vjerojatno prozvano po *ovčarama* / *ovčijim torovima* – 'ograđeni prostori u kojima su boravile ovce'.

Paljevina (Plj)

g. š. 45°24'24"N, g. d. 18°17'14"E, n. v. 148 m

Paljevina je naselje u Općini Drenje, udaljeno od Drenja 3 km sjeverno, a smješteno na padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 567). Selo leži na istočnim ograncima Krstova. Paljevinu je krajem 18. st. naselio biskup Krtica, a prvi su joj stanovnici bili Hrvati, šest obitelji iz Like koje su se preselile na vlastelinsko imanje. Tijekom 19. st. broj stanovnika raste jer se u selo doseljava nekoliko obitelji iz okolnih sela i pet mađarskih obitelji. Početkom je 20. st. Paljevina imala oko 20 kuća (Marković 2002: 241). Selo se do danas nije posebno povećalo, najviše zbog svoje izoliranosti u odnosu na glavne prometnice, tako da je 2011. godine u selu 183 stanovnika u 68 kućanstava.

Ojkonim je motiviran ljudskom djelatnošću – dobivanjem plodnoga tla i pašnjaka paljenjem. Stanovnici okolnih sela u govoru rabe množinski lik imena sela – *Paljevine*.

Paučje (Pč)

g. š. 45°21'31"N, g. d. 18°08'41"E, n. v. 390 m

Paučje pripada Općini Levanjska Varoš, a udaljeno je 9 km sjeverozapadno od Levanjske Varoši, smješteno na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore (LNH II. 2004: 569–570). Paučje je prvobitno bilježeno kao *Povučje* zbog svoga smještaja uz rijeku Vuku, uz njezin izvor, koja ima značajke male brdske rijeke na tom prostoru. Povučje je staro selo čije se ime bilježi još 1477. godine kada se nalazilo u sastavu imanja Gorjanskih. Prije dolaska Turaka u selu su živjeli Hrvati, no dolaskom Turaka, oni su odseljeni u južnu Ugarsku, a doseljeni su pravoslavni Vlasi iz Bosne. Novopridošli stanovnici selo su nazvali *Paučjem* što je očito izmijenjeni lik prvobitnoga imena sela. Do sredine se 18. st. selo sporo povećavalo te je tako 1758. godine u njemu bilo 18 naseljenih kuća. Tek početak 19. st. donosi nešto brže povećanje broja stanovnika kada su se seljani počeli baviti vinogradarstvom. No, unatoč svemu tomu, Paučje je i danas ostalo malo, izolirano selo, no vrlo živopisne prirode. Posljedica te izoliranosti je i broj stanovnika zabilježen posljednjim popisom iz 2011. godine kada selo broji 55 stanovnika u 22 kućanstva.

Ojkonim je motiviran hidronimom *Povučje* koji označuje porječje rijeke Vuke. Doseljednici su, ne razumijući značenje imena, lik *Povučje* preoblikovali u *Paučje*.

Piškorevci (Pš)

g. š. 45°15'16"N, g. d. 18°24'14"E, n. v. 90 m

Selo Piškorevci pripada Gradu Đakovu, a smješteno je na prostoru đakovačke lesne zaravni, udaljeno 6 km južno od Đakova. Dijelovi su naselja zaseoci: Nišićeva pusta, Piškorevačke pustare, Piškorevački salaši i Piškorevačko orišje (LNH 2004 II. 585). Selo je smješteno južno od Đakova uz cestu koja spaja Vrpolje s Đakovom (Marković 2002: 226).

Za vrijeme vladavine Turaka Piškorevci su sačuvali starosjedilačko hrvatsko stanovništvo. Odlaskom Turaka u Piškorevcima je 28 naseljenih kuća. Do 1758. selo se razvija i raste te postaje veće vlastelinsko selo. Tada je u selu 42 kuće starosjedilaca i 19 kuća novoselaca. U Piškorevcima je 1758. godine osnovana katolička župa kojoj su pripala i obližnja sela Budrovci i Perkovci. Selo se povećava do 1866., tako da tada ima 108 naseljenih kuća sa 1090 stanovnika. To je ujedno i vrijeme kada se doseljava veći broj Nijemaca. Početkom 20. st. u Piškorevce se doselilo i dvadesetak obitelji Rusina koji su sa sobom donijeli svoju grkokatoličku vjeru (Marković 2002: 226). I danas u Piškorevcima supostoje katolička i grkokatolička⁶² zajednica. Prema posljednjem popisu stanovništva iz godine 2011., selo broji 1908 stanovnika koji prebivaju u 568 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja te je motiviran prezimenom *Piškor*. Apelativ *piškor*⁶³ naziv je za ribu koja u velikom broju prebiva u potoku Kaznici koji protječe zapadno od sela.

Podgorje Bračevačko (PoB)

g. š. 45°24'53"N, g. d. 18°12'14"E, n. v. 134 m

Podgorje Bračevačko pripada Općini Drenje, a od Drenja je udaljeno 13 km sjeverozapadno. Smješteno je na sjeveroistočnim padinama Krndije u dolini gornjega toka rijeke Vuke koja izvire iz jezera Borovik. Do 1900. godine selo nosi ime *Podgorje*. Dio je naselja zaselak Pašnjak (LNH II. 2004: 598). I iz ovoga su sela, kao i iz većine okolnih sela, Turci Hrvate preselili u južnu Ugarsku, a na njihova ognjišta doveli pravoslavne Vlahu i Hrvate iz Bosne. Novonaseljeno je stanovništvo stradalo u bitkama 1685. te je selo ostalo pusto do 1699. godine kada je biskup Ogramić doveo devet obitelji pravoslavnih Vlaha iz Bosne. Do 1758. godine selo je imalo 23 naseljene kuće sa 143 stanovnika. Godine 1802.

⁶² Htjela bih zahvaliti vlč. Igoru Sikori, župniku grkokatoličke piškorevačke Župe sv. Dimitrija, za pomoć pri pronalasku ispitanika iz Piškorevaca.

⁶³ Piškor je jestiva slatkovodna riba šaranka (*Misgurnus fossilis*), živi u muljevitu dnu, ciči kao miš istiskujući zrak kroz plivaći mjehur. Mjesni je naziv za nju *čikov* (usp. HER VIII. 2004: 35).

Podgorje broji 28 kuća s 267 stanovnika da bi broj stanovnika stagnirao do kraja toga stoljeća. Godine 1898. u Podgorju je 27 kuća s 250 stanovnika, od toga 20 Hrvata, a 230 Vlaha. Do sredine se 20. st. utrostručio broj stanovnika, no i dalje je većinsko bilo vlaško stanovništvo, a manjinsko hrvatsko (Marković 2002: 259). Dvadeseto stoljeće donosi stagnaciju, a potom opadanje broja stanovnika, pa je 2011. u Podgorju Bračevačkom zabilježeno 70 stanovnika smještenih u 31 kućanstvu.

Ojkonim je uvjetovan položajem naselja (pod gorom). Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Bračevci) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Podgorje Bistričko, Podgorje Jamničko). Ktetik *bračevačko* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Potnjani (Pnj)

g. š. 45°24'24"N, g. d. 18°18'46"E, n. v. 129 m

Potnjani pripadaju Općini Drenje, a od Drenja su udaljeni 5 km sjeveroistočno. Smješteni su na sjevernim padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 618). Ne zna se točno koliko je selo staro prema svom postanku, no zna se da se spominje u tursko doba kada mu je posljednji vladar bio Alil-beg. Odlaskom Turaka, u selu ostaje šest kuća Hrvata starosjedilaca. Kao i u većinu okolnih sela, tako i u Potnjane početkom 18. st. dolazi nekoliko vlaških obitelji. Do 1758. u Potnjanima je bilo 137 stanovnika u 21 kući. Razdoblje 19. st. donosi znatno povećanje broja stanovnika te je 1898. godine u Potnjanima živjelo 600 stanovnika u 90 kuća. Od tih 90 kuća 30 je bilo vlaških (Marković 2002: 240). Tijekom 20. st. broj stanovnika opada, tako da prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine Potnjani broje 497 stanovnika u 183 kućanstva.

Ojkonim je fitonimnoga postanja. Starije je ime selu *Potijanje/Potihanje* te se dovodi u vezu s ljekovitom biljkom *potih/potjeh* (Šimundić 1995: 165).

Preslatinci (Pre)

g. š. 45°21'34"N, g. d. 18°19'23"E, n. v. 124 m

Preslatinci su naselje Općine Drenje, udaljeno od Drenja 5 km jugoistočno, smješteno u dolini rijeke Karašice, na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 628). Selo je postojalo u srednjem vijeku što je vidljivo iz spisa župe iz Drenja, koja

je osnovana 1785., kada se nabraja koja su joj sela pripadala, no ime je selu bilo *Preslotinci* (Marković 2002: 242–243). Šimundić (1995: 165) navodi da se spominju Preslatinci i 1702. kao *Presznotincze*. Godine 2011. u Preslatincima je 160 stanovnika u 57 kućanstava.

Ojkonim je motiviran općom imenicom *slatina* u značenju 'izvor vode bogate mineralima', odnosno, 'izvor slane vode', ali može značiti i 'močvarno tlo ili kaljužu'. S obzirom na to da na tim prostorima nema izvora slane vode, a zemljopisni je prostor izrazito ravničarski s pokojim kanalom, potokom ili rječicom, treba uzeti u obzir prvo tumačenje.

Pridvorje (Pri)

g. š. 45°22'01"N, g. d. 18°16'14"E, n. v. 162 m

Pridvorje je dio Općine Drenje, a nalazi se 3 km južno od Drenja, na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 631). Za vrijeme turske vlasti Pridvorjem su vladali vladari smješteni u Gorjanima, a posljednji je turski vladar bio Indi-beg. Odlaskom Turaka iz Đakovštine u Pridvorju je ostalo 12 hrvatskih obitelji. Tijekom 18. st. selo napreduje zbog uzgoja vinove loze, odnosno kao vinogradarsko vlastelinsko selo, te je u njemu 1758. bilo 19 naseljenih kuća sa 183 stanovnika. Broj se stanovnika povećava početkom 19. st. na 317 stanovnika smještenih u 31 kućanstvu. U navedenim je razdobljima u selo stiglo i nekoliko vlaških obitelji, a u drugoj su polovici 19. st. počeli pristizati i bački Nijemci koji su brojčano stigli Hrvate do 1910. godine. Nijemci se, kao i u svim drugim selima, odseljavaju krajem Drugoga svjetskoga rata. Nakon Drugoga svjetskoga rata u Pridvorje su kolonizirani Hrvati iz različitih krajeva Hrvatske (Marković 2002: 257–258). Posljednji popis stanovništva iz godine 2011. bilježi da je selo imalo 198 stanovnika u 65 kućanstava.

Ojkonim je motiviran prvotnim imenom brda *Mandićevac*⁶⁴ koje je glasilo *Pridvorac*.

Punitovci (Pu)

g. š. 45°25'59"N, g. d. 18°25'00"E, n. v. 94 m

Punitovci su selo u istoimenoj općini, udaljeno 29 km jugozapadno od Osijeka, smješteno u dolini rijeke Vuke (LNH II. 2004: 643). Selo se prvi puta spominje 1263. godine kao susjedno selo imanja Iloka. U predosmanlijskome razdoblju u blizini su Punitovaca bila sela *Matijevci* i *Vrtalovac* raseljena krajem 17. st. Turci nisu selo dirali do 1683. godine kad su ga spalili, a seljani se razbježali po okolnim šumama. Od 1683. pa do 1758. godine selo je

⁶⁴ Danas je selo Mandićevac na tom brdu.

bilo raseljeno. Godine 1758. biskup Čolnić naseljava u Punitovce 16 hrvatskih obitelji izbjeglih iz Bosne. Do početka su se 19. st. Punitovci povećavali te su porasli na 37 naseljenih kuća s 360 stanovnika, a do kraja 19. st. broj je stanovnika porastao na 869 (Marković 2002: 240). Tijekom 20. st. broj je stanovnika opadao, tako da je u popisu stanovništva iz 2011. godine zabilježeno 635 stanovnika smještenih u 210 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja, a potekao je od vlasnika feudalnoga posjeda imenom *Ponit* (mađarsko ime).

Ratkov Dol (RaD)

g. š. 45°17'07"N, g. d. 18°08'05"E, n. v. 212 m

Jedno od manjih sela Đakovštine, Ratkov Dol, pripada Općini Levanjska Varoš, od koje je udaljeno 6 km jugozapadno, a smješteno je na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore (LNH II. 2004: 658). Ratkov Dol spominje se prvi puta 1422. godine u sastavu imanja Levne. Ime je sela vezano za ime grada čiji se ostatci i danas mogu vidjeti istočno od sela, grad se zvao *Ratkovac* ili *Radanovac*. Radanovac je srušen dolaskom Turaka, no selo nije. Za vladavine Turaka u selu su ostale samo dvije hrvatske obitelji te su ponovno Turci naselili nekoliko obitelji pravoslavnih Vlaha iz Bosne. Odlaskom Turaka, u selu ostaje devet naseljenih kuća, od kojih su u dvjema živjele hrvatske obitelji, a u sedam vlaške. Hrvati se iz Ratkova Dola odseljavaju u 18. st. tako da je selo ostalo isključivo vlaško. Godine 1758. u selu je bilo 15 naseljenih kuća da bi se do početka 19. st. taj broj smanjio, ali se povećao broj stanovnika jer su obiteljske zadruge u jednom domu imale i po 20 članova. Do početka 20. st. selo se smanjilo te je broj stanovnika bio 100 (Marković 2002: 253–254). Ratkov Dol još je jedno od sela Đakovštine kojemu prijete nestajanje jer u njemu prevladava starije stanovništvo, a broj je stanovnika u neprestanom opadanju. Tendenciju opadanja broja stanovnika bilježi popis stanovništva iz 2011. godine kada je u selu bilo tek 28 stanovnika u 10 kućanstava.

Ako je ime sela i povezano s nestalim gradom, dvorječni je ojkonim motiviran osobnim imenom *Ratko* (< *Radomir/Radoslav*) i apelativom *dol*.

Satnica Đakovačka (SaĐ)

g. š. 45°21'12"N, g. d. 18°22'51"E, n. v. 114 m

Satnica Đakovačka je selo istoimene općine, udaljeno je 49 km jugozapadno od Osijeka, a smješteno na južnim padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne

zaravni istočnohrvatske ravnice. Dijelovi su naselja zaseoci: Đakovački Petruševci, Emovac (Fuchosova pustara), Franjevac, Fridrih, Josipovac (Šarviz), Štrosmajerovac i Venturi (LNH II. 2004: 678). Đakovačka Satnica, prvim imenom *Satnica*, postojala je u 15. st., čemu je dokaz isprava Petra Čeha iz 1422. godine, tadašnjeg gospodara Nevne (Levanjska Varoš, op. a.), koji navedenom ispravom zalaže Satnicu plemiću Valentu iz Podlačja. U nadolazećim je godinama Satnica često mijenjala vlasnike i dolazilo je do sporova oko njezina vlasništva jer je bila velik posjed – oko 5000 jutara zemlje (Marković 2002: 238). Za vrijeme Turaka Satnica je bila spahiluk đakovačkih begova, a posljednji je turski vladar bio Alaj-beg. Satnica nije stradala za vrijeme Turaka, tako da je njihovim odlaskom u selu ostalo 15 naseljenih kuća. Selo se povećavalo te je 1758. godine u selu bilo 39 kuća s 269 stanovnika. Tijekom 19. st. sastav se stanovništva sela uvelike mijenja, mnogi se starosjedioci odseljavaju, a doseljuju se stanovnici iz susjednih sela. Godine 1815. doseljuju se stanovnici iz susjednih raseljenih *Užarevaca*. Užarevci su selo koje se pružalo istočno od Satnice, kao svojevrsni nastavak današnjega *Užarevačkoga sokaka*, ulice u Satnici Đakovačkoj. Sredina 19. st. i u Satnicu donosi gospodarsku krizu pa se nekolicina Hrvata seli u Đakovo i Osijek, a na njihova se ognjišta doseljuju bački Nijemci i Mađari. Otada Satnica raste te doseže do kraja 19. st. broj od 196 naseljenih kuća – 80 hrvatskih, 76 njemačkih i 40 mađarskih. Nijemci se odseljavaju 1944. godine, a na njihova se ognjišta doseljavaju Hrvati iz različitih dijelova Hrvatske (Marković 2002: 237–239). Satnica Đakovačka i danas je jedno od većih sela Đakovštine, posebice stoga što je gotovo prigradsko naselje Đakovu te time privlačna za ostanak ili doseljavanje mlađih obitelji. Po posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine Satnica Đakovačka broji 1432 stanovnika smještena u 446 kućanstava.

Dvije su moguće motivacije ovom ojkonomu. S obzirom na burnu povijest Đakovštine i prolaska mnogih vojska tim krajevima, moguće je da je na prostoru sela nekada boravila neka *satnija* te da je upravo tom općom imenicom, koja označuje osnovnu taktičku jedinicu mnogih rodova kopnene vojske, ojkonom motiviran. Druga je mogućnost motivacija antroponimom koji je nastao od riječi *satnik*.⁶⁵ Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina Đakova) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Satnica kod Valpova). Ktetik *đakovačka* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

⁶⁵ Marković navodi treću moguću motivaciju koja se čini pučkom etimologijom. Navodi da je ime sela nastalo zbog oblika slaganja kuća u srednjem vijeku u Satnici, odnosno bile su složene u obliku *saca* (Marković 2002: 238).

Selci Đakovački (SeĐ)

g. š. 45°18'28"N, g. d. 18°20'59"E, n. v. 115 m

Selci Đakovački pripadaju Gradu Đakovu, a od Đakova su udaljeni 5 km zapadno. Smješteni su na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice. Dijelovi su sela zaseoci: Drinkovača, Gajnača, Jarište, Jela, Kugelova pusta i Vrtlag (LNH II. 2004: 691). Selci Đakovački prvobitno su bili poznati pod imenom *Selce*, spominju se 1324. godine u posjedu Levanjske Varoši. U 15. su stoljeću Selcu pripadala brojna manja selišta: *Bokunovac*, *Demetrijevac*, *Durinci*, *Galšinci*, *Kovačevci*, *Haljag*, *Laznik*, *Markovci*, *Mikovljaci*, *Vinkovci*, *Vukovci* i *Župkovci*. Ona su sva nestala dolaskom Turaka, osim Selca i Ga(l)šinaca koja su kao sela ostala do danas. Turci vladaju selom od 1636. do 1687. godine. Starosjedionci su se uglavnom održali u tom razdoblju, a odlaskom je Turaka u selu ostalo osam naseljenih kuća. U blizini je Selaca bilo srednjovjekovno selo *Ružnice* koje je vjerojatno raseljeno kada su došli Turci (Marković 2002: 245). Selci se u nadolazećim razdobljima razvijaju, za što su najzaslužniji bili u 18. st. biskupi Bakić i Mandić. Godine 1758. u Selcu je 51 naseljena kuća s 427 stanovnika. Kraj 18. st. donosi demografsku krizu uzrokovanu epidemijama bolesti i raseljavanjem starosjedilaca, tako da je 1803. godine u Selcu 35 naseljenih kuća s 371 stanovnikom. Tada se u selo počinju doseljavati i bački Nijemci što čini selo etnički mješovitim, ali se i povećava do kraja stoljeća (Marković 2002: 244–245). Selci Đakovački su i danas jedno od većih sela Đakovštine što govore i brojke zadnjega popisa stanovništva. Dakle, 2011. godine u selu je 1796 stanovnika u 601 kućanstvu.

Prvi je dio dvorječnoga ojkonima motiviran apelativom *selce* u značenju 'malo selo'. Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina Đakova) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Selci Križovljanski). Ktetik *đakovački* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Semeljci (Sem)

g. š. 45°21'25"N, g. d. 18°33'14"E, n. v. 102 m

Semeljci se nalaze u istoimenoj općini, smješteni su na sjevernim padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne zaravni, 30 km jugozapadno od Osijeka i 14 km istočno od Đakova (LNH II. 2004: 694). Semeljci se ne spominju u srednjovjekovnim ispravama, ali su u doba Turaka bili naseljeni. Ne zna se točno što se sa selom dogodilo za turske vlasti. Poznato je samo to da je u vrijeme turskoga prodora na Beč selo nestalo te da je tek 1698.

godine obnovljeno. Stanovnici su tijekom različitih zbjegova pristizali u to selo. Njima je biskup Ogramić dao posebne povlastice – bili su oslobođeni tlake, ali su svi sposobni muškarci morali služiti u biskupovoj tjelesnoj straži kao *hajduci*. Godine 1702. Semeljci su imali 14 katoličkih kuća. Brzo su se širili i do sredine 18. st. postali su jedno od najvećih sela đakovačkoga vlastelinstva. U drugoj polovici 18. st., točnije 1758. godine u selu je bilo 95 kuća, a među njima razlikujemo 63 kuće staroselaca i 32 kuće novoselaca. Zbog nagloga je širenja sela 1754. godine osnovana crkvena župa. U prvoj polovici 19. st. napredak sela usporava – dolazi do iseljavanja, ali i do epidemijskih bolesti. Od 1860. godine počinje useljavanje Nijemaca i Mađara. Time Semeljci postaju veliko, etnički mješovito selo. Nijemci odlaze u Njemačku 1944. godine, a njihova ognjišta naseljavaju Hrvati iz različitih krajeva Hrvatske. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine selo broji 1285 stanovnika smještenih u 430 kućanstava.

Sjevernije od Semeljaca nalazilo se selo *Ručevo*, na tom se mjestu danas pruža istoimeno polje, a postoji i prezime *Ručević*. Selo je postojalo u tursko doba, ali se raselilo 1683. U 13. st. selo je pripadalo plemićima pakračkim, a u sastavu ručevačkog imanja postojala su i sela: Donat, Drakšinci i Kudment. Sačuvan je trag samo trećenavedenom selu u imenu današnje pustare Detmanić (ranije Gutmend, Đetmen) (Marković 2002: 230–231).

Ojkonim je antroponimnoga postanja te je motiviran osobnim narodnim imenom *Semidrug* ili osobnim imenom *Semelj*, inačicom kršćanskoga imena *Simeon*.⁶⁶

Slatinik Drenjski (SlaD)

g. š. 45°23'51"N, g. d. 18°14'41"E, n. v. 174 m

Slatinik Drenjski selo je smješteno u Općini Drenje, a udaljeno od Drenja 4 km sjeverozapadno. Smješteno je na sjeveroistočnim padinama Krndije. Do 1900. godine selo se zove samo *Slatinik* (LNH II. 2004: 709). Za Slatinik Drenjski ne postoje srednjovjekovne isprave, no za pretpostaviti je da su Turci zatekli na prostoru današnjega sela staro naselje te

⁶⁶ Prema pučkom tumačenju, s obzirom na to da su *svi* bili *meljci* dolazi do postupnoga spajanja dviju riječi u jednu, a potom do promjene novonastaloga lika: *svimeljci* > *svemeljci* > *semeljci* > *Semeljci*.

Drugo pučko tumačenje imena Semeljaca utemeljeno je na geomorfološkim značajkama prostora, no i dalje se dijelom zasniva na pučkoj etimologiji. Može se pretpostaviti da je od riječi *sljeme* (vrh planine) – *sljemeljci* – *Semeljci* radi uzdizanja tla prema središtu sela. U središtu je Semeljaca najviša točka nadmorske visine u široj okolini. U jednom zapisniku od 2. 12. 1880. sastavljenom „u občinskoj kući u Semeljcih“ spominju se Semeljci kao urbarska općina *Semelce* (od *sleme* – *slemelce*) (usp. Osnovna škola Josipa Kozarca u Semeljcima 1961).

Treće pučko tumačenje imena sela također se može vezati uz geomorfološke značajke prostora jer je prostor današnjega sela bio močvaran, podvodan s dosta potoka i kanala. Na tom je prostoru bilo dosta mlinova, vodenica, gotovo je svaka obiteljska zadruga imala mlin pa se iz okolnih sela dolazilo mljeti pšenicu. Dakle, mlinari su nazvani *meljci*. Danas je mnogo manje kanala, močvarna su područja, što prirodno, što umjetnim putem, isušena, no ostalo je nekoliko potoka u selu i oko njega.

ga pretvorili u svoj spahiluk. Selo leži na sjevernoj strani brda Mandićevac. Posljednji se turski gospodar zvao Ali-paša. Odlaskom Turaka u selu ostaje 15 obitelji starosjedilaca. Godine 1702. spominje se u blizini Slatinika napušteno selo *Prvoševci*, nalazilo se jugoistočno od Slatinika ispod brda Lipovca. Napušteno je 1678. godine i nikada više nije obnovljeno (Marković 2002: 258). Tijekom 18. st. u Slatiniku je živjelo oko 20 obitelji, selo je bilo vlastelinsko. U drugoj se polovici 19. st. doseljavaju u Slatinik bački Nijemci koji su do 1910. godine postali većinsko stanovništvo, no odlaze krajem Drugoga svjetskoga rata (Marković 2002: 258). Po posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine u selu je 289 stanovnika u 104 kućanstva. U blizini su Slatinika bila još dva srednjovjekovna sela – *Ozorijaš* i *Poljana* – smještena u dolini gornje Vuke, zapadno od Slatinika. Poljana je ime dobila po svojim gospodarima *Poljanskim*. Oba su sela uništena pred kraj turske vladavine i nikada nisu obnovljena (Marković 2002: 258).

Ime se izvodi od apelativa *slatina* u značenju 'mjesto gdje su prirodni izvori soli, odnosno minerala, odnosno izvorište mineralne vode, kupalište'. Drugi dio dvoimenske formule selo smješta na određeni prostor (blizina sela Drenje) i diferencira ga u odnosu na druga istoimena sela jer postoji nekoliko istih ojkonima u Hrvatskoj (Stari Slatinik). Ktetik *drenjski* služi u administrativne svrhe i nije dio imena izvan službene uporabe.

Slobodna Vlast (SloV)

g. š. 45°18'12"N, g. d. 18°08'32"E, n. v. 160 m

Slobodna Vlast manje je naselje u Općini Levanjska Varoš, a od Levanjske Varoši udaljeno je 4 km jugozapadno. Smješteno je na sjeveroistočnim padinama Dilj-gore (LNH II. 2004: 713). Ime se sela spominje u osmanskome popisu iz 1565. godine kao *Slobodna Vas*⁶⁷, a pod istim je imenom zabilježeno i u popisu Požeškoga sandžakata iz 1579. godine. U srednjem vijeku tom naselju odgovara selo zabilježeno 1418. godine kao „libera villa sancti Georgii martiris“, a poslije je još u četiri izvora zabilježeno kao *Szabadfalu*. Međutim, kasniji habsburški zapisi nakon odlaska Turaka, konkretno popis đakovačkoga kotora iz 1702. godine, bilježe ime sela kao *Slobodna Vlast* (Andrić 2013: 107–108). Dolaskom Turaka, hrvatsko stanovništvo prihvaća islam da bi potom bilo preseljeno u južnu Ugarsku, a na

⁶⁷ Imenica *vas* (u kajkavskom *ves*) znači isto što i imenica selo. No, nije tomu tako bilo oduvijek. Pretpostavlja se da je u prošlosti imenica *vas* označavala 'dvorno mjesto s pripadajućim nastambama i zgradama', a selo je značilo 'oranicu, njivu, polje' (Andrić 2013: 87–88). Značenjsko se polje imenice *selo* širilo nauštrb imenice *vas* potkraj srednjega vijeka, što je prvotno dovelo do sinonimije, a potom do nestajanja riječi *vas*. U jednom je razdoblju bilježena i u značenju 'ulice', tako ju bilježi Vitezović. Nestajanje riječi *vas* iz govorne uporabe ostavlja traga i u toponimiji. Neka naselja koja su nosila *vas* u svom imenu, gube ju, te postaju jednorječni toponimi.

njihova se ognjišta naseljavaju Vlasi iz Bosne koje dovode Turci. Vlasi koji su se doselili na opustjela ognjišta nisu razumjeli ime koje im nitko nije mogao predati jer nije bilo starosjedilaca, te su preimenovali otkonim u *Slobodna Vlast* (Šimunović 2009: 100–101). Odlaskom Turaka u selu su ostale 22 naseljene kuće – 18 vlaških, četiri hrvatske. Tijekom 18. st. Slobodna Vlast sporo se povećavala, stoga je biskup Bakić naselio nekoliko hrvatskih obitelji iz obližnjih sela. Do 1758. godine u selu je bilo 25 naseljenih kuća. Godine 1809. u Slobodnoj Vlasti 29 je naseljenih kuća i 340 stanovnika, od toga je Vlaha 231, Hrvata 104, no do 1910. godine odnos se Hrvata i Vlaha izmijenio pa je bilo 292 Hrvata i 263 Vlaha (Marković 2002: 252). Godine 2011. u selu je 189 stanovnika u 71 kućanstvu.

Srednjovjekovno se selo zvalo *Slobodna Vas*. Ime upućuje na to da je stanovništvo toga naselja imalo povlastice u odnosu na druga sela jer *vas* označava 'kmetско selo koje je imalo svoga gospodara' (Skok 1973: 567). Doseljavaju se Vlasi iz Bosne koje su Turci naselili u 17. st. i mijenjaju drugi dio imena sela iz *Vas* u *Vlast* (usp. Šimunović 2009: 100–101, Šimundić 1995: 168 i Andrić 2013).

Strizivojna (Sz)

g. š. 45°13'32"N, g. d. 18°26'14"E, n. v. 86 m

Strizivojna je selo smješteno najjužnije u Osječko-baranjskoj županiji. Nalazi se u istoimenoj općini, smješteno na prostoru srednje Posavine, 52 km jugozapadno od Osijeka (LNH II. 2004: 744–745). Ime se sela prvi puta bilježi u doba turske vlasti u poreznom popisu Požeškoga sandžakata koji datira u razdoblje 1561. – 1565. kada je zabilježeno kao pustoselina (Andrić 2013: 115). Ime se sela bilježi i 1698. kada ono pripada đakovačkom vlastelinstvu, odnosno u tursko je doba selo pripadalo đakovačkom spahiluku. Nakon odlaska Turaka, ime sela spominje se u habsburškom popisu đakovačkoga kotora 1702. godine likom *pagus Sztrisikojna*. Posljednji se turski gospodar zvao Ali-paša, a živio je u Đakovu. Njemu su stanovnici Strizivojne bili podanici i davali mu desetinu svega uroda. Nakon odlaska Turaka selo je vraćeno đakovačkom crkvenom vlasništvu. Muški su stanovnici bili *hajduci* ili vlastelinski panduri đakovačkom vlastelinstvu. Ustrojenjem Vojne krajine, a nalogom Marije Terezije 1. srpnja 1745. godine, Strizivojna je odcijepljena od vlastelinstva i pripojena Vojnoj krajini te se tada dio stanovnika odselio na vlastelinsko područje. U Strizivojni su 1736. godine 33 naseljene kuće, a do 1866. naseljenih je 88 kuća s 1157 stanovnika. Dok su bili pod upravom Vojne krajine, stanovnici su Strizivojne uglavnom živjeli u rodovskim zadrugama (Marković 2002: 226–227). Selo 2011. godine broji 2525 stanovnika smještenih u 735 kućanstava.

U prvom je spomenu imena Strizivojne ime zabilježeno u dvama oblicima – *Sztrisanyai* i *Strisinyo*. U popisu Đakovačkoga distrikta, 1702. godine, Emerik Sadecki bilježi ime kao (*Pagus*) *Sztrisivoina*. Taj isti popis s latinskoga na hrvatski jezik prevodi biskup Bakić te bilježi ime u obliku *Striživojna* koje se usporedno rabilo sa sadašnjim imenom, *Strizivojna* sve do polovice 20. st.

Ojkonim je antroponimnoga postanja, a nastao je od osobnoga imena *Strizivoj* < *Strživoj* (usp. Šimundić 1995: 169).⁶⁸

Svetoblažje (Sb)

g. š. 45°15'59"N, g. d. 18°17'59"E, n. v. 104 m

Svetoblažje je selo koje pripada Općini Trnava, a udaljeno je od Trnave 8 km prema istoku. Smješteno je na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice. Dio je naselja zaselak Zvjerinjak (LNH II. 2004: 766). Svetoblažje je naselje koje je postojalo u srednjem vijeku, ali pod imenom *Blažinci*. Ime je selo dobilo po crkvi svetoga Blaža. Hrvatski su se starosjedioci odselili iz Blažinaca 1683. godine pa je vojna uprava 1697. u pusto selo naselila pet vlaških obitelji iz Bosne. U 18. se stoljeću Svetoblažje sporo razvijalo te je u njemu 1758. godine bilo 13 naseljenih kuća. Svetoblažje je i tijekom 19. st. ostalo vlaško selo, a hrvatske su se obitelji počele doseljavati u selo početkom 20. st. I danas je Svetoblažje malo selo kojemu prijeti nestanak. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine u Svetoblažju je bilo 70 stanovnika u 26 kućanstava.

Kao i prvobitno ime sela, *Blažinci*, i novo je, *Svetoblažje*, motivirano imenom crkve, odnosno svetačkim imenom *Blaž* (usp. Šimundić 1995: 169–170).

⁶⁸ Prema pučkoj etimologiji, ime je sela nastalo od imena *Strizibeg*, odnosno postoji priča o *Strizi-begu* i njegovoj vojni, no on nije povijesno potvrđena osoba. Jedna predaja veli da je u Strizivojni stolovao Strizi-beg, dok druga kaže da je stolovao u Đakovu, a da mu je vojska bila u Strizivojni. To bi značilo da je selo dobilo ime u vrijeme Turaka, a u zapisima je jasno da je ime starije. Ime *Czvetkovich Strixivoje* bilježi se na dvama mjestima na zemljovidu iz druge polovice 18. st. Njegovo bi se osobno ime čitalo *Striživoje* što bi bilo bliže ojkonimu, nego pučka etimologija.

Stjepan Damjanović opovrgava teoriju da je ime nastalo u doba Turaka što navodi pučka etimologija pričom o Strizi-begu, već tumači ime etimološki: „... s obzirom da 'strizi' u sebi nosi značenje 'čuvati, paziti', a 'vojna' možemo shvatiti kao 'vojska', Strizivojna bi mogla značiti isto što i 'stražarnica', tj. mjesto gdje se čuvala straža. Ako bismo se htjeli našaliti, mogli bismo ime našega sela objasniti ovako: 'strizi' znači 'čuvaj, pazi', a 'vojno' u starohrvatskom znači 'suprug'. Strizivojna bi značila mjesto u kojem su supruge osobito pažljive prema supruzima, ili pak mjesto u kojem su supruzi osobito skloni porocima pa na njih treba pripaziti.“ (Damjanović 1998: 24)

Stanko Andrić smatra da je današnje ime sela poteklo od dvorječnoga toponima *Strizivojna Vas u kojemu je prvi dio dvorječnoga ojkonima potekao od osobnoga imena *Strizivoj* (Andrić 2013: 118–122), dok drugi dio ojkonima tumači zemljopisnom analogijom. Odnosno, u blizini Strizivojne nalazila se pustoselina *Kraljeva*, punim imenom *Kraljeva Vas* te „... ako je blizu Strizivojne stajala pustoselina *Kraljeva*, čije je ime svakako poimeničeni posvojni pridjev i vjerojatno sačuvani nosivi dio cjelovitog imena **Kraljeva Vas*, onda je razložno zaključiti da je i Strizivojna u svojem početku zacijelo bila Strizivojna (Vas)“ (Andrić 2013: 122).

Široko Polje (ŠP)

g. š. 45°24'14"N, g. d. 18°28'37"E, n. v. 93 m

Široko Polje naselje je koje pripada Gradu Đakovu. Udaljeno je od Đakova 11 km sjeveroistočno, smješteno na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice. Dijelovi su naselja zaseoci: Fabrika, Lenija i Sajmište (LNH II. 2004: 779). Široko Polje nastalo je u 18. st. kada je biskup Čolnić naselio na taj prostor hrvatske izbjeglice iz okolice Plehana i Dervente u sjevernoj Bosni. Broj se stanovnika do početka 19. st. povećavao te je u selu bilo 16 naseljenih kuća 1803. godine. Do sredine se 19. st. selo sporo povećavalo, njegov je rast započeo nakon 1860. godine kada stižu bački Nijemci koji su se odselili nakon Drugoga svjetskoga rata. U Širokom Polju do 1898. godine bile su 62 naseljene kuće s 579 stanovnika, a do tada se doselilo tridesetak njemačkih obitelji (Marković 2002: 237). Popis stanovništva iz godine 2011. bilježi da u selu prebiva 1012 stanovnika u 269 kućanstava.

Ime je selo preuzelo od istozvučnoga mikrotoponima, a biskup je Čolnić nadjenio ime selu kada ga je i osnovao doselivši Hrvate iz Bosne. Ojkonim odražava oblik i površinska svojstva tla (usp. Šimundić 1995: 170).

Tomašanci (To)

g. š. 45°23'09"N, g. d. 18°25'14"E, n. v. 111 m

Tomašanci su selo Općine Gorjani udaljeno od Gorjana 4 km jugoistočno. Smješteno je na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice (LNH II. 2004: 794). Tomašanci se nalaze na rubu đakovačkoga ravnjaka i nizine Vuke. Zemljište je Tomašanaca u 13. st. pripadalo imanju Iloka. Godine 1433. u vlasti su plemića Korodških. Turska je vlast mirno prošla u selu, a posljednji je turski vladar bio Alin-Bašić. Odlaskom Turaka u selu ostaje 10 starosjedilačkih obitelji. Do 1758. godine selo je poraslo do 23 naseljene kuće. Sredina 19. st. i u Tomašance donosi gospodarsku krizu pa 20 starosjedilačkih obitelji napušta selo i odseljava u Đakovo, Osijek i druga veća slavonska mjesta, a na njihova se ognjišta doseljavaju bački Nijemci. Nijemci su do kraja 19. st. činili polovicu stanovništva sela. Krajem Drugoga svjetskoga rata Nijemci se odseljavaju, a na njihova se ognjišta doseljavaju Hrvati iz raznih krajeva Hrvatske (Marković 2002: 235). Godine 2011. selo broji 583 stanovnika u 172 kućanstva.

Ojkonim je antroponimnoga postanja i dovodi se u vezu s kršćanskim imenom *Tomaš*, inačicom osobnoga imena *Toma* (usp. Šimundić 1995: 170).

Trnava (Tr)

g. š. 45°15'39"N, g. d. 18°15'37"E, n. v. 141 m

Trnava je naselje u istoimenoj općini, a udaljeno je 55 km jugozapadno od Osijeka, smješteno na prostoru đakovačke lesne zaravni istočnohrvatske ravnice. Dijelovi su naselja zaseoci: Trnava – ravan i Trnava – vinogorje (1890. – 1900. ime je Trnava brdo vinogradi) (LNH II. 2004: 804). Trnava je u srednjem vijeku pripadala posjedu *Svršnici* koje je bilo pod imanjem Levne. Za vrijeme turske vladavine stanovništvo nije bilo ugroženo te je početkom 18. st. u selu bilo 18 naseljenih kuća. Do 1758. u Trnavi je 27 naseljenih kuća i još osam kuća doseljenika. Početkom 19. st. počinje demografska stagnacija sela uglavnom zbog upada hajduka iz okolnih gustih šuma. Godine 1803. u selu je bilo 209 stanovnika smještenih u 29 kuća. Krajem 19. st. selo počinje napredovati. Vinogradi su se, po kojima je Trnava i danas poznata, počeli saditi 1820. godine, a na njima su uglavnom radili Ličani i Gorani. Do kraja se 19. st. selo povećalo i podijelilo u dva dijela: *Stara Trnava* (82 kuće i 557 stanovnika) i *Nova Trnava* (68 kuća i 345 stanovnika) (Marković 2002: 247). Danas postoji samo jedno selo koje se ponovno zove samo Trnava. Godine 2011. Trnava broji 630 stanovnika u 211 kućanstava.

Ime posjeda *Svršnica* potječe od istoimenoga hidronima, potoka, koji protječe područjem posjeda. Posjed je bio povelik pružajući se „... sjeverno od najvišeg grebena Dilja sve do doline Breznice. Prema zapadu je dopiralo do grebena Krstova, a prema istoku do Trnave i Lapovaca.“ (Marković 2002: 251)

Ojkonim je fitonimnoga postanja te je motiviran biljnim nazivom *trn*.

Viškovci (Vi)

g. š. 45°19'21"N, g. d. 17°46'23"E, n. v. 102 m

Viškovci su naselje u istoimenoj općini, smješteno na jugoistočnim padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne zaravni, 39 km južno od Osijeka, a 4 km sjeveroistočno od Đakova. Dijelovi su naselja zaseoci: Kudeljara, Fond, Slaščak, Stari Kuševac, Stari Pitinac i Viškovci – stanica (LNH II. 2004: 855). Viškovci se prvi puta spominju 1323. oblikom *Wysłowi* kada su pripadali plemićima Korodškim. Isprava iz 1478. godine bilježi da pripadaju imanju Gorjanskih, a tada je ime sela zabilježeno oblikom *Wyfalw*. U 15. su stoljeću, kada su Viškovci bili središte imanja Gorjanskih, oko njih postojala manja sela ili ljetni stanovi: Andraševci, Petevaljci, Blakinci, Vatinci, Satnica, Dubokova, Ivanovci, Prestinci, Pitinci, Bađinci i Filipovci. Toponimi Ivanovci i Satnica

sačuvali su se do danas kao imena sela, a imenima se Bađinci, Vatinci i Pitinci nazivaju veći predjeli oko Viškovaca, no zabilježen je i hodonim Pitinci u jednom dijelu Viškovaca. Hrvatski su se starosjedioci sačuvali u Viškocima do kraja 17. st. u devet kuća. U prvoj su polovici 18. st. Viškovci omiljeno selo za useljavanje pa je zbog toga broj stanovništva naglo rastao. Do 1758. godine bile su u selu 63 naseljene kuće. Na početku 19. st., u prvoj etapi razvoja Viškovaca, dolazi do stagnacije broja stanovnika (bilo je šezdesetak kuća), a u drugoj etapi, od 1870. godine, počinje iseljavanje starosjedilaca u okolna veća mjesta – Osijek, Đakovo, Vinkovce i Slavonski Brod. Na prazne posjede doseljavaju se bački Nijemci koji tu borave do 1944. godine kada se sele u Njemačku. Nakon toga su u Viškovce kolonizirani Hrvati iz različitih krajeva Hrvatske (Marković 2002: 234). Broj je stanovnika 2011. godine bio 1144, a smješteni su u 336 kućanstava.

Ojkonim je antroponimnoga postanja i može se izvoditi od hrvatskoga narodnoga imena *Viško* < *Višemir*/ *Višeslav*.

Vrbica (Vr)

g. š.45°57'10"N, g. d. 16°58'14"E, n. v. 115 m

Selo je dio Općine Semeljci. Smješteno je na južnim padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne zaravni, 6 km južno od Semeljaca, a 20 km istočno od Đakova (LNH II. 2004: 869). Prvi se put spominje 1330. godine u latinskome zapisu *possesio Verbize*, i to kada je bilo na međi posjeda Gorjanskih i plemićke obitelji Batoši. U tursko je doba selo pripadalo đakovačkom spahiluku, a posljednji se turski spahija Vrbice zvao Ali-paša. Turci su dopustili 1640. godine osnivanje katoličke Župe sv. Marije u Vrbici koja je pod sobom imala velik broj đakovačkih sela: Viškovce, Forkuševce, Pitince, Badžince, Vatince, Petevaljce, Semeljce, Koritnu, Ovsenicu, Mrzović, Podgajce, Divoševce, Lopušance, Kešince, Đurđance, Junakovce, Bukovo i Bježaniju. Stanovništvo se nije previše raseljavalo u turskom dobu, tako da nakon njihova odlaska iz sela u Vrbici postoji 21 naseljena kuća. Pripojivši se đakovačkom vlastelinstvu, Vrbica izražava odanost i privrženost biskupu Ogramiću te time dobiva sve privilegije, ali i obveze kao i ostala sela koja su to učinila. Vrbica zbog toga dobro napreduje. Do 1758. godine u njoj ima 40 naseljenih kuća, a te je iste godine biskup Čolnić u Vrbicu naselio još 10 hrvatskih obitelji iz sjeverne Bosne. Tijekom 19. st. Vrbica se sporo razvijala te je do 1866. godine imala 75 naseljenih kuća s 491 stanovnikom. Od 1870. godine počinju se doseljavati bački Nijemci zbog kojih je broj stanovnika porastao na 718 do konca stoljeća. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine selo broji 730 stanovnika u 217 kućanstava.

Uz cestu koja povezuje Vrbicu s Kešincima postojalo je nekada selo *Bukovo* ili *Buk*. Spominje se u izvješćima papina legata koji je u tom selu između 1332. i 1335. godine sakupljao *Petrov novčić*. Starosjedioci su prešli bez gubitaka pod tursko gospodstvo i održali se u selu do izгона Turaka iz Slavonije. Tada se stanovnici Bukova raseljavaju u obližnja sela Kešince i Vrbicu (Marković 2002: 228).

Ojkonim je fitonimnoga postanja te motiviran biljnim nazivom *vrba*, odnosno, umanjenicom *vrbica*.

Vučevci (Vu)

g. š. 45°19'44"N, g. d. 18°30'00"E, n. v. 110 m

Selo je dio Općine Viškovci, a nalazi se na jugoistočnim padinama đakovačke grede, na prostoru đakovačke lesne zaravni, 5 km jugoistočno od Viškovaca (LNH II. 2004: 879). Dolaskom Turaka ovdašnje je stanovništvo napustilo selo i nikada se više nije vratilo, a Turci su u Vučevce naselili pravoslavne Vlahе iz Bosne koji su u selu ostali i nakon turskoga povlačenja iz Đakovštine. Godine 1702. bilo je 11 pravoslavnih obitelji. Tijekom 18. st. Vučevci su se sporo razvijali. Oko 1756., u doba biskupa Čolnića, u selo je stiglo nekoliko hrvatskih doseljenika iz sjeverne Bosne. Time su Vučevci 1758. godine imali 20 naseljenih kuća sa 143 stanovnika. Godine 1803. Vučevci broje 27 domova sa 164 stanovnika. Sredinom 19. st. počinje kolonizacija Nijemaca u selo, pa je do 1870. godine u Vučevce ušlo 40 njemačkih obitelji, a do kraja stoljeća još 12. Oni odlaze 1944. godine⁶⁹ kada se u njihove kuće doseljavaju Hrvati iz okolice Imotskoga. Potomci tih kolonista čine danas gotovo čitavo stanovništvo Vučevaca (Marković 2002: 232–234). Godine 2011. selo je imalo 294 stanovnika smještenih u 93 kućanstva.

Ojkonim je antroponimnoga postanja te je motiviran inačicom osobnoga imena *Vuk*, antroponimom koji sadržava osnovu *Vuk-* (u okolici Vinkovaca razmjerno je često prezime *Vučevac*).

⁶⁹ U vrijeme kada su u Vučevcima živjeli mahom Nijemci selo je bilo vrlo bogato i jedno od najnaprednijih sela u okolici. U selu su bili zastupljeni gotovo svi zanati, obitelji su bile vrlo bogate, postojala je škola. Selo je imalo uređenu cestu (za razliku od većine tadašnjih slavonskih sela). Odlaskom Nijemaca i dolaskom kolonista, selo stagnira i nazaduje što je i danas vidljivo u svim aspektima života sela i ljudi.

6.4. Ojkonimija

6.4.1. Motivacijska razredba ojkonima

Ojkonimijska je građa u ovome radu analizirana po uzoru na motivacijske analize toponima u *Uvodu u hrvatsko imenoslovlje* Petra Šimunovića te po uzoru na motivacijsku analizu toponima u *Zažapskoj onomastici* Domagoja Vidovića. Broj je skupina i podskupina uvjetovan onimijskom građom te se zbog toga, dakako, skupine ovoga rada i ne poklapaju posvema sa skupinama u radovima koji su poslužili kao polazišni uzor.

Ojkonime Đakovštine dijelimo u sljedeće skupine:

1. toponimijski nazivi;
2. toponimijske metafore;
3. ojkonimi koji označuju oblik i površinska svojstva tla;
4. ojkonimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima;
5. ojkonimi motivirani nazivima biljaka, biljnih zajednica i plodova;
6. ojkonimi motivirani ljudskom djelatnošću (ojkonimi prema izgrađenim objektima, zdanjima i tipovima naselja, ojkonimi prema gospodarskoj djelatnosti, ojkonimi u svezi s privođenjem tla kulturi, ojkonimi uvjetovani vjerskim životom zajednice);
7. ojkonimi antroponimnoga postanja;
8. ojkonimi etničkoga postanja i
9. ojkonimi nejasnoga postanja.

Zabilježeno je pedeset i devet ojkonima od kojih je pet povijesnih (*Borovik, Junakovci, Lopusanci, Borovik* i *Merolino Sikirevačko*). Ostala su naselja i danas smještena na istim područjima gdje ih bilježe prvi povijesni tragovi. U gotovo svim naseljima opada broj stanovnika, što je tipično za sva sela i Đakovštine, ali i Slavonije i Baranje, posebice nekoliko posljednjih godina.

U Bakićevom je opisu Đakovštine spomenuto nekoliko povijesnih ojkonima⁷⁰ koji nisu navedeni u ovom poglavlju. Razlog je tomu nesigurnost u Bakićev slovoпис, a samim tim nemoguća sigurna motivacijska analiza. Riječ je o selima koja više ne postoje na prostoru Đakovštine, a raseljena su uglavnom neposredno nakon odlazaka Turaka ili pak već za vrijeme vladavine Turaka.

Najveći je broj ojkonima motiviran antroponimijskim kategorijama osobnoga imena i prezimena, a jedan je ojkonim neprozirnoga postanja.

⁷⁰ Povijesni su ojkonimi navedeni u poglavlju 6.2. *Bakićev opis Đakovštine*.

6.4.1.1. **Toponimijski nazivi:** *Bučje Gorjansko* (BuG), *Koritna* (Kor), *Slatinik Drenjski* (SlaD).

6.4.1.2. **Toponimijska metafora:** *Krndija* (Kr).

6.4.1.3. **Ojkonim koji označuje oblik i površinska svojstva tla:** *Široko Polje* (ŠP)

6.4.1.4. **Ojkonimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima:** *Paučje* (Pč), *Podgorje Bračevačko* (PoB), *Preslatinci* (Pre), *Pridvorje* (Pri).

6.4.1.5. **Ojkonimi motivirani nazivima biljaka, biljnih zajednica i plodova:** *Borovik* (Bo), *Breznica Đakovačka* (BrĐ), *Drenje* (Dre), *Lopušanci*, *Potnjani* (Pnj), *Trnava* (Tr), *Vrbica* (Vr).

6.4.1.6. **Ojkonim motiviran ljudskom djelatnošću:** *Đakovo* (Đa).

6.4.1.6.1. **Ojkonimi prema izgrađenim objektima, zdanjima i tipovima naselja:** *Kućanci Đakovački* (KuĐ), *Majar* (Mj), *Selci Đakovački* (SeĐ), *Slobodna Vlast* (SloV).

6.4.1.6.2. **Ojkonim prema gospodarskoj djelatnosti:** *Ovčara* (Ov).

6.4.1.6.2.1. **Ojkonim u svezi s privođenjem tla kulturi:** *Paljevina* (Plj).

6.4.1.6.3. **Ojkonimi uvjetovani vjerskim životom zajednice:** *Hrkanovci Đakovački* (HrĐ), *Svetoblažje* (Sb).

6.4.1.7. **Ojkonimi antroponimnoga postanja:** *Borojevci* (Bj), *Bračevci* (Br), *Budrovci* (Bu), *Čenkovo* (Če), *Dragotin* (Dra), *Đurđanci* (Đu), *Forkuševci* (Fo), *Gašinci* (Ga), *Ivanovci Gorjanski* (IvG), *Josipovac Punitovački* (JoP), *Junakovci*, *Jurjevac Punitovački* (JuP), *Kešinci* (Ke), *Kondrić* (Kon), *Kuševac* (Ku), *Lapovci* (La), *Levanjska Varoš* (LeV), *Lopušanci*, *Mandićevac* (Ma), *Milinac* (Mi), *Mrzović* (Mr), *Musić* (Mu), *Novi Perkovci* (NoP), *Piškorevci* (Pš), *Punitovci* (Pu), *Ratkov Dol* (RaD), *Satnica Đakovačka* (SaĐ), *Semeljci* (Sem), *Strizivojna* (Sz), *Tomašanci* (To), *Viškovci* (Vi), *Vučevci* (Vu).

6.4.1.8. **Ojkonim etničkoga postanja:** *Gorjani* (Go).

6.4.1.9. **Ojkonim nejasnoga postanja:** *Merolino Sikirevačko* (MeS).

6.5. Motivacijska razredba toponima

U ovome dijelu rada analizirat će se motivacije nastanku toponima te će se protumačiti postanak toponima Đakovštine. Uz toponim su navedena osnovna tumačenja, a u bilješkama ispod osnovnoga teksta donesena su dodatna, manje važna, tumačenja. Uz svaki se toponim u zagradi nalazi kratica imena sela gdje je toponim zabilježen.

Toponime Đakovštine dijelimo u sljedeće skupine:

1. toponimi motivirani geomorfološkim obilježjima prostora (toponimijski nazivi, toponimijske metafore, toponimi s obzirom na razmještaj, oblik i izgled tla i vode, toponimi motivirani prirodnim pojavama, toponimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima, toponimi motivirani nazivima biljaka, biljnih zajednica i plodova te biljnih prerađevina, toponimi motivirani nazivima životinja, dijelova životinjskoga tijela te nazivima životinjskih staništa);
2. zemljopisna imena od drugih toponima;
3. toponimi motivirani ljudskom djelatnošću (toponimi prema izgrađenim objektima, zdanjima, toponimi prema obitavalištima te javnim prostorima i putovima, toponimi prema gospodarskoj djelatnosti, kulturnopovijesna uvjetovanost toponima, toponimi uvjetovani duhovnim i vjerskim životom zajednice);
4. toponimi antroponimnoga postanja (višerječni i jednorječni);
5. toponimi etničkoga ili etnonimskoga postanja i
6. toponimi nejasnoga postanja.

Slijedi popis naselja Đakovštine s pripadajućim kraticama.

<i>Borojevci</i> (Bj)	<i>Dragotin</i> (Dra)	<i>Hrkanovci Đakovački</i> (HrĐ)
<i>Borovik</i> (Bo)	<i>Drenje</i> (Dre)	
<i>Bračevci</i> (Br)	<i>Đakovo</i> (Đa)	<i>Ivanovci Gorjanski</i> (IvG)
<i>Breznica Đakovačka</i> (BrĐ)	<i>Đurđanci</i> (Đu)	<i>Josipovac Punitovački</i> (JoP)
<i>Bučje Gorjansko</i> (BuG)	<i>Forkuševci</i> (Fo)	<i>Jurjevac Punitovački</i> (JuP)
<i>Budrovci</i> (Bu)	<i>Gašinci</i> (Ga)	
<i>Čenkovo</i> (Če)	<i>Gorjani</i> (Go)	<i>Kešinci</i> (Ke)

<i>Kondrić (Kon)</i>	<i>Pridvorje (Pri)</i>
<i>Koritna (Kor)</i>	<i>Punitovci (Pu)</i>
<i>Krndija (Kr)</i>	<i>Ratkov Dol (RaD)</i>
<i>Kučanci Đakovački (KuĐ)</i>	<i>Satnica Đakovačka (SaĐ)</i>
<i>Kuševac (Ku)</i>	<i>Selci Đakovački (SeĐ)</i>
<i>Lapovci (La)</i>	<i>Semeljci (Sem)</i>
<i>Levanjska Varoš (LeV)</i>	<i>Slatinik Drenjski (SlaD)</i>
<i>Majar (Mj)</i>	<i>Solbodna Vlast (SloV)</i>
<i>Mandićevac (Ma)</i>	<i>Strizivojna (Sz)</i>
<i>Merolino Sikirevačko (MeS)</i>	<i>Svetoblažje (Sb)</i>
<i>Milinač (Mi)</i>	<i>Široko Polje (ŠP)</i>
<i>Mrzović (Mr)</i>	<i>Tomašanci (To)</i>
<i>Musić (Mu)</i>	<i>Trnava (Tr)</i>
<i>Novi Perkovci (NoP)</i>	<i>Viškovci (Vi)</i>
<i>Ovčara (Ov)</i>	<i>Vrbica (Vr)</i>
<i>Paljevina (Plj)</i>	<i>Vučevci (Vu)</i>
<i>Paučje (Pč)</i>	
<i>Piškorevci (Pš)</i>	
<i>Podgorje Bračevačko (PoB)</i>	
<i>Potnjani (Pnj)</i>	
<i>Preslatinci (Pre)</i>	

6.5.1. Toponimi motivirani geomorfološkim obilježjima zemljopisnoga objekta

Toponimi koji pripadaju ovom motivacijskom polju dijele se u tri skupine, a posljednja skupina u još tri podskupine. Razlikuju se toponimijski nazivi, toponimijske metafore te toponimi s obzirom na razmještaj, oblik i izgled tla ili vode (koji se dijele u tri podskupine: toponimi prema smještaju zemljopisnoga objekta, toponimi koji označuju oblik i površinska svojstva tla ili vode, izvorni i metaforični, te toponimi koji se odnose na sastav i osobitosti tla ili vode).

6.5.1.1. Toponimijski nazivi: *Ada* (Kor), *Bara* (Mr, Mu), *Bare* (Br, Go, Kon), *Barnjak* (SloV) (< *bara*), *Berak* (Sem, Vu, Fo) (< *berak* '1. gaj, lug, 2. bara, lokva, blato'⁷¹, usp. Skok 1971: 138 i Brozović Rončević 1999), *Bibav* (La) (< *biba* 'zemlja na podvodnom mjestu koja se uliježe kada se po njoj hoda', pridjev 'bibav', usp. Skok 1971: 144), *Bibavac* (La) (< *biba*), *Blata* (Sz), *Blatačka/Blatača/Blatačko* (SlaD), *Blato* (Bu), *Brda* (Br), *Brdaševac* (Mj, Ov) (< *brdo*), *Brdo* (BrĐ, BuG, Ga, Go, Kon, KuĐ, La, Mi, Mj, Ov, RaD, Sb, SeĐ, Tr, SloV, Tr), *Brdo/Brda* (LeV), *Breg* (Kor, Pu, ŠP), *Brig* (Go, NoP, SeĐ, Pnj, Plj), *Brijeg* (Kor, IvG, Pu, SloV)⁷², *Cret* (Mu) (< *cret* 'močvarno mjesto u šumi', usp. Skok 1971: 273), *Čaerka* (SeĐ) (< *čajir*, *čajir*, *čajer* 'tur. livada, sjenokos, pašnjak', usp. Škaljić 1966: 159), *Čistine* (Ga), *Dol* (BrĐ, Kon, La, LeV, Mu, Mj, Ov, Pnj, RaD, SloV, Mu, Tr), *Dola* (IvG, NoP, SlaD), *Dolovi* (Bj, HrĐ, Mu, Sb, SloV), *Grabarje* (IvG) (< *graba* 'jarak'), *Greda* (Bu, Kon, Kor, SeĐ) (< *greda* 'polje koje je smješteno na nekakvim prirodnim ili gospodarskim granicama, ali može označavati i polje koje se nalazi na prirodnoj uzvisini', op. a.⁷³), *Grube* (Br, Kr, Pnj) (< *gruba* 'njem. jama', usp. Skok 1971: 601), *Jama/Jame* (NoP), *Jame* (Mu), *Jaž* (Pre) (< *jaža* 'jarak koji nastaje u tlu kada se povlače stabla, debla ili trupci u šumi za vrijeme sječe, jarak, jaruga', usp. HER IV. 2004: 339), *Jaža* (Mj, Ov, SlaD) (< *jaža*), *Jaže* (< *jaža*), *Jezera* (Pnj), *Jezero* (HrĐ, Kon, SeĐ, SlaD), *Kalila* (Pnj) (< *kal* 'blato', usp. Brozović Rončević 1997: 25), *Krnica* (SeĐ) (< *krnica*, *krnica* 'u hrvatskom je jeziku opstalo apelativno značenje drvena posuda, ali postoji i kao hidronimijski apelativ u značenju vrelo, duboko mjesto u vodi', usp. Brozović Rončević 1997: 23), *Krnice* (Sz) (< *krnica*, *krnica*), *Ledina* (Go, Dra),

⁷¹ Skok u Vitezovića nalazi i treće značenje riječi, a to je 'obala' (Skok 1971: 138).

⁷² Kako je navedeno u uvodnim dijelovima rada, točnije u dijalektološkoj analizi, u toponimima se bilježe sva tri odraza glasa jat – ikavski, jekavski i ekavski. U Koritni se, primjerice, za isti toponim bilježe dva odraza – ekavski i jekavski, što je zanimljivo iz razloga što u korićanskom govoru prevladava ikavski odraz, jekavski je odraz jata rjeđi, dok je ekavski tek u tragovima.

⁷³ U brdovitim i krškim krajevima *greda* može označavati i 'uočljivu stijenu' (usp. Vidović 2014: 228).

Livada (BrĐ, Đa, HrĐ, IvG, KoN, Ku, Ma, Mj, NoP, Ov, Pre, Sb, SloV, ŠP, Tr), *Livade* (Ga, Đa, HrĐ, IvG, Pnj, Pu, SaĐ, ŠP, To, Vi), *Livatke* (Go), *Livadnjak* (LeV), *Lug* (Bu) (< *lug* 'močvarna šuma', usp. HER VI. 2004: 24), *Lužac* (Kor) (< *luža* 'mokrina', usp. Vidović 2014: 308 i Brozović Rončević 1999: 20–21), *Lužak* (Če, BrĐ) (< *luža*), *Ljubljanovac* (HrĐ, Mu) (< *ljub* 'voda'), *Mlaka* (Bu, Kor, KuĐ, Vi) (< *mlaka* 'lokva'), *Močilo* (Pri) (< *močilo* 'mjesto gdje se moči', usp. Skok 1972: 449, 'manja lokva', usp. Vidović 2014: 217), *Močilje* (SlaD) (< *močilo*), *Niza* (La) (< *nizina*), *Nizine* (Fo), *Obrovac* (Fo) (< *obrov* 'jama', usp. Skok 1972: 535), *Ostrva/Ostrova* (Sz) (< *ostrvo* 'otok'), *Otok* (Pu), *Pećina* (BuG), *Plana* (Mu, SeĐ) (< *plana* 'zaravan'), *Plane* (Sem) (< *plana*), *Plesno* (Bu) (< *pleso* 'podvodna naplavljena livada, močvarni podvodni teren u šumi, jezerce', usp. Brozović Rončević 1999: 30), *Poloje* (Če) (< *poloj* 'naplavna ravnica uz rijeku', usp. HER VIII. 2004: 122), *Polja* (Če, LeV, Pč), *Polje* (BuG, Dre, IvG, Ku, La, LeV, Sb), *Polje rit* (La), *Potok* (La, Mr, Se, To), *Pretoka* (Sz) (< *tok* 'tok vode'), *Prevale* (SloV) (< *prevala* 'prijevoj'), *Prevalje* (SloV, Mu) (< *prevala*), *Ravan* (Kon, LeV, Mj, Mr, Ov, RaD), *Ravnica* (SlaD), *Ravnice* (Go, Plj, Pnj), *Rijeka* (HrĐ), *Rit* (HrĐ, IvG, Kon, La, LeV, Mj, Mu, Ov, SloV, Sz, Vu) (< *rit* 'močvarno tlo, baruština', usp. Skok 1972: 327 i 1973: 147), *Seget* (Pč) (< *seget* 'bara, baruština', usp. Skok 1973: 213), *Strana* (Kon, LeV, SloV) (< *strana* 'obronak', usp. Vidović 2014: 218⁷⁴), *Strane* (PoB) (< *strana*), *Točak* (SloV) (< *točak* 'vrelo, zdenac, bunar, cijev na koju istječe voda iz zdenca', usp. Brozović Rončević 1997: 7), *Urvina/Urvine* (Br) (< *urvina* 'strm obronak', usp. Skok 1973: 178), *Vis* (HrĐ), *Vriovac* (Vr) (< *vrelo*), *Vrelo* (Kor), *Vršane* (Pč) (< *vrh*).

Unutar skupine toponima koja obuhvaća toponimijske apelative i njihove izvedenice, najveći je broj toponima koji se odnose na morfološke osobitosti ravničarskih tala (*ada, čistina, dol, graba, gruba, jama, jaža, niza, nizina, obrov, ostrvo, otok, plana, ravan, ravnica*). Veliki je broj i hidronimijskih apelativa koji se odnose na plavna, močvarna tla (*bara, berak, biba, blato, cret, jezero, kal, luža, mlaka, močilo, pleso, poloj, rit, seget*) ili se, pak, odnose na kakav izvor vode ili vodu tekućicu (*krnica, ljub, potok, rijeka, točak, tok, vodica, vrelo*). Nešto je manji broj oronimijskih apelativa (*brdo, brijeg, greda, pećina, prevala, strana, urvina, vis, vrh*) te apelativa koji se odnose na biljni pokrov prostora (*čaer, ledina, livada, lug, polje*).

⁷⁴ Prostor Đakovštine uglavnom je ravničarskoga reljefa, no jedan se njegov dio nalazi na obroncima Dilj-gore, a to su upravo i sela (Kondrić, Levanjska Varoš i Slobodna Vlast) gdje se bilježi navedeni toponim te je stoga logično i navedeno tumačenje toponima.

Toponimi motivirani geomorfološkim nazivima odraz su apelativa koji upućuju na različite osobine zemljopisnoga objekta, ali i na različite funkcije zemljopisnoga objekta. Odražavaju različitost zemljopisnih oblika, biljnoga pokrova te hidronimijske osobine prostora.

6.5.1.2. Toponimijske metafore: *Barke* (Pu, ŠP), *Bok* (Kor, Sem) (< *bok* 'mjesto gdje potok zavija', usp. Skok 1971: 183), *Brstine* (SeĐ) (< *brstina* 'suha grana kojom se čisti tor, sušanj, tančik', usp. Vidović 2015: 102), *Burenica* (Đa, Bu) (< *bure*), *Čakšir* (Ga) (< *čakšir* 'tur. hlače', usp. Škaljić 1966: 160), *Čizma* (Ke), *Klinovac* (Go, SeĐ, SlaD) (< *klin*), *Klinovce* (Đa) (< *klin*), *Kotluša* (Sem) (< kotluša 'dublja i veća posuda sa zaobljenim dnom, služi za kuhanje veće količine pekmeza ili topljenje čvaraka', op. a.), *Krakata brda* (Pč, PoB) (< *krakat* 'koji ima duge ekstremitete'), *Krndija* (Go, Kr) (< *krndija* 'velika gomila čega bez reda', usp. Skok 1972: 207), *Ležaj* (SeĐ), *Lopatica* (Mu), *Lunjak* (BrĐ) (< *lunjak* 'drveni ili željezni klinac na kraj osovine da kotač ne ispadne', usp. Skok 1972: 612), *Kvadrat* (ŠP), *Mač* (Go, Plj, Pnj), *Ostruge* (ŠP) (< *ostruga* 'konjska oprema', op. a.), *Pljoštavina* (Kor) (< *ploska/pljoska* 'plosnata, drvena ili staklena, boca', usp. Skok 1972: 688–689), *Praznovreće* (Ke) (< *vreća* 'prazna vreća'), *Prečka* (SloV) (< *prečka*), *Ramanice/Ramenice* (LeV) (< *rame*), *Rebarnjača* (SlaD) (< *rebro*), *Samarice* (Pnj) (< *samar* 'konjska oprema'), *Sikirina* (Ke) (< *sikira* < *sjekira*), *Špic* (Dra, Go, IvG, NoP, Pu) (< *špic* 'zašiljeni vrh čega'), *Špic-drljak* (Pu) (< *drljak* 'drljača' < *drljati* 'ravnati zemlju drljačom', usp. Skok 1971: 440), *Trokut* (SloV), *Tuljak* (Vu, Fo) (< *tuljak* 'fišek')⁷⁵, *Vratolomci* (Pu) (< *vrat* 'vrat lomiti'), *Vrčina* (Br) (< *vrč*), *Vreteno/Vretena* (Pu).

Najraznolikija je skupina toponimijskih metafora. Motivacije toponima ove skupine sežu u vrlo raznolike aspekte ljudskoga života, ljudske aktivnosti te različita metaforička poimanja predmeta u svakodnevnoj uporabi ili metaforička poimanja ljudskih dijelova tijela.

Najčešći su izvor metafora nazivi predmeta iz svakodnevne ljudske uporabe: odjeća (*čakšir*) i obuća (*čizma*), predmeti ili dijelovi predmeta koji se rabe u kući (*bure*, *kremen*, *ležaj*, *prečka*, *vrč*, *vreteno*), predmeti koji služe obavljanju nekakvoga kućanskoga posla (*kotluša*, *lopatica*, *vreća*), oruđe i oružje (*brstina*, *drljak*, *mač*, *sjekira*), konjska oprema (*samar*, *ostruga*), dio kolā (*klin*, *lunjak*), prijevozno sredstvo (*barka*). Postanak toponima motivirali su i predmeti koji su specifični svojim oblikom (*kvadrat*, *pljoska*, *špic*, *trokut*,

⁷⁵ Toponim *Tuljak* motiviran je oblikom polja koji podsjeća na tuljak, odnosno fišek.

tuljak). Izvor su metafora i apelativi koji govore o dijelovima ljudskoga tijela ili njihovim oblicima kao poredba s oblikom objekta (*bok, krakat, rebro, vrat*). Jedna se toponimijska metafora odnosi i na samu morfologiju prostora te se ističe geomorfološki oblik koji nije tipičan za ravničarske prostore (*krndija*).

6.5.1.3. Toponimi s obzirom na razmještaj, oblik i izgled tla ili vode

6.5.1.3.1. Toponimi prema smještaju zemljopisnoga objekta: *Budžaci/Budžaki* (Pu) (< *budžak* 'kut, ugao', usp. Škaljić 1966: 151), *Budžak* (SeĐ, NoP) (< *budžak*), *Ćošak* (SaĐ, ŠP), *Kuta* (Sz) (< *kuť*), *Podolice* (Mu) (< *dol* 'pod dolom'), *Pridnjača* (Vi) (< *prid* 'ispred'), *Samac* (Vr), *Sastavci* (ŠP), *Srednjak* (BrĐ, SloV), *Okrajak* (BrĐ), *Osoja/Osoje* (SloV) (< *osoje* 'mjesto gdje sunce ne grije', usp. Skok 1971: 754), *Sunčana* (ŠP).

Unutar ove skupine toponima deset je toponima koji govore o smještaju objekta u odnosu na neki drugi objekt (*Budžaci/Budžaki, Budžak, Ćošak, Kuta, Podolice, Pridnjača, Samac, Sastavci, Srednjak, Okrajak*), a dva su koja govore o izloženosti (*Sunčana*) ili neizloženosti (*Osoje*) objekta Suncu.

6.5.1.3.2. Toponimi koji označuju oblik i površinska svojstva tla ili vode (izvorni i metaforični):⁷⁶ *Bijela voda* (SeĐ), *Bijelo vrelo* (HrĐ, Mu), *Bila mlaka* (Sz), *Bjelovoda* (SeĐ), *Bjelozdenčica* (HrĐ), *Bjeljevina* (Mu) (< *bijel*)⁷⁷, *Crna bara* (Če, Mr, Pč, Pu, To, Vi, Vu) (< *crn*)⁷⁸, *Curak* (Ma, Pri) (< *curak* 'kao vir gdje voda izbija', usp. Skok 1971: 281), *Dobra zemlja* (ŠP), *Dubočica* (Sz), *Duboki dol* (Vu), *Duboki potok* (La), *Duboko* (Bu, Sz), *Duga tabla* (Pu), *Dugačka* (LeV), *Dugačka greda* (Kon), *Dugačka livada* (LeV), *Dugačke livade* (IvG), *Dugačko* (ŠP), *Dugačko jutro* (Kon), *Dugo jutro* (Mu, NoP), *Glade* (LeV) (< *glatko*), *Glatka greda* (Sz) (< *glatka greda*) *Glođak/Gložak* (La, SloV) (< *glodati*), *Golenčica* (SeĐ) (< *golem* 'velik'), *Goletinac* (LeV) (< *golet* 'golo mjesto na gori', usp. Skok 1971: 582), *Grbavica* (BuG, Dra, Mu) (< *grbav*), *Gromada* (Sz) (< *gromada*, 'veliki komad čega', op. a.), *Koritnjača* (IvG, Kon, To) (< *Koritna* < *korita*

⁷⁶ U ovom bih dijelu rada htjela zahvaliti Marinku Andrakoviću, diplomiranom inženjeru poljoprivrede, koji mi je pomogao pri analizi i tumačenju svojstava tala i voda, ali i biljnoga pokrova Đakovštine.

⁷⁷ Pridjev *bijeli* nose hidronimi (kasnije i toponimi koji su ime dobili prema hidronimu uz koji se nalaze) koji su izvori ili se naslanjaju na izvore, odnosno bistre tekućice.

⁷⁸ Pridjev *crn* nose hidronimi koji su nastali slijevanjem vode s okolnih područja na jedno mjesto i stvorili bare – neprozirnu, mutnu vodu. Konkretan je primjer tomu *Crna bara* u Mrzoviću koja je nastala upravo na taj način. Kasnije su ta ista imena dobila polja koja su se nalazila oko navedenih bara.

'koritasto tlo'⁷⁹, op. a.), *Koritnjak* (Br, BuG, Sem, SlaD), (< *Koritna*), *Lap* (La) (< *lap* 'gipka zemlja u ritu', usp. Skok 1972: 269), *Lapovci* (HrĐ, La, Tr) (< *lap*), *Mokrice* (Vr, Ke), *Okrugla jama* (PoB, SlaD), *Okrugline* (Pre), *Ploština/Ploštine* (Go), *Ravno* (SlaD), *Rov* (SeĐ), *Rupa* (Go, Sb), *Rupače* (Go, Sem), *Strmal/Strmo* (Ma), *Suv jarak* (Plj) (< *suv* < *suh*), *Suvodol* (Đu) (< *suv* < *suh*).

Većini je toponima ove skupine izvor motivacije značajka zemljišta koja je manje ili više vezana za obradivost tla, odnosno, motivacija ističe značajku koja je pogodna ili nepogodna za poljoprivrednu obradu zemljišta. Podosta je pridjevskih motivacija koje označuju izgled, boju, oblik ili neku drugu površinsku značajku objekta.

Manje je hidronimijskih motivacija koje ističu značajku podvodnoga, močvarnoga tla (*curak, lap, mokrice*) ili suhoga tla (*suv* < *suh*) te neku drugu značajku objekta (*bijela, crna*). Veći broj imenskih i pridjevnih apelativa odnosi se na površinsku strukturu zemljišta (*golet, glatko, grbav, greda, korito, ploština, ravno, rov, rupa*). Bilježi se i veći broj imenskih i pridjevnih apelativa koji predočavaju oblik ili veličinu objekta (*dugo, duboko, golem, gromada, okrugla, strmo*). Jedan toponim govori da je zemlja povoljna za obradu (*Dobra zemlja*).

6.5.1.3.3. Toponimi koji se odnose na sastav i osobitosti tla ili vode: *Blatska greda* (Sz) (< *greda* 'blatna greda'), *Buban* (Đu, HrĐ, Mj, Mu, Sb) (< *buban* 'jako vrelo, vrelo koje se jako čuje', usp. Brozović Rončević 1997: 4, 20), *Bubanj* (Kor) (< *buban*), *Bučkovac* (SeĐ) (< *bučkati*), *Crnčišće* (Bu) (< *crn* 'zemlja crnica'), *Crnica* (Pš) (< *crn*), *Crni put* (Ke), *Crveni dol* (Ov), *Crveno brdo* (KuĐ, SaĐ), *Čeljavac* (RaD) (< *čeljavac* 'plodna dolina', op. a.), *Gnili dol* (Mj) (< *gnjilo* 'trulo', op. a.), *Kamenac* (Dre, Pč) (< *kamen*), *Kamenar* (HrĐ) (< *kamen*), *Kamenjača* (Bj, Go, Vi) (< *kamen*), *Kapavac* (Mu) (< *kapati*), *Kreketnjak* (Ke, Mr) (< *kreketanje*), *Kremenjača* (Go) (< *kremen*), *Klokočje* (RaD) (< *klokot* < psl. **klokotъ* 'mala vrulja, mjesto gdje voda izvirući ključa', usp. Brozović Rončević 1997: 20), *Krcka bara* (Sem, Fo) (< *krckati* 'onomatopejski glagol'), *Lipo polje* (Pu), *Mučkovac* (HrĐ, La) (< *mučkati* 'onomatopejski glagol'), *Mulj* (SlaD), *Palučak* (Mu) (< *palučak* 'vrsta kamena'), *Pepelana* (HrĐ, Plj) (< *pepeo*), *Pijesak* (Pč), *Pisak* (Dra), *Pištalna* (BuG) (< *pisk-/pišk-* < psl. **piskati* 'općeslavenski glagol kojim se izriču različiti zvukovi, pa otuda zvukoopisne vodne imenice tipa *pištavac, piščaj, pišet* i sl.', usp. Brozović Rončević 1997: 21), *Pjeskovina* (Sb), *Pjeskovište* (Sb), *Plava*

⁷⁹ Koritasto je tlo ono koje je blago valovito, oblik tla slični koritu. Inače, na takovom se području nalazi Koritna.

njiva (Dra)⁸⁰, *Rani dol* (Mu), *Siga* (SloV, Mu, HrĐ) (< *siga* 'sedra, bijela zemlja', usp. Skok 1971: 147), *Sige* (BrĐ) (< *siga*), *Vranjski dol* (LeV) (< *vran* 'crn').

Veći je broj toponima ove skupine motiviran imeničkim (*kamen, kremen, palučak, pepeo, pijesak, siga*) i pridjevnim (*crn, crven, garav, plav, vran*) apelativima koji govore o sastavu zemljišta, a tri su toponima motivirana značajkom zemljopisnoga objekta (*čeljavac, gnjilo, lipo*). Apelativ *mulj* upućuje na vlažno, podvodno zemljište. Apelativi koji govore o nekoj značajki vode uglavnom su onomatopejski apelativi koji upućuju na značajku izvora ili pak nekoga drugoga hidronima (*buban, bućkati, kapati, krckati, kreketanje, mućkati, piskati*). Dva pridjevna apelativa (*lipo, rani*) govore o nekakvoj neodređenoj značajki referenta.

Zanimljive su motivacije bojama kod kojih svaka ističe značajku objekta: *crna* označuju plodno zemljište, dok *plava* i *bijela* (*siga*) označuju slabo plodna zemljišta. Poznato je da je crnica plodnija zemlja od svih ostalih, a i ističe se svojom bojom u dijelovima Slavonije, Baranje i Srijema. Nejasna je jedino motivacija crvenom bojom jer nigdje u blizini imenovanih objekata nema crvenice.

6.5.1.4. Toponimi motivirani prirodnim pojavama: *Jara* (Dra) (< *jara* 'vručina', usp. Skok 1971: 756), *Mrčinci* (Pu) (< *mrčava* 'l. tamna, mrkla, velika masa čega u prirodi (oblaci)', usp. HER VI. 2004: 239, u mjesnom govoru se 'mrčav(a)' rabi kao pridjev za osobu koja nije pretjerano uredna, op. a.), *Munjik* (Mu) (< *munja*), *Pijavičarka* (Đu) (< *pijavice* 'mali vrtlozi vjetra koji na lenijama podižu prašinu', usp. HER VIII. 2004: 18), *Vrtlog* (KuĐ, Pu) (< *vrtlog* 'gdje se voda jednako obrće', usp. Skok 1973: 631, 'vrtlog vjetra koji podiže prašinu za ljetnih vručina u polju', op. a.), *Zvrtak* (Sz) (< *svrtak* 'svrtak vjetra', 'mali vrtlog vjetra koji podiže prašinu za ljetnih vručina u polju', op. a.).

Vrlo je malo toponima motiviranih prirodnim pojavama, a svi su motivirani klimatskim odstupanjima od tipičnih klimatskih uvjeta Đakovštine. Imenički apelativi, koji su motivirali toponime ove skupine, upućuju na netipična klimatska ponašanja koja se javljaju na određenom zemljopisnom objektu. Klimatski poremećaji mogu biti izazvani Suncem (*jara*), olujom (*munjik*) ili vjetrom (*pijavica, svrtak, vrtlog*). Jedan pridjevski apelativ upućuje na neobičnu pojavu oblaka u prirodi (*mrčav*).

⁸⁰ Pridjev *plava* govori da imenovano zemljište ima tragove bakra u obliku modre galice. Ova se pojava pronalazi češće na stijenama, op. a.

6.5.1.5. Toponimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima: *Adica* (Ke, Ko), *Baretak* (SloV), *Barča* (Dre, LeV) (< *barča* 'mala bara'), *Barče* (Pre, SeĐ, To) (< *barča*), *Barčine* (LeV, Vi) (< *barča*), *Baruge* (Bu), *Borojević* (Bj), *Brižak* (La), *Brdo kod križa* (Vu), *Brig veliki* (Dra), *Brizik mali* (ŠP) (< *brizik* < *brezik*), *Budžačići* (Pu) (< *budžak*), *Bunarić* (BuG), *Bunarine* (Br), *Čerica donja* (NoP), *Ćuprijica* (Dra, HrĐ, SloV), *Desni* (Če), *Dočak* (Pnj) (< *dočak* 'mali dol'), *Dolac* (Pre, Vi), *Dolnjac* (SeĐ), *Dolača* (Vi), *Dolača/Dolače* (Tr), *Dolačak* (Mu), *Dolače* (IvG), *Dolčac* (Dre), *Dolica/Dolice* (Kon), *Donja livada* (Kon), *Donje livade* (Kon, Pre), *Donje raskršće* (Br), *Donji* (Ma), *Druga lenija* (Pu), *Dubravica* (Kor) (< *dubrava*), *Dubravka ljesa* (Vr), *Gajić* (Đu, Ga, KuĐ, Pnj, Pre, Sem), *Gornja bašča* (Kon), *Gornja livada* (Kon), *Gornja mekota* (Bj), *Gornjac* (LeV, SloV), *Gornje barče* (Kon), *Gornje polje* (Ga, Kon, Pš), *Gornji desni* (Ma), *Gornji gajić* (Pre), *Gornji veliki* (Ma), *Grečak* (Pre) (< *grečak* 'mala greda'), *Istočni Dilj* (HrĐ, Mu), *Jedinica* (Bo), *Jelašić* (Đu), *Jezerac* (Vu), *Jezerine* (Pč), *Jošavica* (Vi, Vu) (< *joha*), *Klinovac mali* (SeĐ), *Klinovac veliki* (SeĐ), *Kod bilog križa* (SeĐ), *Kod mačkovca* (SeĐ), *Kolodrača* (LeV) (< *drač* 'okolo drača'), *Kratina* (NoP), *Kratine* (Sb, Tr), *Kratinje* (Sb), *Kratke livade* (IvG), *Krčavina donja* (NoP, SeĐ), *Kršnjavija novi* (Ma), *Kruščica* (RaD), *Kučarine* (Kon, Tr), *Kučerine* (Sem, Pč), *Ladinci gornji* (SloV), *Livadak* (LeV, RaD, SloV), *Livadica* (RaD), *Livadice* (Mu), *Lučica* (RaD), *Luka donja* (Tr), *Luščić* (Če), (< *lug*), *Ljubotinka donja* (Kon), *Mač duža* (Plj), *Mala* (Sb, To), *Mala bašča* (ŠP), *Mala gušća* (Sem), *Mala krčevina* (Sb), *Mala lanica* (Mu), *Mala lenija* (Kor, La, SaĐ) (< *lenija* 'neasfaltirana cesta koja vodi u polje s glavne ceste', op. a.), *Mala livada* (LeV, SloV), *Mala mekota* (Vi) (< *mekota* 'oranica', usp. Skok 1972: 401), *Mala njiva* (Tr), *Mala surevica* (La), *Mali baginci* (IvG), *Mali bajnjak* (Kon), *Mali brig* (Dra), *Mali drum* (NoP), *Mali koritnjak* (Kor), *Mali mostovi* (SloV), *Mali plastenik* (IvG), *Mali put* (ŠP), *Mali starac* (Mu), *Mali vinograd* (Tr), *Mali voćnjak* (NoP), *Malo plandište* (ŠP), *Malo polje* (Kon), *Među potocima* (Mu), *Mekotka* (NoP) (< *mekota*), *Mlačica/Mlačice* (Go) (< *mlaka*), *Mladi vinograd* (Pri), *Mlinčić* (Mu, RaD), *Mostić* (LeV), *Na zdencu* (SeĐ), *Na Anicinom* (NoP), *Na babinom* (Go), *Na bare* (Go), *Na bari* (Pu), *Na barkama* (Pu), *Na brani* (Plj, SeĐ), *Na brdo* (Mj), *Na brdu* (Mj), *Na brigu* (Dra), *Na brijegu* (Dra, Pu), *Na Dančovom* (SaĐ), *Na gašinačkom* (Pre), *Na ivanovačkom* (To), *Na ivanovačkom putu* (Go), *Na kraj sela* (Dra, Ga, Go, Kor, La, NoP, Plj, Pu, Sb, SeĐ, SlaD, ŠP), *Na ledinama* (Dra), *Na leniji* (La), *Na luku* (Tr), *Na pašnjaku* (Pu), *Na placu* (SeĐ), *Na ribnjaku* (SeĐ),

Na Rusovo (NoP), *Na síčevcu* (SeĐ), *Na ujakovom* (ŠP), *Na utvaru* (KuĐ), *Na vinogradu* (To), *Na vrbi* (Kon), *Na vrh bašče* (Pu), *Nad selom* (Pč), *Nadlivada* (Mj), *Niži vratolomci* (Pu), *Novo polje* (Đa), *Njiverak* (Sb), *Njivica* (Sb), *Njivice* (Tr), *Ogradica* (NoP), *Oko farme* (SaĐ), *Okoli* (Sz), *Opoljci* (Ke) (< *polje* 'oko polja'), *Pod bare/Podbare* (Dre), *Podblato* (IvG, To), *Podbus* (RaD), *Podgorje* (PoB), *Poselište/Podselište* (Pre), *Porječ* (HrĐ), *Potkolje* (Dra, NoP), *Potkućnica* (Ga, HrĐ, Ku, LeV, NoP, Ov, Pnj, Pu, Sb, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr), *Potpolje* (Kon) (< *polje* 'pod poljem'), *Podlipi* (SaĐ), *Podnumerice* (SloV), *Podokrajci* (SloV), *Podolice* (Mu), *Podrampaše* (BuG), *Podvinjača* (RaD), *Pod šumom* (Sem), *Poljice* (LeV), *Poljičak* (SaĐ), *Potočak* (Go, Pnj), *Popreko* (To), *Pored vinograda* (Plj), *Pred kućom* (Če), *Prijeko jutro* (Bj), *Prika staza* (Đu), *Prisade donje* (Tr), *Prisade gornje* (Tr), *Prodolak* (Tr), *Prva ćuprija* (LeV), *Prva do sela* (Kr), *Prva lenija* (IvG, Pu), *Rajčevina gornja* (BrĐ), *Rečica* (BrĐ), *Redak* (HrĐ) (< *red*), *Sadić* (Ga, Tr), *Salaš pod šumom* (Sb), *Segedac* (Tr) (< *seget* 'bara, baruština', usp. Skok 1973: 213), *Sjeverna surevica* (La), *Spram Gorjana* (IvG), *Srednje brdo* (LeV), *Srednji Dilj* (HrĐ, Mu, Slo), *Srednji put* (Če), *Stara bašča* (Ov), *Stara numera* (Mi), *Stari saloš / Stari salaš* (SeĐ), *Staklara* (Dre), *Stan* (Sz), *Stara kuća* (Pnj), *Stara vodenica* (Pu), *Stara Osatina* (ŠP), *Stara Vrbica* (Vr), *Stari Hrkanovci* (HrĐ), *Stari podrum* (Ma), *Stari Punitovci* (Pu), *Stari šljivik* (Tr), *Stari topolik* (SeĐ), *Staro guvno* (NoP), *Staro polje* (SaĐ), *Strančine* (Br, Plj), *Široka njiva* (HrĐ), *Šljivice* (NoP, SaĐ), *Šljivik donji* (Mj), *Šljivik gornji* (Mj), *Šljivik mali* (SlaD), *Šljivik manji* (Ma), *Štrkovac veća* (NoP), *Tabla kod križa* (Vu), *Tičinjak mali* (NoP), *Tičinjak veliki* (NoP), *Treća lenija* (Pu), *Trešnjica* (HrĐ), *Trojka* (Bo, PoB), *Urvina gornja* (Br), *Uska njiva* (HrĐ), *Usko* (SeĐ), *Velika* (LeV), *Velika bašča* (ŠP), *Velika čerica* (NoP), *Velika greda* (Kon), *Velika gušća* (Sem), *Velika krčevina* (Pč), *Velika lenija* (SaĐ), *Velika lenija duža* (SaĐ), *Velika livada* (BrĐ, SeĐ, SloV), *Velika mekot* (Mu), *Velika mekota* (Vi), *Velika njiva* (Sb), *Velika Osatina* (JoP), *Velike livade* (Fo, Ga, HrĐ, IvG, Pre, SloV), *Veliki brizik* (ŠP), *Veliki komad* (Sb), *Veliki koritnjak* (Kor), *Veliki lužanci* (Če, SloV), *Veliki posjed* (Go), *Veliki šljivik* (La), *Veliki vranovac* (Če) (< *vranac* 'pasmina konja', op. a.), *Veliko polje* (Ga, Kon, LeV, Pnj, SloV, Sz, ŠP), *Vinogradić* (BrĐ, Kon, Sb), *Vinogradine* (Plj, Sb), *Vinograd novi* (Ma), *Viši vratolomci* (Pu), *Voćnjak mali* (Dra), *Vodeničak* (Pre), *Vodice* (Vr) (< *vodica* 'vrelo, vrulja', usp. Brozović Rončević 1997: 27), *Vrbica* (SeĐ), *Vrelica* (HrĐ) (< *vrelo* 'izvor'), *Vrelice* (HrĐ) (< *vrelo*), *Vrtlić* (Sb), *Vručak* (Ma) (< *vrulja*), *Zabašča* (Mi, Pu, Tr) (< *bašča* 'za

baščom'), *Zadrljak* (Pu), *Zagaj* (Pre), *Za grobljem* (LeV), *Zaluka* (Pu) (< *luka* 'za lukom'), *Zanumeri manja* (NoP) (< *numera* 'za numerom'), *Zapadni Dilj* (SloV, Mu).

Toponimi određeni položajem/odnosom prema drugim toponimima čine jednu od najbrojnijih skupina. Gotovo je u pravilu ovdje riječ o višerječnim toponimima. Jednorječni su toponimi ove skupine u mnogo manjem broju, a često su nastali srastanjem ili slaganjem dvaju apelativa. Svi odnosni toponimi slikovito opisuju smještaj zemljopisnoga objekta u odnosu na neki drugi objekt ili uspoređuju veličinu dvaju zemljopisnih objekata. Velik je broj toponima tvoren od pridjeva i imenice te prijedloga i imenice, ali i od broja i imenice. Osim imeničkih apelativa, koji su vrlo često umanjnice ili uvećanice, uočavaju se, doduše rjeđe, i pridjevni apelativi. U dvorječnim je toponimima najčešće osnovna motivacija neimenički apelativ.

Dvorječne motivacije u kojima je okosnica motivacijskoga apelativa pridjev, govore o veličini objekta (*veliki, mali, dugački, kratki*), smještaju objekt u odnosu na neki drugi objekt – nalazi li se zemljopisni objekt ispod ili iznad nekoga drugoga objekta (*gornji, donji*), ali i između dvaju objekata (*srednji*). Analogna je pojava kada je okosnica motivaciji broj, on opisno smješta objekt u odnosu na neki drugi objekt ili u odnosu na nekoliko drugih objekata što je vrlo očito iz značenja samoga apelativa (*prva, treća*), dakle, koji je po redu imenovani objekt u nizu objekata koji imaju istu ili sličnu funkciju ili značajku. Kod svih se tih motivacija uočavaju antonimne oprjeke veliko – malo, dugačko – kratko, gornji – srednji – donji. Pridjevni apelativi, također u oprjeci, novo – staro, govore koliko se razdoblje neki zemljopisni objekt iskorištava. Nadalje, u ovoj se skupini nalaze pridjevne motivacije koje isto tako smještaju zemljopisni objekt u prostoru s obzirom na strane svijeta (*istočni*) i s obzirom na ljudsku orijentaciju u prostoru (*desni*).

Dakle, kako je ključni izvor motivacija u ovoj skupini riječ koja iskazuje odnosni smještaj toponima, neizostavni su prijedlozi koji su u svom osnovnom značenju odnosni apelativi. Najčešći je prijedlog *na*, a još se javljaju i *oko, do, pod, kod, spram, među, pred, nad*. Neki prijedlozi mogu se također iščitavati unutar antonimnih oprjeka: *nad/ na – pod*, ali i kao sinonimni parovi *do – kod* (blisko značnice). Mjesni prilozima isto tako značenjski izriču smještajne odnose, primjerice, zabilježen je jedan prilog koji je služio kao motivacija odnosnom toponimu – *popreko*.

Jednorječni su toponimi ove skupine uglavnom nastali srastanjem prijedloga i imenice, a mogu označavati da se zemljopisni objekt pruža oko nekoga drugoga objekta (*Okoli,*

Opoljci), zemljopisni je objekt ispod nekoga drugoga objekta (*Podbare, Podblato, Podbus, Podgorje, Potkolje, Podlipi, Podnumeriće, Podokrajci, Podolice, Podrampaše, Podvinjača, Podselište, Poselište, Potkućnica, Potpolje*), zemljopisni se objekt pruža uz drugi objekt (*Poriječ*), zemljopisni se objekt nalazi nasuprot drugomu (*Popreko*), zemljopisni se objekt nalazi pored drugoga (*Prisade*) ili da se zemljopisni objekt nalazi iza nekoga drugoga objekta (*Zabašča, Zadrljak, Zaga*). Jednorječni su toponimi često motivirani i umanjenicama (*Borojević, Budžačići, Bunarić, Baretak, Adica, Dočak, Livadak, Livadica, Njiverak, Njivica, Ogradica, Poljičak, Potočak, Prodolak, Rečica, Vodice, Vrelica, Vručak*) i uvećanicama (*Barčine, Baruge, Bunarine, Dolača, Kućarine, Strančine*) koje govore o veličini zemljopisnoga objekta. Toponimi *Jedinica* i *Trojka* govore o smještaju zemljopisnoga objekta u nizu objekata istih ili sličnih značajki.

6.5.1.6. Toponimi motivirani nazivima biljaka, biljnih zajednica i plodova te biljnih prerađevina: *Babura* (Pri) (< *babura* 'sorta paprike', op. a. i usp. Skok 1971: 80–81), *Bališnjača* (Bu) (< *bališ* 'bosiljak', usp. Skok 1971: 116), *Bazovac* (SloV) (< *baza* < *bazga*), *Bijele šljive* (Pš), *Bijele vrbe* (SlaD), *Bjelica* (BuG) (< *bjelica* 'naziv različitih plodova kao što su pšenica, jabuka, trešnja, šljiva', usp. Skok 1971: 152), *Bokorda* (Ke, Kor) (< *bokor* 'struk kakve biljke ili trave', usp. Skok 1972: 184), *Borovi* (Pu), *Bostan/Bostani* (Br, BuG, LeV, Mj, Ov, Pč, Pnj, Plj, SloV, Vr, Vu), *Breskve* (Pri, Tr), *Brest* (LeV) (< *brest* < *brijest*), *Brestine* (Go) (< *brest* < *brijest*), *Breza* (BuG), *Breznica/Brežnica* (Dra, BrĐ, NoP), *Brezovac* (RaD), *Brežnička* (Sz) (< *breza*), *Brijest* (LeV), *Brist* (Sem) (< *brist* < *brijest*), *Bristovac* (Tr) (< *brist* < *brijest*), *Bristovi* (Bu) (< *bristovi* < *brijestovi*), *Bristovica* (Tr) (< *brist* < *brijest*), *Bučje* (BuG, Pri) (< *bukva*), *Bukovac* (LeV, Mj), *Bukovače* (Pri) (< *bukovača* 'sorta gljive'), *Bus* (Rad) (< *bus* 'komad zemlje iskopan zajedno s travom', usp. HER II. 2004: 126–127), *Busanovac* (SloV), *Cerić* (Mr), *Cerija* (Pnj), *Cerine* (SlaD), *Cerje* (Go, IvG), *Cerovac* (Pu, ŠP), *Crni jelac* (Sz), *Čemenak/Čemenci* (Mu) (< *čemen, čimen* tur. 'busenje, ledina, travnjak u bašči s gustom i mladom kratkom travom', usp. Škaljić 1966: 170, '1. bus, busenje, ledina, travnjak, 2. zemlja puna žila od trave', usp. Skok 1971: 306), *Čimen* (Pč) (< *čimen*), *Divljaka* (LeV) (< *divljaka* 'u mjesnom se govoru odnosi na sortu voćke koja nije kalemljena', op. a.), *Djetelina* (Ma, Ov, Pč, SeĐ, Tr), *Drač* (Pri, RaD) (< *drač* 'svaka samonikla bodljikava biljka, bodljikavo raslinje', usp. HER II. 2004: 34), *Dračevo* (Pri, RaD) (< *drač*), *Dračica* (LeV, SloV) (< *drač*), *Drenovica* (To) (< *dren* < *drijen*), *Drenje* (KuĐ), *Drin* (Ke) (< *drin* < *drijen*), *Drinovac* (Tr) (< *drin*

< *drijen*), *Dubrava* (To, Vr) (< *dubrava* 'listopadna šuma'), *Gaj* (BuG, Dre, Đa, HrĐ, IvG, KuĐ, La, LeV, Mu, Plj, SaĐ, SloV, Sz, Tr), *Gajevi/Gajevi* (Kor, Ke, Pnj, Sb), *Glog* (SloV), *Glogovac* (Dre, Fo, Sem) (< *glog* 'vrsta niske grmolike biljke, šipražje'), *Glogovača* (Sem, Fo) (< *glog*), *Glogovnjača* (Pre) (< *glog*), *Gostica* (HrĐ) (< *goštica, goščica* 'nekakva trava', usp. Skok 1971: 554), *Grabik* (Br, HrĐ, Mu, Pč, Pre, Pu, Tr), *Grabina* (La, Fo, Sem), *Grabine* (KuĐ, Pnj, La), *Grabljina* (La), *Grabovac* (BuG, Pnj, SeĐ), *Grabovača* (Pč), *Grašak* (HrĐ), *Grm* (SloV), *Gunjača* (Mu) (< *gunja* < *dunja* 'mjesni izraz za dunju', op. a), *Guštare* (Če), *Guštice* (Vr) (< *gust, gustiš* 'gust šibljak, guštik, guštara, šiprag, šipražje, šikara', usp. HER IV. 2004: 38), *Jabuka* (LeV), *Jabuke* (Sb, SeĐ, Sz), *Jagodinci* (Pš), *Jasenjače* (Đu), *Jasinje* (Sz) (< *jasen* 'prostor zasađen jasenom'), *Javorci* (Mu), *Jela* (SeĐ), *Jelac* (SeĐ, Sz), *Jelaj* (Sz), *Jelas* (Bu), *Jošava* (Bu, Đa, Đu, IvG, Ku, Vu) (< *joha* 'listopadna biljka stablašica'), *Kamenjača* (Vi) (< *kamenjača* 'kruška', usp. Skok 1972: 26), *Kamenjače* (RaD) (< *kamenjača*), *Klenovac* (Go), *Klenovac/Klinovac* (Go), *Klenovlje* (Ga), *Klenje* (Sz), *Klenjić* (LeV), *Klijen* (Ov), *Kortuševac* (Fo) (< *kortuza*, 'jamarica, biljka (*Cortusa Matthioli*)', usp. HER V. 2004: 213 i HER IV. 2004: 328), *Kostanci* (LeV) (< *kostan* 'kesten'), *Kozlovine* (Đu) (< *kozlac* 'trajna zelena (*Arum maculatum*), upotrebljava se kao fina začinska biljka za slana jela', usp. HER V. 2004: 227), *Kruška* (Go), *Kruške* (Ga, Tr), *Kruškoravan* (BrĐ), *Kupina* (Pri), *Kupine* (Pč), *Lijeska* (Go, Kon, KuĐ, Ov, Plj), *Lipa* (LeV), *Lipica* (SeĐ), *Lipjak* (SeĐ, Tr, HrĐ), *Lipovac* (Dra, KuĐ, Sb, Vu), *Lipovica* (SloV), *Lipovice* (Bo), *Lisik/Lisnik* (HrĐ) (< *lisčarka* 'mjesni naziv za jestivu gljivu narančaste boje', op. a.), *Lisnača* (Pnj) (< *lišnjača* 'biljka koja se uzgaja zbog jestiva lišća', usp. HER V 2004: 376), *Lišnjak* (Mu) (< *lješnjak*), *Lješnjak* (Dre), *Ljuljavica* (RaD) (< *ljulj* 'korov koji raste u lanu', usp. Skok 1972: 330), *Miš(l)jak* (Vi) (< *mišjak* 'biljka (*Cynoglossum*), pasji jezik', usp. HER VI. 2004: 193), *Mlade šljive* (Ov), *Novi borik* (Br), *Orah* (Ov), *Orasi* (HrĐ, Kon, Pu), *Oraš* (Đu) (< *orah*), *Oriše* (Pš) (< *orih*), *Orišje* (Đa, SaĐ), *Osatina* (Sem, Kor) (< *osat* 'bodljika na klasu', op. a.), *Ozimača/Ožimača* (Bu) (< *ozimača* 1. 'sorta kruške', usp. Skok 1973: 655, 2. 'lubenica ozimača', usp. Skok 1972: 53), *Ozrnje* (Ga) (< *ozrniti* 'pojava kada se na biljci počinje oblikovati zrno – plod'), *Paklo* (La) (< *paklo* 'smola', usp. Skok 1972: 588), *Pasjaci* (RaD) (< *pasjak* 'vrsta trave'), *Pašćik* (Dra) (< *pasjak* 'vrsta trave'), *Pavetine* (Kor) (< *pavetina, pavitina* 'biljni rod trajnih zelenih grmova s viticama', usp. HER VII. 2004: 300), *Pavetine* (BrĐ, Sem, SloV) (< *pavetina, pavitina*), *Pelinjača* (Sz) (< *pelin* 'ljekovita biljka

(*Artemisa absynthium*) aromatična mirisa i gorka okusa', usp. HER VII. 2004: 313), *Pojinka/Pujinka* (Sz) (< *pujanik* 'vrste paprati', usp. HER IX. 2004: 44), *Prašnica* (RaD) (< *prašnica* 'dio prašnika u kojem nastaje pelud'), *Prosa* (Tr) (< *proso* 'isključivo slavenski naziv za žito', usp. Skok 1973: 52), *Prosna* (Br) (< *proso*), *Pucavica* (BrĐ) (< *pucavac/pucavica* 'biljka iz porodice klinčića', usp. HER IX 2004 41–42), *Rakitova(c)* (Kon, Mu, Sz) (< *rakita* 'vrste niske šibljaste grmolike vrbe crvenkaste kore', usp. HER IX. 2004: 82), *Rastine* (Dre, IvG, Ku) (< *hrast*), *Rastovac* (BrĐ, NoP) (< *hrastovac* < *hrast*), *Rašće* (Đu, Pnj) (< *hrast*), *Rožike* (SeĐ) (< *ružā*), *Rujac* (BrĐ) (< *ruj* 'grmolika šibljikasta biljka (*Rhus coriaria*)', usp. HER IX. 2004: 229), *Rutak* (SeĐ) (< *ruta* 'višegodišnja vrtna biljka iz porodice rutvica', usp. HER IX. 2004: 236), *Ruževina* (BuG), *Ružike* (SeĐ), *Selenča* (Kor) (< *selenka* 'biljka iz porodice štitarki: celer, mrkva, peršin', 'selen može označavati i celer', usp. HER IX. 2004: 303), *Sibik* (Kr) (< *svib* 'grmolika biljka (*Cornus sanguinae*), sviba', usp. HER X.: 217), *Sibinje* (Mu) (< *svib*), *Sjerkovina* (Fo) (< *sijerak, sijevak*, u mjesnom govoru *sirak* 'žitarica' HER X. 2004: 19 i HER III. 2004: 67), *Slakovac* (HrĐ) (< *slak* 'vrsta trave', usp. Skok 1973: 279), *Slašćak* (Vi) (< *slak*), *Smiljanka* (Vr) (< *smiljka* 'biljka (*Nardus stricta*) iz porodice trava (*Gramineae*)', usp. HER X. 2004: 67), *Stare šljive* (NoP), *Strnibučel/Strnibučje* (Mu), *Sumbelija* (Bu) (< *sumbul, zumbul*, usp. Škaljić 1966: 574), *Svibanje* (Mu) (< *svib* 'grmolika biljka (*Cornus sanguinae*), sviba', usp. HER X.: 217), *Svibik* (Ke) (< *svib*), *Svinjak* (Pš) (< *svinjak* 'biljni rod (*Sonchus*), jastrebliak', usp. HER X. 2004: 219), *Šašanjara* (Br), (< *šašanj* '1. biljni rod trajnih zeleni iz porodice šiljeva (*Cyperaceae*), 2. gustiš šaša, mjesto gdje raste šaš', usp. HER 2004 X.: 236), *Šaševci* (PoB) (< *šaš*), *Šaškovica* (SlaD)⁸¹ (< *šaš*), *Šašnjača/Šašnjače* (LeV) (< *šašanj*), *Ševarica* (Vu) (< *ševar* 'ševar, rogoz', usp. Skok 1973: 245), *Šikara* (Sz), *Šipkovića* (SloV), *Šljiva* (Dre, Ma, Pnj), *Šljive* (La, Pu), *Štrbinac* (Đa, Sz) / *Štrbinci* (Bu) (< *štrbac* 'jednogodišnja biljka iz porodice štitarki', usp. HER X. 2004: 294), *Štrkovac* (NoP, Sz) (< *štrk* 'biljka, štrcalica, divlji krastavac', usp. HER X. 2004: 295), *Štrkovac/Štrkovci* (Go) (< *štrk*), *Šuma* (ŠP), *Šumica* (Go), *Šušnjevac* (Kon) (< *šušanj* 'tančik', usp. Vidović 2015: 108), *Topola* (Go), *Topole* (PoB, Pu, SloV, To), *Topolovac* (Dre), *Topolje* (BrĐ), *Topoljnjak* (SloV), *Trbljavine* (Sz) (< *trbulja* 'biljka roda *Oenanthe* iz porodice

⁸¹ Toponimi *Šaševci* i *Šaškovića* mogu biti i antroponimnoga postanja, motivirani prezimenom *Šašić* ili *Šaško*.

štitarki', usp. HER XI. 2004: 112)⁸², *Trešnja* (Mj), *Trešnje* (Sb, Tr), *Trn* (HrĐ), *Trnava* (Ma, Tr), *Trnovac* (KuĐ), *Trnovača* (Mr), *Trska* (Dre, Mj), *Trslana* (Bu), *Trstenac* (Go), *Trstenik* (Sz) (< *trs*, *trska*), *Višnja* (KuĐ, SlaD), *Višnje* (Dre, Pri, SeĐ), *Višnjevac* (Ov), *Vrba* (Br, Kon), *Vrbanac* (Ma), *Vrbovac* (BrĐ, KuĐ), *Zelenka* (LeV) (< *zelenika* 'božikovina'), *Zelenjak* (LeV), *Zlopirine* (Pč) (< *pirika*, *pirina* 'naziv za vrstu korova u mjesnom govoru', op. a.), *Zukva* (Sz, Bu) (< *zukva*, *zukvača*, *zukvara* 'vrsta jabuke, negdje sorta kisele, a negdje sorta slatke jabuke', usp. Skok 1973: 664), *Zukvara* (Če) (< *zukva*).

Vrlo je velik broj naziva za biljke te njihovih dijelova ili plodova koji su služili kao motivacije pri nastanku toponima Đakovštine.

Neizbježni su nazivi listopadnih biljaka stablašica koje oduvijek samoniklo (danas se i sade) rastu na prostorima Slavonije (*bagrem*, *brijest*, *breza*, *bukva*, *cer*, *drijen*, *grab*, *hrast*, *jasen*, *javor*, *joha*, *klen*, *lipa*, *orah/orih*, *topola*, *vrba*). Tek su dva apelativa koji se odnose na zimzelene biljke stablašice jer nisu tipične za prostore Slavonije (*bor*, *jela*). Kao izvor motivacija za ovu skupinu toponima poslužili su i nazivi za povrće (*babura*, *grašak*, *selenka*), različite trave (*bokor*, *bus*, *čemen/čimen*, *djetelina*, *goštica/goščica*, *pasjak*, *pucavica*, *slak*, *smiljka*, *šušanj*), gljive (*bukovače*), korove (*drač*, *ljulj*, *pirika*), grmolike biljke (*baza/bazga*, *glog*, *gram*, *gustiš*, *lijeska*, *pavetina/pavitina*, *rakita*, *ruj*, *svib*, *šikara*, *šipak*, *zelenika*), začinsko bilje (*bališ*, *kozlac*, *selenka*), ljekovito bilje (*pelin*, *rutak*, *trbulja*), jestivo bilje (*lišnjača*), cvjetno bilje (*kortuza*, *mišjak*, *ruža*, *sumbul/zumbul*, *svinjak*, *štrbac*, *štrk*), močvarno i riječno bilje (*šas*, *šasanj*, *ševar*, *trs/trska*), paprati (*pujanik*). U toponimiji Đakovštine odrazili su se i mnogi apelativi koji se odnose na voće i određenu sortu voća (*bijele šljive*, *bostan*, *divljaka*, *dunja*, *jabuka*, *jagoda*, *kamenjača*, *kruška*, *mlade šljive*, *ozimača*, *stare šljive*, *šljiva*, *trešnja*, *višnja*, *zukva*). Manje je apelativa koji se odnose na žitarice (*bjelica*, *proso*, *sijerak/sijevak*), na dijelove biljaka (*osat*, *paklo*, *prašnica*, *trn*) i plodove (*kostan*, *lješnjak*) te na biljne zajednice, poglavito šume (*dubrava*, *gaj*, *šuma*). Jedan se apelativ odnosi na oblikovanje zrna – ploda kod žitarica (*ozrniti*)⁸³.

U toponimima motiviranim nazivima biljaka očituje se reljefna jednoličnost prostora Đakovštine jer su gotovo sve navedene biljke tipične za ravničarske prostore, dok se manji broj njih može pronaći i u prostorima brdovitoga i krškoga reljefa.

⁸² *Trbulja* je jednogodišnja biljka koja raste u plitkim stajaćim vodama s muljevitim dnom, na močvarnim zemljištima i po jarcima.

⁸³ U ovom dijelu rada želim zahvaliti kolegici Vesni Nikolić, profesorici biologije i kemije, koja mi je pomogla pri tumačenju i svrstavanju biljaka i biljnih zajednica te životinja i životinjskih zajednica.

6.5.1.7. Toponimi motivirani nazivima životinja, dijelova životinjskoga tijela te nazivima životinjskih staništa: *Bjeliš* (Mu) (< *bjeliš* 'vrste ribe', usp. Skok 1973: 262), *Crvorak* (LeV) (< *crv*), *Čapljevica* (Sz), *Doratova bašča* (LeV) (< *dorat* 'konj tamnoride boje', usp. HER III 2004: 24), *Fazan* (SaĐ), *Golubovac* (Vi), *Golubovo* (Br, SaĐ), *Jarčište* (SloV), *Jazavci/Jazavice* (Pnj), *Jazavik* (Mj), *Jazovice* (Go), *Jelenkovac* (Mi, Če, SloV, BrĐ), *Kobila* (IvG), *Kozarevica* (Ga), *Kučkovac* (ŠP) (< *kučka* 'kuja, ženka psa', op. a.), *Kusulja* (Pre) (< *kusulja* 'kusasta krava', usp. Skok 1972: 246), *Lanica* (Mu) (< *lanica* 'ovca ili koza koja se hrani da se zakolje', usp. Skok 1972: 91), *Lanice* (LeV) (< *lanica*), *Liske* (HrĐ) (< *liska* 'ptica, pripada porodici vodenih kokoški', op. a.), *Liskovac* (La) (< *liska*), *Mačkovac* (PoB, SeĐ), *Orlovac* (Tr), *Petlovac* (Dre) (< *petao* < *pijetao*), *Ptičnjak* (NoP) (< *ptičinjak* 'ptičje stanište' < *ptica*), *Pužica* (Đa), *Rakovac* (Kon, Mj), *Rog* (SeĐ), *Sokolovac* (SloV), *Somar* (HrĐ) (< *somar* 'mađ. tovarni konj ili magarac', usp. Skok 1973: 199), *Sovanovica* (Mr), *Spuževac* (Pu) (< *spuž* 'puž'), *Srnjak* (Če, Mi, Pč) (< *srnjak*), *Srnjača* (Sz) (< *srna*), *Svračjak* (Ov), *Švrakovnjak* (Pu, ŠP) (< *svraka*), *Tičinjak* (NoP) (< *ptičinjak* < *ptica*), *Tuleg* (SeĐ) (< *tulek* 'jednogodišnji kobac', usp. Škaljić 1966: 622)⁸⁴, *Tulek* (LeV) (< *tulek*), *Tvorlovac* (PoB) (< *tvor*), *Unka* (Đu) (< *unka* 'vrsta žabe'), *Vranovac* (Pč) (< *vranac* 'pasma konja', op. a.), *Vučijak* (Bu), *Vučja bašča* (PoB), *Vučjak* (Tr), *Vuka* (BuG, Br, Pč, PoB, Pu, ŠP), *Vukina* (Kon), *Vukuna* (Kon), *Vukovac* (Ga), *Zverinjak* (Sb), *Zvjerčica* (Mu), *Zvjerinjak/Zvèrinjak* (Sz, IvG), *Zvjerinjak* (Dra, Go, IvG, SaĐ), *Žeravinac* (Bu) (< *žerava* 'mjesni naziv za pasminu konja, lipicanac', op. a.).

U toponimiji Đakovštine odrazili su se nazivi životinja koje su bile životno važne za stanovnike Đakovštine, nadalje, nazivi životinja s kojima su ljudi bili u svakodnevnom ili povremenom doticaju. Nazivi životinja koji su se odrazili u toponimima govore i o biljnom pokrovu Đakovštine, ali i upućuju na potrebe ljudi, zanimanja i interese te na izgled slavonskoga sela.

Veliki je broj naziva domaćih životinja kao motivacija toponimima Đakovštine (*jarac, koza, kučka, kusulja, lanica, mačka, pijetao, somar*), posebice naziva za pasmine konja (*dorat, kobila, vranac, žerava*), dok je manji broj naziva divljih životinja (*jazavac, jelen, srna, srnjak, tvor, vuk*). Jedan je apelativ koji označuje skupinu divljih životinja (*zvijer*). U toponimima Đakovštine odrazili su se i nazivi ptica (*čaplja, fazan, golub, liska, orao, ptica, sokol, svraka*,

⁸⁴ Skok bilježi apelativ *tulek* u značenju 'malen čovjek' (usp. Skok 1973: 520).

tulek), ribe (*bjeliš*) i drugih riječnih životinja (*rak*, *unka*) te mekušaca (*crv*, *puž*). Zabilježen je samo jedan apelativ koji se odnosi na nazive za dijelove životinjskoga tijela (*rog*).

Neki su se apelativi sačuvali u svom izvornom obliku (npr. *bjeliš*), a neki, promijenivši oblik različitim tvorbenim načinima, osim što čuvaju naziv životinje, govore nešto o imenovanom prostoru, čemu služi ili koja životinja na njemu boravi (npr. *jarčište*, *ptičinjak*, *sovanovica*, *zvjerinjak*).

6.5.2. Zemljopisna imena od drugih toponima: *Balkan* (ŠP)⁸⁵, *Bebrina* (Sz) (< selo *Bebrina*)⁸⁶, *Bestvina* (Pu) (< *Bestvina* 'ime naselja', usp. HER I. 2004: 287), *Bjerava/Bjerave* (SeĐ) (< *Berava* 'potok koji prolazi Beravcima, selom brodskega područja', op. a.), *Borojevci* (Bj) (< selo *Borojevci*)⁸⁷, *Borovik* (Dre)⁸⁸, *Bračevci* (Br, Plj), *Brana* (Sem)⁸⁹ (< potok *Brana*), *Buban* (Đu)⁹⁰ (< izvor *Buban*), *Bubanj* (Kor)⁹¹ (< izvor *Buban*), *Bučje* (BuG, Pri) (< selo *Bučje Gorjansko*), *Bučnica* (RaD) (< selo *Bučje Gorjansko*), *Bučnjak* (SloV) (< selo *Bučje Gorjansko*), *Bunarić* (BuG) (< izvor *Bunarić*), *Bunarine* (Br) (< izvor *Bunarine*), *Cetinje kanal* (Kor) (< naselje *Cetinje*), *Čipluk* (Sb) (< naselje *Čitluk*), *Dragotin* (Kon) (< selo *Dragotin*), *Drenje* (KuĐ) (< selo *Drenje*), *Drenjski Slatinik* (SlaD) (< selo *Drenjski Slatinik*), *Drina* (Đa) (< rijeka *Drina*), *Detmanica* (Sem) (< povijesno selo *Detmanica*)⁹², *Gašinci* (Ga) (< selo *Gašinci*), *Gorjani* (Go) (< selo *Gorjani*), *Grabina* (Fo) (< šuma *Grabina*)⁹³, *Hrkanovci* (HrĐ) (< selo *Hrkanovci Đakovački*), *Iližal/Iliđe* (SloV) (< gradska četvrt *Iliđa*), *Ilok* (Ke) (< naselje *Ilok*)⁹⁴, *Ivanovci* (IvG) (< selo *Ivanovci Gorjanski*), *Jajce* (Dre) (< grad *Jajce*), *Japage* (Dre) (< *Japage* 'ime naselja', usp. Skok 1971: 755), *Jošava* (Bu) (< jezero

⁸⁵ U Širokom Polju to je ime polja, a u Kešincima ime ulice, doduše neslužbeno, ali je u svakodnevnoj uporabi stanovnika Kešinaca i okolnih sela.

⁸⁶ Ime polja motivirano je imenom naselja Bebrina, a ono je smješteno u slavonskoj Posavini, 20 km jugozapadno od Slavnskoga Broda, gotovo uz samu granicu s Bosnom i Hercegovinom, točnije na samoj obali Save.

⁸⁷ Ime polja *Borojevci* motivirano je ojkonomom.

⁸⁸ Šuma *Borovik* dobila je ime po istoimenom potopljenom selu koje se nalazilo neposredno uz šumu. Danas to ime nosi i umjetno jezero koje se nalazi na području potopljenoga sela.

⁸⁹ Polje *Brana* dobilo je ime po istoimenom kanalu pored kojega se nalazi.

⁹⁰ Polje *Buban* dobilo je ime po istoimenom izvoru pored kojega se nalazi.

⁹¹ Polje *Bubanj* dobilo je ime po istoimenom izvoru pored kojega se nalazi.

⁹² *Detmanica* je ime koje je ostalo od sela koje se tu nalazilo u tursko doba, ali se raselilo 1683. godine. U 13. st. selo je pripadalo plemićima Pakračkim kao dio ručevačkog imanja na čijem su području postojala sela: *Donat*, *Drakšinci* i *Kudment*. Sačuvan je trag samo trećenađenom selu u imenu današnje pustare *Detmanić* (ranije *Gutmend*, *Detmen*).

⁹³ Prvo je ime šume motivirano nazivom biljke, a potom i ime polja uz istu šumu.

⁹⁴ Ilok je najistočniji grad sjeverne Hrvatske, smješten 37 km istočno od Vukovara, gotovo na samoj granici sa Srbijom. Njegovo je ime nastalo od mađarskoga 'újlak' što znači 'novi stan ili dom'.

*Jošava*⁹⁵, *Jošava livade* (Đu) (< jezero *Jošava*), *Jošavski rit* (Vu) (< jezero *Jošava*), *Jošavački vinogradi* (Đu) (< jezero *Jošava*), *Junakovci/Junakovac/Inakovci/Inakovac* (Sem, Fo) (< selo *Junakovci*)⁹⁶, *Jurjevac* (Pu) (< selo *Jurjevac Punitovački*), *Kalvarija* (Vu)⁹⁷ (< *Kalvarija*), *Kazničke livade* (Bu) (< potok *Kaznica*)⁹⁸, *Klokočje* (RaD) (< potok *Klokočje*), *Kondrić* (Kon) (< selo *Kondrić*), *Kopanica* (La) (< selo *Velika Kopanica*), *Krcka bara* (Sem, Fo) (< potok *Krcka bara*)⁹⁹, *Krndija* (Go, Kr) (< gora *Krndija*), *Kučanci* (Go, KuĐ) (< selo *Kučanci Đakovački*), *Lapovci* (HrĐ, La, Tr) (< selo *Lapovci*), *Majar* (Mj) (< selo *Majar*), *Medviš* (Kor) (< kanal *Medviš*)¹⁰⁰, *Milinač* (Ga, Mi) (< selo *Milinač*), *Milince* (Če, Pč) (< selo *Milinač*), *Odrice* (Sz) (< rijeka *Odra*), *Paljčevica* (LeV) (< selo *Paljevina*), *Paljevina* (Plj, Sz, Tr) (< selo *Paljevina*), *Pisak* (Dra) (< zaseok *Pisak*), *Pod Vučkom šumom* (ŠP) (< selo *Vuka*), *Potnjani* (Kr) (< selo *Potnjani*), *Preslatinci* (Pre, SaĐ) (< selo *Preslatinci*), *Pridvorje* (Pri) (< selo *Pridvorje*), *Rajčevina* (Bo, BrĐ) (< *Rajčevina* 'naselje u Srbiji'), *Satnica* (SaĐ, Sz) (< selo *Satnica Đakovačka*), *Selci* (SeĐ) (< selo *Selci Đakovački*), *Srem* (Vu) (< pokrajina *Srijem*)¹⁰¹, *Semeljčica* (Sem) (< selo *Semeljci*), *Sibik* (Kr) (< naselje *Sibinj*), *Sibinje* (Mu) (< naselje *Sibinj*), *Slobodna Vlast* (SloV) (< selo *Slobodna Vlast*), *Stara Osatina* (ŠP) (< kanal *Osatina*), *Stara Vrbica* (Vr) (< selo *Vrbica*), *Stari Hrkanovci* (HrĐ) (< selo *Hrkanovci Đakovački*), *Stari Punitovci* (Pu) (< selo *Punitovci*), *Štrosmajerovac* (SaĐ) (< zaselak *Štrosmajerovac*), *Svetoblažje* (Sb, Tr) (< selo *Svetoblažje*), *Šumađin* (Kor) (< pokrajina *Šumadija*), *Tomašanci* (IvG, ŠP, To) (< selo *Tomašanci*)¹⁰², *Trnava* (Ma, Tr) (< selo *Trnava*), *Vrbica* (SeĐ) (< selo *Vrbica*), *Vučka šuma* (ŠP) (< selo *Vuka*), *Vukuna* (Kon), *Zlatarevac* (Tr) (< zaselak *Zlatarevac*).

⁹⁵ Jošava je jezero smješteno 2 km sjeverno od Đakova. Uz jezero se pruža i istoimeni kanal i polje. Rijeka i naselje Jošava bilježi se još u doba Turaka (Hafizović 2016: 15, 26, 27, 99). Naselje Jošava bilo je nahija kadiluka Gorjani kao i Đakovo.

⁹⁶ Polje je dobilo ime po istoimenom selu koje se nalazilo na istom mjestu kao i polje do vremena Turaka. Nalazilo se na cesti između Forkuševaca i Semeljaca, a spaljeno je kada su se Turci povlačili. Otada ne postoji. Tragovi su selu križ krajpataš koji se nalazi na mjestu gdje je nekada bilo selo, i ime polja.

⁹⁷ Imenovano zemljište vrlo je teško za obradu što je motiviralo postanak imena. Inače, Kalvarija (Golgota) je brdo u blizini Jeruzalema gdje je Isus razapet na križ. U svakodnevnom govoru, *kalvarija* označuje težak životni put ili situaciju, životni neuspjeh, 'brodolom'.

⁹⁸ Potok *Kaznica* nalazi se u zapadnom dijelu Đakovštine.

⁹⁹ Polje *Krcka bara* dobilo je ime po kanalu koji je dio godine suh, a dio godine ima vode.

¹⁰⁰ *Medviš* je prvo bilo ime kanala, a potom ime polja uz istoimeni kanal.

¹⁰¹ Zemljopisno gledano, riječ je o prostoru koji se dijelom pruža sjeveroistočnom Hrvatskom, a dijelom zapadnom Vojvodinom.

¹⁰² Česta je pojava da polje dobije ime prema imenu susjednog sela blizu kojega se nalazi.

U ovoj se skupini toponima nalaze različiti toponimi koji su motivirali postanak drugih toponima. Motivacije su povijesno uvjetovane jer su toponimi već prije postojali imenujući neki drugi objekt ili su na neki način utjecale na povijest imenovanoga objekta. Nadalje, mogu biti prostorno uvjetovane jer se imenovani objekt nalazi u bližoj okolini novoimenovanoga objekta. Neke motivacije na prvi pogled nemaju nikakve veze s imenovanim objektom te je nejasno što je potaklo imenovanje objekta već postojećim toponimom.

Najveći je broj ojkonima (*Bebrina, Bestvina, Borojevci, Borovik, Bračevci, Bučje Gorjansko, Cetinje, Čitluk, Dragotin, Drenje, Drenjski Slatinik, Detmanica, Gašinci, Gorjani, Hrkanovci Đakovački, Ilok, Ivanovci Gorjanski, Jajce, Japage, Junakovci, Jurjevac Punitovački, Kondrić, Kućanci Đakovački, Lapovci, Majar, Milinac, Paljevina, Pisak, Potnjani, Preslatinci, Pridvorje, Punitovci, Rajčevina, Satnica Đakovačka, Selci Đakovački, Semeljci, Sibinj, Slobodna Vlast, Svetoblažje, Štrosmajerovac, Tomašanci, Trnava, Velika Kapanica, Vrbica, Vuka, Zlatarevac*). Uglavnom je riječ o suvremenim ojkonimima, tek su tri povijesna koji danas ne postoje (*Borovik, Detmanica, Junakovci*¹⁰³). Gotovo svi ojkonimi pripadaju prostoru Đakovštine ili bliže okolice, a tek ih je nekoliko koji su dalje u Hrvatskoj: *Velika Kapanica, Sibinj* i *Bebrina* kod Slavenskoga Broda, *Japage* kod Lipika te *Ilok* na krajnjem istoku Hrvatske. Tri ojkonima upućuju na doseljavanja iz Bosne i Hercegovine (*Čitluk, Ilidža, Jajce*), a jedan na doseljavanje iz Srbije (*Rajčevina*).

Administrativnim je putem¹⁰⁴ utvrđeno da gotovo svako selo ima polje koje nosi ime nekoga od susjednih sela što se može vidjeti u primjerima ove skupine jer sva imena ove skupine imenuju polja koja su dobila imena prema nekom drugom objektu. Na terenu su potvrđeni toponimi: *Detmanica* (Sem), *Pod Vučkom šumom* (ŠP), *Stara Vrbica* (Vr), *Vučka šuma* (ŠP).

U ovoj se skupini nalaze i imena dijelova naselja (*Ilidža*), zemljopisnih područja (*Balkan*), pokrajina (*Srijem, Šumadija*). Zabilježen je i veći broj hidronima koji su najčešće motivirali ime polja koje se nalazilo u blizini (*Berava, Brana, Bujanj, Bunarić, Bunarine, Drina, Jošava, Kaznica, Klokočje, Krcka bara, Medviš, Milinac, Odra, Osatina, Vuka*), kao i jedan hilonim (*Grabina*), jedan oronim (*Krndija*) te povijesno-vjerski toponim (*Kalvarija*).

¹⁰³ *Junakovci* su naselje koje se nekada nalazilo u istočnom dijelu Đakovštine, između Semeljaca i Forkuševaca. Prema predaji, spalili su ga Turci pri povlačenju iz Đakovštine. *Borovik* je bilo naselje u zapadnoj Đakovštini koje je potopljeno kada se pravilo umjetno jezero (akumulacija Borovik). *Detmanica* je selo iz turskoga doba, ali se raselilo 1683. godine. U 13. st. selo je pripadalo plemićima Pakračkim.

¹⁰⁴ Utvrđeno je putem ARKOD-a, sustava evidencije zemljišnih čestica u Republici Hrvatskoj.

6.5.3. Toponimi motivirani ljudskom djelatnošću

6.5.3.1. Toponimi prema izgrađenim objektima, zdanjima

6.5.3.1.1. **Gospodarski objekti:** *Bajer* (Đa) (< *bajer* 'umjetna bara koja nastaje iskopavanjem ilovače za proizvodnju crjepova', op. a.), *Brana* (Kor, Plj, SeĐ, Sem), *Bučki stan* (Sz) (< *buk* 'slap, vir, vrtlog', usp. Brozović Rončević 1997: 20, *stan* 'nastamba koja se nalazila u polju, podalje od sela, a služila je čordašima ili pastirima koji su čuvali stoku izvan naselja da se mogu skloniti od ružnoga vremena', usp. Skok 1973: 326–327), *Ciglana* (BrĐ, Če, Dre, Go, HrĐ, Kr, Mi, NoP, SaĐ, SloV, Tr, Vu) (< *ciglana* < *cigla*), *Ciglarska* (Dre) (< *ciglana* < *cigla*), *Čardak* (Sz) (< tur. *čardak* 'spremište za kukuruz', usp. HER III. 2004: 210), *Čatrlje* (ŠP) (< *čatrlja* 'bijedna koliba, kućerak', usp. Skok 1971: 300), *Domovska* (Pu) (< *dom*), *Ekonomija* (Vu)¹⁰⁵, *Fabrika* (Ke)¹⁰⁶ (< *fabrika* 'tvornica'), *Gradilište* (Ke)¹⁰⁷, *Guvno* (Ga, Go, IvG, Kor, Mu, Pre, Pu, SlaD, ŠP) (< *guvno* i *gumno* 'mjesto gdje se vrši žito'), *Guvnjača* (Mu) (< *guvno*), *Jarak* (HrĐ, Ov), *Kanal* (Vu), *Kanal mač* (Pu), *Koleba* (Pnj) (< *koleba*, *koliba*), *Kolibe* (ŠP), *Majar* (Mj) (< *majur* 'imanje s poljima i gospodarskim zgradama', usp. HER VI. 2004: 6)¹⁰⁸, *Majur* (Bj, RaD, SloV) (< *majur*), *Mlinac* (La, SeĐ), *Ograda* (BuG, SloV), *Ograde* (Br, Ga, Mu, NoP, Pre, Vr), *Palača* (To), *Pivarnica* (Dre, Go), *Pjeskara* (LeV), *Podrum* (Pnj), *Podrumine* (HrĐ, Mu), *Podrumište* (HrĐ, Mu), *Posjed* (Go, Pnj, Ou, SeĐ), *Puče* (Kor), (< *puč* 'zdenac, studenac, vrelo', a potom 'zbiralište vode, kaljuža', usp. Brozović Rončević 1997: 13), *Pustatak* (La) (< *pustara* 'prostrana zemljišna površina koja se koristi za uzgoj stoke'), *Pušnice* (Ga) (< *pušnica* 'manja zgrada uz kuću u kojoj se suši meso na dimu', op. a.), *Pužara* (KuĐ), *Ribnjak* (BrĐ, Bu, Đa, Dre, IvG, Kon, Pnj, PoB, RaD, SeĐ, SloV, Vr, Vu), *Salaš* (Dra, HrĐ, IvG, KuĐ, Pnj, Pre, Pri, Sb, SeĐ, To, Tr) (< *salaš* 'seosko imanje sa stambenim i gospodarskim zgradama, namijenjeno poljodjelstvu, uglavnom smješteno izvan naselja', op. a.), *Salašine* (Br, BuG) (< *salaš*), *Saloš* (Pnj, SeĐ, Tr) (< *salaš*), *Smetište* (Go, IvG), *Studenac* (RaD) (< *studenac* 'vrelo hladne vode ili izvor iz kojega se zahvaća voda', usp. Brozović Rončević 1997: 17–18), *Stupište/Stupišće* (Sz), *Suvača* (Pš, Tr) (< *suvača* 'određena vrsta mlina koji ne

¹⁰⁵ Ime polja koje je nekada pripadalo Ekonomiji (poduzeće u doba Jugoslavije).

¹⁰⁶ *Fabrika* je ime kešinačkoga jezera.

¹⁰⁷ Starije je ime ovoga polja *Opoljci*, no u novije se vrijeme sve više rabi ime *Gradilište* jer je došlo do prenamjene zemljišta.

¹⁰⁸ Toponim je motiviran mađarskom riječi *majar*. Značenje imenice je 'sezonska naseobina na većem imanju, stan, salaš, zemljište s gospodarskim zgradama'.

pokreće voda', usp. Skok 1973: 357), *Suvara* (ŠP) (< *suvara* 'suvača' < *suh*)¹⁰⁹, *Školsko* (DrE, Ga, IvG, La, SeĐ, To, Tr), *Školsko brdo* (SeĐ), *Škulara* (Sz) (< *škula* 'škola'), *Tarabe* (Bo) (< *taraba* 'drvena ograda'), *Ugljana* (HrĐ, Mu), *Ugljara* (Dre, LeV, Mj, Ov, Pnj, Sem), *Utvaj* (SeĐ, Go, HrĐ) (< *utvaj* 'mjesni naziv za odlagalište smeća', op. a.), *Vodenica* (Kor, Kon, KuĐ, Mu, Pre, SeĐ), *Zdenac* (Mu, SeĐ, Vr) (< *zdenac* 'vrelo', ali i 'studenac, bunar', usp. Brozović Rončević 1997: 10), *Zdenašica* (Pri), *Zdenci* (IvG, To), *Žljebara* (LeV).

U ovoj se skupini toponima nalaze apelativi vezani za različite gospodarske i poljoprivredne grane, državnu službu te izgrađene objekte vezane za određenu gospodarsku granu.

Najbrojniji su apelativi ove skupine vezani za preradu žitarica i proizvodnju brašna (*guvno, mlin, suvača, vodenica*), slijede nazivi objekata za uzgoj ribe (*bajer, brana, ribnjak*), nazivi za objekte opskrbe vodom (*puč, studenac, zdenac*) te apelativi koji se odnose na poljoprivredu (*ekonomija, majur, posjed, salaš*). Apelativi koji su u manjem broju, a bilježe se u ovoj skupini odnose se na pohranjivanje poljoprivrednih uroda (*čardak*), uzgoj stoke (*pustara*) te na prostor na kojemu su postavljeni stupovi s određenom funkcijom¹¹⁰ (*stupište*). Jedan se apelativ odnosi na vinogradarstvo, odnosno proizvodnju vina (*podrum*). Nadalje, u skupini se nalaze apelativi vezani za tvornice (*fabrika*), proizvodnju piva (*pivarnica*), proizvodnju građevinskoga materijala (*cigлана*), građevinu (*gradilište*), komunalne djelatnosti (*smetište, utvaj*), preradu ugljena (*ugljana/ugljara*), izradu oluka (*žljebara*), vađenje i pohranjivanje pijeska (*pjeskara*), preradu mesa (*pušnica*), uzgoj puževa (*pužara*). Sačuvan je jedan apelativ vezan za društveni život sela (*dom*) te jedan vezan za prosvjetu (*škola/škula*). Zabilježena su tri apelativa vezana za kućice koje su izgrađene u polju, izvan naselja (*čatrlja, koliba, stan*), a služile su pastirima da se sklone od lošega vremena ili prespavaju u polju sa stokom. Jedan apelativ upućuje na veću (vjerojatno) privatnu građevinu (*palača*). Dva su apelativa vezana za ograđivanje okućnice ili nekoga drugoga objekta (*ograda, taraba*), a dva se odnose na izgradnju vodoodvodnih kanala (*jarak, kanal*). Dakle, u toponimiji Đakovštine sačuvani su vrlo različiti apelativi koji označuju gospodarske objekte, a vezani su za različite gospodarske i životne aspekte.

¹⁰⁹ Apelativ *suvara* vjerojatno ima isto značenje kao i *suhača*, a drugo je moguće tumačenje da se odnosi na prostoriju koja služi za sušenje čega.

¹¹⁰ Stupovi se postavljaju u polju da bi se uz njih vezale biljke (npr. loza, rajčica, mlade voćke) te na taj način bile stabilnije i otpornije na vjetar ili druge vremenske nepogode.

6.5.3.1.2. Vojni i obrambeni objekti: *Dvorac/Dvorci* (SloV), *Grac* (SaĐ), *Gradac* (HrĐ, SaĐ), *Gradina* (LeV, Mu, RaD, Slo, Vi), *Gradište* (SeĐ), *Grača* (IvG), *Gračnica* (Tr), *Kule* (Go), *Kulišta* (SloV), *Taborište* (Mr) (< *tabor*' 'otvoren prostor na kojem privremeno prebiva vojska, općenito prebivalište na otvorenom', usp. HER X. 2004: 311)¹¹¹, *Zidina* (PoB).

S obzirom na to da su prostorima Đakovštine prošle mnoge vojske i ratovi, za očekivati je veliki broj toponima motiviranih tim pojavama, no malo je zabilježenih toponima u kojima su se odrazili apelativi vezani za vojne i obrambene objekte. Vjerojatno je tomu tako što su ipak izravne granice i sukobi bili na Savi, Dunavu i Dravi, a Đakovština je ipak bila dalje od izravnih bojišnica.

U ovoj se skupini toponima uglavnom nalaze imenički apelativi koji se odnose na ruševine vojnih objekata (*dvorac, grac, grad, gradina, kula, zidina*), a tek je jedan apelativ koji se odnosi na privremenu vojnu utvrdu (*tabor*).

6.5.3.2. Toponimi prema obitavalištima te javnim prostorima i putovima: *Centar* (Mj), *Ćuprije* (SloV), *Dionica/Dionice* (SloV), *Dionice* (To), *Drum* (Kon), *Dvorište* (Pnj, PoB, SeĐ), *Dvornjak* (KuĐ, Pre) (< *dvor*'dvorište'), *Gater* (PoB) (< *gater* 'ograđeni prostor', usp. HER III. 2004: 310), *Igralište* (Tr), *Kučanci* (Go, KuĐ), *Kučinac* (Dra), *Kučišće* (La), *Kučište/Kučišće* (Sz) (< *kučište* 'obrađivo zemljište koje se nalazi oko kuće'), *Kučišta* (BrĐ, LeV, SloV), *Kučište* (BuG, KuĐ, Mu, NoP, Pri, Tr), *Lenija* (Dra, Kon, La, SaĐ, ŠP) (< *lenija* 'neasfaltirani poljski put, drum'), *Lenija Balkan* (ŠP), *Lenija križ* (ŠP), *Mostovi* (SloV), *Nova ulica* (SeĐ), *Okučnica* (SeĐ, La, LeV, SeĐ, ŠP), *Palanka* (IvG) (< *palanka* 'naselje, varoš', usp. Skok 1973: 449), *Prosjek* (Vr) (< *prosjek* 'prteni put koji se pruža kroz šumu i presijeca ju, služi za izvoz drva', op. a.), *Raskršće* (Br, BuG, Dra, Sb), *Selac* (Mu, Sz), *Selišće* (Kon, NoP, Pre, Pš, Pu, Sz, Tr), *Selište* (Go, LeV, Kor, Ke, Đu, Mr, NoP, PoB, Pre, Pu, RaD, SaĐ, SeĐ, Sem, Tr)¹¹², *Selišta* (HrĐ, PoB), *Selo* (Če, Dre, Ga, Go, IvG, Ku, LeV, Plj, Pnj, Pre SaĐ, Sb, SeĐ, SlaD, ŠP), *Selo/Sela* (NoP), *Sela* (SlaD), *Seošтина* (Sz), *Sjeline*¹¹³ (Slo, Mu) (<

¹¹¹ Mrzovićani pričaju da je na prostoru ovoga polja bio turski *tabor* u više navrata, kao privremeno boravište turske vojske, koja je prolazila tim područjem u svojim ratnim pohodima.

¹¹² Ime se često susreće u terenskom radu, zapravo bilježi se uz većinu sela. Najčešće ukazuje na to da je na tom prostoru nekada bilo selo, a može označavati i vrstu dobre zemlje (Skok 1973: 218). Može biti i polje uz samo selo, odnosno, to su često vrtovi uz kuće.

¹¹³ Toponim *Sjeline* imenuje mjesto na kojemu se druži te stoga pripada u ljudska obitavališta.

sijelo 'večernje druženje uz posao u obiteljskoj kući'), *Sokak* (Dra, HrĐ), *Staro selo* (IvG), *Široka lenija* (Go), *Zaselak* (SaĐ), *Zaselje* (Ga).

Najveći je broj toponima ove skupine motiviran imeničkim apelativom koji označuje skupno ljudsko obitavalište, odnosno naselje (*selo*). Još je jedan apelativ gotovo istoga značenja, *palanka*. Zabilježeni su i apelativi koji označuju dijelove naselja (*centar, sokak, ulica*), različite prometnice (*dionica, drum, lenija, prosjek, raskršće*) i mostove (*ćuprija, most*). U ovoj se skupini nalaze i imenički apelativ koji označuje građevine u kojima ljudi prebivaju (*kuća*), apelativi koji označuju okoliš ili obradivo zemljište oko građevina u kojima ljudi prebivaju (*kućište, dvorište, dvor*), sve izgrađene gospodarske zgrade i prostor oko njih (*okućnica*) te ograđeni prostor (*gater*) ili funkciju objekta (*igralište*).

6.5.3.3. Toponimi prema gospodarskoj djelatnosti

U ovoj skupini toponima Đakovštine razlikujemo pet podskupina: toponime u svezi s poljoprivrednom djelatnošću (toponimi u svezi s uzgojem kulture i tipovima obradiva zemljišta i toponimi u svezi s veličinom i granicom obradiva zemljišta), toponime u svezi s privođenjem tla kulturi, toponime koji se odnose na vinogradarstvo, toponime u svezi s uzgojem životinja (toponimi u svezi sa stočarstvom i obitavalištima za stoku) te toponime u svezi s drugim gospodarskim djelatnostima (toponimi u svezi sa šumarstvom i drvoprerađivačkom industrijom, toponimi u svezi s voćarstvom i voćnim prerađevinama, toponimi u svezi s uzgojem orašastih plodova, toponimi u svezi s proizvodnjom alkohola, toponimi u svezi s ugostiteljstvom i trgovinom, toponimi u svezi s građevinarstvom i toponimi u svezi s rudarstvom).

6.5.3.3.1. Toponimi u svezi s poljoprivrednom djelatnošću

6.5.3.3.1.1. Toponimi u svezi s uzgojem kulture i tipovima obradiva zemljišta:
Bašča (Br, BrĐ, Dra, Ga, Go, HrĐ, IvG, Ku, La, LeV, Ma, Mi, Mj, Mu, NoP, Ov, Pč, Pnj, PoB, Pri, Pu, RaD, Sb, SeĐ, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr), *Bašča/Bašta* (Br, Pu), *Bašče* (KuĐ), *Baščik* (Dra), *Baščina* (Mj), *Baščine* (Br, Ga, To), *Bašta* (La, Sb), *Bundevište* (RaD), *Detelnjak* (RaD), *Gnojišće/Gnojište* (SeĐ), *Gnojište* (Ga), *Graorište* (BuG, NoP) (< *grahorište* < *grah* 'prostor, zemljište gdje se uzgaja grah', op. a.), *Gravorište* (Sb) (< *grahorište* < *grah*), *Ječmišta* (Če, BrĐ) (< *ječmište* < *ječam* 'prostor gdje se uzgaja ječam', op. a.), *Ječmište* (Fo, Mu, Pč) (< *ječmište* < *ječam*), *Kamarište* (Pč) (< *kamara* 'stog, plast sijena', op. a.), *Lanište* (Sb) (< *lanište* < *lan* 'prostor gdje se uzgaja lan', op. a.), *Mekot* (Ga, Kon, RaD, SloV) (<

mekot 'oranica', usp. Skok 1972: 401), *Mekota* (BuG, Mj, NoP, Plj, SeĐ) (< *mekota*), *Mekote* (Br, Plj, RaD) (< *mekota*), *Mjekota* (Sz) (< *mekota*), *Mjesna* (Plj), *Mjesna rudina* (Mj), *Njiva* (HrĐ, Ku, PoB, Sb), *Oranica* (Kon, SlaD), *Oranje* (Go), *Prekope* (BrĐ), *Prisade* (Tr), *Rudina* (Br, Pnj) (< *rudina* 'u lokalnom govoru njiva ili bilo koja obradiva površina', op. a.¹¹⁴), *Rudine* (Bj, BrĐ, LeV, To), *Travnik* (Pu), *Travnjak* (HrĐ), *Vrt* (Br, BrĐ, Ga, IvG, Ku, La, Ma, Mj, NoP, Pu, ŠP, Tr), *Vrtlište* (Tr) (< *vrt*), *Zobišće/Zobište* (Pnj) (< *zobište* < *zob* 'prostor gdje se uzgaja zob').

U ovoj se skupini toponima nalaze apelativi koji upućuju na svrhu određenoga objekta, saznajemo što se sadilo i sijalo na prostoru Đakovštine te koje su biljne kulture stanovnici uzgajali. Neki su toponimi motivirani nazivima zemljišnih čestica (*mekot*, *njiva*, *oranica*, *rudina*), bilježe se i apelativi koji opisuju svrhu zemljišta (*bašča*, *gnojište*, *kamarište*, *prekop*, *prisada*, *vrt*), apelativi koji govore koja se kultura uzgaja ili samoniklo raste na zemljopisnom objektu (*bundeva*, *djetelina*, *grah*, *ječam*, *lan*, *trava*, *zob*). Pridjevni apelativ *mjesna* upućuje na pripadnost zemljopisnoga objekta.

6.5.3.3.1.2. Toponimi u svezi s veličinom i granicom obradiva zemljišta: *Dva jutra* (Mj) (< *jutro* 'mjera za zemlju', op. a.), *Duž* (Tr) (< *duž* 'dužina brazde koju volovi mogu uzorati bez predaha', usp. Vidović 2014: 252), *Dužice* (IvG) (< *duž*), *Fatine* (Pu) (< *hvatine* < *hvat* 'mjera za zemlju', op. a.), *Fertalj* (Dra, NoP, Pu) (< *frtalj* 'četvrt', op. a.), *Fertalji* (NoP) (< *frtalj*), *Frtalj* (ŠP) (< *frtalj*), *Gusta međa* (Mr), *Guvno jutro* (SlaD), *Jutro* (SloV) (< *jutro*), *Međa* (Dra, Pš), *Međine* (Vr), *Pojutrica* (Dra, Sb) (< *pojutrica* 'pola jutra'), *Poljutrica*¹¹⁵ (Pu) (< *pojutrica* 'pola jutra'), *Tri jutra* (SaĐ), *Vatinci* (Go) (< *hvat* 'mjera za zemlju', op. a.).

U ovoj malobrojnoj skupini toponima najveći je broj toponima motiviran nazivima za mjerne jedinice zemljišta (*hvat*, *frtalj*, *jutro*, *po(l)jutrica*), zabilježen je i naziv razgraničenja zemljopisnih objekata (*međa*) te poljoprivredni naziv za dužinu brazde (*duž*).

6.5.3.3.1.3. Toponimi u svezi s privođenjem tla kulturi: *Drljak* (Go) (< *drljati* 'drljati zemlju drljačom', op. a.), *Garav dol* (IvG) (< *gar*), *Garavica* (Go) (< *gar*), *Garevica* (Pš) (< *gar*), *Kosinac* (Dre, Ma, Pri) (< *kositi*), *Kosinka* (Br, Plj) (< *kositi*), *Kosinjak* (NoP), *Krčavina* (NoP, Pu, Sz) (< *krčevina* 'iskrčeni dio šume'),

¹¹⁴ U dijelovima Hrvatske s krškim geomorfološkim obilježjima *rudina* označava 'zelenu zaravan u kršu' (usp. Vidović 2014: 218).

¹¹⁵ U navedenom se toponimu glasovi *i* i *j* ne izgovaraju sliveno, nego pojedinačno.

Krčavinka (Sz, Tr), *Krčevina* (BuG, Dra, Dre, Ga, Kon, LeV, Sb, SloV), *Krčevine* (Dra, HrĐ, Ku, La, LeV, Plj, PoB, SaĐ, SeĐ, Vr), *Laz* (Bu) (< *laz* 'iskrčeni dio šume, krčevina', usp. Skok 1972: 186 i 278), *Lazine/Lazina* (Pre), *Lazje* (Go), *Lenija panjik* (ŠP) (< *panjik* < *panj*), *Orano* (Bu) (< *orano* < *orati*), *Palež* (BrĐ), *Paljevina* (Sz), *Paljokovica* (Đu) (< *paliti*), *Panj/Panjik/Panje* (SlaD), *Panjik* (IvG, Kor, Pu, ŠP, To) (< *panjik* < *panj* 'prostor na kojemu su porušena stabla, no ostali su panjevi s korijenjem u zemlji, zemljište nije iskrčeno do čiste zemlje', op. a.), *Požarike* (Ke, Kor), *Razbojštica* (Br) (< rum. *razboi* 'novoiskrčena zemlja', usp. Vidović 2014: 253 i Skok 1971: 163), *Sitnjara* (Ga) (< *sitniti* 'usitniti tlo'), *Sječa* (Pu), *Sjenokoša* (Mj) (< *sijeno*), *Sjenokoša livada* (SloV), *Tribeži/Tribeže* (Sz) (< *trijebiti* 'krčiti', usp. Skok 1973: 501), *Voznici* (HrĐ) (< *voz* 'voz sijena ili slame', op. a.), *Voznik* (HrĐ, Mu) (< *voz*), *Zapanje* (Ga) (< *panj* 'za panjem'), *Zaraslica* (Kon, SeĐ) (< *zarasti*), *Zgorelica* (Se) (< *gorjeti*).

Apelativi koji su motivirali toponime ove skupine odnose se najčešće na krčevine, ali i na livadne prostore koji su se kosili. Plodno se zemljište dobivalo uglavnom rušenjem stabala uz rub šume i kosidbom (redovitim održavanjem) livada uz šumu.

Deset je imeničkih apelativa koji se odnose na krčevine i postupke stvaranja krčevina (*gar*, *krčevina*, *laz*, *palež*, *paljevina*, *panj*, *panjik*, *požar*, *razboi*, *sječa*), kao i tri glagolska apelativa (*gorjeti*, *paliti*, *zarasti*). Imenički se (*sijeno*, *voz*) i glagolski (*kositi*, *trijebiti*, *zarasti*) apelativi odnose na livadne prostore i njihovo održavanje. Tri se apelativa odnose na pripremu tla za sjetvu (*drljati*, *orati*, *sitniti*).

6.5.3.3.2. Toponimi koji se odnose na vinogradarstvo: *Čokoće* (Pu) (< *čokot* 'struk loze sadnice', usp. HER II. 2004: 233), *Čokotinac* (Pč) (< *čokoŕ*), *Grožđe* (Pu), *Krivaja* (SloV) (< *krivaja* 'naročita vrsta loze koja se pruža nad oborom ili terasom ispred kuće i čini hladovinu', usp. Skok 1972: 543), *Parlog* (BuG) (< *parlog* 'zanemareni vinograd, zemlja', usp. Skok 1972: 282), *Parlog/Parlok* (Dra) (< *parlog*), *Sad* (Mu, RaD, Sz) (< *sad* 'istrajeno zemljište, na kojem je posađena divlja loza koja će se kalemiti', usp. Skok 1973: 184), *Sadovi* (Pš), *Stari vinograd* (NoP, Tr), *Vinakovac/Vinakovci* (Sem, Fo) (< *vinakovac* < *vino* 'mjesto gdje se uzgaja vinova loza', op. a.), *Vinograd* (Br, Dre, La, Ma, NoP, Ov, Pu, Sb, SeĐ, SlaD, ŠP), *Vinogradi* (Đu, IvG, Mu, NoP, Sb).

Apelativi koji su motivirali toponime ove skupine odnose se na same biljke (*čokot*), sorte grožđa koje su ujedno i nazivi za gotove proizvode (*krivaja*), plodove (*grožđe*) i gotove proizvode (*vin*) te namjenu zemljišta (*parlog*, *sad*, *vinograd*).

6.5.3.3.3. Toponimi u svezi s uzgojem životinja

6.5.3.3.3.1. Toponimi u svezi sa stočarstvom, obitavalištima za stoku i opremom za stoku: *Ćerica/Čerica* (NoP)¹¹⁶ (< *čer-gah* 'pasište, livada', usp. Skok 1971: 310), *Ćera* (Pš), *Ćerica* (Bu), *Govedski pašnjak* (Pu), *Mrcinište* (Sem, Vu, Ke) (< *mrcinište* 'prostor gdje se dovoze strvine, najčešće stoka, i zakopavaju'), *Nova čera* (Sz), *Ovčare* (Mj, Mu), *Pasje groblje* (Đu) (< *pasje groblje* 'prostor gdje se dovoze strvine i zakopavaju', op. a.), *Pašnik* (Dra, IvG, Kon, Kor, Mi, SeĐ, SloV), *Pašnjak* (Br, Če, Go, Ke, Kr, Ku, KuĐ, Mj, Mu, Ov, Plj, Pnj, Pu, Sb, SloV, Vu), *Plandište* (Bj, Bu, Đa, SloV) (< *plandište* 'mjesto gdje se stoka ljeti odmara za najveće žege, zaklonište', usp. Skok 1972: 378), *Pojilo* (Bo), *Progon* (Pnj), *Ranopaša* (Br, Ga, SloV) (< *rano pâsti* 'voditi stoku na ranu jutarnju ispašu'), *Svinjarevo* (Sz), *Svinjarkovac* (Br), *Tor* (Pnj), *Torine* (Dre, Mu), *Torovi* (Če, Pu), *Torovine* (Pu), *Zgon* (KuĐ, Mu) (< *zgon* 'ograđeno mjesto na kojem se skuplja stoka', usp. Vidović 2014: 254), *Zgona/Zgone* (SaĐ), *Zgone* (SeĐ), *Zgono* (Kon), *Zgonovi* (Mu).

Manji broj toponima ove skupine upućuje na to da apelativi vezani za stočarstvo nisu bili česte motivacije toponimima Đakovštine. Imenički apelativi ove skupine odnose se na obitavališta i hranilišta stoke (*čer-gah*, *paša*, *pašnjak*, *plandište*, *pojilo*) koja su udaljena od naselja ili kuće. Nadalje, odnose se na ograđene prostore (*ovčara*, *svinjarevo*, *svinjarkovac*, *tor*, *zgon*) predviđene za uzgoj određene stoke te prostore za pokapanje uginule stoke (*mrcinište*, *groblje*). Jedan se glagolski apelativ odnosi na premještanje stoke s jednoga mjesta na drugo (*progoniti*), a drugi na hranjenje stoke (*pasti*).

6.5.3.3.3.2. Toponimi u svezi s pčelarstvom: *Čelinjak* (Vi) (< *pčelinjak*).

6.5.3.3.4. Toponimi u svezi s drugim gospodarskim djelatnostima

6.5.3.3.4.1. Toponimi u svezi sa šumarstvom i drvoprerađivačkom industrijom: *Bagremik* (SeĐ), *Borik* (Br, BrĐ), *Borovik* (Dre), *Brestik* (Mu) (< *brest* < *brijest*), *Brizik* (Dra, ŠP) (< *breza*), *Bukvik* (Br, BuG), *Cerik* (Br, BuG, Đu, HrĐ, LeV, Mr,

¹¹⁶ Stanovnici Đakovštine uglavnom ne razlikuju *č/ć* u govoru, tako da su i toponimi u ARKOD-u zabilježeni dvojako.

Plj, SlaD, To, Tr, Vr), *Grabik* (Br, HrĐ, Mu, Pč, Pre, Pu, Tr), *Klade* (Sz) (< *klade* 'u svezi s drvnom preradom, praviti klade', op. a.), *Lipik* (Go, IvG, To), *Lemeš* (Dra, NoP) (< *lemeš* 'greda na slamnatu krovu kao zaštita od vjetra', usp. Skok 1972: 335), *Rampaše* (BuG) (< *rampa*), *Rampoš* (RaD) (< *rampa*), *Rastik* (Sb, Pre) (< *hrast*), *Šumarijsko* (Če), *Topolik* (Go, Kor, Mr, SlaD, ŠP), *Vrbak* (Mi).

U ovoj se skupini toponima nalaze imenički motivacijski apelativi vezani za šumarstvo koji ujedno govore koja se vrsta stabala rušila za ogrjev ili za građu, a česta su na prostorima Đakovštine (*bagrem, bor, brijest, breza, bukva, cer, grab, hrast, lipa, topola, vrba*). Dva su imenička apelativa (*klada, lemeš*) koji govore o industrijskoj preradi drveta te jedan pridjevni apelativ (*šumarijsko*) koji govori o pripadnosti (šumskoga) prostora instituciji. Jedan apelativ upućuje na glavni ulaz u šumu gdje *rampa* priječi nelegalni izvoz drva iz šume.

6.5.3.3.4.2. Toponimi u svezi s voćarstvom i voćnim prerađevinama: *Jabučik* (SloV) (< *jabučik* 'prostor zasađen jabukama' < *jabuka*), *Jabučje* (Pri) (< *jabuka*), *Kruščik* (Br, BuG) (< *kruščik* 'prostor zasađen kruškama' < *kruška*), *Malinovača* (Pu) (< *malinovača* 'njiva zasađena malinama' < *malina*)¹¹⁷, *Malinjak* (Pnj) (< *malinjak* 'njiva zasađena malinama' < *malina*), *Šljivici* (BuG) (< *šljivik* 'prostor zasađen šljivama' < *šljiva*), *Šljivik* (Br, BuG, HrĐ, IvG, Kon, KuĐ, La, Ma, Mj, Mu, NoP, Ov, Pč, Plj, Pri, Pu, RaD, SeĐ, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr) (< *šljivik* < *šljiva*), *Višnik* (Pri) (< *višnjik* 'prostor zasađen višnjama' < *višnja*), *Višnjevac* (Ov) (< *višnjevac* < *višnja*)¹¹⁸, *Višnjik* (Dre, Pnj, Sb, SlaD) (< *višnjik* < *višnja*), *Voće* (BrĐ), *Voćke* (ŠP), *Voćnjak* (Br, BrĐ, Dra, Ga, IvG, Ku, LeV, Ma, Mu, Plj, PoB, Pu, SaĐ, Sb, SeĐ, SloV, ŠP, To, Tr), *Trešnjik* (Go) (< *trešnjik* 'prostor zasađen trešnjama' < *trešnja*).

Ovu su skupinu toponima motivirali nazivi za voće (*jabuka, kruška, malina, šljiva, trešnja, višnja*) i voćarstvo (*voće, voćke, voćnjak*) koji govore koje sorte voća rastu i uzgajaju se na prostoru Đakovštine. Prepoznaje se voće tipično za slavonski uzgoj.

6.5.3.3.4.3. Toponimi u svezi s uzgojem orašastih plodova: *Ljjeskovac* (LeV, Mj), *Orašnjak* (SlaD), *Žirkovac* (Pri).

6.5.3.3.4.4. Toponimi u svezi s proizvodnjom alkohola: *Pecana* (SeĐ).

¹¹⁷ *Malinovača* je ujedno i naziv za alkoholno piće napravljeno od maline.

¹¹⁸ *Višnjevac* je ujedno i naziv za alkoholno piće napravljeno od višnje.

6.5.3.3.4.5. Toponimi u svezi s ugostiteljstvom i trgovinom: *Slavotinac*¹¹⁹ (LeV), *Vašar* (Pš), *Vašarište* (Go, LeV).

6.5.3.3.4.6. Toponimi u svezi s građevinarstvom: *Numer* (Go, IvG, PoB) (< *numera* 'zemljište predviđeno za izgradnju građevinskih objekata, gradilište', op. a.)¹²⁰, *Numera* (Ku, Kon, KuĐ, Mi, Mu, Ov, Pč, SeĐ, SlaD, SloV, Tr), *Numere* (Pri, Vu), *Numero* (Dra, Kon, La, Tr), *Plac* (SeĐ, ŠP, To).

6.5.3.3.4.7. Toponimi u svezi s rudarstvom: *Kovač ugljen* / *Kovačugljen* (Sz), *Majden* (Ov) (< *majdan* 'rudnik', usp. Škaljić 1966: 443).

6.5.3.4. Kulturno-povijesna uvjetovanost toponima

Đakovština je, kao i cijela Slavonija, bila prostor stoljetnih vojnih sukoba, različitih migracija te kulturoloških, upravnih i vjerskih previranja i utjecaja, što se iščitava i iz toponima ove skupine. Često je bila granica između dvaju svjetova i štit zapadnoga svijeta. Iz toponima koji slijede iščitavaju se navedene tvrdnje s obzirom na to da su mnogi toponimi vezani uz turski svijet i doba turskih prodora u Slavoniju, nadalje, uz različite pravne apelative koji upućuju na nametnute poreze.

Unutar ove skupine razlikujemo dvije podskupine toponima, toponime u svezi s vojnom, upravnom i sudskom vlašću te toponime u svezi s mjesnom poviješću i mjesnim predajama.

6.5.3.4.1. Toponimi u svezi s vojnom, upravnom i sudskom vlašću te imovinsko-pravnim odnosima: *Arenda* (Kor, NoP) (< *arenda* '1. zakup zemljišnoga posjeda ili nekretnina, 2. čist prihod od zemljišta kada se odbiju troškovi proizvodnje i uzdržavanja', usp. HER I. 2004: 156), *Carevka* (Sz), *Glavnica* (IvG) (< *glavnica* 'danak od oženjenog čovjeka', usp. Skok 1971: 566), *Glavnik* (Go, Pre, Vi) (< *glavnica*), *Hajdučka* (KuĐ) (< *hajduk* 'vlastelinski pandur u đakovačkom vlastelinstvu ili odmetnik', op. a.)¹²¹, *Katonište*/*Katuništa* (LeV) (< *katun* 'vlaški

¹¹⁹ Toponim *Slavotinac* motiviran je imenom ugostiteljskoga objekta.

¹²⁰ Apelativ *numera* znači 'zemljište predviđeno za izgradnju građevinskih objekata, gradilište', međutim nerijetka je pojava da na takvom zemljištu, predviđenom za izgradnju, nikada ne bude izgrađen nikakav objekt, no uvriježi se u govoru izraz *numera* te postaje toponim *Numera*. Isto je s toponimom *Plac*.

¹²¹ Apelativ *hajduk* može se tumačiti na dva načina s obzirom na povijesne spise. *Hajduci* su bili odmetnici koji su provaljivali u sela (Čenkovo, Hrkanovci Đakovački, Kondrić, Lapovci, Trnava – sela zapadne Đakovštine) i uzimali seljacima plodove njihova rada. Ta je pojava vezana za vrijeme turske vladavine. Nakon odlaska Turaka, sela (Kešinci, Semeljci, Strizivojna – sela istočne Đakovštine) koja su bila podložna Turcima, ponovno se okreću đakovačkom vlastelinstvu priznavajući biskupa i Crkvu. Muško stanovništvo

tabor, mjesto ili selo gdje žive pastiri, vlaška upravna jedinica', usp. Vidović 2014: 257 i 276), *Kneževa dubrava* (Ke), *Kneževo* (Dra, NoP), *Kulagenica* (Bu) (< *kulagenica* 'kulagina supruga' < *kulaga* 'vojni čin u carskoj turskoj vojsci', usp. Škaljić 1966: 423), *Merovica* (Pš) (< *mera* 'riječ arapskoga podrijetla koja znači državno zemljište', usp. Skok 1971: 406), *Namet* (Kor) (< *namet* 'porez'), *Pašarina* (Kon, SaĐ) (< *pašarina* 'naplata ispaše'), *Pašarine* (SeĐ) (< *pašarina*), *Pašarna* (Ga) (< *pašarina*), *Spajenica* (Sz) (< *spahija* '1. gospodar zemlje darovane od sultana, 2. bogat, imućan posjednik, 3. zakupnik državne desetine', usp. Skok 1973: 308), *Spajinska* (Mu) (< *spahija*), *Spajinsko polje* (Sem) (< *spahija*), *Spanjska* (SaĐ) (< *spahija*), *Spanjska livada* (Đu) (< *spahija*), *Spanjske livade* (Kon, SaĐ) (< *spahija*), *Spanjski vinogradi* (Mu) (< *spahija*), *Urbarija* (NoP) (< *urbarja* 'povijesna zbirka propisa', usp. HER XI. 2004: 222), *Vladačka* (SlaD), *Vlastelinsko polje* (Sem).

Toponimi ove skupine upućuju na tuđinsku, poglavito tursku vlast tijekom povijesti. Razlikuju se pravni nazivi koji označuju najam zemlje (*arenda*, *mera*) ili naplatu korištenja pasišta (*pašarina*), povijesno-vladarske titule koje iskazuju vlasništvo zemlje (*beg*, *car*, *knez*, *spahija*, *vladar*, *vlastelin*), vojni čin (*kulaga*), naziv koji označuje odmetnike ili pandure u biskupovoj službi (*hajduk*), povijesno-pravni apelativ (*urbarja*), naziv upravne jedinice (*katun*) i porezni nazivi (*glavnica*, *namet*).

6.5.3.4.2. Toponimi u svezi s mjesnom poviješću i mjesnim predajama:

Bajnak/Bajnjak (Kon) (< *bajnak* 'mađ. nevolja, problem, poteškoća'), *Bijela vila* (Go, KuĐ, SaĐ), *Bježanija* (Đu), *Branjevina* (JoP, Pu) (< *branjevina* 'šuma pod zaštitom', usp. Skok 1971: 190)¹²², *Grobovi* (Sem)¹²³, *Kokingrad* (Sem, Sz)¹²⁴,

navedenih sela bilo je dužno služiti biskupu kao njegova tjelesna straža *hajduci* – 'panduri'. Dakle, ovdje dolazimo do drugoga značenja apelativa *hajduk*.

¹²² Vidović spominje toponime Branjevo Selo i Branjevo na Braču: „... toponim Branjevo na Braču ima svojevrstu obrednu važnost te označuje mjesto na kojemu je bilo zabranjeno sjeći šumu i pasti stoku.“ (usp. Vidović 2014: 201)

¹²³ Toponomom *Grobovi* imenovan je dio semeljačke šume. Prema priči Semeljčana, na ovome je mjestu u Drugom svjetskom ratu ubijeno 7 domobrana i 1 svećenik te su tu i zakopani. Navodno su im ruke bile zavezane žicom pa se po tome zna da je izvršeno smaknuće.

¹²⁴ *Kokingrad* je ime polja i dijela semeljačke šume uz to polje. Postoji pučka etimologija koja kaže da je ime nastalo zbog stanovnice koja je nekoć sa svojom obitelji živjela na tom prostoru i imala mnogo peradi – *kokóšā*. Inače Kokingrad je uz leniju koja vodi do semeljačke željezničke postaje koja je oko 2 km udaljena od sela i nema asfaltirane ceste koja do nje vodi. Nekada je postaja bila u funkciji, vlak je tu stajao pa se uz postaju nalazila i gostionica. Stanovnici Semeljaca putovali su vlakom, najčešće za Osijek, jer im je to bila praktički jedina i najbrža opcija za doći u Osijek. Iako danas na tom prostoru nema ni stanovnika, ni kuće, ni postaje (vlak ipak i dalje prolazi prugom), mogla bi se prihvatiti pučka etimologija kao motivacija jer su ipak selo i ljudi ovisili o takvoj prometnoj vezi s Osijekom, ali i drugim gradovima, pa su se i naseljavali u blizini željezničkih postaja. Učenici su, doduše malobrojni prije 50 i više godina, u srednju školu u Osijek putovali vlakom.

Ljubinka vila (KuĐ), *Razvale* (SloV, Mu) (< *razvala* 'ruševina'), *Zbiž* (Sz) (< *zbig* < *zbijeg*).

Tek je devet toponima koji govore o mjesnim predajama što upućuje na to da predaje i priče nisu najčešće bile vezane za određeni prostor, nego za događaje i osobe, te se stoga nisu odrazile u toponimima.

6.5.3.5. Toponimi uvjetovani duhovnim i vjerskim životom zajednice

Iako je Crkva, i vjera uopće, oduvijek imala veliki utjecaj na život ljudi, ipak broj toponima motiviranih apelativima vezanih uz vjerski i duhovni život ljudi nije velik. Broj toponima nije zanemariv, ali nije u skladu s očekivanim brojem s obzirom na ovisnost i povezanost ljudi Đakovštine s vjerom i Crkvom.

U ovoj skupini toponima razlikujemo tri podskupine. U prvoj su skupini toponimi motivirani imenima kršćanskih svetaca, po vjerskim zajednicama te crkvenim građevinama i posjedima, u drugoj su prežitci pretkršćanskih vjerovanja, a u trećoj se nalaze toponimi koji su motivirani ostalim elementima duhovne kulture.

6.5.3.5.1. Toponimi motivirani imenima kršćanskih svetaca, po vjerskim zajednicama te crkvenim građevinama i posjedima: *Biskupova šuma* (SeĐ), *Crkvena zemlja* (Mj), *Crkveno* (Br), *Crkvine* (Ke, Plj, SlaD, To) (usp. *Crkvište*), *Crkvište* (Kor) (< *crkvište* 'imetak koji se daje crkvi za dušu', usp. Skok 1971: 610, '1. zemlja oko crkve, okolina crkve (u funkciji ili ruševina), 2. crkvina', usp. HER II. 2004: 189), *Franjevac/Pranjevac* (SaĐ), *Franjevac* (Đa), *Franjevački rit* (Đa), *Grobljanska* (SeĐ), *Grobljansko polje* (Ke), *Groblje* (Go, La), *Gospojinci* (Kon), (< *Gospa*), *Kapela* (LeV, Pri, Sb), *Kapelica* (Mu), *Križ* (Go), *Križevac* (La), *Križice* (La), *Križić dol* (Mu), *Miholjačica* (HrĐ, Mu) (< *Miholjdan* 'sv. Mihovil'), *Popina bara / Popova bara* (Pu), *Popina livada* (Bu), *Popovac* (Pč, SeĐ), *Popovčica* (SaĐ), *Popove njive* (Dra), *Popovo* (Go, Ov), *Popovo brdo* (Go, LeV, Mj, Sem), *Popovo jutro* (Pu), *Svetoblažje* (Sb, Tr) (< *sveti Blaž*), *Svićice* (Mu, SloV) (< *svića* < *svijeća*), *Župa* (Go), *Župno* (Go, Pu).

Zanimljivo je uočiti da je najčešći motivacijski apelativ ove skupine *pop*. To je naziv za pravoslavnoga svećenika koji se na prostorima Đakovštine i danas rabi u podrugljivom kontekstu za katoličkoga svećenika. Riječ je o imeničkom apelativu koji u svakom toponimijskom odrazu nosi oznaku posvojnosti što može značiti ili da su svećenici (*popovi*) u

selima imali velike posjede ili da se isticalo to posjedovanje među običnim pukom zavideći na bogatstvu Crkvi i svećenicima.

Razlikuju se apelativi koji označuju titule (*biskup, pop, sveti*), svećenički red (*franjevac*), crkvene građevine i prostore oko građevina, crkava (*crkva, crkvište, crkvina, kapela*), crkvenu ustanovu (*župa*), posljednja počivališta (*groblje*), vjerske simbole (*križ, svijeća*) te imena svetaca (*Gospa, sveti Blaž, sveti Mihovil*).

6.5.3.5.2. Prežitci pretkršćanskih vjerovanja: *Vračica* (RaD, SloV), *Vragodol* (SloV), *Vragovac* (Ma), *Vražije blato* (Bu, Sz), *Vražnjevača* (BrĐ), *Zmajevac* (IvG, Mu, Go).

U ovoj podskupini dominira jedan apelativ, *vrag*, koji je motivirao sve navedene apelative, osim posljednjega. Može se pretpostaviti da su pretkršćanska vjerovanja uglavnom iščeznula zbog višestoljetnoga sukoba kršćanstva i islama na ovim prostorima te potrebe da se kršćanstvo obrani i zadrži, a na taj se način odbacivalo sve ono što nema veze s kršćanstvom, odnosno, katoličanstvom. U nekakvim su se narodnim običajima zadržali pretkršćanski obredi i običaji, no njihovi se nazivi nisu odrazili u toponimima.¹²⁵ Drugi je apelativ *zmaj*, naziv za mitološko biće koji se javlja u narodnom stvaralaštvu svih dijelova Slavonije i Baranje.

6.5.3.5.3. Ostali elementi duhovne kulture: *Krstovi* (PoB (Sz), *Svetinja* (Dre).

Prvi toponim ove malobrojne skupine toponima upućuje na kršćanstvo (*Krstovi*), dok se drugi može pripisati gotovo svim monoteističkim religijama (*Svetinja*), osim islama.

6.5.4. Toponimi antroponimnoga postanja

Skupina toponima antroponimnoga postanja najbrojnija je. Najveći je broj toponima zabilježenih u radu motiviran antroponimijskim kategorijama, i to najčešće kategorijom prezimena, potom kategorijom osobnoga imena, a iza toga slijede toponimi motivirani osobnim i obiteljskim nadimcima. Osim navedenih antroponimijskih kategorija, toponime ove skupine motivirali su i antroponimizirani obiteljski nazivi, antroponimizirane titule te antroponimizirani nazivi zanimanja koji su se prvo odrazili u osobnim nadimcima, a potom u

¹²⁵ Primjerice, Ljelje i kraljevi, običaj koji se do prije četrdesetak godina čuvao u mnogim selima Đakovštine, danas je simbol sela Gorjana. Riječ je o obilasku sela o Duhove, Ljelja i Ljeljo su izgubljena djeca boga Peruna, a običaj, odnosno ples mačevima popraćen je odabranim pjesmama uz likove kralja, kraljice. Godišnji proljetni ophod kraljice u Gorjanima, Slavonske kraljice ili Ljelje, narodni običaj, upisan je 1966. godine u popis hrvatske kulturne baštine. Prepoznat je 2007. kao nematerijalna svjetska baština i 2009. godine upisan je na UNESCO-ov popis nematerijalne svjetske baštine u Europi.

toponimima. Cilj i motivacija svih toponima ove skupine jest iskazati pripadnost osobi ili obitelji, a razlikujemo jednorječne i višerječne toponime antroponimnoga postanja.

Najviše je toponima ove skupine motivirano prezimenom. U mjesnoj su se toponimiji odrazila sljedeća prezimena: *Ager, Agodić, Agotić, Alajbeg, Ambrošić, Andrić, Anđelić, Apati, Aračić, Augustinović, Babić, Bačić, Bačura, Bagarić, Bago, Bares, Barušić, Batačka, Batolović, Bažant, Begović, Belin, Beno, Berić, Betin, Bjegović, Blažević, Bobić, Bodonji, Bogdanić, Bognar, Bohaček, Bolarić, Borić, Bosnar, Bošnjak, Botor, Brandeker, Branković, Brkić, Bročić, Buček, Bulin, Bulut, Burek, Burger, Butor, Buzak, Cabadaj, Cahert, Cimer, Cimprich, Cvijanović, Cvitić, Čakar, Ćirić, Ćorluka, Čotić, Ćuković, Čulić, Čuti, Daraždi, Davidović, Dešnjak, Dodig, Draženović, Drenovac, Drenšek, Đanić, Đanković, Đivan, Đurković, Faj, Ferk, Für, Furlan, Gabor, Gavljak, Gegeš, Grabičanin, Granarić, Grčić, Greganović, Gregić, Grgeč, Gušev, Gutal, Guzić, Haner, Haramina, Heđi, Henc, Hil, Hmura, Hortig, Horvat, Hostić, Ilić, Injac/Injak, Ivanković, Ivić, Janković, Jelović, Jonjić, Joras, Josipović, Jović, Jozić, Jukić, Junaković, Jurković, Juroš, Juzlić, Kajmak, Kanisek, Kapulović, Karalić, Karas, Karić, Kaselj, Katinov, Kec, Keglović, Kelečević, Kelić, Kerec, Kereta, Kinder, Kiš, Klajn, Klemo, Kner, Kobela, Kocur, Kočet, Kolar, Kolarić, Komarica, Kompanović, Kopecki, Korogy, Kos, Koš/Koša, Koščalik, Kotris, Kovač, Kovačević, Krajčak, Krajner, Kraljak, Kraljević, Krampek/Krampelj, Krapić, Krauz, Kreči, Kremer, Krimer, Kristek, Krljan/Krljak, Krok, Krović, Kršnjavi, Krt, Kruljac, Kubat, Kufel, Kulenović, Kuna, Kunac, Kunbas, Kuzmanović, Laba, Labak, Ladan, Lanker, Leko, Lemajić, Lender, Loknar, Lončarević, Lovrić, Lozić, Lucjak, Lučić, Lukić, Lukšić, Macanga, Macokatić, Majstorović, Mak, Maksim, Manc/Manca/Mance, Mandić, Marčet, Marčićević, Maričić, Marić, Marijanić, Marinčić, Marjanić, Marušić, Matić, Matoković, Matošić, Matoš, Maul, Merkl, Mesinger, Meter, Mihalina, Mikić, Mikloš, Milak, Milanković, Milanović, Miler, Milfer, Miličević, Milić, Milinković, Milkić, Mink, Mirkač, Mišić, Mišković, Mitrović, Modrić, Molnar, Mor, Mores, Mudri, Nađ, Najbauer, Nešković, Noskov, Novak, Novoselić, Obrovac, Ođa, Oroslan, Pak, Palcer, Panić, Pastrva, Paštrović, Pater, Pauljković, Paurović, Paušin, Pavičić, Pavić, Pekarović, Peko, Pelin, Pemac, Peran, Perić, Peštalović, Petković, Petojević, Petrak, Petričević, Petrlić, Petrović, Pilen, Pinter, Pipić, Pišmiš, Pitinac, Pogačka, Popović, Pralas, Prebeg, Predan/Predanović, Prošev, Ptiček, Radanović, Radišković, Radljević, Radotić, Rajhart, Raković, Rajković, Rastović, Reder, Repušić, Rogalo, Roso, Rossi, Ručević, Sajdl, Sastić, Savunka, Senjak, Senji, Sivro, Skender, Stajnić, Stanković, Starčević, Stočić, Stočko, Strahonja, Strelec, Strossmayer, Stružan, Stružnik, Stublić, Svilanović, Šakonjić, Šalković, Šantak, Šantić, Šerfez, Šer, Šestak, Šesto, Šiljković, Šimić,*

Šišljagić, Škaro, Škrbin, Šlajt, Šmiz, Špoljarić, Šram, Štader, Štal, Štenc, Štigler, Štrbik, Šura, Švajger, Švend, Švenda, Švitek, Tabak, Tajfl, Tančik, Tatrović, Tolić, Tomanović, Tomaš, Tomašićević, Tomić, Torbara, Truta, Trutić, Tubić, Topuzić, Turkalj, Tutek, Ušaj, Vabjan, Vajgand, Valjetić, Vanček, Vardić, Vargić, Vart, Vereš, Vinak, Virag, Višić, Vitik, Vitner, Vitovski, Vorgić, Vrljak, Vujčić, Vujić, Vuradin, Zagorščak, Zoković, Zorjan, Zubaj, Žabarović, Živković, Živkušić, Žiraj, Žon.

U toponimima Đakovštine odrazila su se u velikom broju i osobna imena te odmilice: *Ado* (< *Adam*), *Aleksa, Ana, Andrija, Anica, Anka, Antan/Ante/Anto, Anjuška* (< *Anja*), *Baral/Barica, Bariša, Blaž, Blaža* (< *Blaženka*), *Boja, Boro, Božo* (< *Božidar*), *Branka, Brigita, Budiša, Čenko, Damir, Damjan, Dančo* (< *Danijel*), *Danijel, Danir, Darkan* (< *Darko*), *Dikan, Dragica, Drago, Dražen, Draž, Dušan, Dušenko, Đoko* (< *Đorđe*), *Đuka* (< *Đuro*), *Eva, Eržika, Eugen, Evica, Fabo* (< *Fabijan*), *Fila* (< *Filip*), *Franjo, Gašo* (< *Gašpar*), *Grga, Ilija, Ilona, Ivan, Ivica, Ivo, Jakiša/Jakša, Jakob, Jakov, Jana, Janoš, Janja, Jela, Jerko, Joco, Jovan, Jokal/Jole/Jozol/Joža/Jožek* (< *Josip*), *Jula, Juliška, Julka, Jura/Juro* (< *Jurica*), *Kaja/Kata* (< *Katarina/Katica*), *Karlo, Katarin, Kazimir, Laco* (< *Ladislav*), *Latinka, Lazar, Lazo* (< *Lazar*), *Leo, Liza* (< *Elizabeta*), *Luka, Ljuba* (< *Ljubica*), *Ljuban, Manda, Mandica, Magdalena, Mara, Marija, Marika, Marin, Marinka, Marinko, Markica* (< *Marko*), *Marko, Marta, Martin, Matek* (< *Mato*), *Matija, Matko, Mato, Meho, Mićo* (< *Milan*), *Mijat, Mijo, Milan, Mile, Milena, Milko, Milomir, Mirko, Miro* (< *Miroslav*), *Mišo, Mladenka, Nada, Nedo/Neđa* (< *Nedeljko*), *Nikica, Niko, Nikša, Njego, Paško, Paveta/Pavo* (< *Pavao*), *Pavica, Pejo, Pepo* (< *Stjepan*), *Pero* (< *Petar*), *Radovanka, Ranko, Ratko, Reza* (< *Terezija*), *Roka/Roko, Ruda* (< *Rudolf*), *Ruža* (< *Ružica*), *Ružica, Sanja, Sara, Saša, Savo, Semelj/Simeon, Simo* (< *Simeun*), *Slavica, Slavko, Smilja, Snježa* (< *Snježana*), *Stanko, Stevo/Stipa/Stipan/Stipo* (< *Stjepan*), *Stojanka, Suza* (< *Suzana*), *Šandor, Šimo* (< *Šimun*), *Tanja, Tereza* (< *Terezija*), *Todor, Toman/Tomaš/Tomo* (< *Tomislav*), *Tona, Tuno* (< *Antun*), *Uglješa, Vaso, Velimir, Vera, Veso, Vid, Vido, Vilika, Vilko, Vinko, Vlado* (< *Vladimir*), *Vojo, Zdenko, Zdravko, Zlata* (< *Zlatica*), *Zlatica, Zoki* (< *Zoran*), *Zorica, Zovka, Zvonka, Željko, Živko.*

Manji je broj toponima motiviran osobnim nadimcima: *Aka, Amerikanac, Baćo, Bajan, Bajkan, Biba, Blažanovka* (< *Blažanovi* 'obiteljski nadimak'), *Bolokan, Braco, Brkica, Brko, Bucu, Cakani, Cici, Crvenko, Cvitko, Čarovica* (< *Čar* 'prezime'), *Čikica, Darežd, Dildo, Doktor, Đed, Đilo, Fićo, Fljaboja, Frola/Frole, Gaćo/Gaćan, Gajo, Gile, Gospodin, Jala, Jolko, Jonek, Joska, Jotko, Krakati/Krakan, Krkan, Lošo, Lukec, Markica, Maroš, Mesar, Miklika, Mrčo, Mundas, Pane/Pano, Pačica, Pačo, Pajo, Pica, Picilj, Rajki, Ribica, Rođo, Sječkar, Splicić, Srco, Srđo, Sreto, Šiljo, Štriker, Tončo, Vodeničarka, Zlatar, Zvonar, Žandar.*

Obiteljski nadimci odrazili su se u vrlo malom broj toponima, a to su sljedeći obiteljski nadimci: *Benini, Duranovi, Glavića, Štrikerovi*.

U toponimiji Đakovštine odrazili su se sljedeći antroponimizirani obiteljski nazivi: *baba, baja, baka, braco, brat, čiča, dida, dido, djed, đed, đeko, kum, kuma, tata, teta, seka, starac, stric, šura* (< *šurjak*), *punica, žena* (u značenju 'supruga'). Zabilježena je i jedna antroponimizirana obraćajna titula: *čiko*.

U toponimiji Đakovštine odrazila su se mjesna imena, prezimena, osobni i obiteljski nadimci što je vidljivo u sljedećim primjerima¹²⁶:

- prezimena: *Aščić* (Kešinci), *Bačić* (Tomašanci), *Bažant* i *Kanisek* (Josipovac Punitovački, Jurjevac Punitovački), *Bagarić* (Selci Đakovački, Semeljci), *Blažević* (Koritna, Semeljci, Selci Đakovački), *Bošnjak* (Trnava), *Burek* (Punitovci), *Damjanović* (Strizivojna), *Drenjančević* (Koritna, Viškovci), *Fratarić* (Budrovci), *Galović* (Semeljci), *Josipović* (Kondrić, Koritna), *Jukić* (Koritna), *Karalić* (Novi Perkovci), *Karas* (Ivanovci Gorjanski), *Kiš* (Đakovo, Kešinci, Semeljci), *Kolak* (Đakovo, Piškorevci), *Kolar* (Ivanovci Gorjanski, Viškovci), *Lončarević* (Kešinci, Koritna, Semeljci), *Lovrić* (Đakovo, Ivanovci Gorjanski, Semeljci), *Marčićević* (Kešinci, Semeljci), *Maričić* (Đakovo), *Novoselić* (Kešinci), *Pitinac* (Viškovci), *Rakušić* (Piškorevci), *Šimić* (Koritna, Semeljci, Satnica Đakovačka), *Tomašićević* (Drenje);
- osobna imena: *Adam* (Đakovo, Trnava, Viškovci), *Ana, Liza, Marija, Zlata* (Semeljci), *Andrija* (Kešinci), *Anica* (Vrbica, Semeljci, Viškovci), *Blaženka* (Mrzović), *Boja* (Forkuševci), *Božidar/Božo* (Đakovo, Selci Đakovački), *Brigita* (Semeljci), *Branko* (Đakovo, Forkuševci), *Dragica* (Semeljci, Viškovci), *Drago* (Kuševac, Semeljci, Široko Polje), *Ivan* (Budrovci, Koritna, Semeljci), *Dražan* (Đakovo, Semeljci, Viškovci), *Ivica* (Budrovci, Satnica Đakovačka, Semeljci), *Ivo* (Semeljci, Strizivojna, Vrbica), *Janja* (Ivanovci Gorjanski), *Josip* (Semeljci, Vučevci), *Jurica* (Đakovo, Selci Đakovački), *Katica* (Kešinci, Semeljci, Trnava), *Mijat, Pero/Petar*, (Kešinci), *Milan, Zoran* (Kešinci, Semeljci), *Nedeljko* (Koritna, Semeljci), *Nikola* (Budrovci, Drenje), *Saša* (Kešinci, Selci Đakovački), *Slavko* (Budrovci, Semeljci), *Stipo* (Drenje, Đurđanci, Vrbica), *Stipa* (Koritna, Strizivojna), *Stevo* (Forkuševci), *Velimir* (Đakovo, Kešinci);

¹²⁶ U ovom su dijelu rada navedeni primjeri osobnih imena, prezimena i nadimaka koji su terenski potvrđeni.

- obiteljski nadimci: *Benini* (Semeljci), *Duranovi* (Forkuševci), *Glavića* (Semeljci), *Štrikerovi* (Semeljci);
- osobni nadimci: *Bačo* (Semeljci), *Brko* (Đakovo), *Buco* (Semeljci), *Ćiro* (Semeljci, Viškovci), *Doktor* (Semeljci), *Đed* (Forkuševci), *Fíčo* (Kešinci, Semeljci), *Frola* (Koritna), *Lukec* (Kešinci, Semeljci), *Markica* (Kešinci, Semeljci), *Maroš* (Strizivojna, Semeljci), *Rođo* (Drenje, Đakovo).

6.5.4.1. Višerječni toponimi antroponimnoga postanja: *Agerova livada* (Kon) (< *Ager*), *Akin posjed* (Pu) (< *Aka* 'osobni nadimak'), *Andrićkovo vrelo* (Mi) (< *Andrić*), *Anicina livada* (Kon) (< *Anica*), *Anin brijeg* (SlaD) (< *Ana*), *Anin špic* (Br) (< *Ana*), *Anina livada* (Ov, SlaD) (< *Ana*), *Anino brdo* (Br, SlaD) (< *Ana*), *Ankina zemlja* (Pri) (< *Anka*), *Ankino gorjansko* (Go) (< *Anka*), *Antin dol* (HrĐ) (< *Anto*), *Aramina/Aramine/Haramina* (Go) (< *Haramina*¹²⁷), *Augustinovićeve ograde* (Br) (< *Augustinović*), *Bab Ankino* (KuĐ) (< *Anka*), *Bab Ljubina livada* (Mu) (< *Ljuba* < *Ljubica*), *Baba Bojino* (SeĐ) (< *Boja*), *Baba Evina livada* (SeĐ) (< *Eva*), *Baba Julka* (Mj, Mu) (< *Julka*), *Baba Katino* (IvG) (< *Kata* < *Katarina*), *Baba Mara* (Sb) (< *Mara* < *Marija*), *Babe Ilonino* (NoP) (< *Ilona*), *Babe Mare* (Go) (< *Mara* < *Marija*), *Babe Stažino* (Tr) (< *Staža* < *Anastazija*), *Babićeva livada* (Kon) (< *Babić*), *Babin budžak* (Kor) (< *baba*), *Babina driješnjača* (RaD) (< *baba*), *Babina voda* (BrĐ) (< *baba*), *Babine šljive* (NoP) (< *baba*), *Babin dol* (SlaD) (< *baba*), *Babin voćnjak* (Sb) (< *baba*), *Baj Matino* (Go) (< *Mato*), *Bajin posjed* (Go) (< *baja*), *Bakin posjed* (Pu) (< *baka*), *Bakina bašča* (La, Pre) (< *baka*), *Baresovo brdo* (KuĐ) (< *Bares*), *Barišino selišće* (Sz) (< *Bariša*), *Benin bostan* (Kor) (< *Beno* 'prezime' ili *Benini* 'obiteljski nadimak'), *Begín dol* (SloV) (< *beg*), *Begino lipo polje* (Pu) (< *beg*), *Bjegov sad* (La) (< *Bjegović*), *Blaževa mekota* (Če) (< *Blaž*), *Blažin šaš* (KuĐ) (< *Blaža* < *Blaženka*), *Bohačekove table* (Đu) (< *Bohaček*), *Borićev bostan* (Vr) (< *Borić*), *Božin dol* (HrĐ) (< *Božo* < *Božidar*), *Božina voda* (HrĐ) (< *Božo* < *Božidar*), *Božino vrelo* (Mi) (< *Božo* < *Božidar*), *Brankovićeve mekota* (Bj) (< *Branković*), *Brkićeve fatine* (Pu) (< *Brkić*), *Bucov bajer* (Pu) (< *Buco* 'osobni nadimak'), *Cakanova prašnica* (RaD) (< *Cakani* 'osobni nadimak'), *Cakanove livade* (SloV) (< *Cakani* 'osobni nadimak'), *Cimerov salaš* (SeĐ) (< *Cimer*), *Crvenkovo brdo* (Đu) (< *Crvenko* 'osobni nadimak'), *Čič Luke* (ŠP) (< *Luka*), *Čiča Stipino* (SeĐ) (< *Stipo* < *Stjepan*), *Čika Ivicino* (Tr) (< *Ivica*), *Čika Pavino* (BrĐ) (< *Pavo* < *Pavao*), *Čika Perino* (Go) (< *Pero* < *Petar*), *Čika*

¹²⁷ Apelativ *haram* je '1. islamska kategorija zabranjenih djela i postupaka, 2. sve ono što je grešno, nedopustivo, nepravedno, 3. sve ono što je proketo' (usp. HER IV. 2004: 60).

Vidino (BrĐ) (< *Vido*), *Čikina bašča* (La) (< *čiko*), *Damjanov posjed* (Pu) (< *Damjan*), *Dareždov sokak* (Dre) (< *Darežd* 'osobni nadimak'), *Darkanovo rašće* (Pnj) (< *Darkan* < *Darko*), *Did Andrijina livada* (BrĐ) (< *Andrija*), *Did Božino* (ŠP) (< *Božo* < *Božidar*), *Did Ivanovo* (ŠP) (< *Ivan*), *Did Jozina* (ŠP) (< *Jozo* < *Josip*), *Dida Laco* (IvG) (< *Laco* < *Ladislav*), *Dida Mijino* (Go) (< *Mijo*), *Didin gajić* (KuĐ, Pre) (< *did*), *Didin šljivik* (Sb) (< *did*), *Djedova ravnica* (Ma) (< *djed*), *Djedova zemlja* (ŠP) (< *djed*), *Doktorov vinograd* (Mu) (< *Doktor* 'osobni nadimak'), *Donja Skenderova livada* (Kon) (< *Skender*), *Drenškov prolaz* (SeĐ) (< *Drenšek*), *Dušanova njiva* (Sb) (< *Dušan*), *Dušenekova lenija* (Pu) (< *Dušenko*), *Đanića mekot* (Sz) (< *Đanić*), *Đankovića brdo* (HrĐ) (< *Đanković*), *Đed Kazimir* (Go) (< *Kazimir*), *Đed Milanovo* (Go) (< *Milan*), *Đed Perino polje* (Kon) (< *Pero* < *Petar*), *Đed Piciljev izvor* (Sem) (< *Picilj* 'osobni nadimak'), *Đivan dol* (La) (< *Đivan*), *Đokin komad* (SloV) (< *Đoko* < *Đorđe*), *Đokin špic* (Pu) (< *Đoko* < *Đorđe*), *Đokina livada* (SloV) (< *Đoko* < *Đorđe*), *Đukin čot* (Slo, Mu, HrĐ) (< *Đuka* < *Đuro*), *Đukina njiva* (SloV) (< *Đuka* < *Đuro*), *Đukine vrbe* (IvG) (< *Đuka* < *Đuro*), *Đurkovačko brdo* (PoB, SlaD) (< *Đurković*), *Faj oranica* (Tr) (< *Faj*), *Feriokina livada* (SeĐ) (< *Ferk*), *Fićin sokak* (Dre) (< *Fićo* 'osobni nadimak najčešće od Filip ili Filaković'), *Filin vinograd* (Dre) (< *Fila* < *Filip*/*Filipović*), *Filipova livada* (Mi) (< *Filip*), *Fur lenija* (Go) (< *Für*), *Furlanova lenija* (Go) (< *Furlan*), *Gaborov vinograd* (IvG) (< *Gabor*), *Gaćin kanal* (Sem) (< *Gaćo* < *Gaćan* 'osobni nadimak'), *Gajin vir* (Sz) (< *Gajo* < *Gašo*/*Gašpar*), *Gavljakova lenija* (Pu) (< *Gavljak*), *Hilova dola* (Đu) (< *Hil*), *Horvatova zemlja* (Pre) (< *Horvat*), *Horvatovo polje* (SlaD) (< *Horvat*), *Ilićeva njiva* (Pu) (< *Ilić*), *Ivino polje* (BrĐ) (< *Ivo*), *Jankovićeve tabla* (Go) (< *Janković*), *Janoševa bašča* (Pu) (< *Janoš*), *Janjina vodica* (Bj, SloV) (< *Janja*), *Jelovićeve bašča* (Pri) (< *Jelović*), *Jerkovo brdo* (HrĐ) (< *Jerko*), *Jokina krčevina* (La) (< *Joka* < *Josip*), *Joletov okrajak* (BrĐ) (< *Jole* < *Josip*), *Jovino brdo* (RaD) (< *Jovo*), *Jukićevo selo* (Go) (< *Jukić*), *Kajino brdo* (Pnj) (< *Kaja*), *Kaniskov zadrjak* (Pu) (< *Kanisek*), *Karić brdo* (Ma, SlaD) (< *Karić*), *Katicin voćnjak* (ŠP) (< *Katica*), *Katicina zemlja* (SeĐ) (< *Katica*), *Katina bašča* (Ga) (< *Kata*), *Katina rupa* (Ga) (< *Kata*), *Kolarićeve urvine* (Br) (< *Kolarić*), *Kosin komad* (SloV) (< *Kos*), *Košova lučica* (Plj) (< *Koš*/*Koša*), *Kovačevića mekot* (Sz) (< *Kovačević*), *Kraljakovo polje* (SlaD) (< *Kraljak*), *Krkanovo brdo* (Vu) (< *Krkan* 'osobni nadimak'¹²⁸), *Kremerovo brdo* (Dre) (< *Kremer*), *Kristekova bašča* (Pu) (< *Kristek*), *Krlićev špic* (Pč) (< *Krlić*), *Kubatkov*

¹²⁸ U mjesnom je govoru *krkan* muška osoba primitivnoga ophođenja.

panjik (Pu) (< *Kubat*), *Kum Stipino* (Go) (< *Stipo* < *Stjepan*), *Kumova livada* (Pnj) (< *kum*), *Kumovo rašće* (Pnj) (< *kum*), *Kunčevac* (Pč) (< *Kunac*), *Lazarova livadica* (Če) (< *Lazar*), *Lazina njiva* (Sb) (< *Lazo* < *Lazar*), *Lemajićeva bara* (Mi) (< *Lemajić*), *Lidijino brdo* (Mj) (< *Lidija*), *Lovrićeva prva lenija* (Pu) (< *Lovrić*), *Lovrićeve livade* (Pu) (< *Lovrić*), *Lukina njiva* (Sb) (< *Luka*), *Lukina zemlja* (Sb) (< *Luka*), *Lukino polje* (Tr) (< *Luka*), *Macanga livade* (Pu) (< *Macanga*), *Makov šamac* (Sem) (< *Mak*), *Mamin posjed* (Pu) (< *mama*), *Mamina bašta* (Sb) (< *mama*), *Manac* (< *Manc*, *Manca*, *Mance*), *Mandicin bostan* (SloV) (< *Mandica*), *Marčićevi jošici* (Sem) (< *Marčićevi* 'obiteljski nadimak' < *Marčićević*), *Maričićev ćošak* (SeĐ) (< *Maričić*), *Marića brdo* (Mj, Pč) (< *Marić*), *Marijina branjevina* (ŠP) (< *Marija*), *Marikin topolnjak* (SloV) (< *Marika*), *Marina tabla* (Vu) (< *Mara* < *Marija*), *Markov dud* (ŠP) (< *Marko*), *Markovo brdo* (LeV) (< *Marko*), *Markovo vrelo* (HrĐ) (< *Marko*), *Matin komad* (SloV) (< *Mato*), *Matina pepelana* (HrĐ) (< *Mato*), *Matino brdo* (Mj) (< *Mato*), *Merklov klin* (Pš) (< *Merkl*), *Miklikina lenija* (Sem) (< *Miklika* 'osobni nadimak'), *Milakov dol* (Bj, SloV) (< *Milak*), *Milanković dol* (HrĐ) (< *Milanković*), *Milanov šljivik* (HrĐ) (< *Milan*), *Milanova njiva* (Sb, To) (< *Milan*), *Milenina bašča* (BuG) (< *Milena*), *Milenina trešnja* (BuG) (< *Milena*), *Miletov majar* (Mj) (< *Mile*), *Miličević groblje* (Ga), *Milički sokak* (HrĐ) (< *Milić*), *Miličko brdo* (HrĐ) (< *Milić*), *Miličko vrelo* (HrĐ) (< *Milić*), *Minkovo brdo* (SeĐ) (< *Mink*), *Mišine šljive* (La) (< *Mišo*), *Mišino brdo* (Br) (< *Mišo*), *Morova brda* (Br) (< *Mor*), *Morove urvine* (Br) (< *Mor*), *Na Anicinom* (NoP) (< *Anica*), *Na Dančovom* (SaĐ) (< *Dančo* < *Danijel*), *Nedino brdo* (BuG) (< *Nedo* < *Nedeljko*), *Neđina tabla* (Ga) (< *Neđa* < *Nedeljko*), *Nikšin lug* (Ke) (< *Nikša*), *Novak polje* (SloV) (< *Novak*), *Očeva potkućnica* (SeĐ) (< *otac*), *Ođin dol* (RaD) (< *Ođa*), *Pačino brdo* (Dra) (< *Pačo* 'osobni nadimak najčešće od Pačarić'), *Pajino brdo* (LeV) (< *Pajo* 'osobni nadimak najčešće od Pačarić'), *Pakov dolac* (La) (< *Pak*), *Panića brdo* (Pč) (< *Panić*), *Pastvino livade* (Pu) (< *Pastva*), *Pavičićev bagrem* (NoP) (< *Pavičić*), *Pavičićeva livada* (NoP) (< *Pavičić*), *Pavičićevo guvno* (NoP) (< *Pavičić*), *Pavićev bagram* (NoP) (< *Pavić*), *Pavla mekot* (Pš) (< *Pavao/Pavle*), *Pelina mekota* (Če) (< *Pelin*), *Peranov salaš* (Br) (< *Peran*), *Petričevićovo brdo* (Sb) (< *Petričević*), *Peta lenija Đanićevo* (IvG) (< *Đanić*), *Peta lenija Pavićevo* (IvG) (< *Pavić*), *Petrov dol* (Kon) (< *Petar*), *Petrova bašča* (SloV) (< *Petar*), *Petrova zemlja* (Pč) (< *Petar*), *Picina vodica* (HrĐ) (< *Pica* 'osobni nadimak'), *Pinterovo brdo* (Pri) (< *Pinter*), *Pokraj Pačice* (Če) (< *Pačica*), *Predevo selište* (HrĐ) (< *Predan/Predanović*), *Prija Katino* (Go) (< *Kata*),

Prva lenija Fabijan (IvG), *Rajkijevo brdo* (Dre) (< *Rajki* 'osobni nadimak najčešće od Rajković'), *Ratkov dol* (SloV) (< *Ratko*), *Ratkovačko brdo* (HrĐ, Mu) (< *Ratko*), *Ribicina tabla* (Ga) (< *Ribica* 'osobni nadimak'), *Rokina bašča* (Pu) (< *Roka/Roko*), *Rokino brdo* (Pnj) (< *Roka/Roko*), *Rudina ograda* (ŠP) (< *Ruda* < *Rudolf*), *Ružicin pašnjak* (Br) (< *Ružica*), *Ružicina breznica* (NoP) (< *Ružica*), *Sajdllov brijeg* (SaĐ) (< *Sajdl*), *Savina vodica* (Slo, Mu) (< *Savo/Savao*), *Senjakova čera* (NoP) (< *Senjak*), *Simin dol* (Če, HrĐ) (< *Simo* < *Simeun*), *Simin voćnjak* (RaD) (< *Simo* < *Simeun*), *Skendereva livada* (Kon) (< *Skender*), *Slavičino bučište* (SloV) (< *Slavica*), *Slavkov špic* (Pu) (< *Slavko*), *Starčeva livada* (Pnj) (< *starac*), *Stevina bašča* (Pu) (< *Stevo*), *Stipin brig* (Dra) (< *Stipo* < *Stjepan*), *Stipin salaš* (Sb) (< *Stipo* < *Stjepan*), *Stricov voćnjak* (HrĐ) (< *stric*), *Strin Terezino* (Pu) (< *Terezija*), *Suzina bašča* (Pnj) (< *Suza* < *Suzana*), *Šimički dol* (SloV) (< *Šimić*), *Škarini dolovi* (HrĐ) (< *Škaro*), *Špoljarkino jutro* (Pnj) (< *Špoljarić*), *Šramovo brdo* (Dre) (< *Šram*), *Tatino rašće* (Pnj) (< *tata*), *Tatina bašča* (Pu) (< *tata*), *Terezino guvno* (Pu) (< *Terezija*), *Teta Anino* (ŠP) (< *Ana*), *Teta Katino* (Go) (< *Kata*), *Teta Marijino* (Kon) (< *Marija*), *Teta Martino* (SeĐ) (< *Marta*), *Teta Rezino* (Go) (< *Reza* < *Terezija*), *Tetino kod šume* (Plj) (< *teta*), *Todorovo vrelo* (BrĐ) (< *Todor*), *Tolićeva lenija* (SaĐ) (< *Tolić*), *Tomaševa kosa* (Če) (< *Tomaš*), *Tomićeva oranica* (Dre) (< *Tomić*), *Tomin hrast* (Ke) (< *Toma* < *Tomislav*), *Treća lenija Milan* (IvG) (< *Milan*), *Tubina bara* (Vr) (< *Tubić*), *Tunino u selu* (Tr) (< *Tuno* < *Antun*), *Ušajov voćnjak* (Vu) (< *Ušaj*), *Vasina mekot* (SloV) (< *Vaso*), *Vilikina bašča* (IvG) (< *Vilika/Vilko*), *Vinkove palače* (To) (< *Vinko*), *Viragov sokak* (SlaD) (< *Virag*), *Vitivsko grabik* (Br) (< *Vitivski*), *Vitner vinograd* (Ma) (< *Vitner*), *Vladina livada* (Kon) (< *Vlado*), *Vodeničak Lucjak* (Pnj) (< *Lucjak*), *Vorgićev sokak* (Pri) (< *Vorgić*), *Vujića bašča* (PoB) (< *Vujić*), *Vurdino brdo* (PoB) (< *Vuradin*), *Vurno brdo* (PoB) (< *Vuradin*), *Željкова livada* (Ga) (< *Željko*), *Živkov kanal* (Pnj) (< *Živko*), *Živkova mekota* (Mi, Pč) (< *Živko*), *Živkovo vrelo* (Mi) (< *Živko*).

Višerječni toponimi antroponimnoga postanja motivirani su apelativima različitih postanja. Ono što je svima zajedničko jest to da je jedna riječ dvorječne ili trorječne toponimijske formule motivirana antroponimom, no razlikuju se prema antroponimijskoj kategoriji. Drugi dio dvorječne formule raznolikih je motivacija.

Motivacijske antroponimijske kategorije koje su uočene u toponimima su sljedeće: muška i ženska osobna imena, osobni nadimci, prezimena, obiteljski nadimci i

antroponimizirani obiteljski nazivi¹²⁹. Kao drugi dio dvorječne ili trorječne toponimijske formule zabilježeni su toponimijski nazivi (*bara, brdo, brijeg, dol, gaj, livada, prolaz, ravnica, rupa, vir, voda, vrelo*), poljoprivredni i gospodarski nazivi (*bašča, bostan, čot, ćera, krčevina, mekota, njiva, panjik, pašnjak, polje, posjed, šljivik, tabla, topolnjak, vinograd, voćnjak, zemlja* itd.), nazivi različitih izgrađenih objekata (*bajer, kanal, majar, palača, potkućnica, salaš, selište, sokak, šamac*¹³⁰), prometnica (*lenija*), nazivi koji upućuju na oblik objekta (*budžak, čošak, špic, okrajak*) te biljni nazivi (*bagrem, dud, hrast, trešnja*). Nekoliko je toponima čiji je jedan dio višerječne formule prijedlog (*na, pokraj*) pa izriče smještaj zemljopisnoga objekta, potom broj (*peti, treći*), koji u pravilu dolazi uz antroponim i apelativ koji označuje neasfaltiranu prometnicu (*lenija*), a u trorječnoj imenskoj formuli i opisni pridjev (*manja, veća*) koji opisuje veličinu zemljopisnoga objekta.

Svi višerječni toponimi antroponimnoga postanja prvenstveno izriču pripadnost objekta, a s obzirom na neantroponimni dio razlikuju se različiti zemljopisni objekti. Različiti su s obzirom na smještaj u odnosu na neki drugi objekt, s obzirom na oblik ili veličinu, svrhu objekta ili njegova zemljopisna obilježja.

6.5.4.2. Jednorječni toponimi antroponimnoga postanja: *Adovo* (Pu) (< *Ado* < *Adam*), *Agodić* (Go), *Agotićevo* (Go) (< *Agotić*), *Alajbegovo* (Go) (< *Ajalbeg*), *Aleksino* (IvG, To) (< *Aleksa* < *Aleksandar*), *Ambrošić* (Ma) (< *Ambrošić*), *Amerikančevo* (Go) (< *Amerikanac* 'osobni nadimak'), *Andrijino* (IvG) (< *Andrija*), *Andelićkino* (Go) (< *Andelička* < *Andelić*), *Anicino* (Go, Pu) (< *Anica*), *Anino* (Ov, ŠP) (< *Ana*), *Antanovo* (SeĐ) (< *Antan* < *Anto*), *Aščić* (SloV) (< *Aščić*), *Anjuškino* (Pu) (< *Anjuška*), *Apatijevo* (Plj) (< *Apati*), *Aračić* (Dra) (< *Aračić*), *Antino* (Pč) (< *Anto*), *Babicino* (Go) (< *babica*), *Babino* (Go, Sb) (< *baba*), *Bačićevo* (To) (< *Bačić*), *Bačurino* (SaĐ) (< *Bačura*), *Baćino* (ŠP) (< *Baćo* 'osobni nadimak'), *Bagarićevo* (ŠP) (< *Bagarić*), *Baginci* (IvG, Ku, To) (< *Bago*), *Bajanovo* (Pu) (< *Bajan* 'osobni nadimak' < *baja* 'brat'), *Bajinac* (BrĐ), *Bajino* (Go, ŠP) (< *baja*), *Bajkanovo* (Pu) (< *Bajkan* 'osobni nadimak'), *Bakino* (Plj, Pre, SeĐ) (< *baka*), *Baricino* (Go, NoP) (< *Barica*), *Barino* (Go) (< *Bara*), *Barušić* (KuĐ) (< *Barušić*), *Barušićeva* (SlaD) (< *Barušić*), *Batalka* (HrĐ) (< *Batalku*), *Batolovićevo* (Pnj) (< *Batolović*), *Bažantovo* (Pu, To) (< *Bažant*),

¹²⁹ Obiteljski se nazivi u Slavoniji redovito rabe u svakodnevnoj komunikaciji. Zapravo, obraćanje starijoj osobi ne može se zamisliti bez nekakve *obraćajne titule* (čiko, teta) ili obiteljskoga naziva. Novija je pojava da se oni antroponimiziraju, a potom i toponimiziraju. Na terenu su zabilježeni sljedeći primjeri: jednorječni *Dedoševo* (Bu) i dvorječni *Babin budžak* (Kor).

¹³⁰ Nazivom *šamac* (nekada i *šanac*) misli se na kanale koje su umjetno prokopani uz prometnice, a služe za odvodnju padalina.

Begovićevo (Dre) (< *Begović*), *Belenkovića* (SeĐ) (< *Belenkov*), *Belinovo* (Tr) (< *Belin*), *Belvanovo* (Pu) (< *Belvan*), *Benetinci* (Pu) (< *Beno*), *Beninci* (Đu) (< *Beno*), *Bentanovo* (Pu), *Berić* (Mj, Ov) (< *Berić*), *Betinka* (Sz) (< *Betin*), *Bibino* (ŠP) (< *Biba* 'osobni nadimak'), *Blažanovka* (Sz) (< *Blažanovka* 'ženski nadimak koji žena dobiva prema muževom imenu *Blaž* ili prema obiteljskom nadimku *Blažanovi*), *Blaževićevo* (Go, SeĐ) (< *Blažević*), *Bolarićevo* (SeĐ) (< *Bolarić*), *Borić* (BuG) (< *Borić*), *Bosnarovo* (SeĐ) (< *Bosnar*), *Bobićevo* (To) (< *Bobić*), *Bodonjovo* (SaĐ) (< *Bodonji*), *Bogdanićevo* (Pnj) (< *Bogdanić*), *Bognar* (IvG) (< *Bognar*), *Bognarevo* (SeĐ) (< *Bognar*), *Bolokan* (Go) (< *Bolokan* 'osobni nadimak'), *Bošnjakovo* (Dra, Kon) (< *Bošnjak*), *Borićevo* (Đu) (< *Borić*), *Borojevci* (Bj) (< *Boro/Boroje*), *Borojevčić* (Bj) (< *Boro/Boroje*), *Botur* (Ga) (< *Botor*), *Božino* (Go, IvG, To) (< *Božo*), *Braca* (Go) (< *Braca* < *braca* 'brat od milja'), *Bracino* (IvG, NoP, SeĐ) (< *braca/braco* 'brat od milja'), *Brandekerovo* (ŠP) (< *Brandeker*), *Brankovo* (Go) (< *Branko*), *Bratovo* (Go, Pč, Plj) (< *brat*), *Bratuševac* (Pnj) (< *brat*), *Bricino* (To) (< *Brico* 'osobni nadimak' < *brico*), *Brigitino* (Go, Pnj) (< *Brigita*), *Brkicino* (ŠP) (< *Brkica* 'osobni nadimak'), *Brkićevo* (SaĐ) (< *Brkić*), *Brkino* (ŠP) (< *Brko* 'osobni nadimak'), *Bročić* (SeĐ) (< *Bročić*), *Bučekovo* (Pu, ŠP) (< *Buček*), *Budiševci* (Dre) (< *Budiša*), *Budiševci/Budiševac* (Pri) (< *Budiša*), *Bulinka* (Đa, SaĐ) (< *Bulin*), *Bulut* (SaĐ) (< *Bulut*), *Bunitovci* (Go), *Burek* (IvG) (< *Burek*), *Burekovo* (Pu) (< *Burek*), *Burgerovo* (Kon) (< *Burger*), *Butorova/Butorovi* (Ga) (< *Butor*), *Buzak* (SlaD) (< *Buzak*), *Buzjak* (PoB) (< *Buzak*), *Cabadajovo* (Pu) (< *Cabadaj*), *Cahertovo* (Go) (< *Cahert*), *Cici* (LeV) (< *Cici* 'osobni nadimak'), *Cimerovo* (SeĐ) (< *Cimer*), *Cimprihovo* (Go) (< *Cimprich*), *Cvijanovića* (LeV) (< *Cvijanović*), *Cvitićevo* (SeĐ) (< *Cvitić*), *Cvitkovo* (SeĐ) (< *Cvitko*), *Čakarovo* (Sb) (< *Čakar*), *Čarovicino* (SeĐ) (< *Čarovića* 'osobni nadimak' < *Čar*), *Čenkovo* (Če) (< *Čenko*), *Čičino* (IvG, NoP) (< *čiča* 'stric'), *Čikicino* (SeĐ) (< *Čikica* 'osobni nadimak' < *čiko*), *Čotićevo* (Go) (< *Čotić*), *Čulićevo* (Go) (< *Čulić*), *Čuti* (Dre) (< *Čuti*), *Ćirić* (Br, Plj) (< *Ćirić*), *Ćirino* (SeĐ) (< *Ćiro* 'nadimak najčešće nastao od Miro'), *Ćorluk* (Go) (< *Ćorluka* < *ćorluk* 'slijepi miš', usp. Skok 1971: 360), *Ćukoševo* (SeĐ) (< *Ćuković*), *Damirovo* (Br) (< *Damir*), *Danijelov* (IvG) (< *Danijel*), *Danirovo* (Br) (< *Danir*), *Daraždovo* (Dre) (< *Daraždi*), *Davidovićevo* (SeĐ) (< *Davidović*), *Dešnjakovo* (SlaD) (< *Dešnjak*), *Didino* (ŠP) (< *dido*), *Dikanovčica* (NoP) (< *Dikan*), *Dildino* (Go) (< *Dildo* 'osobni nadimak'), *Djedovo* (SaĐ) (< *djed*), *Dodigovo* (Br) (< *Dodig*), *Doktor* (LeV) (< *Doktor*

'osobni nadimak'), *Dragicino* (Br) (< *Dragica*), *Dragotin* (Kon) (< *Drago*), *Draženićevo* (Go) (< *Draženić*), *Draženovo* (Tr) (< *Dražen*), *Draževci* (SlaD) (< *Draž*), *Drenovčevo* (Br) (< *Drenovac*), *Drenškovo* (SeĐ) (< *Drenšek*), *Drenjančević* (IvG), *Drerovo* (Pu) (< *Drer*), *Drinino* (To) (< *Drino*), *Drobinovo* (IvG) (< *Drobina*), *Dudaševo* (IvG) (< *Dudaš*), *Dugandžija* (Mu) (< *Dugandžija*), *Dujmićevo* (SeĐ) (< *Dujmić*), *Dujmovićevo* (SeĐ) (< *Dujmović*), *Dušanovo* (Sb) (< *Dušan*), *Đađevka* (Dra) (< *Đadževka*), *Đedino* (SeĐ) (< *đed*), *Đedoševo* (Bu) (< *đed*), *Đedovo* (Go, Pnj) (< *Đed* 'osobni nadimak' < *đed*), *Đekino* (ŠP) (< *đeko*), *Đelagićevo* (Go) (< *Đelagić*), *Đelatovićevo* (Go) (< *Đelatović*), *Đelatovo* (Go) (< *Đelatović*), *Đilino* (BrĐ) (< *Đilo*), *Đokino* (Pu) (< *Đoko*), *Đuranovo* (Sb) (< *Đuranovi* 'obiteljski nadimak'), *Đurđevićevo* (SaĐ) (< *Đurđević*), *Đurinac* (Ga, SeĐ) (< *Đuro*), *Đurino* (SeĐ, Pu, SaĐ, SeĐ) (< *Đuro*), *Đurkovo* (La) (< *Đuro/Đurkić*), *Đurošica* (Kon) (< *Đuro*), *Đurošica/Đerošica* (Ga) (< *Đuro*), *Erdeljička* (SeĐ) (< *Erdeljić*), *Ergaševo* (Go, To) (< *Erges*), *Eržikino* (IvG) (< *Eržika*), *Eugenovo* (To) (< *Eugen*), *Evicino* (Pnj) (< *Evica*), *Evino* (SaĐ, ŠP) (< *Eva*), *Fabino* (Go) (< *Fabo* < *Fabijan*), *Farkaš* (Plj) (< *Farkaš*), *Feketovo* (Pu) (< *Fekete*), *Filakovićevo* (Pnj) (< *Filaković*), *Filakovo* (Dre) (< *Filak*), *Filino* (Dre) (< *Fila* < *Filip*), *Filipovo* (Go, La) (< *Filip*), *Firizova* (Pnj) (< *Firizin*), *Fljabojino* (Pu)¹³¹, *Fojtikovo* (Pnj) (< *Fojtik*), *Franjić* (Pre), *Franjićevo* (SeĐ) (< *Franjić*), *Franjino* (Go) (< *Franjo*), *Fratarićevo* (Bu) (< *Fratarić*), *Frole* (ŠP) (< *Frola/Frole* 'osobni nadimak'), *Frolikovo* (Pu) (< *Frohlich*), *Gaborovo* (IvG) (< *Gabor*), *Gabrićevo* (ŠP) (< *Gabrić*), *Gajanovo* (Go) (< *Gajan*), *Gajgerovo* (Go) (< *Gajger*), *Galoševac* (Bu) (< *Galošil/Galošić* < *galoše*, *kaloše* 'kaljače, plitka gumena obuća koja se obuva na cipele', usp. Škaljić 1966: 388), *Galovac* (Pri) (< *Galović*), *Gantnerovo* (Go) (< *Gantner*), *Gašinci* (Ga) (< *Gašo*), *Gašperik* (Mi) (< *Gašpar*), *Gašperovo* (Mi) (< *Gašpar*), *Gegešica* (SeĐ) (< *Gegeš*), *Gegešovo* (SeĐ) (< *Gegeš*), *Giletovo* (Pnj) (< *Gile* 'osobni nadimak, najčešće od imena *Igor*'), *Givihovo* (Go), *Glavić* (Dre), *Glavića* (SeĐ) (< *Glavića* 'obiteljski nadimak'), *Glasovac* (ŠP) (< *Glasovac*), *Glomač* (Ke) (< *glomačan* 'trom, nespretn, glomazan', usp. Skok 1971: 566), *Gospodin* (Plj) (< *Gospodin* 'nadimak'), *Grabičino* (Bu) (< *Grabičanin*), *Granarićevo* (Mj, Ov) (< *Granarić*), *Grčić* (Kor) (< *Grčić*), *Greganovićevo* (Pri) (< *Greganović*), *Gregićevo* (Go, IvG) (< *Gregić*), *Gregićkino* (Go) (< *Gregićka* < *Gregić*), *Grgečevo* (Go) (< *Grgeč*), *Grgina* (Kon) (< *Grga*), *Gutalovo* (Ma) (< *Gutal*),

¹³¹ Ovdje je vjerojatno riječ o nekakvom neobičnom osobnom nadimku.

Guševac (Sz) (< *Gušev*), *Guzovac* (Sb) (< *Guzić*), *Haner* (Dre), *Hanerovo* (Dre) (< *Haner*), *Heđovo* (ŠP) (< *Heđi*), *Hencova* (Pnj) (< *Henc*), *Hmurino* (ŠP) (< *Hmura*), *Hortikovo* (SeĐ) (< *Hortig*), *Horvatovo* (Go) (< *Horvat*), *Hostičevo* (SeĐ) (< *Hostić*), *Iličevka* (SeĐ) (< *Ilič*), *Ilijaševo* (Go) (< *Ilija*), *Ilijino* (Sb) (< *Ilija*), *Ilinac* (Ga) (< *Ilija*), *Ilišnjača* (Pnj) (< *Ilija*), *Injovo* (Pu) (< *Injac/Injuk*), *Ivakovićevo* (Tr) (< *Ivanković*), *Ivanovo* (Mi) (< *Ivan*), *Ivaševo* (Go) (< *Ivaš* < *Ivan*), *Ivenica* (Sz) (< *Ivan*), *Ivicina* (Dre) (< *Ivica*), *Ivicino* (Go) (< *Ivica*), *Ivićevo* (SeĐ) (< *Ivić*), *Ivino* (ŠP) (< *Ivo*), *Ivišnjača* (Pri) (< *Ivo*), *Ivkinov/Gluve Ivke* (Sem) (< *Ivka*), *Ivoševica* (SloV) (< *Ivo*), *Jakišino* (ŠP) (< *Jakiša/Jakša*), *Jakovovac* (ŠP) (< *Jakob*), *Jakobovo* (NoP) (< *Jakob*), *Jakovac* (Pu) (< *Jakov*), *Jalino* (Sb, Tr) (< *Jala* 'osobni nadimak'), *Jankovićevo* (Tr) (< *Janković*), *Janino* (Pre) (< *Jana*), *Jelaj* (Sz) (< *Jela*), *Jeličevka* (SeĐ) (< *Jela*), *Jelika* (Sb) (< *Jelika* < *Jela*), *Jelino* (Sem) (< *Jela*), *Jerkovo* (SeĐ) (< *Jerko*), *Jocino* (NoP) (< *Joco*), *Jolkovo* (Go) (< *Jolko* 'osobni nadimak'), *Jonekovo* (Pu) (< *Jonek* 'osobni nadimak'), *Jonjičkino* (Br) (< *Jonjička* < *Jonjić*), *Jora* (Dra) (< *Joras*), *Josipovićevo* (Pu) (< *Josipović*), *Joska* (Kr) (< *Joska* 'osobni nadimak'), *Jotkovo* (Pu) (< *Jotko* 'osobni nadimak'), *Jovanac* (Bj) (< *Jovo*), *Jovćino* (HrĐ) (< *Jović*), *Jovičkino* (SeĐ) (< *Jovička* < *Jović*), *Jovinka* (Br) (< *Jovo*), *Jozićevo* (SeĐ) (< *Jozić*), *Jožekovo* (Pu) (< *Jožek* < *Joža*), *Jukićevo* (Go) (< *Jukić*), *Julino* (Pre) (< *Jula*), *Juliškino* (Ku) (< *Juliška*), *Junakovci/Junakovac/Inakovci/Inakovac* (Sem, Fo) (< *Junaković*), *Jurin* (SeĐ) (< *Jura/Juro*), *Jurinić* (IvG, To) (< *Jurinić*), *Jurkovac* (Če) (< *Jurković*), *Jurošev/Jurošovo* (IvG) (< *Juroš*), *Juzlićevo* (Go) (< *Juzlić*), *Kajino* (Pu) (< *Kaja*), *Kajmača* (SeĐ) (< *Kajmak*), *Kapularovo* (SaĐ) (< *Kapularić*), *Karalićevo* (To) (< *Karalić*), *Karasovo* (IvG) (< *Karas*), *Karlovo* (SeĐ) (< *Karlo*), *Kaseljovo* (Ov) (< *Kaselj*), *Katarinovo* (Ga) (< *Katarin*), *Katicino* (SaĐ) (< *Katica*), *Katino* (SeĐ) (< *Kata*), *Katinska* (SaĐ) (< *Katinov*), *Kecanovci/Kecanovica* (SeĐ) (< *Kec*), *Keglovićevo* (Go) (< *Keglović*), *Kelečevac* (Đu, Ke) (< *Kelečević* < *keleč* 'kosa otrag glave', usp. Skok 1972: 73), *Kelić* (ŠP), *Kercelovo* (IvG) (< *Kerec*), *Kercovo* (Kr) (< *Kerec*), *Keret* (IvG) (< *Kereta*), *Keretovo* (IvG, To) (< *Kereta*), *Kindrovo* (Mj, Ov) (< *Kinder*), *Kišovo* (IvG) (< *Kiš*), *Klajn* (IvG) (< *Klajn*), *Klaznartovo* (Go), *Klemovo* (SeĐ) (< *Klemo*), *Klumpovo* (Kr) (< *Klump*), *Knerovo* (Go) (< *Kner*), *Kobela* (SeĐ) (< *Kobela*), *Kocur* (Pu), *Kočetovo* (Go) (< *Kočet*), *Kolar* (IvG) (< *Kolar*), *Komarevci* (Ke) (< *Komarica*), *Komarice* (Sem) (< *Komarica*), *Kompanovo* (Pnj) (< *Kompanović*), *Kopecki* (Go, Pu), *Kolođor/Kolođvar* (SaĐ) (< *Korogy*),

Koščalikovo (Pu) (< *Koščalik*), *Kotrisovo* (Pu) (< *Kotris*), *Kovač* (Dre, Pri), *Kovačević* (Pu), *Kovačica* (LeV, Mj) (< *Kovač*), *Kovačice* (LeV) (< *Kovač*), *Kožar* (Vi), *Krajčino* (Pu) (< *Krajčak*), *Krajnerovo* (Go) (< *Krajner*), *Krakanovac* (SlaD) (< *Krakati/Krakan* 'osobni nadimak' < *krakat* 'koji ima duge ekstremitete', op. a.), *Kraljevićevo* (Ga) (< *Kraljević*), *Krampino* (Plj) (< *Krampek/Krampelj*), *Krapovo* (SeĐ) (< *Krapić*), *Krauzovo* (Go) (< *Krauz*), *Krečikovo* (Pu) (< *Kreči*), *Krimerovo* (SeĐ) (< *Krimer*), *Krljakovo* (SlaD) (< *Krljan/Krljar*), *Krokovo* (SeĐ) (< *Krok*), *Krovo* (ŠP) (< *Krović*), *Kršnjavija/Kršnjavi* (Ma) (< *Kršnjavi*), *Krtovo* (Pu) (< *Krt*), *Kruljčevo* (NoP) (< *Kruljac*), *Kufelj* (Pu) (< *Kufel*), *Kulenovac* (Vr) (< *Kulenović* < *kulen*, *kuljen* '1. vrsta suhomesnatoga slavonskog proizvoda, 2. svinjsko crijevo u koje se nadijeva meso' op. a., usp. Skok 1972: 230), *Kumaluk* (Tr) (< *kumaluk* 'nešto što pripada kumu ili je dobiveno od kuma' < *kum*) *Kumino* (Dre, Go, Mi, Pre) (< *kuma*), *Kumovo* (KuĐ, Pu) (< *kum*), *Kunbasovo* (KuĐ) (< *Kunbas*), *Kunino* (SaĐ) (< *Kuna*), *Kuzmanovićevo* (HrĐ) (< *Kuzmanović*), *Labakovo* (SaĐ) (< *Labak*), *Labovo* (Sz) (< *Laba*), *Ladanovo* (SeĐ) (< *Ladan*), *Lađenac* (Mu, SloV) (< *Lađenac*), *Lajtovo* (ŠP) (< *Lajt*), *Lankerovo* (Go) (< *Lanker*), *Latinkino* (Br) (< *Latinka*), *Lekino* (Go) (< *Leko*), *Lendiřovo* (IvG) (< *Lender*), *Leovica/Leovice* (LeV) (< *Leo*), *Lizino* (Go) (< *Liza* < *Elizabeta*), *Lizovica* (Sz) (< *Liza*), *Loknarovo* (Ov) (< *Loknar*), *Lončarević* (Go), *Loševica* (SloV) (< *Lošo* 'osobni nadimak'), *Lovrićevo* (Kon, To) (< *Lovrić*), *Lozićevo* (ŠP) (< *Lozić*), *Lučićevo* (SeĐ) (< *Lučić*), *Luka* (Bj, La, LeV, Mu, RaD, SloV, Tr), *Luke* (BrĐ), *Lukecovo* (Go) (< *Lukec* 'obiteljski i osobni nadimak'), *Luketinka* (Sz) (< *Luka*), *Lukićevo* (IvG) (< *Lukić*), *Lukšićevo* (Go) (< *Lukšić*), *Ljubicino* (ŠP) (< *Ljubica*), *Ljubino* (Go) (< *Ljuba*), *Ljubovac* (Mj, Ov) (< *Ljuban*), *Macokatićevo* (Mj, Ov) (< *Macokatić*), *Majstarovo* (Go) (< *Majstor*), *Majstorovićevo* (SeĐ) (< *Majstorović*), *Maksim* (SlaD) (< *Maksim*), *Mamino* (Plj, SaĐ, Sb, SeĐ, ŠP) (< *mama*), *Mandić* (Pu), *Mandićevo* (ŠP) (< *Mandić*), *Mandino* (Go) (< *Manda*), *Mandukovka* (Sz) (< *Manduka* < *Manda* < *Magdalena*), *Marčerkovo* (Go) (< *Marčert*), *Marijanićeva* (Pnj) (< *Marijanić*), *Marijino* (SeĐ, ŠP) (< *Marija*), *Marikino* (IvG, Pnj) (< *Marika*), *Marinčić* (ŠP), *Marinkino* (KuĐ, Pnj) (< *Marinka*), *Marinkovo* (SeĐ, To) (< *Marinko*), *Marinovo* (Kon) (< *Marin*), *Marjanićeva* (Pnj) (< *Marjanić*), *Markičino* (Pu) (< *Markica* < *Marko*), *Markovo* (Go, ŠP) (< *Marko*), *Marošica* (Sz) (< *Maroš* 'osobni nadimak najčešće od Marijan'), *Martino* (Go) (< *Marta*), *Martinovac* (Ga,

Pre) (< *Martin*), *Martinovo* (ŠP) (< *Martin*), *Marušičevo* (Go) (< *Marušić*), *Matekovište* (Vr) (< *Matek* < *Mato*), *Matićevo* (Go) (< *Matić*), *Matijevac* (RaD) (< *Matija*), *Matino* (Go, HrĐ, Sb) (< *Mato*), *Matkovića* (Tr) (< *Matko*), *Matoković* (Pre), *Matokovićevo* (SeĐ) (< *Matoković*), *Matošičeva/Matošičevo* (SeĐ) (< *Matošić*), *Matošovo* (Mj, Ov) (< *Matoš*), *Maulovo* (ŠP) (< *Maul*), *Mecinger* (Pu) (< *Mesinger*), *Mehovo* (Go) (< *Meho*), *Mesarovo* (Go) (< *Mesar* 'osobni nadimak'), *Meterovo* (Br) (< *Meter*), *Mićino* (SeĐ) (< *Miće* < *Milan*), *Mihalina* (Go) (< *Mihalina*), *Mija* (Go, KuĐ, Pre), *Mijatovo* (Go) (< *Mijat*), *Mikić* (Tr), *Mikićevo* (Go) (< *Mikić*), *Mikloševa* (SeĐ) (< *Mikloš*), *Milanovićevo* (Go) (< *Milanović*), *Miler* (SaĐ) (< *Miler*), *Miletovo* (Br) (< *Mile*), *Milferovo* (ŠP) (< *Milfer*), *Milićevka* (Mj) (< *Milić*), *Milićevo* (ŠP) (< *Milić*), *Milinkovac* (Pu) (< *Milinković*), *Milkićeva* (Ov) (< *Milkićeva*), *Milkina* (To) (< *Milka*), *Milomirovo* (Br) (< *Milomir*), *Mink* (Pre) (< *Mink*), *Mirino* (Go, SaĐ) (< *Miro*), *Mirkačevo* (Pu) (< *Mirkač*), *Mirkovo* (ŠP) (< *Mirko*), *Mišičevo* (Go) (< *Mišić*), *Mišković* (La) (< *Mišković*), *Mitrovac* (Ga) (< *Mitrović*), *Mladenino* (SeĐ) (< *Mladenka*), *Modrićevo* (SeĐ) (< *Modrić*), *Moldinovo* (Go), *Molnar* (Dre) (< *Molnar*), *Moresovo* (SaĐ) (< *Mores*), *Mrčino* (Pu) (< *Mrčo*), *Mudrijaševo* (SeĐ) (< *Mudri*), *Mundaso* (Pu) (< *Mundas* 'osobni nadimak'), *Nadino* (SeĐ) (< *Nada*), *Nađovo* (ŠP) (< *Nađ*), *Najbaurova* (SlaD) (< *Najbauer*), *Nešković* (Ga), *Nikicino* (SeĐ) (< *Nikica* < *Nikola*), *Nikino* (SeĐ) (< *Niko* < *Nikola*), *Noskovo* (Sz) (< *Noskov*), *Novak* (Ga, Go, La), *Novakovo* (Pu) (< *Novak*), *Novoselić* (SeĐ), *Njegovac* (Bo, SloV) (< *Njego*), *Očevina* (Pč) ('ono što je naslijeđeno od oca'), *Obrovčevo* (SeĐ) (< *Obrovac*), *Oroslankino* (Pnj) (< *Oroslan*), *Oroslanovo* (Pnj) (< *Oroslan*), *Palcerovo* (Go) (< *Palcer*), *Pancino* (Ov) (< *Pano/Pane* 'osobni nadimak'), *Panino* (ŠP) (< *Pano/Pane*), *Paškovac/Paskovac* (Vr) (< *Paško*), *Paskovci* (Go) (< *Paško*), *Paštrnjakovo* (IvG) (< *Paštrović*), *Paterovo* (Go) (< *Pater*), *Paulj* (Ga) (< *Pauljković*), *Paurović* (HrĐ) (< *Paurović*), *Paušino* (To) (< *Paušin*), *Paveta* (Pnj) (< *Pavao*), *Pavetino* (Br, Go) (< *Pavao*), *Pavicina* (Go) (< *Pavica*), *Pavičićevo* (Go) (< *Pavičić*), *Pavić* (IvG), *Pejovo* (Go) (< *Pejo*), *Pekarovac* (Bu) (< *Pekarović*), *Pekarovci* (Đa) (< *Pekarović*), *Pekovo* (Pnj) (< *Peko*), *Pemčevo* (Go) (< *Pemac*), *Pepino* (Ga) (< *Pepo* < *Stjepan*), *Perić* (Sem, Ke), *Perićevo* (Go) (< *Perić*), *Perino* (Go) (< *Pero* < *Petar*), *Perovo* (Pu) (< *Pero* < *Petar*), *Peštalićevo* (Go) (< *Peštalić*), *Petkovac* (BuG) (< *Petković*), *Petkovci* (Sz) (< *Petković*), *Petojnica* (Mu) (< *Petojević*), *Petrakovo* (Tr) (< *Petrak*), *Petrijevci* (Dre) (< *Petar*), *Petroševci* (Vr) (< *Petar*),

Petrličevo (ŠP) (< *Petrlić*), *Petrovac* (BrĐ, Dre, KuĐ, Ma, Pri) (< *Petar*), *Petrović* (LeV), *Pilenovo* (SaĐ) (< *Pilen*), *Pipićino* (Go) (< *Pipić*), *Pišmiševka* (Br) (< *Pišmiš*), *Pitinčevo* (Go) (< *Pitinac*), *Pogačka* (Mu), *Popovićevo* (To) (< *Popović*), *Pralasovo* (To) (< *Pralas*), *Prebegovo* (HrĐ) (< *Prebeg*), *Prevanda/Prevenda* (PoB) (< *Prevendar*), *Proševci* (Plj) (< *Prošev*), *Ptičekovo* (To) (< *Ptiček*), *Punicino* (Go, Pu) (< *punica*), *Radanovača* (Mu) (< *Radanović*), *Radiškovac* (Dra) (< *Radišković*), *Radljevac* (Kor) (< *Radljević*), *Radljevka* (SlaD) (< *Radljević*), *Radotinac* (BrĐ) (< *Radotić*), *Radovankino* (Sb) (< *Radovanka*), *Rajhartovo* (ŠP) (< *Rajhart*), *Rakovićevo* (SeĐ) (< *Raković*), *Rankovo* (Br) (< *Ranko*), *Rapušan/Repušan* (Mj) (< *Repušić*), *Rastulovka* (NoP) (< *Rastović*), *Ratkovo* (Če) (< *Ratko*), *Rederovo* (SeĐ) (< *Reder*), *Rokino* (NoP, Pu) (< *Roko*), *Rođino* (Dre) (< *Rođo* 'osobni nadimak'), *Rogalova* (Pre, KuĐ) (< *Rogalo*), *Rosino* (Go) (< *Roso*), *Rossi* (Ma) (< *Rossi*), *Ručević* (SaĐ), *Ručevo* (Sem) (< *Ručević* 'vlastelinska obitelj koja je nekada imala posjede na prostoru polja'), *Rudekovo* (SeĐ) (< *Ruda*), *Rudino* (KuĐ) (< *Ruda*), *Ruškovac* (Vi) (< *Ruža*), *Ružicino* (SeĐ) (< *Ružica*), *Ružinac* (Slo, Mu) (< *Ruža*), *Ružino* (SeĐ) (< *Ruža*), *Sanjino* (Pre) (< *Sanja*), *Sarevci/Sarovci* (SaĐ) (< *Sara*), *Sastićevo* (KuĐ) (< *Sastić*), *Sašino* (SeĐ) (< *Saša*), *Savunkino* (Go) (< *Savunka*), *Sekino* (SaĐ, ŠP) (< *seka*), *Semijon* (Tr) (< *Semelj/Simeon*), *Senjovo* (Pu) (< *Senji*), *Simica* (Mj) (< *Simo* < *Simeun*), *Sivro* (SeĐ), *Sječkarovo* (Pu) (< *Sječkar* 'osobni nadimak'), *Skenderova* (Kon) (< *Skender*), *Slavicino* (Br, Go) (< *Slavica*), *Smiljanka* (Vr), *Snježino* (SeĐ) (< *Snježa* < *Snježana*), *Splićino* (Go) (< *Splićo* 'osobni nadimak'), *Srcino* (NoP) (< *Srco* 'osobni nadimak'), *Srđino* (Go) (< *Srđo* 'osobni nadimak'), *Sretino* (ŠP) (< *Sreto* 'osobni nadimak'), *Stajnovno* (Pč) (< *Stajnić*), *Stankovićevo* (Pnj) (< *Stanković*), *Stankovo* (Go) (< *Stanko*), *Starac* (Mu) (< *starac*), *Starčevićevo* (ŠP) (< *Starčević*), *Stevino* (Kr) (< *Stevo* < *Stjepan*), *Stipanovo* (Go) (< *Stipan* < *Stjepan*), *Stjepanovac* (Ga) (< *Stjepan*), *Stočin* (Đa) (< *Stočić/Stočko*), *Stojankino* (To) (< *Stojanka*), *Strahonja* (Pu), *Strelecovo* (SaĐ) (< *Strelec*), *Stricovo* (Go) (< *stric*), *Stričevo* (Go, SeĐ) (< *stric*), *Strikanovo* (IvG) (< *strikan*), *Strikino* (IvG) (< *striko*), *Štrosmajerovac* (SaĐ) (< *Strossmayer*), *Stružicino* (ŠP) (< *Stružan/Stružnik*), *Stublić* (HrĐ), *Svilanović* (Tr), *Susjed* (Mu), *Šaćurkino* (Go), *Šakojevac* (SloV) (< *Šakonjić*), *Šalkovićevo* (Pnj) (< *Šalković*), *Šandorovo* (Go) (< *Šandor*), *Šantakovica* (Pš) (< *Šantak*), *Šantićevo* (Go) (< *Šantić*), *Šerfezovo* (SeĐ) (< *Šerfez*), *Šerovo* (Go, SlaD) (< *Šer*), *Šestakovo* (SeĐ) (< *Šestak*), *Šestike* (Plj, Pnj) (< *Šestić*), *Šesto*

(Mu), *Šiljino* (SeĐ) (< *Šiljo* 'osebni nadimak'), *Šiljkovac* (IvG) (< *Šiljković*), *Šimenica* (Sz) (< *Šimo* < *Šimun*), *Šimunovo* (Pu) (< *Šimun*), *Šišljagić* (Sb), *Škrbino* (SeĐ) (< *Škrbin*), *Šmizovo* (To), *Šogorovo* (Br, Kon, Plj) (< *šogor*), *Šplajtovo* (SeĐ) (< *Šlajt*), *Štaderovi* (SaĐ) (< *Štader*), *Štalovi* (SeĐ) (< *Štal*), *Štencovo* (Pu) (< *Štenc*), *Štigerovo* (Kon) (< *Štigler*), *Štrbikovo* (Pu) (< *Štrbik*), *Štrikerovo* (Go, IvG) (< *Štriker* 'osebni nadimak'), *Šurakovac* (Kor) (< *Šura* < *šura* 'šurjak)'), *Šuvarić* (Pu), *Šuvarićevo* (Pu) (< *Šuvarić*), *Švagan* (Vr) (< *Švaganović*), *Švajgerovo* (Mi) (< *Švajger*), *Švendino* (Kon) (< *Švendl vanda*), *Švitekovo* (Pu, ŠP) (< *Švitek*), *Tabakovo* (SeĐ) (< *Tabak*), *Tajflovo* (SlaD) (< *Tajfl*), *Tančik* (Ma), *Tančikovo* (SeĐ) (< *Tančik*), *Tanjino* (Pnj) (< *Tanja*), *Tatino* (Pu, To) (< *tata*), *Tatrakovo* (Br) (< *Tatrović*), *Tetina* (BrĐ) (< *teta*), *Tetino* (Plj, SeĐ) (< *teta*), *Tetkino* (Mj, Pnj, To) (< *tetka*), *Tomanović* (Pre), *Tomanovo* (ŠP) (< *Toman*), *Tomašanci* (IvG, ŠP, To) (< *Tomaš*), *Tomašičevićovo* (Dre) (< *Tomašičević*), *Tomaško* (SaĐ), *Tomašovo* (To) (< *Tomaš*), *Tomino* (SeĐ) (< *Tomo* < *Tomislav*), *Tončino* (Go) (< *Tončo* 'osebni nadimak najčešće od Antonio'), *Tonino* (IvG) (< *Tona*), *Torbara* (Sz) (< *Torbara*), *Trutarovo* (SeĐ) (< *Truta*), *Trutićevo* (IvG) (< *Trutić*), *Tubina* (Vr) (< *Tubić*), *Tubonjino* (Dra) (< *Tubić*), *Tunino* (Pu, SeĐ) (< *Tuno* < *Antun*), *Tupuzićevo* (Br) (< *Topuzović*), *Turkaljovo* (SeĐ) (< *Turkalj*), *Tuterovo* (Go) (< *Tutek*), *Ugljiševka/Uglješevka* (BuG) (< *Uglješa*), *Ujakovo* (Go, SaĐ, To), *Vabjanovac* (RaD) (< *Vabjan*), *Vajgantovo* (ŠP) (< *Vajgand*), *Valjetic* (Go) (< *Valjetic*), *Vančekovo* (Pu) (< *Vanček*), *Vardićevo* (SeĐ) (< *Vardić*), *Vargičevo* (La) (< *Vargić*), *Vartovo* (Go) (< *Vart*), *Velimirovo* (Pnj) (< *Velimir*), *Vereš* (IvG) (< *Vereš*), *Verino* (Go) (< *Vera*), *Vesino* (Ga) (< *Veso*), *Vidin* (LeV) (< *Vidl Vido*), *Vidina* (KuĐ) (< *Vidl Vido*), *Vidovka* (Če) (< *Vidl Vido* < *vidovka* 'trešnja', usp. Skok 1973: 585), *Vujčićkino* (Pnj) (< *Vujčić*), *Vinakovci* (Fo) (< *Vinko*), *Vinakovo* (SeĐ) (< *Vinak*), *Vinkovo* (To) (< *Vinko*), *Višovac* (Ov) (< *Višić*), *Vitika* (Bu, Đa) (< *Vitik*), *Vitkovac* (Pre) (< *Vitik*), *Vladimirovo* (Če) (< *Vladimir*), *Vladino* (Sb) (< *Vlado*), *Vodeničarka* (SeĐ, Vi) (< *Vodeničarka* 'osebni nadimak'), *Vojinka* (Br, Plj) (< *Vojo*), *Vojino* (Br) (< *Vojo*), *Vrljakovo* (Pre) (< *Vrljak*), *Zagorščak* (SlaD) (< *Zagorščak*), *Zdenkovo* (NoP, To) (< *Zdenko*), *Zdravkovo* (Go) (< *Zdravko*), *Zetovo* (Ga), *Zlatarevac* (Tr) (< *Zlatar* 'osebni nadimak'), *Zlatica* (Vu) (< *Zlatica*), *Zlatino* (Br, Pnj) (< *Zlata*), *Zokijevo* (ŠP) (< *Zoki*), *Zokovica* (Đa, JoP, To, Vi) (< *Zoković*), *Zoričino* (Br, Plj) (< *Zorica*), *Zorjaševo* (Go) (< *Zorjan*), *Zovka* (SloV) (< *Zovka*), *Zubajevo* (Pu) (<

Zubaj), *Zvonarevo* (ŠP) (< *Zvonar* 'osobni nadimak'), *Zvonkina* (NoP) (< *Zvonka*), *Žabarovo* (Pu) (< *Žabarović*), *Žandarovo* (Go) (< *Žandar* 'osobni nadimak'), *Željково* (SeĐ) (< *Željko*), *Ženino* (Go, IvG, Plj) (< *žena*), *Žeravica* (Mj, Ov), *Žirajevo* (SeĐ) (< *Žiraj*), *Živkovićevo* (Če, Go, SeĐ) (< *Živković*), *Živkovo* (SeĐ, Tr) (< *Živko*), *Živkuša* (Kr) (< *Živkušić*), *Živkuša/Živkuše* (Pu) (< *Živkušić*), *Žonkino* (SaĐ) (< *Žon*).

6.5.5. Toponimi etničkoga ili etnonimskoga postanja: *Berečko* (Pu) (< *beračko* < *Berak* 'ojkonim i toponim'), *Borojevački pašnjak* (SloV) (< *borojevačko* < *Borojevci* 'ojkonim'), *Bračevica* (Sz) ('stanovnica Bračevaca' < *Bračevci*), *Bračevačko* (Br) (< *Bračevci* 'ojkonim'), *Breznički pašnjak* (BrĐ) (< *breznički* < *Breznica Đakovačka* 'ojkonim'), *Breznički ravan* (LeV) (< *breznički* < *Breznica Đakovačka* 'ojkonim'), *Bučanka* (Br) ('stanovnica Bučja Gorjanskog' < *Bučje Gorjansko*), *Budrovački lug* (Bu) (< *budrovački* < *Budrovci* 'ojkonim'), *Budrovka* (Sz) ('stanovnica Budrovaca' < *Budrovci*), *Bunjevac* (Dre), *Cigane/Cigani/Cigansko* (Pnj), *Cigani* (SeĐ), *Ciganski plac* (IvG, Ku), *Drenovka* (Br) ('stanovnica Drenja' < *Drenje*), *Drenjanačko* (Pnj) (< *drenjanačko* < *Drenje* 'ojkonim'), *Đakovački gaj* (< *đakovački* < *Đakovo*), *Đurđanački kanal* (Đu) (< *đurđanački* < *Đurđanci* 'ojkonim'), *Đurđanački lug* (Đu) (< *đurđanački* < *Đurđanci* 'ojkonim'), *Gašinački put* (SeĐ) (< *gašinački* < *Gašinci* 'ojkonim'), *Gorjansko* (Go, Pnj, To) (< *gorjansko* < *Gorjani* 'ojkonim'), *Hrkanovački pašnjak* (HrĐ) (< *hrkanovački* < *Hrkanovci Đakovački* 'ojkonim'), *Josipovačka šuma* (ŠP) (< *josipovačka* < *Josipovac Punitovački* 'ojkonim'), *Korošavac/Korošavica* (Mj) (< *Korošavac* 'stanovnik Koroške'), *Kučanačko* (KuĐ) (< *kučanačko* < *Kučanci Đakovački* 'ojkonim'), *Lapovačko brdo* (La) (< *lapovačko* < *Lapovci* 'ojkonim'), *Lučani* (Tr) (< *Lučani* 'ojkonim')¹³², *Mađar bara* (Go), *Mađarovo* (Pu), *Mađarski kraj* (Dre), *Mađarski šljivik* (ŠP), *Mađerac* (SloV), *Majarsko brdo* (Tr) (< *majarsko* < *Majar* 'ojkonim'), *Musički put* (LeV) (< *musički* < *Musić* 'ojkonim'), *Paljevački grabik* (Plj) (< *paljevački* < *Paljevina* 'ojkonim'), *Paljevačko* (Plj, Pnj) (< *paljevački* < *Paljevina* 'ojkonim'), *Paučki pašnjak* (Pč) (< *paučki* < *Paučje* 'ojkonim'), *Perkovački pašnjak* (NoP) (< *perkovački* < *Novi Perkovci* 'ojkonim'), *Potnjanačka* (Pnj) (< *potnjanačka* < *Potnjani* 'ojkonim'), *Punitovačke njive* (Pu) (< *punitovačke* < *Punitovci* 'ojkonim'), *Saonički lug* (JuP, Pu, ŠP), *Satnički rit* (SaĐ) (< *satnički* < *Satnica Đakovačka* 'ojkonim'), *Selačka* (NoP, SeĐ) (< *selačka* <

¹³² *Lučani* su naselje u Srbiji.

Selci Đakovački 'ojkonim'), *Selačka vodenica* (NoP, SeĐ) (< *selačka* < *Selci Đakovački* 'ojkonim'), *Selačke bare* (SeĐ) (< *selačka* < *Selci Đakovački* 'ojkonim'), *Slobodansko polje* (SloV) (< *slobodansko* < *Slobodna Vlast* 'ojkonim'), *Širokopoljačko* (ŠP) (< *širokopoljačko* < *Široko Polje* 'ojkonim'), *Šiškovka* (Sz) ('stanovnica Šiškovaca' < *Šiškovci*), *Šokačka* (To), *Švapski kućinac* (Dra), *Švapsko* (Go), *Tomašanačko* (To) (< *tomašanačko* < *Tomašanci* 'ojkonim'), *Tomašanačko brdo* (To) (< *tomašanačko* < *Tomašanci* 'ojkonim'), *Trnavačko brdo* (Tr) (< *trnavačko* < *Trnava* 'ojkonim'), *Varoška/Varoško* (LeV) (< *varoška/varoško* < *Levanjska Varoš* 'ojkonim'), *Varoške livade* (LeV) (< *varoške* < *Levanjska Varoš* 'ojkonim'), *Varoško polje* (SloV) (< *varoško* < *Levanjska Varoš* 'ojkonim'), *Vlaovci* (RaD) (< *Vlah*), *Vlaško groblje* (Pri) (< *Vlah*), *Vlaškovac* (Ke, RaD, Sem) (< *Vlah*), *Vukovarska* (Br) (< *vukovarska* < *Vukovar*).

U toponimiji Đakovštine nalazimo odraze etnika (*Bračevica, Bučanka, Budrovka, Drenovka, Korošavac, Šiškovka*) i ktetika (*beračko, borojevačko, bračevačko, brezničko, budrovačko, drenjanačko, đakovačko, đurđanačko, gašinačko, gorjansko, hrkanovačko, josipovačko, kućanačko, lapovačko, majarsko, musičko, paljevačko, paučko, perkovačko, potnjanačko, punitovačko, saoničko, satničko, selačko, slobodansko, širokopoljačko, tomašanačko, trnavačko, varoško, vukovarsko*).

Sačuvali su se etnonimi *Bunjevac, Ciganin, Mađar, Šokac, Švabo* i *Vlah* koji govore o stanovništvu koje je naseljavalo krajeve Đakovštine u različitim razdobljima. Romi su, kao i svugdje, bili nomadski narod koji je povremeno dolazio u sva sela Đakovštine te ostajao neko vrijeme u svojim privremenim prebivalištima na prostorima selā, a koja su obično bila na ulazima u selo. U većini se sela Đakovštine odrazio etnik *Ciganin* u nekom onimu (najčešće toponim ili hodonim). I danas Romi žive u selima Đakovštine, ali imaju, manje ili više, trajna prebivališta, no i dalje se vrlo lako odlučuju na selidbe. Inače, svi su Romi, koji žive na području Đakovštine, prihvatili katoličku vjeru.

Mađara nema danas veliki broj, no i dalje se prepoznaje njihovo podrijetlo u prezimenima koja nose. Pod etnikom *Vlah* misli se na pravoslavnoga vjernika najčešće doseljenoga iz Bosne i Hercegovine. Vlahe su doseljavali različiti biskupi tijekom povijesti, najčešće nakon protjerivanja Turaka, kada su sela ostajala napuštena. Tada su biskupi doseljavali sirotinju iz različitih krajeva na bogatu slavonsku zemlju, dijelili im zemlju i ubirali poreze, ali i uzimali radnike koji su radili za đakovačko vlastelinstvo.

Švabo je podrugljivi etnonim za Nijemce koji su živjeli na prostorima Slavonije od druge polovice 19. st. do kraja Drugoga svjetskoga rata. Donijeli su napredak i ostavili iza sebe znanja o zanatima, gradnji kuća i cesta. Sam etnik nastao je u Srijemu i Vojvodini gdje su se doselili Nijemci s Rajne, a donijeli su ga preselivši se u Slavoniju. Nijemce koji su se doselili na prostore Đakovštine u navedeno vrijeme, podrugljivo su zvali i *korparima*. Bili su vrlo vrijedni, neumorno radili i gotovo nisu spavali. Odnosno, navodno bi spavali u korpama iz kojih su se vrlo brzo izvrtali te se vraćali poslu.

Ova skupina toponima nema mnogo primjera vjerojatno stoga što je, unatoč različitim migracijama, na ovim prostorima oduvijek prevladavao hrvatski katolički živalj, a manje je bilo nekih drugih nacija i religija (*Mađari, Slovaci, Česi, Nijemci, Srbi, muslimani, pravoslavci*) koje možemo, uglavnom, naći i danas na prostoru Đakovštine.

6.5.6. Toponimi nejasnoga postanja: *Aderinka* (Sz), *Aljeg* (HrĐ), *Apuševac/Apoševac* (Mj), *Balakana* (Bu), *Bovačište* (SloV), *Bračela* (Pri), *Braševac* (HrĐ), *Butinci* (Go), *Cipruk* (Sb), *Duljav* (Pč), *Duljka* (SloV), *Erpendej* (Fo), *Facelija* (Pu), *Frpak* (Sz), *Gajzerica* (SeĐ), *Gakovnjača* (NoP), *Giores* (Ma), *Hrabik* (Pu), *Ižnjevac* (Pnj), *Jardište* (SeĐ), *Kantrovci* (La), *Kašnica* (Dre, KuĐ), *Katrovci* (Tr), *Kaznica* (Bu, Dre, Đa, Ga, KuĐ, Ma, Pš, SeĐ), *Kaznička* (Sz), *Knice* (Pnj), *Kolokušica* (Đa), *Koprnja* (IvG), *Kordešica* (BrĐ), *Kujnjak* (HrĐ, Kon, Mj, Tr, Sb, HrĐ), *Kumpes* (KuĐ), *Kunjak* (Mj), *Ladinci* (SloV), *Lakijački dol* (LeV), *Lakije* (LeV, SloV), *Leštara* (PoB), *Leštet* (SloV), *Lukajal/Lukaje* (NoP), *Lještara* (Bo), *Madalovac* (Go), *Mantek* (HrĐ), *Mantuk/Manduk* (Vi), *Mikovaljci* (SlaD), *Najkrovac* (Plj), *Osebac* (Pnj), *Overlap* (Dra), *Ovorak* (Mj), *Pajeska* (Pu), *Pajtanica/Pajtenica* (Đa, SeĐ), *Pandika* (Ov), *Panigaj* (SaĐ), *Paradija* (LeV), *Paradije* (Fo, Sb), *Parnjak* (Pč), *Pasaki* (Go), *Poček* (Mj), *Poradovača* (Pč), *Postrovac* (Sz), *Povrat* (BuG), *Pravulja* (SloV), *Premicalo* (SloV), *Pujinka* (Sz), *Puknjevača* (Kon), *Rahtovac* (Kon), *Ranjkovac* (Bj), *Rasovnjača* (Mu), *Rapušan/Repušan* (Mj), *Rid* (Bj), *Rig* (Ma), *Sembudžak* (Kor) (< *budžak*)¹³³, *Sić* (Mu, RaD), *Sijeline* (Sb), *Skadanj* (Vr), *Sonjača/Sonjače* (SloV), *Spora* (Sz), *Starjak* (Pre), *Strakoš* (Pu), *Strugačevac* (Dra), *Suriš* (LeV), *Svržnica* (La), *Šapinjača* (Dra, NoP), *Ščevara* (La), *Šelevrtak* (Vi, Fo, ŠP), *Šepinjača* (Dra, NoP), *Šifrage* (Pš), *Štravnica* (La, Tr), *Štrokačal/Štrokače* (NoP), *Takalinac* (BuG), *Takalnik* (SeĐ), *Tanja* (Sem), *Tolenice* (NoP), *Tolkovac* (ŠP),

¹³³ Toponim *Sembudžak* nalazi se u skupini toponima nejasnoga postanja zbog nemogućnosti tumačenja prefiksa *sem-*.

Tošak (Pu), *Tukveđine* (Go), *Učansica* (Tr), *Ukvenjače* (Kon), *Valjeg* (HrĐ), *Vranduk* (Go), *Vrtlje* (Pre), *Zabrncica* (Pč), *Zgalovac/Zarlovac/Zaglovac* (Pri), *Zatoka* (Kon).

6.6. Usporedba terenski potvrđenih toponima s administrativnim imenima

Toponimijska građa za istočno područje Đakovštine prikupljena je terenskim radom dok je građa za preostale dijelove Đakovštine pruzeta s ARKOD-a. Na ARKOD-u se toponimi bilježe kao 'domaće ime'. Navedeno 'domaće ime' služi i vlasnicima zemljišta i samoj Agenciji za lakše snalaženje na terenu. Pri preuzimanju toponima s ARKOD-a u prvom je navratu preuzeto oko 5000 imena, no sustavnom je selekcijom oko 2500 imena odmah odbačeno jer zasigurno nisu toponimi, već navedena imena služe samo vlasnicima kako bi ostvarili novčanu potporu ili se lakše snašli na terenu. Odnosno, navedena imena imaju samo administrativnu svrhu, a nisu zaživjela kao toponimi u široj uporabi.

Postoji razlika u motivacijama toponima zabilježenih na terenu i onih preuzetih s ARKOD-a. Iako su najčešće motivacije svih toponima antroponimnoga postanja, ipak antroponimijske kategorije dominiraju kod toponima preuzetih s ARKOD-a, dok su terenski zabilježeni toponimi raznovrsnijih motivacija, odnosno postanja. Antroponimijske su kategorije koje dominiraju kod toponima preuzetih s ARKOD-a osobna imena i prezimena, obiteljski i osobni nadimci te antroponimizirani obiteljski nazivi. Ono što razlikuje terenski zabilježene toponime od toponima preuzetih s ARKOD-a jest upravo posljednja navedena kategorija – antroponimizirani obiteljski nazivi – kojih je gotovo neznatan broj kod terenski zabilježenih toponima. Najveći je broj tih toponima dvorječan od kojih je prvi dio dvoimenske formule motiviran obiteljskim nazivom, a drugi osobnim imenom ili nadimkom. Kod terenski zabilježenih toponima navedenoga tipa riječ je o jednorječnom, dvorječnom i trorječnom toponimu, odnosno, zabilježena su tek tri primjera (*Babin budžak* (Kor), *Đed Piciljev izvor* (Sem), *Đedoševo* (Bu)), dok kod toponima preuzetih s ARKOD-a ima mnogo više primjera i jednorječnih (*Babicino* (Go), *Babino* (Go, Sb), *Bajanovo* (Pu), *Bajinac* (BrĐ), *Bajino* (Go, ŠP), *Bajkanovo* (Pu), *Bakino* (Plj, Pre, SeĐ), *Čičino* (IvG, NoP), *Čikicino* (SeĐ), *Didino* (ŠP), *Djedovo* (SaĐ), *Đedino* (SeĐ), *Đedovo* (Go, Pnj), *Đekino* (ŠP), *Kumaluk* (Tr), *Kumino* (Dre, Go, Mi, Pre), *Kumovo* (KuĐ, Pu), *Mamino* (Plj, SaĐ, Sb, SeĐ, ŠP), *Sekino* (SaĐ, ŠP), *Šogorovo* (Br, Kon, Plj), *Tatino* (Pu, To), *Tetina* (BrĐ), *Tetino* (Plj, SeĐ), *Tetkino* (Mj, Pnj, To), *Ujakovo* (Go, SaĐ, To), *Ženino* (Go, IvG, Plj)), i dvorječnih (*Bab Ankino* (KuĐ), *Baba Bojino* (SeĐ), *Baba Julka* (Mj, Mu), *Baba Katino* (IvG), *Baba Mara* (Sb), *Babe Ilonino* (NoP), *Babe Mare* (Go), *Babe Stažino* (Tr), *Babićeva livada* (Kon), *Babin dol* (SlaĐ),

Babin voćnjak (Sb), *Babina driješnjača* (RaD), *Babina voda* (BrĐ), *Babine šljive* (NoP), *Baj Matino* (Go), *Bakin posjed* (Pu), *Bakina bašča* (La, Pre), *Bajin posjed* (Go), *Čič Luke* (ŠP), *Čiča Stipino* (SeĐ), *Čika Ivicino* (Tr), *Čika Pavino* (BrĐ), *Čika Perino* (Go), *Čika Vidino* (BrĐ), *Čikina bašča* (La), *Did Božino* (ŠP), *Did Ivanovo* (ŠP), *Did Jozina* (ŠP), *Dida Laco* (IvG), *Dida Mijino* (Go), *Didin gajić* (KuĐ, Pre), *Didin šljivik* (Sb), *Djedova ravnica* (Ma), *Djedova zemlja* (ŠP), *Đed Kazimir* (Go), *Đed Milanovo* (Go), *Kum Stipino* (Go), *Kumova livada* (Pnj), *Kumovo rašće* (Pnj), *Mamin posjed* (Pu), *Mamina bašta* (Sb), *Na babinom* (Go), *Prija Katino* (Go), *Tatina bašča* (Pu), *Tatino rašće* (Pnj), *Teta Anino* (ŠP), *Teta Katino* (Go), *Teta Marijino* (Kon), *Teta Martino* (SeĐ), *Teta Rezino* (Go)) te nešto manje trorječnih (*Bab Ljubina livada* (Mu), *Baba Evina livada* (SeĐ), *Did Andrijina livada* (BrĐ), *Tetino kod šume* (Plj)) toponima.

Ono po čemu se još razlikuju terenski zabilježeni toponimi od onih preuzetih s ARKOD-a je to da se u toponimima s ARKOD-a često nailazi na imena polja koja su ime dobila prema selu kojemu pripadaju ili prema susjednom selu (*Gorjani* (Go), *Gorjansko* (Go, Pnj, To), *Hrkanovački pašnjak* (HrĐ), *Hrkanovci* (HrĐ), *Ivanovci* (IvG), *Jurjevac* (Pu), *Kondrić* (Kon), *Lapovci* (HrĐ, La, Tr), *Majar* (Mj), *Milinac* (Ga, Mi), *Selačka* (NoP, SeĐ), *Selačka vodenica* (NoP, SeĐ), *Selačke bare* (SeĐ), *Selci* (SeĐ), *Tomašanačko* (To), *Zlatarevac* (Tr)¹³⁴). Ta su imena u široj uporabi što je i provjereno. Primjer tomu jest terenski zabilježeno ime šume *Vučka šuma* (ŠP). Šuma koja se pruža prema Vuki od Širokoga Polja, a pripada Širokom Polju. Ujedno polja uz tu šumu nazivaju se *Pod Vučkom šumom* (ŠP). Dakle, to su imena koja rabe Širokopoljčani u svakodnevnoj neformalnoj komunikaciji. Trenska je još zabilježeno ime polja koje pripada Vrbici: *Stara Vrbica* (Vr).

Može se zaključiti da je većina motivacija svih popisanih toponima antroponimnoga postanja, no da su ipak kod terenski zabilježenih toponima uočljivi raznovrsniji motivacijski apelativi vezani za različite aspekte ljudskoga života, dok kod toponima preuzetih s ARKOD-a dominiraju u vrlo velikom broju toponimi antroponimnoga postanja, odnosno, do izražaja sve više dolazi potreba iskazivanja posvojnosti imenovanoga referenta.

6.7. Zaključak – opći osvrt na toponimiju Đakovštine

Bogata i burna povijest Slavonije i Đakovštine ostavila je traga i u mjesnoj toponimiji, no ne u onolikoj mjeri koliko bi se očekivalo. Slavonski puk, koliko god prihvaćao različite jezične, kulturološke i društvene utjecaje, ipak je sačuvao ono prepoznatljivo i izvorno, tipično za Slavoniju i Đakovštinu.

¹³⁴ *Zlatarevac* je zaselak u blizini Trnave.

Govori Đakovštine pripadaju štokavskom narječju, i to slavonskom dijalektu, nenovoštokavskom arhaičnomu šćakavskom dijalektu što se može iščitati i iz zabilježenih toponima. Odrazi su glasa *jat* ikavsko-jekavski i poluikavski, ikavski, ali ima i ekavskih. U dosta sela Đakovštine zabilježen je akut uz preostala četiri naglasaka hrvatskoga jezika. Zabilježeni toponimi, posebice oni prikupljeni terenskim radom, pokazatelji su da je riječ o slavonskom dijalektu, odnosno, posavskim govorima jer su se u njima odrazili oblici tipični za navedeni dijalekt i govore.

Većina sela Đakovštine postoji od prije dolazaka Turaka koji su najveći trag ostavili u jeziku i načinu života ljudi. Neka su sela osnovali različiti biskupi želeći si priskrbiti radnu snagu ili želeći naseliti kršćansko stanovništvo u krajeve gdje su se iselili Turci. Đakovština je bila prostor čestih i velikih migracija stanovništva. Najveći su utjecaj na sve aspekte života imali svećenici, odnosno Crkva. Sela su se raseljavala u potpunosti da bi kasnije bivala sustavno naseljavana stanovništvom iz Bosne, Njemačke ili Slovačke. U tim migracijama nestala su neka naselja, a time i njihova imena, neka su se imena odrazila i sačuvala u drugim toponimima, a neki se ojkonimi čuvaju samo u povijesnim spisima.

Jedno od većih prijelomnih razdoblja jest turska okupacija Đakovštine upravo zbog velikih migracija potaknutih okupacijom, ali i zbog utjecaja na ostale životne okolnosti, odnosno, kulturu, religiju, arhitekturu, društveno-politički ustroj, gospodarstvo i svakodnevni život uopće. Turci su zauzeli đakovačko vlastelinstvo te time i Đakovo, koje je bilo središte cijeloga kraja, učinivši ga turskim gradom, i izgledom i ustrojem grada. Trag je tomu ostao u župnoj crkvi, poznatijoj kao *Mala crkva*, koja je nekoć bila džamija. Odlaskom Turaka prazne se sela. Turski se adstratni utjecaj nije odrazio u ojkonimiji, dok u toponimiji jest, ali ne u velikom broju toponima.

Drugo je prijelomno razdoblje od druge polovice 19. st. do kraja Drugoga svjetskoga rata, ponajviše ponovno zbog migracija, ovoga puta njemačkoga stanovništva. To drugo razdoblje donijelo je najviše promjena u samom sastavu stanovništva, ali ponovno i utjecaj na gospodarske aspekte života Đakovštine. Dolaskom se Nijemaca Đakovština gospodarski razvija, što nije bio slučaj za vrijeme turske okupacije. Njemački se adstratni utjecaj odrazio u malom broju toponima Đakovštine.

Treće razdoblje koje bih izdvojila kao veliki utjecaj, koji tek dolazi, na toponimiju Đakovštine traje od 1991. godine. Osamostaljivanjem Hrvatske dolazi do mnogih društveno-političkih i gospodarskih promjena u Hrvatskoj, a time i u Slavoniji, odnosno samoj Đakovštini. Ono na što bih se osvrnula jesu poljoprivredne promjene koje dovode do

okrupnjivanja zemljišta koje je doduše započelo još za vrijeme Jugoslavije, no u novije je doba još intenzivnije. Nestaju 'mali' poljoprivrednici koji su obrađivali zemlju da bi prehranili svoje obitelji, a izdvajaju se velika gospodarstva koja obrađuju od sedamdesetak do devet stotina hektara zemlje te na taj način počinju zapošljavati ljude, kreće se u veliku proizvodnju. Dok se obrađivala zemlja za vlastite potrebe, zemljišta su bila rascjepkana na manje parcele te je svako zemljište imalo svoje ime jer je na taj način poljoprivrednik u komunikaciji identificirao prostor kao svoj, a često je bilo da je nekoliko jutara zemlje imao na nekoliko različitih mjesta. Okrupnjivanjem zemljišta nestaje potreba za identifikacijom jer se malo zemljište više ne gubi u velikom prostoru, nego se ističu velika zemljišno-poljoprivredna polja. Ime je uvijek i nešto osobno, a ljudi se emotivno vežu za ono što je njihovo te je ime zemljišta isto tako bilo emotivno obojano, što ponovno nestaje, jer velika zemljišta nisu vlasništvo obitelji, nego poduzeća. Iako nije tema ovoga rada, zanimljivo je povući poveznicu s imenovanjem životinja. Dok su obitelji imale do desetak krava ili ovaca, svaka je od njih imala svoje ime, no danas kada se uzgaja više tisuća krava, nestaje potreba za imenovanjem ili nekakvim emotivnim vezanjem za životinju, ona postaje sredstvo zarade što je slučaj i s okrupnjivanjem zemljišta.

Motivacijskom razredbom toponima zaključeno je da su najbrojnije motivacije toponima antroponimijskim kategorijama, a potom nazivima za biljke, biljne prerađevine i dijelove biljaka. Od antroponimijskih kategorija najbrojnije su motivacije prezimenima. Biljni nazivi koji su motivirali toponime najčešće su nazivi za biljke stablašice koje rastu u šumama i biljne kulture koje se uzgajaju u Đakovštini. Biljni nazivi najčešće karakteriziraju nizinski krajolik. Dok su imenovanja zemljišta prije uglavnom bila motivirana nekom značajkom imenovanoga objekta, bila ona iskazana eksplicitno ili metaforički, nekim povijesnim objektom ili događajem vezanim za imenovani objekt, suvremena imenovanja motivirana su značajkom posvojnosti, na prvo mjesto dolazi pripadnost objekta vlasniku, stoga je razvidno zašto ima najviše toponima motiviranih antroponimima. Treći su po brojnosti odnosni toponimi koji smještaju objekt u prostor u odnosu na neki drugi objekt, govore o veličini objekta ili o poretku objekta u nizu istovrsnih objekata. Oni su mahom višerječni i slikoviti.

Svakako da je utjecaj na imenovanje imao i reljef pa je niz toponima motiviran apelativima vezanim za ravničarski reljef. Ovdje se ponovno mogu razlikovati eksplicitne motivacije od motivacija metaforičkim apelativima. Najčešći je apelativ *dol* koji se može odnositi na bilo koji oblik ravnice i ravnoga prostora, a javlja se u više likova (*dol*, *dola*, *dolac*, *dolčac*, *dolača*). Čest je i motivacijski apelativ *brdo* koji se najčešće ne odnosi na pojam brda u kontekstu poimanja gorskih krajeva, nego se odnosi na bilo kakvu manju uzvisinu, a

ističe se učestalošću upravo stoga što su brda netipična za reljef Slavonije, odnosno Đakovštine. Od hidronimnih apelativa najčešći su *mlaka*, *jezero* i *vrelo* koji toponimizacijom imenuju objekt koji jest upravo to (mlaka, jezero, vrelo) ili u drugom postupku imenovanja, transonimizacijom, imenuju objekt koji je uz jezero ili vrelo, odnosno, prekriven je mlakama (lokvama) u kišnomu razdoblju. I u ovom je slučaju razlikovnost kao značajka objekta ta koja je potakla motivaciju. Toponimi koji se odnose na bilo koju značajku tla ili vode slikovito ističu neku značajku objekta (*Klokočje*, *Bila mlaka*). Motivacijski apelativi vezani za poljoprivredne ili neke druge gospodarske aspekte života upućuju na kulture koje se uzgajaju ili na gospodarske grane koje su značajka nekoga sela. Nazivi životinja koji su poslužili kao motivacija imenovanju jesu najčešće nazivi onih domaćih životinja koje se drže da bi se prehranila obitelj ili iz gospodarskih razloga. Manje je motivacija nazivima divljih životinja koje žive u polju ili šumi. Toponimi motivirani nazivima za različite izgrađene objekte upućuju na raznolikost važnosti izgrađenih objekata. Nekada je riječ o povijesnim objektima kojih više nema, a u prošlosti su imali važnost za živote ljudi (*kula*). S druge, pak, strane, nekada je riječ o objektima koji su i danas središte društvenoga, gospodarskoga, kulturnoga ili duhovnoga života ljudi (*crkva*). Općenito, ključne su motivacije koje su na bilo koji način utjecale na živote ljudi.

Analizirajući toponime nastale od drugih toponima, uočava se da su najčešće motivacije susjednim ojkonomima (*Punitovci*, *Trnava*), ali i povijesnim toponimima (*Kalvarija*) kao i ojkonomima koji upućuju odakle se doselilo stanovništvo nekoga sela (*Jajce*). Toponimi motivirani apelativima vezanim za duhovni život ljudi upućuju na većinsko kršćansko, odnosno katoličko stanovništvo. Vrlo je malo apelativa vezanih za neku drugu religiju. Ostaci nekakvih pretkršćanskih vjerovanja iščitavaju se iz tek nekoliko toponima što je znak da je kršćanstvo vrlo rano došlo u Slavoniju i Đakovštinu te da, unatoč turskim osvajanjima, muslimanska vjera nije ostavila značajan trag na toponimiji ovih prostora. Etnici i etnonimi motivirali su mali broj toponima, a uglavnom se odnose na stanovnike međusobno susjednih naselja, ili upućuju ponovo na doseljeničko stanovništvo nekoga naselja.

Ispitanici najčešće ne znaju rastumačiti postanak imena nekoga objekta pa i ako je motiviran antroponomom, jer se ne zna tko je bila osoba prema kojoj je motivirano ime objekta. Uglavnom je riječ o nagađanjima ili nekakvim eventualnim pučkim etimologijama.

U radu je zabilježeno 57 ojkonima i oko 2200 ostalih toponima. Toponimija se Đakovštine najvećim brojem odnosi na imenovanje obradivoga zemljišta, potom na imenovanje zemljišnih prostora koji se ne obrađuju, ali imaju važnost za svakodnevni život

ljudi, pri tomu se misli na livade i pasišta, a sljedeći su po brojnosti hidronimi te ojkonimi i hilonimi. Dakle, sve ono što ima gospodarsku i životnu važnost.

Najveći je broj apelativa, koji su motivirali postanak toponima, slavenskoga ili hrvatskoga podrijetla, potom slijede malobrojni mađarski, turski i njemački inojezični utjecaji, a tek je pokoji apelativ latinskoga, arapskoga ili grčkoga podrijetla koji se uglavnom prilagodio mjesnom govoru.

Ovaj je rad skroman prilog proučavanju toponimije Slavonije. Toponimijskim se proučavanjem u Đakovštini bavio Stjepan Sekereš (1982), potom nešto sustavnije Mate Šimundić (1995), Petar Šimunović (2002) te Stanko Andrić (2013), a mogu se pronaći i površna tumačenja ojkonima u monografijama nekih sela. U svakom je slučaju toponimija Slavonije zanemarena i vrlo je malo radova koji se njome bave. Želi li se zabilježiti što više povijesnih toponima, krajnje je vrijeme jer je potencijalnih ispitanika sve manje, a razlog je tomu što je sve manje 'malih' poljoprivrednika i potrebe za imenovanjem te se toponimi gube iz svakodnevnoga govora seoskoga govornika Đakovštine, a tako i Slavonije.

7. LITERATURA

- ANDRIĆ, MARTA 2003. *Turcizmi u seoskom govoru Slavonije*. Migracijske i etničke teme, 19, 1, Zagreb.
- ANDRIĆ, STANKO 1998. *Crtice iz povijesti Strizivojne*. Strizivojna – zbornik radova o 300. obljetnici prvog poznatog zapisa imena, ur. Stanko Andrić, Strizivojna – Đakovo, 25–72.
- ANDRIĆ, STANKO 2002. *Južna Panonija u doba velike seobe narodā*. *Scrinia Slavonica*, 2, Slavonski Brod, 117–167.
- ANDRIĆ, STANKO 2013. *Imenica vas u staroj slavonskoj toponimiji*. *Croatica*, 57, Zagreb, 73–129.
- ANIĆ, VLADIMIR 2007. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi liber.
- ARj = *Rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. 1881. – 1976. Zagreb: JAZU.
- BABIĆ, STJEPAN 1991. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb: HAZU.
- BABIĆ, STJEPAN; BROZOVIĆ, DALIBOR; MOGUŠ, MILAN; PAVEŠIĆ, SLAVKO; ŠKARIĆ, IVO; TEŽAK, STJEPKO 1991. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: HAZU.
- BAKIĆ, PETAR 1725. ili 1728. *Bakićev opis Đakovštine*. Rukopis.
- BALEN, JACQUELIN 2009. *Bakreno doba ili eneolitik*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 61–68.
- BARIĆ, ERNEST 2004. *Toponimi i mikrotoponimi šokačkih sela u Mađarskoj*. Šokačka rič, 2, Vinkovci.
- BARIĆ, EUGENIJA; LONČARIĆ, MIJO; MALIĆ, DRAGICA; PAVEŠIĆ, SLAVKO; PETI, MIRKO; ZEČEVIĆ, VESNA; ZNIKA, MARIJA 2005. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
- BELOSTENEC, IVAN 1740. *Gazophylacium*. Zagreb: Liber (pretisak).
- BJELANOVIĆ, ŽIVKO 1988. *Antroponimija Bukovice*. Split: Književni krug.
- BÖSENDORFER, JOSIP 1910. *Crtice iz slavonske povijesti*. Osijek.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 1997. *Hidronimi s motivom vrelišta na povijesnom hrvatskom jezičnom području*. *Folia onomastica Croatica*, 6, Zagreb, 1–40.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 1999. *Nazivi za blatišta i njihovi odrazi u hrvatskoj toponimiji*. *Folia onomastica Croatica*, 8, Zagreb, 1–40.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA; ŽIC FUCHS, MILENA 2003.¹ *Metafora i metonimija kao poticaj u procesu imenovanja*. *Folia onomastica Croatica*, 12/13, Zagreb, 91–104.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 2003.² *Inojezični elementi u hrvatskome zemljopisnome nazivlju*, Hrvatski dijalektološki zbornik, 12, Zagreb, 3–14.

- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 2003.³ *Ojkonimijska preimenovanja na području Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije nakon god. 1990.* Bosanski – hrvatski – srpski (Bosnisch – kroatisch – serbisch); Aktuelna pitanja jezika Bošnjaka, Hrvata, Srba i Crnogoraca. Wiener Slawistischer Almanach, Sonderband 57, Wien, 53–63.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 2004. *What Do Names Tell Us About Our Former Occupations?* Collegium Antropologicum 28, Suppl. 1, Zagreb, 161–170.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 2009.¹ *Croatian place names as a reflection of regional and national heritage and identity.* Geographical Names as a Part of the Cultural Heritage. Wiener Schriften zur Geographie und Kartographie, Volume 18, Wien, 117–123.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 2009.² *Toponomastičke bilješke.* Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 217–219.
- ČATIĆ, IVANA 2011. *Toponimija Semeljaca – sela istočne Đakovštine.* Folia onomastica Croatica, 19, Zagreb, 47–67.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA 2006. *Antroponimija i toponimija Promine.* (doktorski rad u rukopisu) Zagreb.
- ĆOSIĆ, STJEPAN 2009. *Povijest Slavonije na starim kartama.* Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 151–172.
- DAMJANOVIĆ, STIPO 1998. *Zabilješke o govoru i imenu Strizivojne.* Strizivojna – zbornik radova o 300. obljetnici prvog poznatog zapisa imena, ur. Stanko Andrić, Strizivojna – Đakovo, 11–24.
- DIZDAR, MARKO 2009. *Željezno doba.* Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 85–94.
- DOBRICA, LADISLAV 2009. *Arhivska građa i institucije slavonskih županija.* Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 175–183.
- FINKA, BOŽIDAR 1976. *Đakovo i Đakovština kao lingvistički i dijalektološki problem.* Zbornik Đakovštine, 1, Zagreb: JAZU.
- FRANČIĆ, ANĐELA 1993. *Međimurski obiteljski nadimci od osobnih imena.* Rasprave ZHJ, sv. 19, Zagreb, 90.
- FRANČIĆ, ANĐELA 1996. *Pregled mijena imenske formule i osobnog imena u njoj (na primjerima iz međimurske antroponimije).* Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, sv. 22, Zagreb, 17–36.
- FRANČIĆ, ANĐELA 2002. *Međimurska prezimena.* Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- GEIGER, VLADIMIR 2001. *Nijemci Đakova i Đakovštine od 1848. do 1914.godine* (1.dio). Scrinia slavonica, 1, Slavonski Brod, 159–179.

- GEIGER, VLADIMIR 2002. *Nijemci Đakova i Đakovštine od 1848. do 1914.godine* (2. dio). *Scrinia Slavonica*, 2, Slavonski Brod 301–324.
- GRADOVI I OPĆINE REPUBLIKE HRVATSKE 2004. Zagreb: Mato Lovrak.
- HAFIZOVIĆ, FAZILETA 2016. *Požeški sandžakat i osmanska Slavonija*. Zagreb – Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje.
- HERMAN KAURIĆ, VIJOLETA 2009. *Prvi svjetski rat*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 431–435.
- HRVATSKI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK 2004. Zagreb: Novi liber.
- IVŠIĆ, STJEPAN 1913. *Današnji posavski govori*. Zagreb: JAZU, 196, 124–254 i 197, 9–138.
- JANEKOVIĆ, GJURO; PINCHLER-SAJLER, ANA 1976. *Pedološka slika Đakovštine*. Zbornik Đakovštine, 1, Zagreb: JAZU, 21–61.
- JARAM, ANTUN 2000. *Šematizam*. Đakovo.
- JOZIĆ, ŽELJKO 2004.¹ *Najstariji naglasni tip posavskoga govora danas*. Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje 30, Zagreb, 73–83.
- JOZIĆ, ŽELJKO 2004.² *Glagolski sustav ikavskojekavskih posavskih govora*, *Filologija* 43, Zagreb 31–54.
- JOZIĆ, ŽELJKO 2005. *Morfološko-naglasna poredbena analiza ikavskojekavskih štokavskih govora oko Županje i Orašja*. (doktorski rad u rukopisu) Filozofski fakultet, Zagreb.
- JUKIĆ, MARIJAN 2007. *Utjecaj demogeografskih procesa na transformaciju đakovačkoga kraja*. *Hrvatski geografski glasnik* 69/2, Đakovo, 79–98.
- JURIĆ, MIRJANA 2009. *Stari katastri Slavonije, Baranje i Srijema u Hrvatskom državnom arhivu*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 185–191.
- KAPOVIĆ, MATE 2005. *Nove duljine u hrvatskom jeziku (nakon općeslavenskog razdoblja)*. *Filologija* 44, Zagreb, 51–62.
- KAPOVIĆ, MATE 2006. *Toponimija sela Prapatnice u Vrgorskoj krajini*. *Folia onomastica Croatica*. 15, Zagreb, 113–131.
- KAPOVIĆ, MATE 2008.¹ *O naglasku u staroštokavskom slavonskom dijalektu*. Zadar: *Croatica et Slavica Iadertina*.
- KAPOVIĆ, MATE 2008.² *Razvoj hrvatske akcentuacije*. *Filologija* 51, Zagreb, 1–39.
- KATIĆIĆ, RADOSLAV 1991. *Sintaksa hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: HAZU.
- KEVO, MARKO 2009. *Drugi svjetski rat i poraće*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 437–443.
- KLAIĆ, BRATOLJUB 1978. *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Matica hrvatska.
- KLAIĆ, VJEKOSLAV 1980. *Povijest Hrvata*, knjiga V. Zagreb: Matica hrvatska.

- KOLENIĆ, LJILJANA 1997. *Slavonski dijalekt*, Croatica 45/46, Zagreb, 101–116.
- KOLENIĆ, LJILJANA 1999. *Morfološko-tvorbene osobine ilačkoga govora u okviru slavonskoga dijalekta*. Hrvatski dijalektološki zbornik 11, Zagreb, 41–47.
- KOLENIĆ, LJILJANA 2003. *Slavonski dijalekt prema ostalim hrvatskim dijalektima*. Zbornik Zagrebačke slavističke škole, Zagreb, 175–185.
- KOLENIĆ, LJILJANA; BERBIĆ KOLAR EMINA 2008. *Govor Starih Perkovaca*. Šokačka Rič 5, Vinkovci, 82–92.
- KORAJAC, VALERIJA 2010. *Govor Koritne*. (diplomski rad u rukopisu) Osijek, Filozofski fakultet.
- KRZNARIĆ ŠKRIVANKO, MAJA 2009. *Mlađe kameno doba ili neolitik*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 53–59.
- LEKSIKON NASELJA HRVATSKE 2005. Zagreb: Mozaik knjiga, 2005.
- LISAC, JOSIP 2003.¹ *Hrvatska dijalektologija I. (Hrvatski dijalekti i govori štokavskog narječja i hrvatski govori torlačkog narječja)*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- LISAC, JOSIP 2003.² *Slavonski dijalekt: između autohtonosti i utjecaja*. Migracijske i etničke teme, 19, 1, Zagreb, 7–16.
- LISAC, JOSIP 2009. *Dijalekatska raznolikost istočne Hrvatske*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 589–593.
- LONČARIĆ, MIJO; ZEČEVIĆ, VESNA 2008. *Štokavsko-kajkavski odnosi*. Hrvatski dijalektološki zbornik 14, Zagreb 25–32.
- LOŽNJAK DIZDAR, DARIA 2009. *Brončano doba*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 77–83.
- MACAN, TRPIMIR 1992. *2 Povijest hrvatskoga naroda*. Zagreb: Matica hrvatska i Školska knjiga.
- MANDIĆ, ŽIVKO 2000. *Osobna imena bunjevačkih Hrvata u Madžarskoj*. Korabljica, prinosi za povijest književnosti u Hrvata, 10.
- MANDIĆ, ŽIVKO 2005. *Hrvatska imena naseljenih mjesta u Madžarskoj*. Folia onomastica Croatica 14, Zagreb, 37–128.
- MARETIĆ, TOMO 1886. *O narodnim imenima i prezimenima u Srba i Hrvata*. Zagreb: JAZU, 81–146.
- MARKOVIĆ, MIRKO 1976. *Đakovo i Đakovština*. Zbornik Đakovštine, 1, Zagreb: JAZU.
- MARKOVIĆ, MIRKO 2002. *Slavonija povijest naselja i podrijetlo stanovništva*. Golden marketing, Zagreb.
- MATASOVIĆ, RANKO 1997. *O metodologiji onomastičkih istraživanja (na primjeru keltske onomastike)*. Folia onomastica Croatica 6, Zagreb, 89–98.

- MAŽURAN, IVE 1988. *Popis naselja i stanovništva u Slavoniji 1698. godine*. Osijek: Radovi Zavoda za znanstveni rad u Osijeku.
- MAŽURAN, IVE 1998. *Povijest Hrvatske od 15. stoljeća do 18. stoljeća*. Zagreb: Golden marketing.
- MIGOTTI, BRANKA 2009. *Kasna antika i rano kršćanstvo*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 129–135.
- MOAČANIN, NENAD 2001. *Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine*. Zagreb – Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje.
- MOGUŠ, MILAN 1995. *Povijest hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- MOGUŠ, MILAN 2010. *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- PAVIČIĆ, STJEPAN 1920. *O govoru u Slavoniji do turskih ratova*. Zagreb: JAZU, 222, 194–296.
- PAVIČIĆ, STJEPAN 1953. *Podrijetlo hrvatskih i srpskih naselja i govora u Slavoniji*. Zagreb: JAZU, 47.
- POPIS STANOVNIŠTVA, KUĆANSTAVA I STANOVA 2011. Zagreb: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske.
- POTREBICA, HRVOJE 2009. *Kaptol i starije željezno doba središnje i zapadne Slavonije*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 97–103.
- POVIJEST HRVATA 2003. *Srednji vijek, knjiga I*. Zagreb: Školska knjiga.
- PUŠKAR, KRUNOSLAV 2010. *Tragom njemačko-mađarsko-hrvatskih jezičnih dodira*. Cris, XII/1, Križevci, 129–141.
- RAUKAR, TOMISLAV 2007. *2 Hrvatsko srednjovjekovlje – prostor, ljudi, ideje*. Zagreb: Školska knjiga.
- RAUŠ, ĐURO 1976. *Šumska vegetacija Đakovštine*. Zbornik Đakovštine, 1, Zagreb: JAZU, 115–144.
- REŠETAR, MILAN 1907. *Der štokavische Dialekt*. Schriften der Balkankommission, Ling.Abt. VIII, Wien.
- RUŽIĆ, SNJEŽANA 2001. *Agrarna reforma i kolonizacija u Slavoniji, Srijemu i Baranji 1918.–1929. – odnos lokalnoga stanovništva i naseljenih dobrovoljaca*. Scrinia slavonica, 1, Slavonski Brod, 228–254.
- SANADER, MIRJANA 2009. *Vojne građevine na dunavskom limesu*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 105–108.

- SEKEREŠ, NIKOLA 1973–1974. *Slavonski porodični nadimci*. Onomastica Jugoslavica, Zagreb, 142.
- SEKEREŠ, STJEPAN 1977.¹ *Tekstovi iz govora slavonske Podravine*. Зборник за филологију и лингвистику, XX/1, 237–239.
- SEKEREŠ, STJEPAN 1977.² *Govor Hrvata u južnoj Baranji*. Hrvatski dijalektološki zbornik, 4, 323–484.
- SEKEREŠ, STJEPAN 1977.³ *Akcentatske zone slavonskog dijalekta*. Зборник за филологију и лингвистику, XX/1, 179–201.
- SEKEREŠ, STJEPAN 1982. *Slavonska zemljišna imena*. Hrvatski dijalektološki zbornik, Zagreb, 6, 503–530.
- SKOK, PETAR 1971. 1972. 1973. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: JAZU.
- SKRAČIĆ, VLADIMIR 2011. *Toponomastička početnica*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- SKUPINA AUTORA 2009. *Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije*. Zagreb: Galerija Klovićevi dvori.
- STRIZIVOJNA – ZBORNIK RADOVA O 300. OBLJETNICI PRVOG POZNATOG ZAPISA IMENA 1998. Đakovo – Strizivojna: Matica hrvatska.
- SRŠEN, STJEPAN 2011. *Kanonske vizitacije (đakovačko područje 1751.–1883.), knjiga X*. Osijek.
- ŠALIĆ, TOMO; PAVIĆ, ADAM 2006. *Đurđanci kod Đakova*. Đakovo: Matica hrvatska.
- ŠIMUNDIĆ, MATE 1995. *Đakovštinska toponimija*. Đakovo: Matica hrvatska.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 1989. *Ime i jezična norma*. Onomastica Jugoslavica 13, 7–19.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 1995. *Hrvatska prezimena, podrijetlo, značenje, rasprostranjenost*. Zagreb: Golden marketing.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2002. *Ojkonimija srednjovjekovne Vukovske župe*. Folia onomastica Croatica 11, 1–41.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2004. *Toponimija otoka Brača*. Zagreb: Golden marketing.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR, MALETIĆ, FRANJO 2008. *Hrvatski prezimenik, Pučanstvo Republike Hrvatske na početku 21. stoljeća. knjige 1, 2 i 3*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2009. *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing.
- ŠIŠIĆ, FERDO 1975. *Pregled povijesti hrvatskoga naroda*. Zagreb: Matica hrvatska.
- ŠKALJIĆ, ABDULAH 1966. *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Sarajevo: Svjetlost.
- TAKŠIĆ, ANTUN 1976. *Geologija Đakovštine*. Zbornik Đakovštine, 1, Zagreb: JAZU, 1–19.

- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2006. *Dobranjska prezimena i nadimci*. Folia onomastica Croatica 15, 191–216.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2009. *Gradačka toponimija*. Folia onomastica Croatica 18, 171–221.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2011.¹ *Toponimija sela Orahovi Do u Popovu*. Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 37/2, 533–561.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2011.² *Toponimija i antroponimija Zažablja*. (doktorski rad u rukopisu), Zagreb.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2014. *Zažapska onomastika*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2015. *Pogled u toponimiju sela Hrasno u istočnoj Hercegovini*. Folia onomastica Croatica 24, Zagreb, 93–123.
- VODANOVIĆ, BARBARA 2006. *Imenovanje*. Folia onomastica Croatica 15, Zagreb, 217–240.
- VUKOV, JERKO 1976. *Klimatske prilike Đakovštine*. Zbornik Đakovštine, 1, Zagreb: JAZU, 63–113.
- VULIĆ, HRVOJE 2009. *Rana antika*. Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 119–126.
- ZNIKA, MARIJA 1999. *Obiteljski nadimci u Podravskim Podgajcima*. Folia onomastica Croatica 8, 202–203.

8. SAŽETAK

Doktorski rad *Toponimije Đakovštine* proučava toponimiju Đakova i sela koja pripadaju prostoru Đakovštine. Riječ je o cjelovitoj analizi toponima navedenoga prostora. Cilj je rada zabilježiti toponime Đakovštine te ih motivacijski analizirati. Toponimi su odraz kulture, društva, gospodarstva i duhovnosti određenoga kraja, a ujedno su okamenjeni jezični spomenici mjesnih govora Đakovštine. Nakon uvodnoga dijela slijedi geomorfološki i fitomorfološki opis Đakovštine, a potom povijesni i demografski pregled Đakovštine. U radu se analizira govor Đakovštine s fonološkoga, morfološkoga, sintaktičkoga i leksičkoga stajališta. Središnje poglavlje Toponimija dijeli se na analizu ojkonima i analizu svih preostalih toponima. Riječ je o motivacijskoj analizi. Toponimijski je korpus prikupljen terenskim radom s ispitanicima te dijelom preuzet s ARKOD-a. Zabilježen je naglasak te stavljena oznaka sela kojemu toponim pripada. Opisana su i naselja, njihov smještaj i povijesni razvitak u poglavlju Mjestopis Đakovštine. Popisani su toponimi Đakovštine te etnici i ktetici što je razvidno u prilogima. Prikupljena i istražena onimijska građa važna je zbog toga što dolazi do velikih promjena u poljoprivredi i gospodarstvu općenito. Dolazi do okrupnjivanja zemljišta, zbog čega se pomalo gube onimi koji su nekada bili mnogo važniji za život slavonskoga čovjeka, nego danas kada se poljoprivreda usmjerava na velike poduzetnike, a mali se poljoprivrednik gubi pa imenovanje zemljišta ima sve manju važnost. Napose, gubi se i emotivna nota kod imenovanja objekta koji je pripadao pojedincu, a sada pripada gospodarstvu. Ovim korpusom veliki će se broj onima sačuvati od zaborava i pribrojiti hrvatskoj onimijskoj građi.

Ključne riječi: toponimija, ojkonimija, hilonimi, hidronimi, Đakovština, slavonski govori.

9. ABSTRACT

The doctoral dissertation *Toponymies of the Đakovo area* studies the toponymy of Đakovo and villages which are located in the Đakovo area. It is an integral analysis of the toponyms that can be found in this region. The aim of this paper is to record the toponyms of the Đakovo area and analyze the motivation behind them. Toponyms are a reflection of the culture, society, economy and spirituality of a particular place, and they represent petrified linguistic monuments of the vernacular of the Đakovo area. After the introductory part, there is a geomorphological and phytomorphological description of the Đakovo area, followed by a historical and demographic overview of the Đakovo area. The subsequent chapter analyzes the Đakovo area vernacular from the phonological, morphological, syntactic and lexical aspects. The central chapter of *Toponymies* is divided into two parts: the analysis of oikonyms and the analysis of all other toponyms. All items are analyzed motivationally. The toponymic corpus was collected through field work with respondents and partly taken from ARKOD. Each toponym entry lists the village area where it was found and its specific stress. The dissertation also describes settlements, their location and historical development in the chapter *Mjestopis Đakovštine*. All toponyms of the Đakovo area, as well as all demonyms and adjectival forms, have been listed and can be found in the appendices. The collected and analyzed onymic corpus is significant because of some major ongoing changes in agriculture and the economy in general. Lately there has been a tendency of small farms merging, which leads to the gradual loss of onyms that once had a much greater importance for the life of the Slavonian man than they do now. Today, when farming focuses on large enterprises and the small farmer is lost, naming the land has less and less significance. Finally, the emotional component of naming an object is missing when it no longer belongs to an individual, but to a business. With the help of this corpus, a large number of onyms will be preserved and added to the Croatian onymic corpus.

Key words: toponymy, oikonymy, oronyms, hydronyms, Đakovo area, the Slavonian vernacular

10. ŽIVOTOPIS

Rođena sam 4. listopada 1976. godine u Đakovu, a odrasla sam u Semeljcima gdje i danas živim. U Semeljcima sam stekla i osnovnoškolsko obrazovanje, dok sam opću gimnaziju završila u Đakovu 1995. godine. Iste godine upisujem na tadašnjem Pedagoškom fakultetu, a danas Filozofskom fakultetu, u Osijeku studij Hrvatski jezik i književnost. Diplomirala sam 2000. godine s radom *Suglasničke glasovne promjene od indoeuropskoga jezika do suvremenoga hrvatskoga jezika* pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Ivana Jurčevića. Od rujna 1999. radim u Osnovnoj školi Josipa Kozarca u Semeljcima na radnome mjestu učiteljice hrvatskoga jezika sa stečenim statusom učiteljica – mentorica. Poslijediplomski studij Jezikoslovlje upisala sam 2006. godine na Filozofskom fakultetu u Osijeku.

11. PRILOZI

11.1. Prilog 1. Popis kratica

ARj – Rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika (Akademijin rječnik)

GORH – Gradovi i općine Republike Hrvatske

LNH – Leksikon naselja Hrvatske

HER – Hrvatski enciklopedijski rječnik

g. š. – geografska širina

g. d. – geografska duljina

n. v. – nadmorska visina

11.2. Popis ojkonima

<i>Borojevci</i> (Bj)	<i>Kešinci</i> (Ke)	<i>Podgorje Bračevačko</i> (PoB)
<i>Borovik</i> (Bo)	<i>Kondrić</i> (Kon)	<i>Potnjani</i> (Pnj)
<i>Bračevci</i> (Br)	<i>Koritna</i> (Kor)	<i>Preslatinci</i> (Pre)
<i>Breznica Đakovačka</i> (BrĐ)	<i>Krndija</i> (Kr)	<i>Pridvorje</i> (Pri)
<i>Bučje Gorjansko</i> (BuG)	<i>Kučanci Đakovački</i> (KuĐ)	<i>Punitovci</i> (Pu)
<i>Budrovci</i> (Bu)	<i>Kuševac</i> (Ku)	<i>Ratkov Dol</i> (RaD)
<i>Čenkovo</i> (Če)	<i>Lapovci</i> (La)	<i>Satnica Đakovačka</i> (SaĐ)
<i>Dragotin</i> (Dra)	<i>Levanjska Varoš</i> (LeV)	<i>Selci Đakovački</i> (SeĐ)
<i>Drenje</i> (Dre)	<i>Majar</i> (Mj)	<i>Semeljci</i> (Sem)
<i>Đakovo</i> (Đa)	<i>Mandićevac</i> (Ma)	<i>Slatinik Drenjski</i> (SlaD)
<i>Durđanci</i> (Đu)	<i>Merolino Sikirevačko</i> (MeS)	<i>Solbodna Vlast</i> (SloV)
<i>Forkuševci</i> (Fo)	<i>Milinac</i> (Mi)	<i>Strizivojna</i> (Sz)
<i>Gašinci</i> (Ga)	<i>Mrzović</i> (Mr)	<i>Svetoblažje</i> (Sb)
<i>Gorjani</i> (Go)	<i>Musić</i> (Mu)	<i>Široko Polje</i> (ŠP)
<i>Hrkanovci Đakovački</i> (HrĐ)	<i>Novi Perkovci</i> (NoP)	<i>Tomašanci</i> (To)
<i>Ivanovci Gorjanski</i> (IvG)	<i>Ovčara</i> (Ov)	<i>Trnava</i> (Tr)
<i>Josipovac Punitovački</i> (JoP)	<i>Paljevina</i> (Plj)	<i>Viškovci</i> (Vi)
<i>Jurjevac Punitovački</i> (JuP)	<i>Paučje</i> (Pč)	<i>Vrbica</i> (Vr)
	<i>Piškorevci</i> (Pš)	<i>Vučevci</i> (Vu)

11.3. Prilog 2. Popis toponima

<i>Ada</i> (Kor)	<i>Anino brdo</i> (Br, SlaD)	<i>Babe Ilonino</i> (NoP)
<i>Aderinka</i> (Sz)	<i>Ankina zemlja</i> (Pri)	<i>Babe Mare</i> (Go)
<i>Adica</i> (Ke, Ko)	<i>Ankino gorjansko</i> (Go)	<i>Babe Stažino</i> (Tr)
<i>Adovo</i> (Pu)	<i>Antanovo</i> (SeĐ)	<i>Babicino</i> (Go)
<i>Agerova livada</i> (Kon)	<i>Antin dol</i> (HrĐ)	<i>Babićeva livada</i> (Kon)
<i>Agodić</i> (Go)	<i>Antino</i> (Pč)	<i>Babin budžak</i> (Kor)
<i>Agotićevo</i> (Go)	<i>Anjuškino</i> (Pu)	<i>Babin dol</i> (SlaD)
<i>Akin posjed</i> (Pu)	<i>Apatijevo</i> (Plj)	<i>Babin voćnjak</i> (Sb)
<i>Alajbegovo</i> (Go)	<i>Apuševac/ Apoševac</i> (Mj)	<i>Babina driješnjača</i> (RaD)
<i>Aleksino</i> (IvG, To)	<i>Aračić</i> (Dra)	<i>Babina voda</i> (BrĐ)
<i>Aljeg</i> (HrĐ)	<i>Aramina/ Aramine/ Harami</i> <i>na</i> (Go)	<i>Babine šljive</i> (NoP)
<i>Ambrošić</i> (Ma)	<i>Arenda</i> (Kor, NoP)	<i>Babino</i> (Go, Sb)
<i>Amerikančevo</i> (Go)	<i>Aščić</i> (SloV)	<i>Babura</i> (Pri)
<i>Andrićkovo vrelo</i> (Mi)	<i>Augustinovićeve ograde</i> (Br)	<i>Bačićevo</i> (To)
<i>Andrijino</i> (IvG)	<i>Bab Ankino</i> (KuĐ)	<i>Baćurino</i> (SaĐ)
<i>Andeličkino</i> (Go)	<i>Bab Ljubina livada</i> (Mu)	<i>Baćino</i> (ŠP)
<i>Anicina livada</i> (Kon)	<i>Baba Bojino</i> (SeĐ)	<i>Bagarićevo</i> (ŠP)
<i>Anicino</i> (Go, Pu)	<i>Baba Evina livada</i> (SeĐ)	<i>Baginci</i> (IvG, Ku, To)
<i>Anin brijeg</i> (SlaD)	<i>Baba Julka</i> (Mj, Mu)	<i>Bagremik</i> (SeĐ)
<i>Anin špic</i> (Br)	<i>Baba Katino</i> (IvG)	<i>Baj Matino</i> (Go)
<i>Anina livada</i> (Ov, SlaD)	<i>Baba Mara</i> (Sb)	<i>Bajanovo</i> (Pu)
<i>Anino</i> (Ov, ŠP)		<i>Bajer</i> (Đa)

<i>Bajin posjed</i> (Go)	<i>Barke</i> (Pu, ŠP)	<i>Belenkovića</i> (SeĐ)
<i>Bajinac</i> (BrĐ)	<i>Barnjak</i> (SloV)	<i>Belinovo</i> (Tr)
<i>Bajino</i> (Go, ŠP)	<i>Baruge</i> (Bu)	<i>Belvanovo</i> (Pu)
<i>Bajkanovo</i> (Pu)	<i>Barušić</i> (KuĐ)	<i>Benetinci</i> (Pu)
<i>Bajnak</i> (Dre, Mu, Sz)	<i>Barušićeva</i> (SlaD)	<i>Benin bostan</i> (Kor)
<i>Bajnak/ Bajnjak</i> (Kon)	<i>Bašča</i> (Br, BrĐ, Dra, Ga, Go, HrĐ, IvG, Ku, La, LeV, Ma, Mi, Mj, Mu, NoP, Ov, Pč, Pnj, PoB, Pri, Pu, RaD, Sb, SeĐ, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr)	<i>Beninci</i> (Đu)
<i>Bakin posjed</i> (Pu)		<i>Bentanovo</i> (Pu)
<i>Bakina bašča</i> (La, Pre)		<i>Berak</i> (Fo, Sem, Vu)
<i>Bakino</i> (Plj, Pre, SeĐ)		<i>Berečko</i> (Pu)
<i>Balakana</i> (Bu)	<i>Bašča/ Bašta</i> (Br, Pu)	<i>Berić</i> (Mj, Ov)
<i>Bališnjača</i> (Bu)	<i>Bašče</i> (KuĐ)	<i>Bestvina</i> (Pu)
<i>Balkan</i> (ŠP)	<i>Baščik</i> (Dra)	<i>Betinka</i> (Sz)
<i>Bara</i> (Mr, Mu)	<i>Baščina</i> (Mj)	<i>Bibav</i> (La)
<i>Baračevica</i> (Sz)	<i>Baščine</i> (Br, Ga, To)	<i>Bibavac</i> (La)
<i>Barča</i> (Dre, LeV)	<i>Bašta</i> (La, Sb)	<i>Bibino</i> (ŠP)
<i>Barče</i> (Pre, SeĐ, To)	<i>Batalka</i> (HrĐ)	<i>Bijela vila</i> (Go, KuĐ, SaĐ)
<i>Barčine</i> (LeV, Vi)	<i>Batolovićevo</i> (Pnj)	<i>Bijela voda</i> (SeĐ)
<i>Bare</i> (Br, Go, Kon)	<i>Bazovac</i> (RaD, SloV)	<i>Bijeke šljive</i> (Pš)
<i>Baresovo brdo</i> (KuĐ)	<i>Bažantovo</i> (Pu, To)	<i>Bijeke vrbe</i> (SlaD)
<i>Baretak</i> (SloV)	<i>Bebrina</i> (Sz)	<i>Bijelo vrelo</i> (HrĐ, Mu)
<i>Baricino</i> (Go, NoP)	<i>Begina dol</i> (SloV)	<i>Bila mlaka</i> (Sz)
<i>Barino</i> (Go)	<i>Begino lipo polje</i> (Pu)	<i>Biskupova šuma</i> (SeĐ)
<i>Barišino selišće</i> (Sz)	<i>Begovićevo</i> (Dre)	<i>Bjegov sad</i> (La)

<i>Bjelica</i> (BuG)	<i>Bolarićevo</i> (SeĐ)	<i>Bracino</i> (IvG, NoP, SeĐ)
<i>Bjeliš</i> (Mu)	<i>Bolokan</i> (Go)	<i>Bračela</i> (Pri)
<i>Bjelovoda</i> (SeĐ)	<i>Borić</i> (BuG)	<i>Bračevačko</i> (Br)
<i>Bjelozdenčica</i> (HrĐ)	<i>Borićev bostan</i> (Vr)	<i>Bračevci</i> (Br, Plj)
<i>Bjeljevina</i> (Mu)	<i>Borićevo</i> (Đu)	<i>Bračevica</i> (Sz)
<i>Bjerava/ Bjerave</i> (SeĐ)	<i>Borik</i> (Br, BrĐ)	<i>Brana</i> (Kor, Plj, SeĐ, Sem)
<i>Bježanija</i> (Đu)	<i>Borojevački pašnjak</i> (SloV)	<i>Brandekerovo</i> (ŠP)
<i>Blata</i> (Sz)	<i>Borojevci</i> (Bj)	<i>Brankovićevo mekoto</i> (Bj)
<i>Blatačka/ Blatača/ Blatačko</i> (SlaD)	<i>Borojevčić</i> (Bj)	<i>Brankovo</i> (Go)
<i>Blato</i> (Bu)	<i>Borovi</i> (Pu)	<i>Branjevina</i> (JoP, Pu)
<i>Blatska greda</i> (Sz)	<i>Borovik</i> (Dre)	<i>Braševac</i> (HrĐ)
<i>Blažanovka</i> (Sz)	<i>Bosnarovo</i> (SeĐ)	<i>Bratovo</i> (Go, Pč, Plj)
<i>Blaževa mekota</i> (Če)	<i>Bostan/ Bostani</i> (Br, BuG, LeV, Mj, Ov, Pč, Pnj, Plj, SloV, Vr, Vu)	<i>Bratuševac</i> (Pnj)
<i>Blaževićevo</i> (Go, SeĐ)	<i>Bošnjakovo</i> (Dra, Kon)	<i>Brda</i> (Br)
<i>Blažin šaš</i> (KuĐ)	<i>Botur</i> (Ga)	<i>Brdaševac</i> (Mj, Ov)
<i>Bobićevo</i> (To)	<i>Bovačište</i> (SloV)	<i>Brdo</i> (BrĐ, BuG, Ga, Go, Kon, KuĐ, La, Mi, Mj, Mr, Ov, RaD, Sb, SeĐ, Tr, SloV, Tr)
<i>Bodonjovo</i> (SaĐ)	<i>Božin dol</i> (HrĐ)	<i>Brdo kod križa</i> (Vu)
<i>Bogdanićevo</i> (Pnj)	<i>Božina voda</i> (HrĐ)	<i>Brdol Brda</i> (LeV)
<i>Bognar</i> (IvG)	<i>Božino</i> (Go, IvG, To)	<i>Breg</i> (Pu, ŠP)
<i>Bognarevo</i> (SeĐ)	<i>Božino vrelo</i> (Mi)	<i>Breg/ Brijeg</i> (Kor)
<i>Bohačekove table</i> (Đu)	<i>Braca</i> (Go)	<i>Breskve</i> (Pri, Tr)
<i>Bok</i> (Kor, Sem)		
<i>Bokorda</i> (Ke, Kor)		

<i>Brest</i> (LeV)	<i>Brkicino</i> (ŠP)	<i>Bukovac</i> (LeV, Mj)
<i>Brestik</i> (Mu)	<i>Brkićeve fatine</i> (Pu)	<i>Bukovače</i> (Pri)
<i>Brestine</i> (Go)	<i>Brkićevo</i> (SaĐ)	<i>Bukvik</i> (Br, BuG)
<i>Breza</i> (BuG)	<i>Brkino</i> (ŠP)	<i>Bulinka</i> (Đa, SaĐ)
<i>Breznica/ Brežnica</i> (Dra, BrĐ, NoP)	<i>Bročić</i> (SeĐ)	<i>Bulut</i> (SaĐ)
<i>Breznički pašnjak</i> (BrĐ)	<i>Brstine</i> (SeĐ)	<i>Bunarić</i> (BuG)
<i>Breznički ravan</i> (LeV)	<i>Buban</i> (Đu, HrĐ, Mj, Mu, Sb)	<i>Bunarine</i> (Br)
<i>Brezovac</i> (RaD)	<i>Bubanj</i> (Kor)	<i>Bundevište</i> (RaD)
<i>Brežnička</i> (Sz)	<i>Bucov bajer</i> (Pu)	<i>Bunitovci</i> (Go)
<i>Bricino</i> (To)	<i>Bučanka</i> (Br)	<i>Bunjevac</i> (Dre)
<i>Brig</i> (Go, NoP, SeĐ, Pnj, Plj)	<i>Bučekovo</i> (Pu, ŠP)	<i>Burek</i> (IvG)
<i>Brig veliki</i> (Dra)	<i>Bučje</i> (BuG, Pri)	<i>Burekovo</i> (Pu)
<i>Brigitino</i> (Go, Pnj)	<i>Bučki stan</i> (Sz)	<i>Burenica</i> (Đa, Bu)
<i>Brijeg</i> (IvG, Pu, SloV)	<i>Bučnica</i> (RaD)	<i>Burgerovo</i> (Kon)
<i>Brijest</i> (LeV)	<i>Bučnjak</i> (SloV)	<i>Bus</i> (Rad)
<i>Brist</i> (Sem)	<i>Bučkovac</i> (SeĐ)	<i>Busanovac</i> (SloV)
<i>Bristovac</i> (Tr)	<i>Budiševci</i> (Dre)	<i>Butinci</i> (Go)
<i>Bristovi</i> (Bu)	<i>Budiševci/ Budiševac</i> (Pri)	<i>Butorova/ Butorovi</i> (Ga)
<i>Bristovica</i> (Tr)	<i>Budrovački lug</i> (Bu)	<i>Buzak</i> (SlaD)
<i>Brizik</i> (Dra, ŠP)	<i>Budrovka</i> (Sz)	<i>Buzjak</i> (PoB)
<i>Brizik mali</i> (ŠP)	<i>Budžaci/ Budžaki</i> (Pu)	<i>Cabadajovo</i> (Pu)
<i>Brižak</i> (La)	<i>Budžačići</i> (Pu)	<i>Cahertovo</i> (Go)
	<i>Budžak</i> (SeĐ, NoP)	<i>Cakanova prašnica</i> (RaD)

<i>Cakanove livade</i> (SloV)	<i>Cret</i> (Mu)	<i>Čardak</i> (Sz)
<i>Carevka</i> (Sz)	<i>Crkvena zemlja</i> (Mj)	<i>Čarovicino</i> (SeĐ)
<i>Centar</i> (Mj)	<i>Crkveno</i> (Br)	<i>Čatrlje</i> (ŠP)
<i>Cerić</i> (Mr)	<i>Crkvine</i> (Ke, Plj, SlaD, To)	<i>Čelinjak</i> (NoP, Vi)
<i>Cerija</i> (Pnj)	<i>Crkvište</i> (Kor)	<i>Čeljavac</i> (RaD)
<i>Cerik</i> (Br, BuG, Đu, HrĐ, LeV, Mr, Plj, SlaD, To, Tr, Vr)	<i>Crna bara</i> (Če, Mr, Pč, Pu, To, Vi, Vu)	<i>Čemenak/ Čemenci</i> (Mu)
<i>Cerine</i> (SlaD)	<i>Crnčišće</i> (Bu)	<i>Čenkovo</i> (Če)
<i>Cerje</i> (Go, IvG)	<i>Crni jelac</i> (Sz)	<i>Čerica donja</i> (NoP)
<i>Cerovac</i> (Pu, ŠP)	<i>Crni put</i> (Ke)	<i>Čič Luke</i> (ŠP)
<i>Cetinje kanal</i> (Kor)	<i>Crnica</i> (Pš)	<i>Čiča Stipino</i> (SeĐ)
<i>Cici</i> (LeV)	<i>Crveni dol</i> (Ov)	<i>Čičino</i> (IvG, NoP)
<i>Ciganel/ Cigani/ Cigansko</i> (Pnj)	<i>Crvenkovo brdo</i> (Đu)	<i>Čika Ivicino</i> (Tr)
<i>Cigani</i> (SeĐ)	<i>Crveno brdo</i> (KuĐ, SaĐ)	<i>Čika Pavino</i> (BrĐ)
<i>Ciganski plac</i> (IvG, Ku)	<i>Crvorak</i> (LeV)	<i>Čika Perino</i> (Go)
<i>Ciglana</i> (BrĐ, Če, Dre, Go, HrĐ, Kr, Mi, NoP, SaĐ, SloV, Tr, Vu)	<i>Curak</i> (Ma, Pri)	<i>Čika Vidino</i> (BrĐ)
<i>Ciglarska</i> (Dre)	<i>Cvijanovica</i> (LeV)	<i>Čikicino</i> (SeĐ)
<i>Cimerov salaš</i> (SeĐ)	<i>Cvitićevo</i> (SeĐ)	<i>Čikina bašča</i> (La)
<i>Cimerovo</i> (SeĐ)	<i>Cvitkovo</i> (SeĐ)	<i>Čimen</i> (Pč)
<i>Cimprihovo</i> (Go)	<i>Čaerka</i> (SeĐ)	<i>Čipluk</i> (Sb)
<i>Cipruk</i> (Sb)	<i>Čakarovo</i> (Sb)	<i>Čistine</i> (Ga)
	<i>Čakšir</i> (Ga)	<i>Čizma</i> (Ke)
	<i>Čapljevica</i> (Sz)	<i>Čokoće</i> (Pu)
		<i>Čokotinac</i> (Pč)

<i>Čotićevo</i> (Go)	<i>Detelnjak</i> (RaD)	<i>Doktor</i> (LeV)
<i>Čukoševo</i> (SeĐ)	<i>Did Andrijina livada</i> (BrĐ)	<i>Doktorov vinograd</i> (Mu)
<i>Čulićevo</i> (Go)	<i>Did Božino</i> (ŠP)	<i>Dol</i> (BrĐ, Kon, La, LeV, Mu, Mj, Ov, Pnj, RaD, SloV, Mu, Tr)
<i>Čuti</i> (Dre)	<i>Did Ivanovo</i> (ŠP)	<i>Dola</i> (IvG, NoP, SlaD)
<i>Ćera</i> (PŠ)	<i>Did Jozina</i> (ŠP)	<i>Dolac</i> (Pre, Vi)
<i>Ćerica</i> (Bu)	<i>Dida Laco</i> (IvG)	<i>Dolača</i> (Vi)
<i>Ćerical/ Ćerica</i> (NoP)	<i>Dida Mijino</i> (Go)	<i>Dolača / Dolače</i> (Tr)
<i>Ćirić</i> (Br, Plj)	<i>Didin gajić</i> (KuĐ, Pre)	<i>Dolačak</i> (Mu)
<i>Ćirino</i> (SeĐ)	<i>Didin šljivik</i> (Sb)	<i>Dolače</i> (IvG)
<i>Ćorluk</i> (Go)	<i>Didino</i> (ŠP)	<i>Dolčac</i> (Dre)
<i>Ćošak</i> (SaĐ, ŠP)	<i>Dikanovčica</i> (NoP)	<i>Dolical/ Dolice</i> (Kon)
<i>Ćuprije</i> (SloV)	<i>Dildino</i> (Go)	<i>Dolivi</i> (Mu)
<i>Ćuprijica</i> (Dra, HrĐ, SloV)	<i>Dionical/ Dionice</i> (SloV)	<i>Dolnjac</i> (SeĐ)
<i>Damirovo</i> (Br)	<i>Dionice</i> (To)	<i>Dolovi</i> (Bj, HrĐ, Mu, Sb, SloV)
<i>Damjanov posjed</i> (Pu)	<i>Divljaka</i> (LeV)	<i>Domovska</i> (Pu)
<i>Danijelov</i> (IvG)	<i>Djedova ravnica</i> (Ma)	<i>Donja livada</i> (Kon)
<i>Danirovo</i> (Br)	<i>Djedova zemlja</i> (ŠP)	<i>Donja Skenderova livada</i> (Kon)
<i>Daraždovo</i> (Dre)	<i>Djedovo</i> (SaĐ)	<i>Donje livade</i> (Kon, Pre)
<i>Dareždov sokak</i> (Dre)	<i>Djetelina</i> (Ma, Ov, Pč, SeĐ, Tr)	<i>Donje raskršće</i> (Br)
<i>Darkanovo rašće</i> (Pnj)	<i>Dobra zemlja</i> (ŠP)	<i>Donji</i> (Ma)
<i>Davidovićevo</i> (SeĐ)	<i>Dočak</i> (Pnj)	<i>Doratova bašča</i> (LeV)
<i>Desni</i> (Če)	<i>Dodigovo</i> (Br)	
<i>Dešnjakovo</i> (SlaD)		

<i>Drač</i> (Ma, Pri, RaD)	<i>Drobinovo</i> (IvG)	<i>Duljka</i> (SloV)
<i>Dračevo</i> (Pri, RaD)	<i>Druga lenija</i> (Pu)	<i>Dušanova njiva</i> (Sb)
<i>Dračica</i> (LeV, SloV)	<i>Drum</i> (Kon)	<i>Dušanovo</i> (Sb)
<i>Dragicino</i> (Br)	<i>Dubočica</i> (Sz)	<i>Dušenekova lenija</i> (Pu)
<i>Dragotin</i> (Kon)	<i>Duboki dol</i> (Vu)	<i>Duž</i> (Tr)
<i>Draženićevo</i> (Go)	<i>Duboki potok</i> (La)	<i>Dužice</i> (IvG)
<i>Draženo</i> (Tr)	<i>Duboko</i> (Bu, Sz)	<i>Dva jutra</i> (Mj)
<i>Draževci</i> (SlaD)	<i>Dubrava</i> (To, Vr)	<i>Dvorac/Dvorci</i> (SloV)
<i>Drenovčevo</i> (Br)	<i>Dubravica</i> (Kor)	<i>Dvorište</i> (Pnj, PoB, SeĐ)
<i>Drenovica</i> (To)	<i>Dubavska ljesa</i> (Vr)	<i>Dvornjak</i> (KuĐ, Pre)
<i>Drenovka</i> (Br)	<i>Dudaševo</i> (IvG)	<i>Đađevka</i> (Dra)
<i>Drenškov prolaz</i> (SeĐ)	<i>Duga tabla</i> (Pu)	<i>Đakovački gaj</i> (Đa)
<i>Drenškovo</i> (SeĐ)	<i>Dugačka</i> (LeV)	<i>Đanića mekot</i> (Sz)
<i>Drenjanačko</i> (Pnj)	<i>Dugačka greda</i> (Kon)	<i>Đankovića brdo</i> (HrĐ)
<i>Drenjančević</i> (IvG)	<i>Dugačka livada</i> (LeV)	<i>Đed Kazimir</i> (Go)
<i>Drenje</i> (KuĐ)	<i>Dugačke livade</i> (IvG)	<i>Đed Milanovo</i> (Go)
<i>Drenjski Slatinik</i> (SlaD)	<i>Dugačko</i> (ŠP)	<i>Đed Piciljev izvor</i> (Sem)
<i>Drerovo</i> (Pu)	<i>Dugačko jutro</i> (Kon)	<i>Đedino</i> (SeĐ)
<i>Drin</i> (Ke)	<i>Dugandžija</i> (Mu)	<i>Đedoševo</i> (Bu)
<i>Drina</i> (Đa)	<i>Dugo jutro</i> (Mu, NoP)	<i>Đedovo</i> (Go, Pnj)
<i>Drinino</i> (To)	<i>Dujmićevo</i> (SeĐ)	<i>Đekino</i> (ŠP)
<i>Drinovac</i> (Tr)	<i>Dujmovićevo</i> (SeĐ)	<i>Đelagićevo</i> (Go)
<i>Drljak</i> (Go)	<i>Duljav</i> (Pč)	<i>Đelatovićevo</i> (Go)

<i>Delatovo</i> (Go)	<i>Erdeljčka</i> (SeĐ)	<i>Filipova livada</i> (Mi)
<i>Detmanica</i> (Sem)	<i>Ergaševo</i> (Go, To)	<i>Filipovo</i> (Go, La)
<i>Dilino</i> (BrĐ)	<i>Erpendej</i> (Fo)	<i>Firizova</i> (Pnj)
<i>Divan dol</i> (La)	<i>Eržikino</i> (IvG)	<i>Fljabojino</i> (Pu)
<i>Dokin komad</i> (SloV)	<i>Eugenovo</i> (To)	<i>Fojtikovo</i> (Pnj)
<i>Dokin špic</i> (Pu)	<i>Evicino</i> (Pnj)	<i>Franjevac</i> (Đa)
<i>Dokina livada</i> (SloV)	<i>Evino</i> (SaĐ, ŠP)	<i>Franjevac/Pranjevac</i> (SaĐ)
<i>Dokino</i> (Pu)	<i>Fabino</i> (Go)	<i>Franjevački rit</i> (Đa)
<i>Dukin čot</i> (Slo, Mu, HrĐ)	<i>Fabrika</i> (Ke)	<i>Franjić</i> (Pre)
<i>Dukina njiva</i> (SloV)	<i>Facelija</i> (Pu)	<i>Franjićevo</i> (SeĐ)
<i>Dukine vrbe</i> (IvG)	<i>Faj oranica</i> (Tr)	<i>Franjino</i> (Go)
<i>Duranovo</i> (Sb)	<i>Farkaš</i> (Plj)	<i>Fratarićevo</i> (Bu)
<i>Durđanački kanal</i> (Đu)	<i>Fatine</i> (Pu)	<i>Frole</i> (ŠP)
<i>Durđanački lug</i> (Đu)	<i>Fazan</i> (SaĐ)	<i>Frolikovo</i> (Pu)
<i>Durđevićevo</i> (SaĐ)	<i>Feketovo</i> (Pu)	<i>Frpak</i> (Sz)
<i>Durinac</i> (Ga, SeĐ)	<i>Feriokina livada</i> (SeĐ)	<i>Frtalj</i> (ŠP)
<i>Durino</i> (SeĐ, Pu, SaĐ, SeĐ)	<i>Fertalj</i> (Dra, NoP, Pu)	<i>Fur lenija</i> (Go)
<i>Durkovačko brdo</i> (PoB, SlaD)	<i>Fertalji</i> (NoP)	<i>Furlanova lenija</i> (Go)
<i>Durkovo</i> (La)	<i>Fićin sokak</i> (Dre)	<i>Gaborov vinograd</i> (IvG)
<i>Durošica</i> (Kon)	<i>Filakovićevo</i> (Pnj)	<i>Gaborovo</i> (IvG)
<i>Durošica/Đerošica</i> (Ga)	<i>Filakovo</i> (Dre)	<i>Gabrićevo</i> (ŠP)
<i>Ekonomija</i> (Vu)	<i>Filin vinograd</i> (Dre)	<i>Gaćin kanal</i> (Sem)
	<i>Filino</i> (Dre)	

<i>Gaj</i> (BuG, Dre, Đa, HrĐ, IvG, KuĐ, La, LeV, Mu, Plj, SaĐ, SloV, Sz, Tr)	<i>Gegešovo</i> (SeĐ)	<i>Golubovo</i> (Br, SaĐ)
<i>Gajanovo</i> (Go)	<i>Giletovo</i> (Pnj)	<i>Gorjani</i> (Go)
<i>Gajevi/Gajevi</i> (Ke, Kor, Pnj, Sb)	<i>Gio rez</i> (Ma)	<i>Gorjansko</i> (Go, Pnj, To)
<i>Gajgerovo</i> (Go)	<i>Givihovo</i> (Go)	<i>Gornja bašča</i> (Kon)
<i>Gajić</i> (Đu, Ga, KuĐ, Pnj, Pre, Sem)	<i>Glade</i> (LeV)	<i>Gornja livada</i> (Kon)
<i>Gajin vir</i> (Sz)	<i>Glasovac</i> (ŠP)	<i>Gornja mekota</i> (Bj)
<i>Gajzerica</i> (SeĐ)	<i>Glatka greda</i> (Sz)	<i>Gornjac</i> (LeV, SloV)
<i>Gakovnjača</i> (NoP)	<i>Glavić</i> (Dre)	<i>Gornje barče</i> (Kon)
<i>Galoševac</i> (Bu)	<i>Glavića</i> (SeĐ)	<i>Gornje polje</i> (Ga, Kon, Pš)
<i>Galovac</i> (Pri)	<i>Glavnica</i> (IvG)	<i>Gornji desni</i> (Ma)
<i>Gantnerovo</i> (Go)	<i>Glavnik</i> (Go, Pre, Vi)	<i>Gornji gajić</i> (Pre)
<i>Garav dol</i> (IvG)	<i>Glođak/ Gložak</i> (La, SloV)	<i>Gornji veliki</i> (Ma)
<i>Garavica</i> (Go)	<i>Glog</i> (SloV)	<i>Gospodin</i> (Plj)
<i>Garevica</i> (Pš)	<i>Glogovac</i> (Dre, Fo, Sem)	<i>Gospojinci</i> (Kon)
<i>Gašinački put</i> (SeĐ)	<i>Glogovača</i> (Sem, Fo)	<i>Gostica</i> (HrĐ, Mu)
<i>Gašinci</i> (Ga)	<i>Glogovnjača</i> (Pre)	<i>Govedski pašnjak</i> (Pu)
<i>Gašperik</i> (Mi)	<i>Glomač</i> (Ke)	<i>Grabarje</i> (IvG)
<i>Gašperovo</i> (Mi)	<i>Gnili dol</i> (Mj)	<i>Grabičino</i> (Bu)
<i>Gater</i> (PoB)	<i>Gnojišće/ Gnojište</i> (SeĐ)	<i>Grabik</i> (Br, HrĐ, Mu, Pč, Pre, Pu, Tr)
<i>Gavljakova lenija</i> (Pu)	<i>Gnojište</i> (Ga)	<i>Grabina</i> (Fo, Sem)
<i>Gegešica</i> (SeĐ)	<i>Golenčica</i> (SeĐ)	<i>Grabine</i> (KuĐ, Pnj, La)
	<i>Goletinac</i> (LeV)	<i>Grabljina</i> (La)
	<i>Golubovac</i> (Vi)	

<i>Grabovac</i> (BuG, Pnj, SeĐ, Đa)	<i>Grgečevo</i> (Go)	<i>Heđovo</i> (ŠP)
<i>Grabovača</i> (Pč)	<i>Grgina</i> (Kon)	<i>Hencova</i> (Pnj)
<i>Grabrina</i> (La)	<i>Grm</i> (SloV)	<i>Hilova dola</i> (Đu)
<i>Grac</i> (SaĐ)	<i>Groblijanska</i> (SeĐ)	<i>Hmurino</i> (ŠP)
<i>Gradac</i> (HrĐ, SaĐ)	<i>Groblijansko polje</i> (Ke)	<i>Hortikovo</i> (SeĐ)
<i>Gradilište</i> (Ke)	<i>Groblje</i> (Go, La)	<i>Horvatova zemlja</i> (Pre)
<i>Gradina</i> (LeV, Mu, RaD, Slo, Vi)	<i>Grobovi</i> (Sem)	<i>Horvatovo</i> (Go)
<i>Gradište</i> (SeĐ)	<i>Gromada</i> (Sz)	<i>Horvatovo polje</i> (SlaD)
<i>Grada</i> (IvG)	<i>Grožđe</i> (Pu)	<i>Hostičevo</i> (SeĐ)
<i>Gradenica</i> (Tr)	<i>Grube</i> (Br, Kr, Pnj)	<i>Hrabik</i> (Pu)
<i>Granarićevo</i> (Mj, Ov)	<i>Gunjača</i> (Mu)	<i>Hrkanovački pašnjak</i> (HrĐ)
<i>Graorište</i> (BuG, NoP)	<i>Gusta međa</i> (Mr)	<i>Hrkanovci</i> (HrĐ)
<i>Grašak</i> (HrĐ)	<i>Guševac</i> (Sz)	<i>Igralište</i> (Tr)
<i>Gravorište</i> (Sb)	<i>Guštare</i> (Če)	<i>Iličeva njiva</i> (Pu)
<i>Grbavica</i> (BuG, Dra, Mu)	<i>Guštice</i> (Vr)	<i>Iličevka</i> (SeĐ)
<i>Grčić</i> (Kor)	<i>Gutalovo</i> (Ma)	<i>Ilidža/Iliđe</i> (SloV)
<i>Grečak</i> (Pre)	<i>Guvno</i> (Ga, Go, IvG, Kor, Mu, Pre, Pu, SlaD, ŠP)	<i>Ilijaševo</i> (Go)
<i>Greda</i> (Bu, Kon, Kor, SeĐ)	<i>Guvno jutro</i> (SlaD)	<i>Ilijino</i> (Sb)
<i>Greganovićevo</i> (Pri)	<i>Guvnjača</i> (Mu)	<i>Ilinac</i> (Ga)
<i>Gregićevo</i> (Go, IvG)	<i>Guzovac</i> (Sb)	<i>Ilišnjača</i> (Pnj)
<i>Gregičkino</i> (Go)	<i>Hajdučka</i> (KuĐ)	<i>Ilok</i> (Ke)
	<i>Haner</i> (Dre)	<i>Inakovci/Junakovci/Vinakovci</i> (Sem)
	<i>Hanerovo</i> (Dre)	

<i>Inakovac/ Junakovac/ Vina kovac</i> (Sem)	<i>Jakišino</i> (ŠP)	<i>Jaž</i> (Pre)
<i>Injovo</i> (Pu)	<i>Jakobovac</i> (ŠP)	<i>Jaža</i> (Mj, Ov, SlaD)
<i>Istočni Dilj</i> (HrĐ, Mu)	<i>Jakobovo</i> (NoP)	<i>Jaže</i> (Pre)
<i>Ivakovićevo</i> (Tr)	<i>Jakovac</i> (Pu)	<i>Ječmišta</i> (Če, BrĐ)
<i>Ivanovci</i> (IvG)	<i>Jalino</i> (Sb, Tr)	<i>Ječmište</i> (Fo, Mu, Pč)
<i>Ivanovo</i> (Mi)	<i>Jamal/ Jame</i> (NoP)	<i>Jedinica</i> (Bo)
<i>Ivaševo</i> (Go)	<i>Jame</i> (Mu)	<i>Jela</i> (SeĐ)
<i>Ivenica</i> (Sz)	<i>Janino</i> (Pre)	<i>Jelac</i> (SeĐ, Sz)
<i>Ivicina</i> (Dre)	<i>Jankovićevo tabla</i> (Go)	<i>Jelaj</i> (Sz)
<i>Ivicino</i> (Go)	<i>Jankovićevo</i> (Tr)	<i>Jelas</i> (Bu)
<i>Ivićevo</i> (SeĐ)	<i>Janoševa bašča</i> (Pu)	<i>Jelašćić</i> (Đu)
<i>Ivino</i> (ŠP)	<i>Janjina vodica</i> (Bj, SloV)	<i>Jelenkovac</i> (Če, SloV, BrĐ, Mi)
<i>Ivino polje</i> (BrĐ)	<i>Japage</i> (Dre)	<i>Jeličevka</i> (SeĐ)
<i>Ivišnjača</i> (Pri)	<i>Jara</i> (Dra)	<i>Jelika</i> (Sb)
<i>Ivkinol/ Gluve Ivke</i> (Sem)	<i>Jarak</i> (HrĐ, Ov)	<i>Jelino</i> (Sem)
<i>Ivoševica</i> (SloV)	<i>Jarčište</i> (SloV)	<i>Jelovićevo bašča</i> (Pri)
<i>Ižnjevac</i> (Pnj)	<i>Jardište</i> (SeĐ)	<i>Jerkovo</i> (SeĐ)
<i>Jabučik</i> (SloV)	<i>Jasenjače</i> (Đu)	<i>Jerkovo brdo</i> (HrĐ)
<i>Jabučje</i> (Pri)	<i>Jasinje</i> (Sz)	<i>Jezera</i> (Pnj)
<i>Jabuka</i> (LeV)	<i>Javorci</i> (Mu)	<i>Jezerac</i> (Vu)
<i>Jabuke</i> (Sb, SeĐ, Sz, Tr)	<i>Jazavcil/ Jazavice</i> (Pnj)	<i>Jezerine</i> (Pč)
<i>Jagodinci</i> (Pš)	<i>Jazavik</i> (Mj)	<i>Jezero</i> (HrĐ, Kon, SeĐ, SlaD)
<i>Jajce</i> (Dre)	<i>Jazovice</i> (Go)	

<i>Jocino</i> (NoP)	<i>Jukićevo</i> (Go)	<i>Kanal mač</i> (Pu)
<i>Jokina krčevina</i> (La)	<i>Jukićevo selo</i> (Go)	<i>Kaniskov zadrjak</i> (Pu)
<i>Joletov okrajak</i> (BrĐ)	<i>Julino</i> (Pre)	<i>Kantrovci</i> (La)
<i>Jolkovo</i> (Go)	<i>Juliškino</i> (Ku)	<i>Kapavac</i> (Mu)
<i>Jonekovo</i> (Pu)	<i>Junakovac</i> (Fo)	<i>Kapela</i> (LeV, Pri, Sb)
<i>Jonjićkino</i> (Br)	<i>Jurin</i> (SeĐ)	<i>Kapelica</i> (Mu)
<i>Jora</i> (Dra)	<i>Jurinić</i> (IvG, To)	<i>Kapularovo</i> (SaĐ)
<i>Josipovačka šuma</i> (ŠP)	<i>Jurjevac</i> (Pu)	<i>Karalićevo</i> (To)
<i>Josipovićevo</i> (Pu)	<i>Jurkovac</i> (Če)	<i>Karasovo</i> (IvG)
<i>Joska</i> (Kr)	<i>Juroševo/Jurošovo</i> (IvG)	<i>Karić brdo</i> (Ma, SlaD)
<i>Jošava</i> (Bu, Đa, Đu, IvG, Ku, Vu)	<i>Jutro</i> (SloV)	<i>Karlovo</i> (SeĐ)
<i>Jošava livade</i> (Đu)	<i>Juzlićevo</i> (Go)	<i>Kaseljovo</i> (Ov)
<i>Jošavački vinogradi</i> (Đu)	<i>Kajino</i> (Pu)	<i>Kašnica</i> (Dre, KuĐ)
<i>Jošavica</i> (Vi, Vu)	<i>Kajino brdo</i> (Pnj)	<i>Katarinovo</i> (Ga)
<i>Jošavski rit</i> (Vu)	<i>Kajmača</i> (SeĐ)	<i>Katicin voćnjak</i> (ŠP)
<i>Jotkovo</i> (Pu)	<i>Kalila</i> (Pnj)	<i>Katicina zemlja</i> (SeĐ)
<i>Jovanac</i> (Bj)	<i>Kalvarija</i> (Vu)	<i>Katicino</i> (SaĐ)
<i>Jovćino</i> (HrĐ)	<i>Kamarište</i> (Pč)	<i>Katina bašča</i> (Ga)
<i>Jovićkino</i> (SeĐ)	<i>Kamenac</i> (Dre, Pč)	<i>Katina rupa</i> (Ga)
<i>Jovinka</i> (Br)	<i>Kamenar</i> (HrĐ)	<i>Katino</i> (SeĐ)
<i>Jovino brdo</i> (RaD)	<i>Kamenjača</i> (Bj, Go, Vi)	<i>Katinska</i> (SaĐ)
<i>Jozićevo</i> (SeĐ)	<i>Kamenjače</i> (RaD)	<i>Katonište/ Katuništa</i> (LeV)
<i>Jožekovo</i> (Pu)	<i>Kanal</i> (Vu)	

<i>Katrovci</i> (Tr)	<i>Klenjić</i> (LeV)	<i>Kolodrača</i> (LeV)
<i>Kaznica</i> (Bu, Dre, Đa, Ga, KuĐ, Ma)	<i>Klijen</i> (Ov)	<i>Kolođor/Kolođvar</i> (SaĐ)
<i>Kaznička</i> (Sz)	<i>Klinovac</i> (Go, SeĐ, SlaD)	<i>Kolokušica</i> (Đa)
<i>Kazničke livade</i> (Bu)	<i>Klinovac mali</i> (SeĐ)	<i>Komarevci</i> (Ke)
<i>Kecanovci/Kecanovica</i> (SeĐ)	<i>Klinovac veliki</i> (SeĐ)	<i>Komarice</i> (Sem)
<i>Keglovićevo</i> (Go)	<i>Klinovce</i> (Đa)	<i>Kompanovo</i> (Pnj)
<i>Kelečevac</i> (Đu)	<i>Klokočje</i> (RaD)	<i>Kondrić</i> (Kon)
<i>Kelečevac</i> (Ke)	<i>Klumpovo</i> (Kr)	<i>Kopanica</i> (La)
<i>Kelić</i> (ŠP)	<i>Knerovo</i> (Go)	<i>Kopecki</i> (Go, Pu)
<i>Kercelovo</i> (IvG)	<i>Kneževa dubrava</i> (Ke)	<i>Koprnja</i> (IvG)
<i>Kercovo</i> (Kr)	<i>Kneževo</i> (Dra, NoP)	<i>Kordešica</i> (BrĐ)
<i>Keret</i> (IvG)	<i>Knice</i> (Pnj)	<i>Koritnjača</i> (IvG, Kon, To)
<i>Keretovo</i> (IvG, To)	<i>Kobela</i> (SeĐ)	<i>Koritnjak</i> (Br, BuG, Sem, SlaD)
<i>Kindrovo</i> (Mj, Ov)	<i>Kobila</i> (IvG)	<i>Korošavac/Korošavica</i> (Mj)
<i>Kišovo</i> (IvG)	<i>Kocur</i> (Pu)	<i>Kortuševac</i> (Fo)
<i>Klađe</i> (Sz)	<i>Kočetovo</i> (Go)	<i>Kosin komad</i> (SloV)
<i>Klajn</i> (IvG)	<i>Kod bilog križa</i> (SeĐ)	<i>Kosinac</i> (Dre, Ma, Pri)
<i>Klaznartovo</i> (Go)	<i>Kod mačkovca</i> (SeĐ)	<i>Kosinka</i> (Br, Plj)
<i>Klemovo</i> (SeĐ)	<i>Kokingrad</i> (Sem, Sz)	<i>Kosinjak</i> (NoP)
<i>Klenovac</i> (Go)	<i>Kolar</i> (IvG)	<i>Kostanci</i> (LeV)
<i>Klenovlje</i> (Ga)	<i>Kolarićeve urvine</i> (Br)	<i>Koščalikovo</i> (Pu)
<i>Klenje</i> (Sz)	<i>Koleba</i> (Pnj)	<i>Košova lučica</i> (Plj)
	<i>Kolibe</i> (ŠP)	

<i>Kotluša</i> (Sem)	<i>Krauzovo</i> (Go)	<i>Krndija</i> (Go, Kr)
<i>Kotrisovo</i> (Pu)	<i>Krcka bara</i> (Sem, Fo)	<i>Krnica</i> (SeĐ)
<i>Kovač</i> (Dre, Pri)	<i>Krčavina</i> (NoP, Pu, Sz)	<i>Krnice</i> (Sz)
<i>Kovač ugljen /</i> <i>Kovačugljen</i> (Sz)	<i>Krčavina donja</i> (NoP, SeĐ)	<i>Krokovo</i> (SeĐ)
<i>Kovačević</i> (Pu)	<i>Krčavinka</i> (Sz, Tr)	<i>Krovo</i> (ŠP)
<i>Kovačevića mekot</i> (Sz)	<i>Krčevina</i> (BuG, Dra, Dre, Ga, Kon, LeV, Sb, SloV)	<i>Krstovi</i> (PoB)
<i>Kovačica</i> (LeV, Mj)	<i>Krčevine</i> (Dra, HrĐ, Ku, La, LeV, Plj, PoB, SaĐ, SeĐ, Vr)	<i>Kršnavija novi</i> (Ma)
<i>Kovačice</i> (LeV)		<i>Kršnavija/ Kršnjavi</i> (Ma)
<i>Kozarevica</i> (Ga)		<i>Krtovo</i> (Pu)
<i>Kozlovine</i> (Đu)	<i>Krečikovo</i> (Pu)	<i>Kruljčevo</i> (NoP)
<i>Kožar</i> (Vi)	<i>Kreketnjak</i> (Ke, Mr)	<i>Kruščica</i> (RaD)
<i>Krajčino</i> (Pu)	<i>Kremenjača</i> (Go)	<i>Kruščik</i> (Br, BuG, Mu)
<i>Krajnerovo</i> (Go)	<i>Kremerovo brdo</i> (Dre)	<i>Kruška</i> (Go)
<i>Krakanovac</i> (SlaD)	<i>Krimerovo</i> (SeĐ)	<i>Kruške</i> (Ga, Tr)
<i>Krakata brda</i> (Pč, PoB)	<i>Kristekova bašča</i> (Pu)	<i>Kruškoravan</i> (BrĐ)
<i>Kraljakovo polje</i> (SlaD)	<i>Krivaja</i> (SloV)	<i>Kubatkov panjik</i> (Pu)
<i>Kraljevićevo</i> (Ga)	<i>Križ</i> (Go)	<i>Kučkovac</i> (ŠP)
<i>Krampino</i> (Plj)	<i>Križevac</i> (La)	<i>Kučanačko</i> (KuĐ)
<i>Krapovo</i> (SeĐ)	<i>Križice</i> (La)	<i>Kučanci</i> (Go, KuĐ)
<i>Kratina</i> (NoP)	<i>Križić dol</i> (Mu)	<i>Kučarine</i> (Kon, Tr)
<i>Kratine</i> (Sb, Tr)	<i>Krkanovo brdo</i> (Vu)	<i>Kučerine</i> (Sem, Pč)
<i>Kratinje</i> (Sb)	<i>Krličev špic</i> (Pč)	<i>Kučinac</i> (Dra)
<i>Kratke livade</i> (IvG)	<i>Krljakovo</i> (SlaD)	<i>Kučišće</i> (La)

<i>Kućišta</i> (BrĐ, LeV, SloV)	<i>Kupine</i> (Pč)	<i>Lazarova livadica</i> (Če)
<i>Kućište</i> (BuG, KuĐ, Mu, NoP, Pri, Tr)	<i>Kusulja</i> (Pre)	<i>Lazina njiva</i> (Sb)
<i>Kućište/ Kućišće</i> (Sz)	<i>Kuta</i> (Sz)	<i>Lazine/ Lazina</i> (Pre)
<i>Kufelj</i> (Pu)	<i>Kuzmanovićevo</i> (HrĐ)	<i>Lazje</i> (Go)
<i>Kujnjak</i> (HrĐ, Kon, Mj, Tr, Sb, HrĐ)	<i>Kvadrat</i> (ŠP)	<i>Ledina</i> (Dra)
<i>Kulagenica</i> (Bu)	<i>Labakovo</i> (SaĐ)	<i>Lekino</i> (Go)
<i>Kule</i> (Go)	<i>Labovo</i> (Sz)	<i>Lemajićevo bara</i> (Mi)
<i>Kulenovac</i> (Vr)	<i>Ladanovo</i> (SeĐ)	<i>Lemeš</i> (Dra, NoP)
<i>Kulišta</i> (SloV)	<i>Ladinci</i> (SloV)	<i>Lendirovo</i> (IvG)
<i>Kum Stipino</i> (Go)	<i>Ladinci gornji</i> (SloV)	<i>Lenija</i> (Dra, Kon, La, SaĐ, ŠP)
<i>Kumaluk</i> (Tr)	<i>Lađenac</i> (Mu, SloV)	<i>Lenija Balkan</i> (ŠP)
<i>Kumino</i> (Dre, Go, Mi, Pre)	<i>Lajtovo</i> (ŠP)	<i>Lenija križ</i> (ŠP)
<i>Kumova livada</i> (Pnj)	<i>Lakijački dol</i> (LeV)	<i>Lenija panjik</i> (ŠP)
<i>Kumovo</i> (KuĐ, Pu)	<i>Lakije</i> (LeV, SloV)	<i>Leovica/ Leovice</i> (LeV)
<i>Kumovo rašće</i> (Pnj)	<i>Lanica</i> (Mu)	<i>Leštara</i> (PoB)
<i>Kumpes</i> (KuĐ, Pre)	<i>Lanice</i> (LeV)	<i>Leštet</i> (SloV)
<i>Kunbasovo</i> (KuĐ)	<i>Lanište</i> (Sb)	<i>Ležaj</i> (SeĐ)
<i>Kunčevac</i> (Pč)	<i>Lankerovo</i> (Go)	<i>Lidijino brdo</i> (Mj)
<i>Kunino</i> (SaĐ)	<i>Lap</i> (La)	<i>Lijeska</i> (Go, Kon, KuĐ, Ov, Plj)
<i>Kunjak</i> (Mj)	<i>Lapovačko brdo</i> (La)	<i>Lijeskovac</i> (LeV, Mj)
<i>Kupina</i> (Pri)	<i>Lapovci</i> (HrĐ, La, Tr)	<i>Lipa</i> (LeV)
	<i>Latinkino</i> (Br)	<i>Lipica</i> (SeĐ)
	<i>Laz</i> (Bu)	

<i>Lipik</i> (Go, IvG, To)	<i>Lizovica</i> (Sz)	<i>Lušćić</i> (Če)
<i>Lipjak</i> (SeĐ, Tr, HrĐ)	<i>Loknarovo</i> (Ov)	<i>Lužac</i> (Kor)
<i>Lipo polje</i> (Pu)	<i>Lončarević</i> (Go)	<i>Lužak</i> (Če, BrĐ)
<i>Lipovac</i> (Dra, KuĐ, Sb, Vu)	<i>Lopatica</i> (Mu)	<i>Lješnjak</i> (Dre)
<i>Lipovica</i> (SloV)	<i>Loševica</i> (SloV)	<i>Lještara</i> (Bo)
<i>Lipovice</i> (Bo)	<i>Lovrićevo</i> (Kon, To)	<i>Ljubicino</i> (ŠP)
<i>Lisik/Lisnik</i> (HrĐ)	<i>Lozićevo</i> (ŠP)	<i>Ljubinka vila</i> (KuĐ)
<i>Liske</i> (HrĐ)	<i>Lučani</i> (Tr)	<i>Ljubino</i> (Go)
<i>Liskovac</i> (La)	<i>Lučica</i> (RaD)	<i>Ljubljanovac</i> (HrĐ, Mu)
<i>Lisnača</i> (Pnj)	<i>Lučićevo</i> (SeĐ)	<i>Ljubotinka donja</i> (Kon)
<i>Lišnjak</i> (Mu)	<i>Lug</i> (Bu)	<i>Ljubovac</i> (Mj, Ov)
<i>Livada</i> (BrĐ, HrĐ, IvG, KoN, Ku, Ma, Mj, NoP, Ov, Pre, Sb, SloV, ŠP, Tr)	<i>Luka</i> (Bj, La, LeV, Mu, RaD, SloV, Tr)	<i>Ljuljavica</i> (RaD)
<i>Livadak</i> (LeV, RaD, SloV)	<i>Luka donja</i> (Tr)	<i>Macanga livade</i> (Pu)
<i>Livade</i> (Ga, Đa, HrĐ, IvG, Pnj, Pu, SaĐ, ŠP, To, Vi)	<i>Lukajal/Lukaje</i> (NoP)	<i>Mač</i> (Go, Plj, Pnj)
<i>Livadica</i> (RaD)	<i>Luke</i> (BrĐ)	<i>Mač duža</i> (Plj)
<i>Livadice</i> (Mu)	<i>Lukecovo</i> (Go)	<i>Mačkovac</i> (PoB, SeĐ)
<i>Livadnjak</i> (LeV)	<i>Luketinka</i> (Sz)	<i>Madalovac</i> (Go)
<i>Livatke</i> (Go)	<i>Lukićevo</i> (IvG)	<i>Mađar bara</i> (Go)
<i>Lizino</i> (Go)	<i>Lukina njiva</i> (Sb)	<i>Mađarovo</i> (Pu)
	<i>Lukina zemlja</i> (Sb)	<i>Mađarski kraj</i> (Dre)
	<i>Lukino polje</i> (Tr)	<i>Mađarski šljivik</i> (ŠP)
	<i>Lukšićevo</i> (Go)	<i>Mađerac</i> (SloV)
	<i>Lunjak</i> (BrĐ, Ke)	

<i>Majar</i> (Mj)	<i>Mali mostovi</i> (SloV)	<i>Maričićevo čošak</i> (SeĐ)
<i>Majarsko brdo</i> (Tr)	<i>Mali platenik</i> (IvG)	<i>Marića brdo</i> (Mj, Pč)
<i>Majden</i> (Ov)	<i>Mali put</i> (ŠP)	<i>Marića brdo</i> (Pč)
<i>Majstarovo</i> (Go)	<i>Mali starac</i> (Mu)	<i>Marijanićeva</i> (Pnj)
<i>Majstorovićevo</i> (SeĐ)	<i>Mali vinograd</i> (Tr)	<i>Marijina branjevina</i> (ŠP)
<i>Majur</i> (Bj, RaD, SloV)	<i>Mali voćnjak</i> (NoP)	<i>Marijino</i> (SeĐ, ŠP)
<i>Makov šamac</i> (Sem)	<i>Malinovača</i> (Pu)	<i>Marikin topolnjak</i> (SloV)
<i>Maksim</i> (SlaD)	<i>Malinjak</i> (Pnj)	<i>Marikino</i> (IvG, Pnj)
<i>Mala</i> (Sb, To)	<i>Malo plandište</i> (ŠP)	<i>Marina tabla</i> (Vu)
<i>Mala bašča</i> (ŠP)	<i>Malo polje</i> (Kon)	<i>Marinčić</i> (ŠP)
<i>Mala gušća</i> (Sem)	<i>Mamin posjed</i> (Pu)	<i>Marinkino</i> (KuĐ, Pnj)
<i>Mala krčevina</i> (Sb)	<i>Mamina bašta</i> (Sb)	<i>Marinkovo</i> (SeĐ, To)
<i>Mala lanica</i> (Mu)	<i>Mamino</i> (Plj, SaĐ, Sb, SeĐ, ŠP)	<i>Marinovo</i> (Kon)
<i>Mala lenija</i> (Kor, La, SaĐ)	<i>Manac</i> (Sz)	<i>Marjanićeva</i> (Pnj)
<i>Mala livada</i> (LeV, SloV)	<i>Mandicin bostan</i> (SloV)	<i>Markičino</i> (Pu)
<i>Mala mekota</i> (Vi)	<i>Mandić</i> (Pu)	<i>Markov dud</i> (ŠP)
<i>Mala njiiva</i> (Tr)	<i>Mandićevo</i> (ŠP)	<i>Markovo</i> (Go, ŠP)
<i>Mala surevica</i> (La)	<i>Mandino</i> (Go)	<i>Markovo brdo</i> (LeV)
<i>Mali baginci</i> (IvG)	<i>Mandukovka</i> (Sz)	<i>Markovo vrelo</i> (HrĐ)
<i>Mali bajnjak</i> (Kon)	<i>Mantek</i> (HrĐ)	<i>Marošica</i> (Sz)
<i>Mali brig</i> (Dra)	<i>Mantuk/Manduk</i> (Vi)	<i>Martino</i> (Go)
<i>Mali drum</i> (NoP)	<i>Marčetkovo</i> (Go)	<i>Martinovac</i> (Ga, Pre)
<i>Mali koritnjak</i> (Kor)	<i>Marčićevo jošici</i> (Sem)	<i>Martinovo</i> (ŠP)

<i>Marušičevo</i> (Go)	<i>Mekota</i> (BuG, Mj, NoP, Plj, SeĐ)	<i>Milenina trešnja</i> (BuG)
<i>Matekovište</i> (Vr)	<i>Mekote</i> (Br, Plj, RaD)	<i>Miler</i> (SaĐ)
<i>Matičevo</i> (Go)	<i>Mekotka</i> (NoP)	<i>Miletov majar</i> (Mj)
<i>Matijevac</i> (RaD)	<i>Merklov klin</i> (Pš)	<i>Miletovo</i> (Br)
<i>Matin komad</i> (SloV)	<i>Merovica</i> (Pš)	<i>Milferovo</i> (ŠP)
<i>Matina pepelana</i> (HrĐ)	<i>Mesarovo</i> (Go)	<i>Miličević groblje</i> (Ga)
<i>Matino</i> (Go, HrĐ, Sb)	<i>Meterovo</i> (Br)	<i>Miličevka</i> (Mj)
<i>Matino brdo</i> (Mj)	<i>Mićino</i> (SeĐ)	<i>Miličevo</i> (ŠP)
<i>Matkovića</i> (Tr)	<i>Mihalina</i> (Go)	<i>Milički sokak</i> (HrĐ)
<i>Matoković</i> (Pre)	<i>Miholjačica</i> (HrĐ, Mu)	<i>Miličko brdo</i> (HrĐ)
<i>Matokovićevo</i> (SeĐ)	<i>Mija</i> (Go, KuĐ, Pre)	<i>Miličko vrelo</i> (HrĐ)
<i>Matošičeva/Matošičevo</i> (SeĐ)	<i>Mijatovo</i> (Go)	<i>Milinač</i> (Ga, Mi)
<i>Matošovo</i> (Mj, Ov)	<i>Mikić</i> (Tr)	<i>Milinčine</i> (Če, Pč)
<i>Maulovo</i> (ŠP)	<i>Mikićevo</i> (Go)	<i>Milinkovac</i> (Pu)
<i>Mecinger</i> (Pu)	<i>Miklikina lenija</i> (Sem)	<i>Milkićevo</i> (Ov)
<i>Medviš</i> (Kor)	<i>Mikloševo</i> (SeĐ)	<i>Milkina</i> (To)
<i>Međa</i> (Dra, Pš)	<i>Mikovaljci</i> (SlaD)	<i>Milomirovo</i> (Br)
<i>Međine</i> (Vr)	<i>Milakov dol</i> (Bj, SloV)	<i>Mink</i> (Pre)
<i>Među potocima</i> (Mu)	<i>Milanković dol</i> (HrĐ)	<i>Minkovo brdo</i> (SeĐ)
<i>Mehovo</i> (Go)	<i>Milanov šljivik</i> (HrĐ)	<i>Mirino</i> (Go, SaĐ)
<i>Mekot</i> (Ga, Kon, RaD, SloV)	<i>Milanova njiva</i> (Sb, To)	<i>Mirkačevo</i> (Pu)
	<i>Milanovićevo</i> (Go)	<i>Mirkovo</i> (ŠP)
	<i>Milenina bašča</i> (BuG)	<i>Miš(l)jak</i> (Vi)

<i>Mišićevo</i> (Go)	<i>Mostić</i> (LeV)	<i>Na gašinačkom</i> (Pre)
<i>Mišine šljive</i> (La)	<i>Mostovi</i> (SloV)	<i>Na ivanovačkom</i> (To)
<i>Mišino brdo</i> (Br)	<i>Mrcinište</i> (Ke)	<i>Na ivanovačkom putu</i> (Go)
<i>Mišković</i> (La)	<i>Mrcinište</i> (Sem, Vu)	<i>Na ledinama</i> (Dra)
<i>Mitrovac</i> (Ga)	<i>Mrčinci</i> (Pu)	<i>Na leniji</i> (La)
<i>Mjekota</i> (Sz)	<i>Mrčino</i> (Pu)	<i>Na luku</i> (Tr)
<i>Mjesna</i> (Plj)	<i>Mučkovac</i> (HrĐ, La)	<i>Na pašnjaku</i> (Pu)
<i>Mjesna rudina</i> (Mj)	<i>Mudrijaševo</i> (SeĐ)	<i>Na placu</i> (SeĐ)
<i>Mlačica/Mlačice</i> (Go)	<i>Mulj</i> (SlaD)	<i>Na ribnjaku</i> (SeĐ)
<i>Mladenkino</i> (SeĐ)	<i>Mundāsovo</i> (Pu)	<i>Na Rusovo</i> (NoP)
<i>Mladi vinograd</i> (Pri)	<i>Munjik</i> (Mu)	<i>Na sićevcu</i> (SeĐ)
<i>Mlaka</i> (Bu, Kor, KuĐ, Vi)	<i>Musićki put</i> (LeV)	<i>Na ujakovom</i> (ŠP)
<i>Mlinac</i> (La, SeĐ)	<i>Na Anicinom</i> (NoP)	<i>Na utvaru</i> (KuĐ)
<i>Mlinčić</i> (Mu, RaD)	<i>Na babinom</i> (Go)	<i>Na vinogradu</i> (To)
<i>Močilo</i> (Pri)	<i>Na bare</i> (Go)	<i>Na vrbi</i> (Kon)
<i>Močilje</i> (SlaD)	<i>Na bari</i> (Pu)	<i>Na vrh bašče</i> (Pu)
<i>Modrićevo</i> (SeĐ)	<i>Na barkama</i> (Pu)	<i>Na zdencu</i> (SeĐ)
<i>Mokrice</i> (Vr)	<i>Na brani</i> (Plj, SeĐ)	<i>Nad selom</i> (Pč)
<i>Moldinovo</i> (Go)	<i>Na brdo</i> (Mj)	<i>Nadino</i> (SeĐ)
<i>Molnar</i> (Dre)	<i>Na brdu</i> (Mj)	<i>Nadlivada</i> (Mj)
<i>Moresovo</i> (SaĐ)	<i>Na brigu</i> (Dra)	<i>Nađovo</i> (ŠP)
<i>Morova brda</i> (Br)	<i>Na brijegu</i> (Dra, Pu)	<i>Najbaurova</i> (SlaD)
<i>Morove urvine</i> (Br)	<i>Na Dančovom</i> (SaĐ)	<i>Najkrovac</i> (Plj)

<i>Nakraj sela</i> (Dra, Ga, Go, Kor, La, NoP, Plj, Pu, Sb, SeĐ, SlaD, ŠP)	<i>Numeri</i> (Ku, Kon, KuĐ, Mi, Mu, Ov, Pč, SeĐ, SlaD, SloV, Tr)	<i>Okrugline</i> (Pre)
<i>Namet</i> (Kor)	<i>Numere</i> (Pri, Vu)	<i>Okučnica</i> (SeĐ, La, LeV, SeĐ, ŠP)
<i>Nedino brdo</i> (BuG)	<i>Numero</i> (Dra, Kon, La, Tr)	<i>Opoljci</i> (Ke)
<i>Neđina tabla</i> (Ga)	<i>Njegovac</i> (Bo, SloV)	<i>Orah</i> (Ov)
<i>Nešković</i> (Ga)	<i>Njiva</i> (HrĐ, Ku, PoB, Sb)	<i>Oranica</i> (Kon, SlaD)
<i>Nikicino</i> (SeĐ)	<i>Njiverak</i> (Sb)	<i>Orano</i> (Bu)
<i>Nikino</i> (SeĐ)	<i>Njivica</i> (Sb)	<i>Oranje</i> (Go)
<i>Nikšin lug</i> (Ke)	<i>Njivice</i> (Tr)	<i>Orasi</i> (HrĐ, Kon, Pu)
<i>Niza</i> (La)	<i>Obrovac</i> (Fo)	<i>Oraš</i> (Đu)
<i>Nizine</i> (Fo)	<i>Obrovčevo</i> (SeĐ)	<i>Orašnjak</i> (SlaD)
<i>Niži vratolomci</i> (Pu)	<i>Očeva potkućnica</i> (SeĐ)	<i>Oriše</i> (Pš)
<i>Noskovo</i> (Sz)	<i>Očevina</i> (Pč)	<i>Orišje</i> (Đa, SaĐ)
<i>Nova čera</i> (Sz)	<i>Odrice</i> (Sz)	<i>Orlovac</i> (Tr)
<i>Nova ulica</i> (SeĐ)	<i>Ođin dol</i> (RaD)	<i>Oroslankino</i> (Pnj)
<i>Novak</i> (Ga, Go, La)	<i>Ograda</i> (BuG, SloV)	<i>Oroslanovo</i> (Pnj)
<i>Novak polje</i> (SloV)	<i>Ograde</i> (Br, Ga, Mu, NoP, Pre, Vr)	<i>Osatina</i> (Kor, Sem)
<i>Novakovo</i> (Pu)	<i>Ogradica</i> (NoP)	<i>Osebac</i> (Pnj)
<i>Novi borik</i> (Br)	<i>Oko farme</i> (SaĐ)	<i>Osojal/Osoje</i> (SloV)
<i>Novo polje</i> (Đa)	<i>Okoli</i> (Sz)	<i>Ostruge</i> (ŠP)
<i>Novoselić</i> (SeĐ)	<i>Okrajak</i> (BrĐ)	<i>Ostrval/Ostrova</i> (Sz)
<i>Numer</i> (Go, IvG, PoB)	<i>Okrugla jama</i> (PoB, SlaD)	<i>Otok</i> (Pu)
		<i>Ovčare</i> (Mj, Mu)
		<i>Overlap</i> (Dra)

<i>Ovorak</i> (Mj)	<i>Panino</i> (ŠP)	<i>Paštrnjakovo</i> (IvG)
<i>Ozimača/ Ožimača</i> (Bu)	<i>Panj/ Panje/ Panjik</i> (SlaD)	<i>Paterovo</i> (Go)
<i>Ozrnje</i> (Ga)	<i>Panjik</i> (IvG, Kor, Pu, ŠP, To)	<i>Paučki pašnjak</i> (Pč)
<i>Pačino brdo</i> (Dra)	<i>Paradija</i> (LeV)	<i>Paulj</i> (Ga)
<i>Pajeska</i> (Pu)	<i>Paradije</i> (Fo, Sb)	<i>Paurović</i> (HrĐ)
<i>Pajino brdo</i> (LeV)	<i>Parlog</i> (BuG)	<i>Paušino</i> (To)
<i>Pajtanica/ Pajtenica</i> (Đa, SeĐ)	<i>Parlog/ Parlok</i> (Dra)	<i>Paveta</i> (Pnj)
<i>Paklo</i> (La)	<i>Parnjak</i> (Pč)	<i>Pavetine</i> (Kor)
<i>Pakov dolac</i> (La)	<i>Pasaki</i> (Go)	<i>Pavetino</i> (Br, Go)
<i>Palača</i> (To)	<i>Pasjaci</i> (RaD)	<i>Pavicina</i> (Go)
<i>Palanka</i> (IvG)	<i>Pasje groblje</i> (Đu)	<i>Pavičićev bagrem</i> (NoP)
<i>Palcerovo</i> (Go)	<i>Paskovci</i> (Go)	<i>Pavičićeva livada</i> (NoP)
<i>Palež</i> (BrĐ)	<i>Pastvino livade</i> (Pu)	<i>Pavičićevo</i> (Go)
<i>Palučak</i> (Mu)	<i>Pašarina</i> (Kon, SaĐ)	<i>Pavičićevo guvno</i> (NoP)
<i>Paljčevica</i> (LeV)	<i>Pašarine</i> (SeĐ)	<i>Pavić</i> (IvG)
<i>Paljevački grabik</i> (Plj)	<i>Pašarna</i> (Ga)	<i>Pavićev bagram</i> (NoP)
<i>Paljevačko</i> (Plj, Pnj)	<i>Paščik</i> (Dra)	<i>Pavitine</i> (BrĐ, Sem, SloV)
<i>Paljevine</i> (Plj, Sz, Tr)	<i>Paškovac/ Paskovac</i> (Vr)	<i>Pavla mekot</i> (Pš)
<i>Paljokovica</i> (Đu)	<i>Pašnik</i> (Dra, IvG, Kon, Kor, Mi, SeĐ, SloV)	<i>Pecana</i> (SeĐ)
<i>Pancino</i> (Ov)	<i>Pašnjak</i> (Br, Če, Go, Ke, Kr, Ku, KuĐ, Mj, Mu, Ov, Plj, Pnj, Pu, Sb, SloV, Vu)	<i>Pećina</i> (BuG)
<i>Pandika</i> (Ov)		<i>Pejovo</i> (Go)
<i>Panića brdo</i> (Pč)		<i>Pekarovac</i> (Bu)
<i>Panigaj</i> (SaĐ)		<i>Pekarovci</i> (Đa)

<i>Pekovo</i> (Pnj)	<i>Petroševci</i> (Vr)	<i>Plandište</i> (Bj, BuG, Đa, SloV)
<i>Pelina mekota</i> (Če)	<i>Petrov dol</i> (Kon)	<i>Plane</i> (Ga, La, Sem)
<i>Pelinjača</i> (Sz)	<i>Petrova bašča</i> (SloV)	<i>Plava njiva</i> (Dra)
<i>Pemčevo</i> (Go)	<i>Petrova zemlja</i> (Pč)	<i>Plesno</i> (Bu)
<i>Pepelana</i> (HrĐ, Plj)	<i>Petrovac</i> (BrĐ, Dre, KuĐ, Ma, Pri)	<i>Ploština/ Ploštine</i> (Go)
<i>Pepino</i> (Ga)	<i>Petrović</i> (LeV)	<i>Pljoštavina</i> (Kor)
<i>Peranov salaš</i> (Br)	<i>Picina vodica</i> (HrĐ)	<i>Poček</i> (Mj)
<i>Perić</i> (Sem, Ke)	<i>Pijavičarka</i> (Đu)	<i>Pod bare / Podbare</i> (Dre)
<i>Peričevo</i> (Go)	<i>Pijesak</i> (Pč)	<i>Pod šumom</i> (Sem)
<i>Perino</i> (Go)	<i>Pilenovo</i> (SaĐ)	<i>Pod Vučkom šumom</i> (ŠP)
<i>Perkovački pašnjak</i> (NoP)	<i>Pinterovo brdo</i> (Pri)	<i>Podblato</i> (IvG, To)
<i>Perovo</i> (Pu)	<i>Pipićino</i> (Go)	<i>Podbus</i> (RaD)
<i>Pertičevičevo brdo</i> (Sb)	<i>Pisak</i> (Dra)	<i>Podgorje</i> (PoB)
<i>Peštalićevo</i> (Go)	<i>Pišmiševka</i> (Br)	<i>Podlipi</i> (SaĐ)
<i>Peta lenija Đanićevo</i> (IvG)	<i>Pištalina</i> (BuG)	<i>Podnumericice</i> (SloV)
<i>Peta lenija Pavićevo</i> (IvG)	<i>Pitinčevo</i> (Go)	<i>Podokrajci</i> (SloV)
<i>Petkovac</i> (BuG)	<i>Pivarnica</i> (Dre, Go)	<i>Podolice</i> (Mu)
<i>Petkovci</i> (Sz)	<i>Pjeskara</i> (LeV)	<i>Podrampaše</i> (BuG)
<i>Petlovac</i> (Dre)	<i>Pjeskovina</i> (Sb)	<i>Podrum</i> (Pnj)
<i>Petojnica</i> (Mu)	<i>Pjeskovište</i> (Sb)	<i>Podrumine</i> (HrĐ, Mu)
<i>Petrakovo</i> (Tr)	<i>Plac</i> (SeĐ, ŠP, To)	<i>Podrumište</i> (HrĐ, Mu)
<i>Petrijevci</i> (Dre)	<i>Plana</i> (Mu, SeĐ)	<i>Podvinjača</i> (RaD)
<i>Petrlićevo</i> (ŠP)		<i>Pogačka</i> (Mu)

<i>Pojilo</i> (Bo)	<i>Poradovača</i> (Pč)	<i>Prečka</i> (SloV)
<i>Pojinka/ Pujinka</i> (Sz)	<i>Poreč</i> (HrĐ)	<i>Pred kućom</i> (Če)
<i>Pojutrica</i> (Dra, Sb)	<i>Pored vinograda</i> (Plj)	<i>Predevo selište</i> (HrĐ)
<i>Pokraj Pačice</i> (Če)	<i>Poriječ</i> (HrĐ)	<i>Prekope</i> (BrĐ)
<i>Poloje</i> (Če)	<i>Poselište/ Podselište</i> (Pre)	<i>Premicalo</i> (SloV)
<i>Polja</i> (Če, LeV, Pč)	<i>Posjed</i> (Go, Pnj, Pu, SeĐ)	<i>Preslatinci</i> (Pre, SaĐ)
<i>Polje</i> (BuG, Dre, IvG, Ku, La, LeV, Sb)	<i>Postrovac</i> (Sz)	<i>Pretoka</i> (Sz)
<i>Polje rit</i> (La)	<i>Potkolje</i> (Dra)	<i>Prevale</i> (SloV)
<i>Poljice</i> (LeV)	<i>Potkućnica</i> (Ga, HrĐ, Ku, LeV, NoP, Ov, Pnj, Pu, Sb, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr)	<i>Prevalje</i> (SloV, Mu)
<i>Poljičak</i> (SaĐ)		<i>Prevanda/ Prevenda</i> (PoB)
<i>Poljutrica</i> (Pu)	<i>Potnjanačka</i> (Pnj)	<i>Pridnjača</i> (Vi)
<i>Popina bara / Popova bara</i> (Pu)	<i>Potnjani</i> (Kr)	<i>Pridvorje</i> (Pri)
<i>Popina livada</i> (Bu)	<i>Potočak</i> (Go, Pnj)	<i>Prija Katino</i> (Go)
<i>Popovac</i> (Pč, SeĐ)	<i>Potok</i> (La, Mr, Se, To)	<i>Prijeko jutro</i> (Bj)
<i>Popovčica</i> (SaĐ)	<i>Potpolje</i> (Kon)	<i>Prika staza</i> (Đu)
<i>Popove njive</i> (Dra)	<i>Povrat</i> (BuG)	<i>Prisade</i> (Tr)
<i>Popovićevo</i> (To)	<i>Požarike</i> (Ke, Kor)	<i>Prisade donje</i> (Tr)
<i>Popovo</i> (Go, Ov)	<i>Pralasovo</i> (To)	<i>Prisade gornje</i> (Tr)
<i>Popovo brdo</i> (Go, LeV, Mj, Sem)	<i>Prašnica</i> (RaD)	<i>Prodolak</i> (Tr)
<i>Popovo jutro</i> (Pu)	<i>Pravulja</i> (SloV)	<i>Progon</i> (Pnj)
<i>Popreko</i> (To)	<i>Praznovreće</i> (Ke)	<i>Prosa</i> (Tr)
	<i>Prebegovo</i> (HrĐ)	<i>Prosjek</i> (Vr)
		<i>Prosna</i> (Br)

<i>Proševci</i> (Plj)	<i>Rahtovac</i> (Kon)	<i>Rašće</i> (Đu, Pnj)
<i>Prva ćuprija</i> (LeV)	<i>Rajčevina</i> (Bo, BrĐ)	<i>Ratkov dol</i> (SloV)
<i>Prva do sela</i> (Kr)	<i>Rajčevina gornja</i> (BrĐ)	<i>Ratkovačko brdo</i> (HrĐ, Mu)
<i>Prva lenija</i> (IvG, Pu)	<i>Rajhartovo</i> (ŠP)	<i>Ratkovo</i> (Če)
<i>Prva lenija Fabijan</i> (IvG)	<i>Rajkijevo brdo</i> (Dre)	<i>Ravan</i> (Kon, LeV, Mj, Mr, Ov, RaD)
<i>Ptičekovo</i> (To)	<i>Rakitova(c)</i> (Kon, Mu, Sz)	<i>Ravnica</i> (SlaD)
<i>Ptičinjak</i> (NoP)	<i>Rakovac</i> (Kon, Mj)	<i>Ravnice</i> (Go, Plj, Pnj)
<i>Pucavica</i> (BrĐ)	<i>Rakovićevo</i> (SeĐ)	<i>Ravno</i> (SlaD)
<i>Puče</i> (Kor)	<i>Ramanice/Ramenice</i> (LeV)	<i>Razbojštica</i> (Br)
<i>Pujinka</i> (Sz)	<i>Rampaše</i> (BuG)	<i>Razvale</i> (SloV, Mu)
<i>Puknjevača</i> (Kon)	<i>Rampoš</i> (RaD)	<i>Rebarnjača</i> (SlaD)
<i>Punicino</i> (Go, Pu)	<i>Rani dol</i> (Mu)	<i>Rečica</i> (BrĐ)
<i>Punitovačke njive</i> (Pu)	<i>Rankovo</i> (Br)	<i>Redak</i> (HrĐ)
<i>Pustatak</i> (La)	<i>Ranopaša</i> (Br, Ga, SloV)	<i>Rederovo</i> (SeĐ)
<i>Pušnice</i> (Ga)	<i>Ranjkovac</i> (Bj)	<i>Repušan/Rapušan</i> (Mj)
<i>Pužara</i> (KuĐ)	<i>Raskršće</i> (Br, BuG, Dra, Sb)	<i>Ribicina tabla</i> (Ga)
<i>Pužica</i> (Đa)	<i>Rasovnjača</i> (Mu)	<i>Ribnjak</i> (BrĐ, Bu, Đa, Dre, IvG, Kon, Pnj, PoB, RaD, SeĐ, SloV, Vr, Vu)
<i>Radanovača</i> (Mu)	<i>Rastik</i> (Sb, Pre)	<i>Rid</i> (Bj)
<i>Radiškovac</i> (Dra)	<i>Rastine</i> (Dre, IvG, Ku)	<i>Rig</i> (Ma)
<i>Radljevac</i> (Kor)	<i>Rastovac</i> (BrĐ, NoP)	<i>Rijeka</i> (HrĐ)
<i>Radljevka</i> (SlaD)	<i>Rastulovka</i> (NoP)	
<i>Radotinac</i> (BrĐ)		
<i>Radovankino</i> (Sb)		

<i>Rit</i> (HrĐ, IvG, Kon, La, LeV, Mj, Mu, Ov, SloV, Sz, Vu)	<i>Ruškovac</i> (Vi)	<i>Sastavci</i> (ŠP)
<i>Rođino</i> (Dre)	<i>Rutak</i> (SeĐ)	<i>Sastićevo</i> (KuĐ)
<i>Rog</i> (SeĐ)	<i>Ruževina</i> (BuG)	<i>Sašino</i> (SeĐ)
<i>Rogalova</i> (Pre, KuĐ)	<i>Ružicin pašnjak</i> (Br)	<i>Satnica</i> (SaĐ, Sz)
<i>Rokina bašča</i> (Pu)	<i>Ružicina breznica</i> (NoP)	<i>Satnički rit</i> (SaĐ)
<i>Rokino</i> (NoP, Pu)	<i>Ružicino</i> (SeĐ)	<i>Savina vodica</i> (Slo, Mu)
<i>Rokino brdo</i> (Pnj)	<i>Ružike</i> (SeĐ)	<i>Savunkino</i> (Go)
<i>Rosino</i> (Go)	<i>Ružinac</i> (Slo, Mu)	<i>Segedac</i> (Tr)
<i>Rossi</i> (Ma)	<i>Ružino</i> (SeĐ)	<i>Seget</i> (Pč)
<i>Rov</i> (SeĐ)	<i>Sad</i> (Mu, RaD, Sz)	<i>Sekino</i> (SaĐ, ŠP)
<i>Rožike</i> (SeĐ)	<i>Sadić</i> (Ga, Tr)	<i>Sela</i> (SlaD)
<i>Ručević</i> (SaĐ)	<i>Sadovi</i> (Pš)	<i>Selac</i> (Mu, Sz)
<i>Ručevo</i> (Sem)	<i>Sajdlov brijeg</i> (SaĐ)	<i>Selačka</i> (NoP, SeĐ)
<i>Rudekovo</i> (SeĐ)	<i>Salaš</i> (Dra, HrĐ, IvG, KuĐ, Pnj, Pre, Pri, Sb, SeĐ, To, Tr)	<i>Selačka vodenica</i> (NoP, SeĐ)
<i>Rudina</i> (Br, Pnj)	<i>Salaš pod šumom</i> (Sb)	<i>Selačke bare</i> (SeĐ)
<i>Rudina ograda</i> (ŠP)	<i>Salašine</i> (Br, BuG)	<i>Selci</i> (SeĐ)
<i>Rudine</i> (Bj, BrĐ, LeV) (To)	<i>Saloš</i> (Pnj, SeĐ, Tr)	<i>Selenča</i> (Kor)
<i>Rudino</i> (KuĐ)	<i>Samac</i> (Vr)	<i>Selišće</i> (Kon, NoP, Pre, Pš, Pu, Sz, Tr),
<i>Rujac</i> (BrĐ)	<i>Samarice</i> (Pnj)	<i>Selišta</i> (HrĐ, PoB)
<i>Rupa</i> (Go, Sb)	<i>Sanjino</i> (Pre)	<i>Selište</i> (Go, LeV, Kor, Ke, Đu, Mr, NoP, PoB, Pre, Pu, RaD, SaĐ, SeĐ, Sem, Tr)
<i>Rupače</i> (Go, Sem)	<i>Saonički lug</i> (JuP, Pu, ŠP)	
	<i>Sarovci/Sarevci</i> (SaĐ)	

<i>Selo</i> (Če, Dre, Ga, Go, IvG, Ku, LeV, Plj, Pnj, Pre, SaĐ, Sb, SeĐ, SlaD, ŠP)	<i>Sječkarovo</i> (Pu)	<i>Sonjača/ Sonjače</i> (SloV)
<i>Selo/ Sela</i> (NoP)	<i>Sjeline</i> (Slo, Mu)	<i>Sovanovica</i> (Mr)
<i>Sembudžak</i> (Kor)	<i>Sjenokoša</i> (Mj)	<i>Spajenica</i> (Sz)
<i>Semeljčica</i> (Sem)	<i>Sjenokoša livada</i> (SloV)	<i>Spajinska</i> (Mu)
<i>Semijon</i> (Tr)	<i>Sjerkovina</i> (Fo)	<i>Spajinsko polje</i> (Sem)
<i>Senjakova ćera</i> (NoP)	<i>Sjeverna surevica</i> (La)	<i>Spanjska</i> (SaĐ)
<i>Senjovo</i> (Pu)	<i>Skadanj</i> (Vr)	<i>Spanjska livada</i> (Đu)
<i>Seoština</i> (Sz)	<i>Skendereva livada</i> (Kon)	<i>Spanjske livade</i> (Kon, SaĐ)
<i>Sibik</i> (Kr)	<i>Skenderova</i> (Kon)	<i>Spanjski vinogradi</i> (Mu)
<i>Sibinje</i> (Mu)	<i>Slakovac</i> (HrĐ)	<i>Splićino</i> (Go)
<i>Sić</i> (Mu, RaD)	<i>Slašćak</i> (Vi)	<i>Spora</i> (Sz)
<i>Siga</i> (Slo, Mu, HrĐ)	<i>Slavicino</i> (Br, Go)	<i>Spram Gorjana</i> (IvG)
<i>Sige</i> (BrĐ)	<i>Slavičino buačište</i> (SloV)	<i>Spuževac</i> (Pu)
<i>Sijeline</i> (Sb)	<i>Slavkov špic</i> (Pu)	<i>Srcino</i> (NoP)
<i>Sikirina</i> (Ke)	<i>Slavotinac</i> (LeV)	<i>Srđino</i> (Go)
<i>Simica</i> (Mj)	<i>Slobodansko polje</i> (SloV)	<i>Srednjak</i> (BrĐ, SloV)
<i>Simin dol</i> (Če) (HrĐ)	<i>Smetište</i> (Go, IvG)	<i>Srednje brdo</i> (LeV)
<i>Simin voćnjak</i> (RaD)	<i>Smiljanka</i> (Vr)	<i>Srednji Dilj</i> (HrĐ, Mu, Slo)
<i>Sitnjara</i> (Ga)	<i>Snježino</i> (SeĐ)	<i>Srednji put</i> (Če)
<i>Sivro</i> (SeĐ)	<i>Sokak</i> (Dra, HrĐ)	<i>Sretino</i> (ŠP)
<i>Sječa</i> (Pu)	<i>Sokolovac</i> (SloV)	<i>Srnjača</i> (Sz)
	<i>Slobodna Vlast</i> (SloV)	<i>Srnjak</i> (Če, Mi, Pč)
	<i>Somar</i> (HrĐ)	

<i>Stajново</i> (Pč)	<i>Staro guvno</i> (NoP)	<i>Strmal/ Strmo</i> (Ma)
<i>Staklara</i> (Dre)	<i>Staro polje</i> (SaĐ)	<i>Strnobače/ Strnobačje</i> (Mu)
<i>Stan</i> (Sz)	<i>Staro selo</i> (IvG)	<i>Strugačevac</i> (Dra)
<i>Stankovićevo</i> (Pnj)	<i>Stevina bašča</i> (Pu)	<i>Stružicino</i> (ŠP)
<i>Stankovo</i> (Go)	<i>Stevino</i> (Kr)	<i>Stublić</i> (HrĐ)
<i>Stara bašča</i> (Ov)	<i>Stipanovo</i> (Go)	<i>Studenac</i> (RaD)
<i>Stara kuća</i> (Pnj)	<i>Stipin brig</i> (Dra)	<i>Stupište/ Stupišće</i> (Sz)
<i>Stara numerá</i> (Mi)	<i>Stipin salaš</i> (Sb)	<i>Sumbelija</i> (Bu)
<i>Stara Osatina</i> (ŠP)	<i>Stjepanovac</i> (Ga)	<i>Sunčana</i> (ŠP)
<i>Stara vodenica</i> (Pu)	<i>Stočin</i> (Đa)	<i>Suriš</i> (LeV)
<i>Stara Vrbica</i> (Vr)	<i>Stojankino</i> (To)	<i>Susjed</i> (Mu)
<i>Starac</i> (Mu)	<i>Strahonja</i> (Pu)	<i>Suv jarak</i> (Plj)
<i>Starčeva livada</i> (Pnj)	<i>Strakoš</i> (Pu)	<i>Suvača</i> (Pš, Tr)
<i>Starčevićovo</i> (ŠP)	<i>Strana</i> (Kon, LeV, SloV)	<i>Suvara</i> (ŠP)
<i>Stare šljive</i> (NoP)	<i>Strančine</i> (Br, Plj)	<i>Suvodol</i> (Đu)
<i>Stari Hrkanovci</i> (HrĐ)	<i>Strane</i> (PoB)	<i>Suzina bašča</i> (Pnj)
<i>Stari podrum</i> (Ma)	<i>Strelecovo</i> (SaĐ)	<i>Svetinja</i> (Dre)
<i>Stari Punitovci</i> (Pu)	<i>Stricov voćnjak</i> (HrĐ)	<i>Svetoblažje</i> (Sb, Tr)
<i>Stari saloš/ Stari salaš</i> (SeĐ)	<i>Stricovo</i> (Go)	<i>Svibanje</i> (Mu)
<i>Stari šljivik</i> (Tr)	<i>Stričevo</i> (Go, SeĐ)	<i>Svibik</i> (Ke)
<i>Stari topolik</i> (SeĐ)	<i>Strikanovo</i> (IvG)	<i>Svićice</i> (Mu, SloV)
<i>Stari vinograd</i> (NoP, Tr)	<i>Strikino</i> (IvG)	<i>Svilanović</i> (Tr)
<i>Starjak</i> (Pre)	<i>Strin Terezino</i> (Pu)	<i>Svinjak</i> (Pš)

<i>Svinjarevo</i> (Sz)	<i>Ševarica</i> (Vu)	<i>Šljivici</i> (BuG)
<i>Svinjarkovac</i> (Br)	<i>Šifrage</i> (Pš)	<i>Šljivik</i> (Br, BuG, HrĐ, IvG, Kon, KuĐ, La, Ma, Mj, Mu, NoP, Ov, Pč, Plj, Pri, Pu, RaD, Sb, SeĐ, SlaD, SloV, ŠP, To, Tr)
<i>Svračjak</i> (Ov)	<i>Šikara</i> (Sz)	
<i>Svržnica</i> (La)	<i>Šiljino</i> (SeĐ)	
<i>Šačurkino</i> (Go)	<i>Šiljkovac</i> (IvG)	<i>Šljivik donji</i> (Mj)
<i>Šakojevac</i> (SloV)	<i>Šimenica</i> (Sz)	<i>Šljivik gornji</i> (Mj)
<i>Šalkovićevo</i> (Pnj)	<i>Šimički dol</i> (SloV)	<i>Šljivik mali</i> (SlaD)
<i>Šandorovo</i> (Go)	<i>Šimunovo</i> (Pu)	<i>Šljivik manji</i> (Ma)
<i>Šantakovica</i> (Pš)	<i>Šipkovića</i> (SloV)	<i>Šmizovo</i> (To)
<i>Šantićevo</i> (Go)	<i>Široka lenija</i> (Go)	<i>Šogorovo</i> (Br, Kon, Plj)
<i>Šapinjača</i> (Dra)	<i>Široka njiva</i> (HrĐ)	<i>Šokačka</i> (To)
<i>Šašanjara</i> (Br)	<i>Širokopoljačko</i> (ŠP)	<i>Špic</i> (Dra, Go, IvG, NoP, Pu)
<i>Šaševci</i> (PoB)	<i>Šiškovka</i> (Sz)	<i>Špic-drljak</i> (Pu)
<i>Šaškovića</i> (SlaD)	<i>Šišljagić</i> (Sb)	<i>Šplajtovo</i> (SeĐ)
<i>Šašnjača/Šašnjače</i> (LeV)	<i>Škarini dolovi</i> (HrĐ)	<i>Špoljarkino jutro</i> (Pnj)
<i>Ščevara</i> (La)	<i>Školsko</i> (Dre, Ga, IvG, La, SeĐ, To, Tr)	<i>Šramovo brdo</i> (Dre)
<i>Ščevrtak</i> (Vi, Fo, ŠP)	<i>Školsko brdo</i> (SeĐ)	<i>Štaderovi</i> (SaĐ)
<i>Šepinjača</i> (Dra, NoP)	<i>Škrbino</i> (SeĐ)	<i>Štalovi</i> (SeĐ)
<i>Šerfezovo</i> (SeĐ)	<i>Škulara</i> (Sz)	<i>Štencovo</i> (Pu)
<i>Šerovo</i> (Go, SlaD)	<i>Šljiva</i> (Dre, Ma, Pnj, La, Pu, NoP)	<i>Štigerovo</i> (Kon)
<i>Šestakovo</i> (SeĐ)	<i>Šljive</i> (La, Pu)	<i>Štravnica</i> (La, Tr)
<i>Šestike</i> (Plj, Pnj)	<i>Šljivice</i> (SaĐ)	<i>Štrbikovo</i> (Pu)
<i>Šesto</i> (Mu)		

<i>Štrbinac</i> (Đa, Sz)	<i>Švrakovnjak</i> (Pu, ŠP)	<i>Tetino</i> (Plj, SeĐ)
<i>Štrbinici</i> (Bu)	<i>Tabakovo</i> (SeĐ)	<i>Tetino kod šume</i> (Plj)
<i>Štrikerovo</i> (Go, IvG)	<i>Tabla kod križa</i> (Vu)	<i>Tetkino</i> (Mj, Pnj, To)
<i>Štrkovac</i> (NoP, Sz)	<i>Taborište</i> (Mr)	<i>Tičinjak</i> (NoP)
<i>Štrkovac veća</i> (NoP)	<i>Tajflovo</i> (SlaD)	<i>Tičinjak mali</i> (NoP)
<i>Štrkovac/Štrkovci</i> (Go)	<i>Takalinac</i> (BuG)	<i>Tičinjak veliki</i> (NoP)
<i>Štrokača/Štrokače</i> (NoP)	<i>Takalnik</i> (SeĐ)	<i>Točak</i> (SloV)
<i>Štrosmajerovac</i> (SaĐ)	<i>Tančik</i> (Ma)	<i>Todorovo vrelo</i> (BrĐ)
<i>Šuma</i> (ŠP)	<i>Tančikovo</i> (SeĐ)	<i>Tolenice</i> (NoP)
<i>Šumađin</i> (Kor)	<i>Tanja</i> (Sem)	<i>Tolićeva lenija</i> (SaĐ)
<i>Šumarijsko</i> (Če)	<i>Tanjino</i> (Pnj)	<i>Tolkovac</i> (ŠP)
<i>Šumica</i> (Go)	<i>Tarabe</i> (Bo)	<i>Tomanović</i> (Pre)
<i>Šurakovac</i> (Kor)	<i>Tatina bašča</i> (Pu)	<i>Tomanovo</i> (ŠP)
<i>Šušnjevac</i> (Kon)	<i>Tatino</i> (Pu, To)	<i>Tomašanačko</i> (To)
<i>Šuvarić</i> (Pu)	<i>Tatino rašće</i> (Pnj)	<i>Tomašanačko brdo</i> (To)
<i>Šuvarićevo</i> (Pu)	<i>Tatrakovo</i> (Br)	<i>Tomašanci</i> (IvG, ŠP, To)
<i>Švagan</i> (Vr)	<i>Terezino guvno</i> (Pu)	<i>Tomaševa kosa</i> (Če)
<i>Švajgerovo</i> (Mi)	<i>Teta Anino</i> (ŠP)	<i>Tomašićevićevo</i> (Dre)
<i>Švapski kućinac</i> (Dra)	<i>Teta Katino</i> (Go)	<i>Tomaško</i> (SaĐ)
<i>Švapsko</i> (Go)	<i>Teta Marijino</i> (Kon)	<i>Tomašovo</i> (To)
<i>Švarkovnjak</i> (Pu)	<i>Teta Martino</i> (SeĐ)	<i>Tomićeva oranica</i> (Dre)
<i>Švendino</i> (Kon)	<i>Teta Rezino</i> (Go)	<i>Tomin hrast</i> (Ke)
<i>Švitekovo</i> (Pu, ŠP)	<i>Tetina</i> (BrĐ)	<i>Tomino</i> (SeĐ)

<i>Tončino</i> (Go)	<i>Trešnjik</i> (Go)	<i>Tunino u selu</i> (Tr)
<i>Tonino</i> (IvG)	<i>Tri jutra</i> (SaĐ)	<i>Tupuzićevo</i> (Br)
<i>Topola</i> (Go)	<i>Tribeži/ Tribeže</i> (Sz)	<i>Turkaljovo</i> (SeĐ)
<i>Topole</i> (PoB, Pu, SloV, To)	<i>Trn</i> (HrĐ)	<i>Tuterovo</i> (Go)
<i>Topolik</i> (Go, Kor, Mr, SlaD, ŠP)	<i>Trnava</i> (Ma, Tr)	<i>Tvorlovac</i> (PoB)
<i>Topolovac</i> (Dre)	<i>Trnavačko brdo</i> (Tr)	<i>Učanšica</i> (Tr)
<i>Topolje</i> (BrĐ)	<i>Trnovac</i> (KuĐ)	<i>Ugljana</i> (HrĐ, Mu)
<i>Topoljnjak</i> (SloV)	<i>Trnovača</i> (Mr)	<i>Ugljara</i> (Dre, LeV, Mj, Ov, Pnj, Sem)
<i>Tor</i> (Pnj)	<i>Trojka</i> (Bo, PoB)	<i>Ugljiševka/ Uglješevka</i> (BuG)
<i>Torbara</i> (Sz)	<i>Trokut</i> (SloV)	<i>Uknjevače</i> (Kon)
<i>Torine</i> (Dre, Mu)	<i>Trska</i> (Dre, Mj)	<i>Unka</i> (Đu)
<i>Torovi</i> (Če, Pu)	<i>Trslana</i> (Bu)	<i>Urbarija</i> (NoP)
<i>Torovine</i> (Pu)	<i>Trstenac</i> (Go)	<i>Urvina gornja</i> (Br)
<i>Tošak</i> (Pu)	<i>Trstenik</i> (Sz)	<i>Urvina/ Urvine</i> (Br)
<i>Travnik</i> (Pu)	<i>Trutarovo</i> (SeĐ)	<i>Uska njiva</i> (HrĐ)
<i>Travnjak</i> (HrĐ)	<i>Trutićevo</i> (IvG)	<i>Usko</i> (SeĐ)
<i>Trbljavine</i> (Sz)	<i>Tubina bara / Tubina</i> (Vr)	<i>Ušajov voćnjak</i> (Vu)
<i>Treća lenija</i> (Pu)	<i>Tubonjino</i> (Dra)	<i>Utvaj</i> (Go, HrĐ)
<i>Treća lenija Milan</i> (IvG)	<i>Tukvedine</i> (Go)	<i>Vabjanovac</i> (RaD)
<i>Trešnja</i> (Mj)	<i>Tuleg</i> (LeV)	<i>Vajgantovo</i> (ŠP)
<i>Trešnje</i> (Sb, Tr)	<i>Tulek</i> (SeĐ)	<i>Valjeg</i> (HrĐ)
<i>Trešnjica</i> (HrĐ)	<i>Tuljak</i> (Fo, Vu)	<i>Valjetić</i> (Go)
	<i>Tunino</i> (Pu, SeĐ)	

<i>Vančekovo</i> (Pu)	<i>Velika Osatina</i> (JoP)	<i>Vinakovo</i> (SeĐ)
<i>Vardićevo</i> (SeĐ)	<i>Velike livade</i> (Fo)	<i>Vinkove palače</i> (To)
<i>Vargičevo</i> (La)	<i>Velike livade</i> (Ga, HrĐ, IvG, Pre, SloV)	<i>Vinkovo</i> (To)
<i>Varoška/ Varoško</i> (LeV)	<i>Veliki brizik</i> (ŠP)	<i>Vinograd</i> (Br, Dre, La, Ma, NoP, Ov, Pu, Sb, SeĐ, SlaD, ŠP)
<i>Varoške livade</i> (LeV)	<i>Veliki komad</i> (Sb)	<i>Vinograd novi</i> (Ma)
<i>Varoško polje</i> (SloV)	<i>Veliki koritnjak</i> (Kor)	<i>Vinogradi</i> (Đu, IvG, Mu, NoP, Sb)
<i>Vartovo</i> (Go)	<i>Veliki lužanci</i> (Če, SloV)	<i>Vinogradić</i> (BrĐ, Kon, Sb)
<i>Vasina mekot</i> (SloV)	<i>Veliki posjed</i> (Go)	<i>Vinogradine</i> (Plj, Sb)
<i>Vašar</i> (PŠ)	<i>Veliki šljivik</i> (La)	<i>Viragov sokak</i> (SlaD)
<i>Vašarište</i> (Go, LeV)	<i>Veliki vranovac</i> (Če)	<i>Vis</i> (HrĐ)
<i>Vatinci</i> (Go)	<i>Veliko polje</i> (Ga, Kon, LeV, Pnj, SloV, ŠP)	<i>Viši vratolomci</i> (Pu)
<i>Velika</i> (LeV)	<i>Veliko polje</i> (Sz)	<i>Višnik</i> (Pri)
<i>Velika bašča</i> (ŠP)	<i>Velimirovo</i> (Pnj)	<i>Višnja</i> (KuĐ, SlaD, Dre, Pri (SeĐ)
<i>Velika čerica</i> (NoP)	<i>Vereš</i> (IvG)	<i>Višnje</i> (Dre, Pri, SeĐ)
<i>Velika greda</i> (Kon)	<i>Verino</i> (Go)	<i>Višnjevac</i> (Ov)
<i>Velika gušća</i> (Sem)	<i>Vesino</i> (Ga)	<i>Višnjik</i> (Dre, Pnj, Sb, SlaD)
<i>Velika krčevina</i> (Pč)	<i>Vidin</i> (LeV)	<i>Višovac</i> (Ov)
<i>Velika lenija</i> (SaĐ)	<i>Vidina</i> (KuĐ)	<i>Vitika</i> (Bu, Đa)
<i>Velika lenija duža</i> (SaĐ)	<i>Vidovka</i> (Če)	<i>Vitivsko grabik</i> (Br)
<i>Velika livada</i> (BrĐ, SeĐ, SloV)	<i>Vilikina bašča</i> (IvG)	
<i>Velika mekot</i> (Mu)	<i>Vinakovac/ Vinakovci</i> (Sem, Fo)	
<i>Velika mekota</i> (Vi)		
<i>Velika njiva</i> (Sb)		

<i>Vitkovac</i> (Pre)	<i>Vojinka</i> (Br, Plj)	<i>Vreteno/ Vretena</i> (Pu)
<i>Vitner vinograd</i> (Ma)	<i>Vojino</i> (Br)	<i>Vriovac</i> (Vr)
<i>Vladačka</i> (SlaD)	<i>Vorgičev sokak</i> (Pri)	<i>Vrljakovo</i> (Pre)
<i>Vladimirovo</i> (Če)	<i>Voznici</i> (HrĐ)	<i>Vršane</i> (Pč)
<i>Vladina livada</i> (Kon)	<i>Voznik</i> (HrĐ, Mu)	<i>Vrt</i> (Br, BrĐ, Ga, IvG, Ku, La, Ma, Mj, NoP, Pu, ŠP, Tr)
<i>Vladino</i> (Sb)	<i>Vračica</i> (RaD, SloV)	<i>Vrtlić</i> (Sb)
<i>Vlaovci</i> (RaD)	<i>Vragodol</i> (SloV)	<i>Vrtlišće</i> (Tr)
<i>Vlastelinsko polje</i> (Sem)	<i>Vragovac</i> (Ma)	<i>Vrtlog</i> (KuĐ, Pu)
<i>Vlaško groblje</i> (Pri)	<i>Vranduk</i> (Go)	<i>Vrtlje</i> (Pre)
<i>Vlaškovac</i> (Ke, RaD, Sem)	<i>Vranovac</i> (Pč)	<i>Vrućak</i> (Ma)
<i>Voće</i> (BrĐ)	<i>Vranjski dol</i> (LeV)	<i>Vučijak</i> (Bu)
<i>Voćke</i> (ŠP)	<i>Vratolomci</i> (Pu)	<i>Vučja bašća</i> (PoB)
<i>Voćnjak</i> (Br, BrĐ, Dra, Ga, IvG, Ku, LeV, Ma, Mu, Plj, PoB, Pu, SaĐ, Sb, SeĐ, SloV, ŠP, To, Tr)	<i>Vražije blato</i> (Bu, Sz)	<i>Vučjak</i> (Tr)
<i>Voćnjak mali</i> (Dra)	<i>Vražnjevača</i> (BrĐ)	<i>Vučka šuma</i> (ŠP)
<i>Vodenica</i> (Kor, Kon, KuĐ, Mu, Pre, SeĐ)	<i>Vrba</i> (Br, Kon)	<i>Vujčićkino</i> (Pnj)
<i>Vodenićak</i> (Pre)	<i>Vrbak</i> (Mi)	<i>Vujića bašća</i> (PoB)
<i>Vodenićak Lucjak</i> (Pnj)	<i>Vrbanac</i> (Ma)	<i>Vuka</i> (Br, Pč, PoB, Pu, ŠP, BuG)
<i>Vodeničarka</i> (SeĐ, Vi)	<i>Vrbica</i> (SeĐ)	<i>Vukina</i> (Kon)
<i>Vodice</i> (Vr)	<i>Vrbovac</i> (BrĐ, KuĐ)	<i>Vukovac</i> (Ga)
	<i>Vrčina</i> (Br)	<i>Vukovarska</i> (Br)
	<i>Vrelica</i> (HrĐ)	<i>Vukuna</i> (Kon)
	<i>Vrelice</i> (HrĐ)	
	<i>Vrelo</i> (Kor)	

<i>Vurdino brdo</i> (PoB)	<i>Zelenjak</i> (LeV)	<i>Zukva</i> (Bu, Sz)
<i>Vurno brdo</i> (PoB)	<i>Zetovo</i> (Ga)	<i>Zukvara</i> (Če)
<i>Za grobljem</i> (LeV)	<i>Zgalovac/ Zarlovac/ Zaglo vac</i> (Pri)	<i>Zverinjak</i> (Sb)
<i>Zabašča</i> (Mi, Pu, Tr)	<i>Zgon</i> (KuĐ, Mu)	<i>Zvjerčica</i> (Mu)
<i>Zabrncica</i> (Pč)	<i>Zgona/ Zgone</i> (SaĐ)	<i>Zvjerinjak</i> (Dra, Go, IvG, SaĐ)
<i>Zadriljak</i> (Pu)	<i>Zgone</i> (SeĐ)	<i>Zvjerinjak/ Zverinjak</i> (Sz, IvG)
<i>Zagaj</i> (Pre)	<i>Zgono</i> (Kon)	<i>Zvonarevo</i> (ŠP)
<i>Zagorščak</i> (SlaD)	<i>Zgonovi</i> (Mu)	<i>Zvonkina</i> (NoP)
<i>Zaluka</i> (Pu)	<i>Zgorelica</i> (Se)	<i>Zvrtak</i> (Sz)
<i>Zanumeri manja</i> (NoP)	<i>Zidina</i> (PoB)	<i>Žabarovo</i> (Pu)
<i>Zapadni Dilj</i> (SloV, Mu)	<i>Zlatarevac</i> (Tr)	<i>Žandarovo</i> (Go)
<i>Zapanje</i> (Ga)	<i>Zlatica</i> (Vu)	<i>Željkova livada</i> (Ga)
<i>Zaraslica</i> (Kon, SeĐ)	<i>Zlatino</i> (Br, Pnj)	<i>Željkovo</i> (SeĐ)
<i>Zaselak</i> (SaĐ)	<i>Zlopirine</i> (Pč)	<i>Ženino</i> (Go, IvG, Plj)
<i>Zaselje</i> (Ga)	<i>Zmajevac</i> (IvG, Mu, Go)	<i>Žeravica</i> (Mj, Ov)
<i>Zatoka</i> (Kon)	<i>Zobišće/ Zobište</i> (Pnj)	<i>Žeravinac</i> (Bu)
<i>Zbiž</i> (Sz)	<i>Zokijevo</i> (ŠP)	<i>Žirajevo</i> (SeĐ)
<i>Zdenac</i> (Mu, SeĐ, Vr)	<i>Zokovica</i> (Đa, JoP, To, Vi)	<i>Žirkovac</i> (Pri)
<i>Zdenašica</i> (Pri)	<i>Zoričino</i> (Br, Plj)	<i>Živkov kanal</i> (Pnj)
<i>Zdenci</i> (IvG, To)	<i>Zorjaševo</i> (Go)	<i>Živkova mekota</i> (Mi, Pč)
<i>Zdenkovo</i> (NoP, To)	<i>Zovka</i> (SloV)	<i>Živkovićevo</i> (Če, Go, SeĐ)
<i>Zdravkovo</i> (Go)	<i>Zubajevo</i> (Pu)	
<i>Zelenka</i> (LeV)		

Živkovo (SeĐ, Tr)

Živkovo vrelo (Mi)

Živkuša (Kr)

Živkuša/Živkuše (Pu)

Žljebara (LeV)

Žonkino (SaĐ)

Župa (Go)

Župno (Go, Pu)

11.4. Prilog 3. Popis i smještaj terenski potvrđenih toponima

Aderinka (Sz)

Polje *Aderinka* pripada Strizivojnoj, nalazi se jugoistočno od sela te se pruža od zaselka Soljak prema centru Strizivojne.

Arenda (Kor)

Arenda je korićansko polje, a nastavlja se na *Breg*, sjeverozapadno od njega uz cestu od Koritne prema Lipovcu.

Bajnak (Sz)

Bajnak je strizivojnačko polje.

Balakana (Bu)

Balakana je prvo u nizu budrovačkih polja koje je ime dobilo po istoimenom jezercu uz koje se nalazi.

Bališnjača (Bu)

Budrovačko polje *Bališnjača* nalazi se sjeverno od sela u smjeru Đakova.

Baračevica (Sz)

Ovim je imenom označeno strizivojnačko polje koje se pruža od smjera Vrpolja uz dugačku ulicu, odnosno, nalazi se južno od sela i pruža se smjerom istok – zapad.

Barišino selišće (Sz)

Navedeno je strizivojnačko polje još jedno koje se pruža južno od sela u smjeru istok – zapad uz najdužu seosku ulicu¹³⁵.

Barčine (Vi)

Viškovačko polje *Barčine* smješteno je jugoistočno od sela prema šumi *Zokovica*, sjeveroistočnim je dijelom uz kanal *Rit*, a južnim uz polje *Mlaka*.

¹³⁵ Strizivojnačka Ulica braće Radića najduža je ulica u Hrvatskoj, dugačka je 7,8 km. Stanovnici su osmislili i bečarac posvećen toj ulici: „Nitko ne zna šta su muke teške / dok ne prođe Strizivojnu pješke“. Inače, potrebno je više od sat i pol da bi se ulica prošla pješice.

Baruge (Bu)

Polje *Baruge* pripada Budrovcima, a nalazi se sjeveroistočno od sela, odnosno, na sjeveroistočnom ulazu u selo.

Bebrina (Sz)

Strizivojnačko polje *Bebrina* pruža se južno od sela, smjer istok – zapad, uz najdužu seosku ulicu.

Benin bostan (Kor)

Istočno uzduž cijeloga *Sembera*, korićanske ulice koja vodi prema Osijeku, pruža se ovo polje, a presijeca ga kanal *Osatina*.

Beninci (Đu)

Beninci su smješteni sjeverno od Đurđanaca, odmah nakon izlaza iz sela, uz desnu stranu prtene ceste Đurđanci – Semeljci. Okruženi su poljima – *Pasje groblje* južno, *Dovac* istočno i sjeverno, dok je zapadnom stranom uz cestu.

Berak (Sem, Vu, Fo)

Ovo je jedno od većih polja u okolici Semeljaca. Polje se, s obzirom na svoju veličinu, dotiče i susjednih atara, tako da ga se bilježi i na đurđanačkom, vučevačkom, kešinačkom i forkuševačkom području.

Betinka (Sz)

Polje *Betinka* nalazi se jugoistočno od sela, pruža se od Soljaka prema Strizivojni, smjer istok – zapad.

Bila mlaka (Sz)

Strizivojnačko polje *Bila mlaka* nalazi se južno od sela pružajući se uz najdužu seosku ulicu u smjeru istok – zapad.

Bijele šljive (Pš)

Piškorevačko polje *Bijele šljive* nalazi se sjeverno od sela pružajući se prema Đakovu.

Bježanija (Đu)

Đurđanačko polje *Bježanija* smješteno je jugoistočno od sela uz cestu Đurđanci – Stari Mikanovci. Sjeverno mu je navedena cesta, južno *Paljokovica*, istočno *Spanjska livada*, a zapadno *Selište*.

Blatska greda (Sz)

Navedeni toponim pripada Strizivojni, a nalazi se sjeveroistočno od sela na granici s mikanovačkim atarom. Smješteno je između dviju šuma uz cestu. Prostor polja okružen je šumama i ispresijecan kanalima.

Blata (Sz)

Blata je polje koje pripada Strizivojni, a nalazi se južno od sela uz mnogobrojne strizivojnačke kanale.

Blato (Bu)

Budrovačko polje *Blato* smješteno je zapadno od sela, jedno je od arheoloških nalazišta kao i prostor Štrbinaca kod Đakova.

Blažanovka (Sz)

Strizivojnačko polje *Blažanovka* nalazi se na samom ulazu u selo, odnosno, sjeverozapadno od sela, pružajući se od Soljaka i šume Škulara.

Bohačekove table (Đu)

Navedeno je polje dio đurđanačkoga atara. Nalazi se sjeverozapadno od sela, u smjeru Semeljaca. Okruženo je sa svih strana većim poljima (istok – *Pijavičarka*, jug – *Kozlovine*, zapad – *Hilova dola*, sjever – polja prema Semeljcima), a ujedno su sva ta polja gotovo pravilno podijeljena (vidljivo na katastarskom zemljovidu) što ukazuje na suvremeno okrupnjivanje zemljišta koje se javlja u svim dijelovima Slavonije.

Bok (Sem)

Polje *Bok* dio je većega semeljačkoga polja *Osatine* i nalazi se uz vijugavi dio kanala *Brana* koji se pruža poljem.

Bokorda (Kor, Ke)

Bokorda je polje koje se također pruža uz cestu prema Osijeku, odnosno, tim poljem završava korićanski atar i počinje šodolovački. Nastavlja se na *Gajeve* i s iste je strane ceste kao i *Gajevi*. Kešinačko se istoimeno polje nalazi uz kešinačku šumu, sjeverno od sela.

Borićevo (Đu)

Đurđanačko polje *Borićevo* smješteno je neposredno na izlazu iz sela uz cestu prema Budrovcima. Sjeverna mu je strana uz cestu, južna prema šumama koje se pružaju u smjeru gundinačkoga¹³⁶ atara, a istočna uz polje *Jasenjače*. Nalazi se na humovitom području.

(Borićev) Bostan (Vr)

Vrbičko polje *(Borićev) Bostan* smješteno je uz sjeverni ulaz u selo, pruža se uz istočnu stranu ceste koja vodi prema Kešincima, do samoga ulaza u selo. Svojim zapadnim rubom granica je vrbičkoga atara uz mrzovički. Uz *(Borićev) Bostan* sjeverno se nalazi polje *Ribnjak*.

Bostan (Vu)

Vučevačko polje *Bostan* nalazi se na sjevernom ulazu u selo uz kuće, sjeverno od njega, prema Forkuševcima, nalazi se polje *Tuljak*.

Bostani (Vr)

Bostani su polje koje je cestom Kešinci – Vrbica odijeljeno od polja *(Borićev) Bostan*. Polje je smješteno na zapadnoj strani navedene ceste, sjeverno od sela. Od sela ga dijeli polje *Paškovac*.

Bračevica (Sz)

Bračevica je strizivojnačko polje smješteno uz južnu stranu sela, pruža se smjerom istok – zapad uz najdužu seosku ulicu.

Brana (Sem)

Ovo je polje dio većega semeljačkoga polja *Osatine*.

¹³⁶ *Gundinci* su selo južno od Đakova, pripadaju brodskom području.

Brdo (Mr)

Polje *Brdo* pripada Mrzoviću i nalazi se istočno od sela. Sjeverno je od njega polje *Taborište*, a zapadno *Sovanovica*, ali jednim svojim zapadnim dijelom dodiruje vrtove sela.

Brdo/ Tabla kod križa (Vu)

Navedeno se polje pruža od Vučevaca u smjeru juga. Sa svih je strana okruženo oranicama: sjeverno je *Ciglana*, zapadno *Jezerac*, južno *Mrcinište*, a istočno *Pašnjak*.

Breg/ Brijeg (Kor)

Polje *Breg/ Brijeg* nalazi se zapadno od *Šurakovca*, a dijeli ih *Cetinje kanal*. Cesta prema Lipovcu dijeli *Breg* od *Dubravice*, dakle, nalazi se na zapadnom izlazu iz Koritne.

Brežnička (Sz)

Polje *Brežnička* pripada Strizivojni, a nalazi se sjeverno od sela uz potok *Brežnicu*.

Brist (Sem)

Brist je određeno mjesto u semeljačkom polju *Bok*.

Bristovi (Bu)

Budrovačko polje *Bristovi* ispitanici ne smještaju u određeni prostor, nego se pamt i samo ime polja.

Buban (Đu)

Đurđanačko polje *Buban* pruža se uz Glavnu đurđanačku ulicu. Južnom je stranom uz cestu Đurđanci – Mikanovci, zapadnom uz Glavnu ulicu, sjevernom uz polje *Pasje groblje*, a istočnom uz polje *Unka*.

Bubanj (Kor)

Bubanj je dio korićanskoga polja *Šurakovca*.

Budrovka (Sz)

Budrovka je strizivojnački toponim, a imenovano se polje nalazi sjeverno od sela u smjeru Budrovaca, sela istočne Đakovštine.

Bučki stan (Sz)

Navedeno je polje strizivojnačko.

Carevka (Sz)

Carevka je strizivojnačko polje za koje ispitanici nisu sigurni gdje je smješteno, ali ga pamte imenom.

Cerić (Mr)

Mrzovičko polje *Cerić* smješteno je sjeverno od sela prema Kešincima. Svojim južnim dijelom dolazi do sela, a sjevernim graniči s kešinačkim atarom. Jugozapadno je od *Cerića Trnovača*, a istočno *Ravan*.

Cerik (Đu, Mr)

Veće polje *Cerik* smješteno je sjeverozapadno od Đurđanaca čijem ataru i pripada. Sa svih je strana okruženo velikim 'tablama' – poljima. Sjevernom je stranom usmjeren prema semeljačkom ataru, a jednim se dijelom uz njega pruža *Hilova dola*. Istočno su od *Cerika Kozlovine*, južno *Rašće*, a zapadno se pruža prema budrovačkim oranicama.

Istoimeno se polje nalazi i na mrzovičkom području. Ono je smješteno zapadno od sela i pruža se od samoga sela u smjeru Vrbice. Sjeverno je od njega *Trnovača*, a južno *Topolik*.

Ciglana (Vu)

Ovdje nije imenovana obradiva oranica, nego mjesto gdje je nekada bila ciglana koju su držali Nijemci. Danas je, naravno, nema. Okružena je oranicama: sjeverno i istočno je *Pašnjak*, a južno *Brdo (Tabla) kod križa*.

Crkvine (Ke)

Kešinačko polje *Crkvine* pruža se sjeveroistočnom stranom ceste Kešinci – Mrzović uz samu cestu, jedno od većih ravnih polja. Sjevernije su od njega *Požarike*.

Crkvište (Kor)

Korićansko se polje *Crkvište* nastavlja na *Guvno* i dolazi do kanala *Osatina* te na taj način graniči sa semeljačkim atarom.

Crna bara (Vu)

Crna bara je vučevačka oranica na kojoj je crnica, vrlo plodna zemlja, no nije se mogla obrađivati zbog čestih poplava. Do polava je dolazilo zbog toga što je polje smješteno uz kanal *Jošavicu*, a i u blizini jezera *Jošava*. Uz *Crnu baru* je i polje *Jezerac*.

Crnčišće (Bu)

Navedeni toponim pripada Budrovcima.

Crnica (Pš)

Sjeveroistočno od Piškorevaca, prema Budrovcima, smjestilo se polje *Crnica*.

Crvenkovo brdo / Jošavački vinogradi (Đu)

Za jedno te isto polje postoje dva imena. Polje je smješteno zapadno od sela prema Budrovcima. Južnom stranom je uz polje *Vinogradi*, zapadnom uz budrovački atar, a istočnom je stranom okrenut prema selu.

Čapljevica (Sz)

Čapljevica je strizivojnačko polje koje se nalazi sjeverno od sela, odnosno sjeverno od pruge Strizivojna – Vinkovci. Pruža se smjerom jugozapad – sjeveroistok.

Čardak (Sz)

Strizivojnačko polje *Čardak* nalazi se uz ugao cesta prema Vrpolju i prema Strizivojni, odnosno uz prostor gdje se ta dva sela spajaju. Dakle, uz jugozapadni ulaz u Strizivojnu.

Čelinjak (Vi)

Viškovačko polje *Čelinjak* smješteno je na samom istoku viškovačkoga atara. Dakle, istočnom stranom graniči s forkuševačkim atarom, južno je uz cestu Forkuševci – Viškovci, zapadnom je stranom uz polja *Mišljak* i *Mantuk*.

Ćera (Pš)

Piškorevački pašnjak *Ćera* nalazi se sjeveroistočno od Piškorevaca prema Budrovcima.

Ćerica (Bu)

Pašnjak *Ćerica* nalazi se između Piškorevaca i Budrovaca.

Dolac (Vi)

Navedeno je polje viškovačko, ispitanik ga spominje, no ne smješta ga u zemljišni prostor, nego je to ime koje je nekada postojalo, a danas se više ne rabi. S obzirom na ime, moguće je pretpostaviti da je polje bilo smješteno u udolini ili na padini, a cijeli se Viškovci i nalaze na blago brdovitom području. Ponovno taj podatak ne znači mnogo za određivanje smještaja polja jer je moguć bilo koji prostor uz samo selo.

Dovac (Đu)

Polje *Dovac* smješteno je sjeveroistočno od Đurđanaca uz polja *Pijavičarka*, istočno, *Beninci*, zapadno, a *Pasje groblje* južno od *Dovca*.

Dolača (Vi)

Dolača je polje koje pripada Viškovcima, a smješteno pored sela, pruža se uz sporednu ulicu koja se, pak, od središta sela pruža prema sjeverozapadu. I polje se nalazi sjeverozapadno od središta sela svojim se južnim dijelom pružajući uz navedenu ulicu, a sjevernim uz polje *Vodeničarka*.

Drin (Ke)

Kešinačko polje *Drin* smješteno je između *Požarike* i *Bokorde*.

Dubočica (Sz)

Polje *Dubočica* pripada Strizivojnoj, a nalazi se sjeverozapadno od sela i od pruge uz cestu koja prema sjeveru vodi za Đakovo.

Duboki dol (Vu)

Vučevačko polje *Duboki dol* smješteno je jugoistočno od sela prema Arduševcu. Okruženo je vučevačkim poljima: južno *Ušajov voćnjak*, jugozapadno i zapadno *Kalvarija*, sjeverno *Pašnjak* (za svinje) i *Ekonomija*. Oblik je polja dugoljast, pruža se u smjeru sjever – jug uz kanal koji je u udolini.

Duboko (Bu, Sz)

Duboko je strizivojnačko i budrovačko polje koje se nalazi uz polje *Dubočica* (Sz), dakle sjeverno od sela.

Dubrava (Vr)

Dubrava je smještena sjeverozapadno od Vrbice, na granici sa semeljačkim atarom. Smještena je uz šumu pa je za pretpostaviti da je to uvjetovalo postanak njezina imena. Dijelom je ovoga polja *Dubavska ljesa*.

Dubravica (Kor)

Polje *Dubravica* nalazi se između *Male lenije* i *Radljevca*. Hidronim *Cetinje kanal* dijeli ga od *Male lenije*.

Dubavska ljesa (Vr)

Dubavska ljesa vrbičko je polje koje je dio *Dubrave*.

Danića mekot (Sz)

Danića mekot strizivojnačko je polje.

Dedoševo (Bu)

Budrovačko polje *Dedoševo* smjestilo se na granici između Strizivojne i Budrovaca, dakle, južno od Budrovaca.

Ekonomija (Vu)

Ekonomija je vučevačko veće polje koje je smješteno jugoistočno od sela prema Arduševcima, a okruženo je poljima: južno *Duboki dol*, istočno *Marina Tabla*, sjeverno *Numere*, zapadno *Pašnjak*.

Erpendej (Fo)

Jugoistočno od Forkuševaca smješteno je navedeno forkuševačko polje.

Fratarićevo (Bu)

Fratarićevo je budrovačko polje koje se nalazi jugozapadno od Budrovaca prema Strizivojni.

Frpak (Sz)

Frpak je strizivojnačko polje čije ime je nejasnoga postanja, i nije sigurno gdje se nalazi, pamti se u usmenoj predaji.

Gaj (Sz)

Kao i svi toponimi motivirani općom imenicom 'gaj' koji znači manju šumu, tako je i ovaj smješten u blizini jedne od strizivojnačkih šuma.

Gajevi (Kor, Ke)

Korićansko je polje *Gajevi* dobilo ime po istoimenoj manjoj šumi – šumarku uz koju se prostire. S jedne je strane polja šumarak, a s druge *Benin bostan*. Pruža se uz cestu prema Osijeku, s njezine je istočne strane.

Istoimena rudina pripada prostoru Kešinaca, a smješteno je sjeverno od sela prema šumi, dakle, samim tim u blizini šume uz istoimeni prteni put koji vodi prema kešinačkoj šumi.

Gajić (Sem)

Ovo je polje smješteno uz manji šumarak pa je po tom i dobilo ime. Inače, pripada semeljačkom ataru.

Galoševac (Bu)

Galoševac je budrovačko polje koje se nalazi sjeverno od sela prema Đakovu, a uz polje *Štrbinci*.

Garevica (Pš)

Južno od sela Piškorevaca, prema Novim Perkovcima, nalazi se pašnjak *Garevica*.

Glavnik (Vi)

Polje *Glavnik* nalazi se sjeverno od sela Viškovaca od kojega ga dijele još dva polja – *Mišljak* i *Mantuk*.

Glatka greda (Sz)

Glatka greda je strizivojnačko polje za koje nije siguran prostorni smještaj, pamti se u usmenoj predaji.

Glogovača (Sem, Fo)

Glogovača je polje koje se nalazi na granici forkuševačkoga i semeljačkoga atara pa se prostire na području obaju sela.

Glomač (Ke)

Glomač je ime jednoga od kešinačkih polja.

Golubovac (Vi)

Ovo je polje jedno od najsjevernijih viškovačkih polja u odnosu na samo selo. S triju je strana okružen prokopanim umjetnim kanalima koji povremeno imaju vode, a povremeno ne.

Gornje polje (Pš)

Južno od Piškorevaca nalazi se *Gornje polje*, nalazi se na samoj međi dvaju atara, piškorevačkoga i perkovačkoga.

Grabičino (Bu)

Navedeni toponim pripada Budrovcima.

Grabina (Fo)

Sjeveroistočno od Forkuševaca u smjeru semeljačke istoimene šume nalazi se polje *Grabina*.

Gradina (Vi)

Gradina je još jedno od viškovačkih polja kojima se pamti samo ime, a ne i nekadašnji smještaj.

Grčić (Kor)

Polje *Grčić* dobilo je ime po grofovima prezimenom Grčić, no ne zna mu se smještaj, pamti se u pučkoj predaji.

Greda (Kor, Bu)

Polje *Greda* nalazi se uz istoimenu korićansku šumu i pripada Koritni, a istoimeno se budrovačko polje nalazi istočno od Budrovaca prema zaselku Soljak.

Grobljansko polje (Ke)

Grobljansko polje nalazi se uz kešinačko groblje, na jugoistočnom izlazu iz sela uz cestu koja vodi od Kešinaca prema Vrbici.

Gromada (Sz)

Polje *Gromada* pripada Strizivojnoj, a nalazi se jugoistočno od sela pružajući se prema šumi.

Guštice (Vr)

Rudina *Guštice* smještena je na sjevernom početku vrbičkoga atara, uz zapadnu stranu ceste Kešinci – Vrbica. Uz *Guštice* su smještena polja *Švagan* i *Bostani*.

Guvno (Kor)

Ovo se polje nastavlja na *Dubravicu* i povezuje ju sa selom. Dakle, polje je uz samo selo, na lijevoj strani zapadnoga izlaza iz sela prema Lipovcu.

Hilova dola (Đu)

Jednim dijelom đurđanačkoga polja *Cerik* pruža se *Hilova dola*, manje polje koje se nalazi u blagoj udolini prema semeljačkim poljima. Sa svih je strana okruženo drugim poljima, odnosno s triju je strana okruženo poljem *Cerik*, a s četvrte, istočne nalaze se *Kozlovine*.

Ilok (Ke)

Kešinačko polje *Ilok* nalazi se podalje od sela, sjeverno, uz samu granicu sa semeljačkim atarom, granica je kanal *Brana* uz koji se pruža navedeno polje.

Inakovci/ Junakovci/ Vinakovci ili *Inakovac/ Junakovac/ Vinakovac* (Sem, Fo)

Ovdje je riječ o većem polju koje se pruža semeljačkim i forkuševačkim atarom na granici između tih dvaju sela. Inače, na tom je prostoru nekada bilo selo Junakovci, a kasnije su zasađeni vinogradi, no danas ni njih nema.

Ivenica (Sz)

Polje *Ivenica* pripada Strizivojnoj, a nalazi se sjeverno od sela, odnosno, između sela i pruge koja se pruža sjeverno od sela u smjeru jugozapad – sjeveroistok.

Jabuke (Sz)

Strizivojnačko polje *Jabuke* smješteno sjeverno i od sela Strizivojne i od pruge.

Jagodinci (Pš)

Piškorevačko polje *Jagodinci* smjestilo se sjeverno od sela uz cestu koja vodi prema Đakovu. Inače, veliko i prostrano ravno polje.

Jasenjače (Đu)

Đurđanačko polje *Jasenjače* smješteno je južno od sela između *Borićeva* i *Jošava livade*. Sjevernom se stranom pruža uz cestu Đurđanci – Budrovci.

Jasinje (Sz)

Strizivojnačko polje *Jasinje* nalazi se jugoistočno od sela prema šumi *Jasenje*.

Ječmište (Fo)

Forkuševačko polje *Ječmište* smješteno je sjeverno od sela.

Jelac (Sz)

Jelac je rudina koja pripada Strizivojnoj, a nalazi se južno od sela.

Jelas (Bu)

Rudina *Jelas* nalazi se između Đurđanaca i Budrovaca, zapravo je riječ o istom polju koje Đurđančani nazivaju *Jelaščić*.

Jelaščić (Đu)

Ime označava manje polje smješteno uz cestu Đurđanci – Budrovci. Sjeverno je od njega polje *Vinogradi*, zapadno budrovački atar, istočno polje *Suvodol*, južno cesta.

Jelaj (Sz)

Strizivojnačko polje *Jelaj* pruža se sjeveroistočno od sela iznad pruge. Istočno je od polja zaselak Soljak.

Jezerac (Vu)

Jezerac je vučevačko zemljište koje je nekada zapravo i bilo malo jezerce, no zatrpano je smećem, ali je zemljište zadržalo ime. Nalazi se zapadno od Vučevaca prema Đakovu okruženo poljima: *Mrcinište*, *Brdo kod križa* i *Crna bara*.

Jošava (Bu)

Budrovačko se polje *Jošava* nalazi istočno od sela, a uz istoimeni kanal.

Jošava livade (Đu)

Đurđanački atar graniči svojim sjevernim dijelom s vučevačkim i na taj je način uz jezero *Jošava*. Zemljište je smješteno južno od sela i dopire do đurđanačkih kuća svojim sjevernim dijelom, a nalazi se između *Selišta* i *Jasenjače*.

Jošavski rit (Vu)

Vučevačko polje *Jošavski rit* smješteno je jugozapadno od sela, prema Đakovu.

Junakovac (Fo)

Forkuševačko polje *Junakovac* smješteno je sjeveroistočno od Forkuševaca prema Semeljcima, nalazi se na granici semeljačkoga i forkuševačkoga atara.

Kalvarija (Vu)

Veliko vučevačko polje slikovitoga imena, smješteno je jugoistočno od sela prema Đurđancima. Nalazi se uz polja: *Ušajov voćnjak* i *Pašnjak* te uz šumu *Ševarica*.

Kamenjača (Vi)

Viškovačko polje *Kamenjača* smješteno je uz cestu prema Forkuševcima, istočno od sela, a sjeverno od ceste. Južno se od njega, preko ceste, nalazi polje *Pridnjača*.

Kazničke livade (Bu)

Kako samo ime govori, ovo je budrovačko polje smješteno uz kanal *Kaznicu* koja protječe južno od Budrovaca.

Kelečevac (Đu)

Đurđanačka oranica *Kelečevac* smještena je zapadno od sela prema Budrovcima. Svojom je sjevernom stranom u dodiru s kešinačkom istoimenom šumom.

Klađe (Sz)

Ovo se strizivojnačko polje pamti samo u usmenoj predaji.

Klenje (Sz)

Klenje je rudina koja pripada Strizivojnoj. Nalazi se sjeverno od sela kao i sjeverno od pruge.

Kokingrad (Se, Sz)

Još jedno polje koje pripada Strizivojnoj, no istoimeno ćemo polje naći i u Semeljcima. Semeljačko se polje nalazi zapadno od sela neposredno pored semeljačke šume.

Komarice (Sem)

Semeljačko polje *Komarice* pamti se samo u usmenoj predaji, a ne zna mu se smještaj.

Koritnjak (Sem)

Polje *Koritnjak* pruža od Semeljaca prema Koritni pa je i ime svojevrstan 'putokaz' prema Koritni.

Kortuševac (Fo)

Jugoistočno od Forkuševaca smješteno je polje *Kortuševac*, prema *Berku*, odnosno prema vučevačkoj zemlji.

Kovačugljen / Kovač ugljen (Sz)

Navedeno polje pripada Strizivojnoj, a nalazi se istočno od sela uz šumu i zaselak Soljak.

Kovačevića mekot (Sz)

Strizivojnačko polje *Kovačevića mekot* pamti se u usmenoj predaji.

Kozlovine (Đu)

Đurđanačko polje *Kozlovine* smješteno je uz prteni put koji vodi od Đurđanaca preko Arduševca do Semeljaca, dakle, sjeverno od sela. Istočnom je stranom uz cestu, sjevernom uz *Bohačekove table*, istočnom uz *Cerik*, a južnom uz *Rašće*.

Kožar (Vi)

Kožar je polje s triju strana okruženo selom, kućama, a četvrtom, zapadnom poljem *Ruškovac*. Južnim je dijelom uz samo groblje koje je smješteno u selu.

Krcka bara (Sem, Fo)

Semeljačko polje *Krcka bara* nalazi se zapadno od sela prema Forkuševcima (na pola puta između Forkuševaca i Semeljaca). Polje smješteno jednim dijelom na forkuševačkom, a jednim na semeljačkom području.

Krčevine (Vr)

Krčevine su polje koje se nalazi između *Mokrica* i *Ribnjaka*, uz istočnu stranu ceste Vrbica – Kešinci. Dio je granice prema mrzovičkom ataru.

Krčavinka/Krčavina (Sz)

Navedeno se strizivojnačko polje nalazi južno od ceste Strizivojna – Stari Mikanovci, pružajući se u smjeru jugozapad – sjeveroistok, s druge je strane ceste šuma. Inače, polje započinje svojim južnim djelom upravo gdje su posljednje kuće zaseoka Soljak.

Krnice (Sz)

Strizivojnačko polje *Krnice* prostire se južno od središta sela, uz najdužu strizivojnačku ulicu.

Kučerine (Sem)

Prostor ovoga polja zauzima vrtove na ulazu u selo Semeljce.

Kućište/Kućišće (Sz)

Navedeni toponim pripada prostoru Strizivojne.

Kulenovac (Vr)

Kulenovac se nalazi uz mikanovačku šumu *Cerik* te je time i granica prema mikanovačkom ataru. Polje je smješteno zapadno od sela uz prteni put Vrbica – Đurđanci.

Krkanovo brdo (Vu)

Ovim se imenom označuje vučevačko zemljište na kojemu se nalazi groblje, a ono je na uzvisini uz sami ulaz u selo iz smjera Forkuševaca. Južno je od njega *Srem*.

Kulagenica (Bu)

Kulagenica je budrovačko polje.

Kuta (Sz)

Navedeni toponim pripada Strizivojnoj, a nalazi se sjeverno od sela, odnosno, sjeverno od pruge koja se pruža jugozapad – sjeveroistok.

Labovo (Sz)

Labovo je strizivojnačko polje.

Laz (Bu)

Laz je budrovačko polje.

Lipovac (Vu)

Navedeno ime označuje polje koje pripada Vučevcima, a nalazi se južno od sela između *Mrciništa* i *Pašnjaka*. U blizini su šume *Zlatica* i *Ševarica*.

Livade (Vi)

Livade su najistočnije viškovačko polje, smješteno gotovo uz same Forkuševce, odnosno uz cestu Forkuševci – Viškovci. Sjeverno je od njega polje *Čelinjak*, a južno i zapadno je uz cestu.

Lizovica (Sz)

Lizovica je još jedno strizivojnačko polje koje se nalazi sjeverno od sela i sjeverno od pruge.

Lug (Bu)

Budrovačko polje *Lug* nalazi se istočno od sela prema zaselku Soljak, a uz šumu.

Luketinka (Sz)

Luketinka je strizivojnačko polje.

Lužac (Kor)

Ovomu je polju s jedne strane, južne, *Greda* (dio šume), s druge, sjeverne *Namet*, a s preostale je dvije (ima četvrtast, gotovo pravilni oblik) na granici s Lipovcem.

Mala lenija (Kor)

Navedeno se polje spušta od *Male lenije* (prtenoga puta) do sjeverozapadnoga ulaza u selo.

Mala mekota (Vi)

Ime je ovoga polja zabilježeno u Viškovcima, no ne i smještaj. Riječ je o još jednom imenu koje je preživjelo samo u usmenoj predaji.

Mali koritnjak / Veliki koritnjak (Kor)

Oba se polja nalaze sjeverozapadno od sela jedno uz drugo, pružaju se uz cestu prema Lipovcu. Prvo je mali pašnjak, a drugo je nekada bilo veliki pašnjak oko šume, a danas su to njive i odlagalište otpada.

Manac (Sz)

Strizivojnačko polje *Manac* nalazi se sjeverno od sela i pruge Vrpolje – Vinkovci.

Mandukovka (Sz)

Navedeni toponim imenuje strizivojnačku livadu koja se nalazi sjeverno od sela na granici s budrovačkim atarom.

Mantuk / Manduk (Vi)

Mantuk / Manduk je polje smješteno sjeverno od Viškovaca, južnim se svojim dijelom dodirujući sa selom, a sjevernim s poljem *Miš(l)jak*. Ispitanici kažu da su starosjedioci govorili *Mantuk*, a doseljeni Dalmatinci *Manduk*.

Marčićevi jošici (Sem)

Semeljačko polje *Marčićevi jošici* pripada obitelji Marčićević, bilo je naplavno, nije se moglo obrađivati, zato su na tom prostoru posadili jošike (< joha) – stabla im brzo rastu pa su ih upotrebljavali za ogrjev. Polje se nalazi pod semeljačkom šumom.

Marina tabla (Vu)

Ovim je imenom označeno veliko vučevačko polje smješteno jugoistočno od sela prema Đurđancima. Okruženo je dugim oranicama: sjeverno je *Ribnjak*, južno *Kalvarija*, zapadno *Pašnjak*, dok istočno počinje semeljački atar.

Marošica (Sz)

Marošica je strizivojnačko polje koje se pruža uz južnu stranu sela.

Matekovište (Vr)

Matekovište je rudina koja se pruža uz istočnu stranu sela (smjer Kešinci – Mikanovci), zapravo su tu uglavnom vrtovi uz kuće koji se pružaju prema istoku. Okružen je drugim poljima s triju strana, a na četvrtoj je selo Vrbica.

Medviš (Kor)

Korićansko je polje *Medviš*, kao i *Mlaka*, dijelom *Bokorde*.

Međa (Pš)

Piškorevačko polje *Međa* smješteno je jugoistočno od sela prema Strizivojni. Samo ime govori o smještaju polja. Dakle, polje je smješteno na međi dvaju atara, strizivojnačkoga i piškorevačkoga.

Međine (Vr)

Samo ime polja govori o njegovu smještaju. Polje je dio međe između vrbičkoga i mikanovačkoga atara južno od Vrbice. Sjevernom se stranom polje pruža uz selo (prteni put Vrbica – Đurđanci), južnom je granicom prema mikanovačkom ataru, istočnim je dijelom ponovno uz selo (prati cestu Vrbica – Stari Mikanovci), a zapadnim je dijelom uz mikanovačku šumu *Cerik*.

Merklov klin (Pš)

Južno od Piškorevaca, prema Novim Perkovcima, nalazi se navedeno polje.

Merovica (Pš)

U smjeru Budrovaca, sjeveroistočno od Piškorevaca smjestio se piškorevački pašnjak *Merovica*.

Miš(Ń)jak (Vi)

Polje *Miš(Ń)jak* smješteno je sjeverno od Viškovaca, čijem ataru i pripada. Sjeverno je od njega *Glavnik*, a južno *Mantuk*.

Mjekota (Sz)

Mjekota je strizivojnačko polje.

Mlaka (Bu, Vi)

Budrovačko polje *Mlaka* nalazi se južno od sela na prostoru uz kanal *Kaznicu* pa je zemlja na tom prostoru vlažnija i podvodna. Istoimeno se viškovačko polje nalazi jugoistočno od sela, dok je sjeverno od njega polje *Barčine*, a južno se spušta do kanala *Jošava*.

Mlaka (Kor)

Navedeno korićansko polje dijelom je *Bokorde*.

Mokrice (Vr, Ke)

Ovo se polje nalazi uz istoimenu šumu po kojoj je i dobilo ime, moguće je da je i samo polje nekada bilo pod šumom, što ne bi bilo neuobičajeno ako se uzme u obzir da je cijela Slavonija nekada bila prekrivena gustim velikim šumama koje su nestale, odnosno nestajale najviše u 18. i 19. st. To se polje nastavlja pod istim imenom i na kešinački atar, uz cestu Kešinci – Vrbica, tako da je zabilježeno i u Kešincima i u Vrbici.

Mrcinište (Sem, Vu, Ke)

Mrcinište je prostor u semeljačkom polju *Bok* gdje se dovoze mrtve životinje, najčešće stoka – zakopavaju se 'mrcine'. Vučevačko je istoimeno polje smješteno južno od sela prema Đakovu, a okruženo je poljima: *Brdo kod križa*, *Jezerac* i *Lipovac*.

Nakraj sela (Kor)

Ime ovoga toponima odgovara upravo prostoru gdje se nalazi – na kraju sela. To je završetak sela koji vodi prema šumi, a dio je polja *Breg* uz zadnje kuće u selu.

Namet (Kor)

Namet se pruža sjeverozapadno od *Topolika* i dijeli ga od *Šumađina*. Granica je prema ataru sela Hrastin.

Nizine (Fo)

Sjeverno podalje od Forkuševaca nalazi se ravno veliko prostrano polje *Nizine*.

Noskovo (Sz)

Strizivojnačko polje *Noskovo* pruža se od Vrpolja prema istoku uz najdužu seosku ulicu.

Nova čera (Sz)

Nova čera još je jedna rudina koja pripada Strizivojni, a nalazi se sjeverno od sela i pruge Vrpolje – Vinkovci.

Numere (Vu)

Vučevačko polje *Numere* smješteno je na jugoistočnom izlazu iz sela uz prteni put koji vodi prema Arduševcu. Istočno je od njega polje *Ribnjak*, južno je *Ekonomija*, zapadno *Brdo kod križa*, a sjeverno su Vučevci.

Obrovac (Fo)

Obrovac je forkuševačko polje koje se nalazi na sjeveroistočnom ulazu u selo. Jedan je njegov dio seosko groblje.

Odrice (Sz)

Odrice su strizivojnačko polje koje se nalazi jugoistočno od sela.

Ograde (Vr)

Ograde su polje smješteno na južnom izlazu iz sela prema Starim Mikanovcima, s istočne strane ceste. S triju je strana okruženo vrbičkim poljima, a s četvrte je mikanovačko polje te je time ovo polje dijelom granica, međa dvaju atara.

Okoli (Sz)

Okoli su još jedno strizivojnačko polje koje se nalazi južno od sela pružajući se uz najdužu seosku ulicu.

Opoljci/ Gradilište (Ke)

Starije ime ovoga kešinačkoga polja jest *Opoljci*, a danas se češće rabi *Gradilište*. Novije ime upućuje na prenamjenu zemljišta koje je nekada bilo oranica, a danas, širenjem i povećavanjem sela, postaje zemljište za izgradnju kuća i drugih objekata.

Orano (Bu)

Orano je budrovačko polje.

Oraš (Đu)

Đurđanačko polje *Oraš* smješteno je zapadno od sela prema Budrovcima, a između polja *Kelečevac* i šume *Đurđanački lug*.

Oriše (Pš)

Sjeverno od Piškorevaca, u smjeru Đakova, čak i bliže Đakovu nego Piškorevcima, nalazi se polje *Oriše*.

Osatina (Sem)

Polje je ime dobilo po istoimenom kanalu – potoku – koji protječe tim prostorom. Inače, kanal je jednim dijelom granica između semeljačkoga i korićanskoga atara.

Ostrva/ Ostrova (Sz)

Ostrva/ Ostrova je strizivojnačko polje koje se nalazi sjeverno od sela, između naselja i pruge Vrpolje – Vinkovci.

Ozimača/ Ožimača (Bu)

Ozimača/ Ožimača je još jedno od budrovačkih polja.

Panjik (Kor)

Korićansko polje *Panjik* nalazi se na mjestu gdje je vjerojatno nekada iskrčen dio šume ili šumarak pa su se jedno vrijeme na tom prostoru nalazili panjevi.

Paljevine (Sz)

Navedena se rudina nalazi južno od Strizivojne, a istočno od Vrpolja, pružajući se u smjeru najduže strizivojnačke ulice, istok – zapad.

Paljokovica (Đu)

Đurđanačko polje *Paljokovica* smješteno je južno od sela. Uz sjevernu, prema selu, i zapadnu stranu mu je polje *Bježanija*, a istočno je *Spanjska livada*.

Paradije (Fo)

Paradije su forkuševačko polje.

Pasje groblje (Đu)

Na sjevernom izlazu iz Đurđanaca, uz zadnje kuće u selu, nalazi se navedeno polje. Svojom je zapadnom stranom uz cestu Đurđanci – Semeljci, sjevernom i istočnom uz *Benince*, čiji je zapravo i dio *Pasje groblje*, a južnom uz *Buban* i *Unku*.

Paškovac/ Paskovac (Vr)

Na katastarskoj je karti ovo polje imenovano množinskim oblikom *Raškovci*, likom slično, no ispitanici ne kažu *Raškovac*, nego *Paškovac* ili *Paskovac*. Polje je smješteno zapadno uz cestu Kešinci – Vrbica, sjeverno od ulaza u selo, okruženo je rudinama *Tubina bara / Tubina*, *Guštice* i *Smiljanka*, koja su s iste zapadne strane ceste, a preko ceste je polje (*Borićev*) *Bostan*.

Pašnik (Kor)

Polje *Pašnik* smješteno je iza *Vrela* i jedan njegov dio zavučen je u zavoj kanala *Medviš*, ono je dio granice prema ataru sela Koprivna. Sa sjeverne mu je strane kanal *Medviš*, a uzduž sjeverozapadne *Cetinje kanal*.

Pašnjak (Vu, Ke)

Dva su istoimena zemljišta na vučevačkom prostoru. Kao što ime kaže, riječ je o pašnjaku – pašnjacima. Jedan je namijenjen ispaši krava, a drugi ispaši svinja, a nalaze se uz *Pašnjački put*, prtenu cestu koja se pruža do šume. Pašnjak za krave je uz samu šumu, a za svinje nešto sjevernije prema selu, na južnom izlazu iz sela.

Pavetine (Kor)/*Pavitine* (Sem)

Navedeno je polje uz semeljačku šumu. Riječ je o različitim inačicama imena istoga polja.

Pavla mekot (Pš)

Piškorevačko polje *Pavla mekot* smješteno je istočno od sela prema Strizivojnoj.

Pekarovac (Bu)

Budrovačko polje *Pekarovac* smješteno je podalje sjeveroistočno od sela.

Pelinjača (Sz)

Strizivojnačko polje *Pelinjača* nalazi se južno od sela pružajući se uz najdužu ulicu u smjeru istok – zapad.

Petkovci (Sz)

Petkovci su još jedno polje koje pripada Strizivojnoj.

Petroševci (Vr)

Petroševci se nalaze iza seoskih vrtova, u sjeverozapadnom dijelu sela, prate prteni put Đurđanci – Vrbica. Rudina je okružena poljima *Kulenovac*, *Tubina bara* / *Tubina*, *Vodice* i *Dubravska ljesa*.

Pijavičarka (Đu)

Navedeno se polje nalazi sjeveroistočno od sela u smjeru Semeljaca. Južno i zapadno od njega je *Pasje groblje*, istokom je okrenuto prema mikanovačkom ataru.

Plandište (Bu)

Još jedno budrovačko polje koje se nalazi nešto dalje sjeverno od sela u smjeru Viškovaca.

Plane (Sem)

Plane su polje koje je dijelom semeljačkoga polja *Osatine*.

Plesno (Bu)

Budrovačko polje *Plesno* smješteno je istočno od sela prema Soljaku, a uz šumu. Jedan je dio imenovanoga prostora polje, a jedan šuma. Dakle, ponovno je riječ o podvodnom prostoru koji je takav cijeli oko Soljaka prema Strizivojni te oko šuma na tom prostoru.

Pljoštavina (Kor)

Pljoštavina se nalazi na krajnjem sjeverozapadu i granica je prema ataru sela Vladislavci (sjever) i Lipovac (zapad).

Pod šumom / Kokingrad (Sem)

Navedeno je polje dio semeljačkoga polja *Plana*. Etimologija i značenje prvoga imena upućuje upravo na smještaj polja – pored šume.

Pojinka/ Pujinka (Sz)

Navedeno polje pripada Strizivojni, a nalazi se jugoistočno od sela uz dugačku seosku ulicu.

Popina livada (Bu)

Sjeverno od Budrovaca nalazi se imenovano polje.

Popovo brdo (Sem)

Popovo brdo prostorno je dijelom semeljačkoga *Vlastelinskoga polja*, a zapravo je polje (vrtovi oko župnoga stana) i brdašce koje se nalazi uz crkvu i župni stan, i u vlasništvu je župe i župnika oduvijek.

Požarike (Ke)

Navedeno je kešinačko polje smješteno sjeverozapadno od sela prema Koritni.

Praznovreće (Ke)

Praznovreće je slikovito ime kešinačkoga polja.

Pretoka (Sz)

Pretoka je strizivojnačko polje koje se nalazi jugoistočno od sela u smjeru šume *Guševac*.

Pridnjača (Vi)

Polje *Pridnjača* smješteno je uz cestu Viškovci – Forkuševci, a pripada viškovačkom ataru. Dakle, pruža se istočno od Viškovaca, sjevernom stranom je uz cestu, a južnom se pruža do kanala *Crna bara*.

Prika staza (Đu)

Prika staza đurđanačko je polje koje se pruža uz cestu Đurđanci – Budrovci, nalazi sjeverno od navedene ceste odmah na izlasku iz sela prema Budrovcima. Istočno mu je, dakle, selo Đurđanci, zapadno polje *Suvodol*, a sjeverno polje *Rašće*.

Prosjek (Vr)

Ova se rudina pruža uz među s mikanovačkim atarom, dakle, nalazi se jugoistočno od sela Vrbice. Sjeverno od *Prosjeka* su rudine *Stara Vrbica* i *Ograde*.

Puče (Kor)

Prostor ovoga toponima zauzimaju manjim dijelom oranice, a većim iskrčena šuma koja se sada pretvorila u šikaru. Uz same oranice pruža se kanal kojim teče plitka voda, a na određeni je način i granica između korićanskoga i lipovačkoga atara. Toponim je sjeverozapadno od sela, na samom završetku korićanskoga atara. Nalazi se uz *Selište*, zapravo ga neki ispitanici smatraju dijelom *Selišta*.

Radljevac (Kor)

Polje *Radljevac* nastavlja se na *Selište*, pruža od *Selišta* jugoistočno prema Koritni te se spaja s *Dubravicom*.

Rakitova(c) (Sz)

Toponim *Rakitova(c)* imenuje polje koje pripada Strizivojnoj, nalazi se sjeverozapadno od sela, a zapadno od ceste koja vodi prema Đakovu.

Rašće (Đu)

Rašće je veliko đurđanačko polje koje se nalazi zapadno od sela pružajući se prema budrovačkom ataru. Sjeverno je od *Rašća* polje *Cerik*, južno *Crvenkovo brdo*, a istočno se pruža do samoga sela.

Ravan (Mr)

Ravan je polje koje pripada Mrzoviću, a smješteno je sjeverno od sela prema Markušici. Svojim se južnim dijelom pruža do samoga sela, istočno su polja *Selište* i *Taborište*, a zapadno je *Cerić*.

Ribnjak (Vr, Vu)

Polje *Ribnjak* nalazi se sjeverno od sela Vrbice, jednim svojim užim dijelom izlazi do istočne strane ceste Kešinci – Vrbica, suprotnom je stranom međa između vrbičkoga i mrzovićkoga atara. Sjeverno od njega je polje *Krčevine*, a južno (*Borićev*) *Bostan*.

Rit (Sz, Vu)

Strizivojnačko polje *Rit* nalazi se sjeverno od sela, ali južno od pruge Vrpolje – Vinkovci, dakle, između naselja i pruge, pružajući se u smjeru istok – zapad. Istoimeno se vučevačko pruža jugozapadno od sela prema Đakovu. Ima dugoljasti oblik i svojom duljom zapadnom stranom pruža se uz kanal *Jošavu*.

Ručevo (Sem)

Ručevo je polje koje se dijeli na tri dijela: prva, druga i treća lenija *Ručeva*. Nalazi se sjeverno od sela u smjeru Koritne.

Ruškovac (Vi)

Polje *Ruškovac* smješteno je zapadno od Viškovaca uz cestu Viškovci – Kuševac. Južnom svojom stranom pruža se uz navedenu cestu, sjevernom uz kanal *Crna bara*, istočnom uz polje *Kožar*, a na samom je izlazu iz sela Viškovaca.

Sad (Sz) / Sadovi (Pš)

Piškorevačko i strizivojnačko polje čije se ima čuva u jedninskom liku u Strizivojni, a u množinskom u Piškorevcima. Nalazi se južno od Piškorevaca, a sjeverozapadno od Strizivojne.

Samac (Vr)

Rudina *Samac* nalazi se na zapadnomu izlazu iz sela prema Đurđancima. Nasuprot je *Samcu*, južno je polje *Međine*, zapadno od njega je *Kulenovac*, sjeverno *Petroševci*, a istočno *Vodice*. Na katastarskoj je karti polje imenovano *Šamac*.

Satnica (Sz)

Polje *Satnica* nalazi se sjeverno od sela i pruge Vrpolje – Vinkovci, na međi strizivojnačkoga i budrovačkoga atara.

Selac (Sz)

Selac je još jedno strizivojnačko polje koje se, kao i prethodno, nalazi sjeverno od sela, a između pruge Vrpolje – Vinkovci, i sela.

Selenča (Kor)

Ovo je polje dio većega korićanskoga polja *Vrela*.

Selišće (Pš, Sz)

Selišće je strizivojnačko i piškorevačko polje. Oba se polja nalaze uza samo selo.

Selište (Kor, Ke, Đu, Mr, Sem)

Ovim je imenom obilježen korićanski prostor oranica koje se pružaju jugoistočno od *Puča* prema Koritni, odnosno, nalazi se između *Puča* i *Radljevca*.

Ime koje nalazimo na dva mjesta na prostoru Semeljaca, a u oba su slučaja to vrtovi uz kuće, odnosno uz selo.

Đurđanačko polje ovoga imena smješteno je južno od sela. Svojim sjevernim dijelom dodiruje kuće sela, a nalazi se između *Jošava livade* i *Bježanije*.

Mrzovičko je istoimeno polje smješteno nešto dalje od sela (iako je to vrlo blizu sela, ali nije u dodiru sa selom), što odstupa od tvrdnje kako su sva polja ovoga imena smještena uz

samo selo. Nalazi se sjeveroistočno od sela prema Markušici. Od sela ga odvaja polje *Brdo* koje je južno od njega, a zapadno je od njega *Ravan*.

Sembudžak / Babin budžak (Kor)

Kako je već navedeno, ovaj je toponim dio korićanskoga polja *Vrela*.

Seoština (Sz)

Toponim *Seoština* prostorno pripada Strizivojni, a nalazi se jugozapadno od sela uz Vrpolje koje mu je zapadno. Polje je s dviju strana okruženo selima (Vrpolje i Strizivojna) i nalazi se u neposrednoj blizini obaju sela.

Sjerkovina (Fo)

Sjeverno od Forkuševaca nalazi se navedeno forkuševačko polje *Sjerkovina*.

Skadanj (Vr)

Polje *Skadanj* smješteno je na krajnjem istočnom dijelu vrbičkoga atara, na međi sa đurđanačkim i semeljačkim atarom. Južno je od njega polje *Dubravska ljesa*, a sjeveroistočno *Dubrava*.

Smiljanka (Vr)

Polje *Smiljanka* nalazi se zapadno od ceste Kešinci – Vrbica, ali ne uz samu cestu, nego iza polja *Paškovac/Paskovac* i *Bostani*, koja su istočno od njega, dok mu je s druge, zapadne strane, šuma *Mokrica*. Dakle, smješteno je sjeverozapadno od sela Vrbice.

Sovanovica (Mr)

Mrzovičko polje *Sovanovica* smješteno je uz južni ulaz u selo uz prteni put prema Mikanovcima. Sjeverno i istočno okružuje ga polje *Brdo*, a zapadno je *Topolik*.

Spajenica (Sz)

Strizivojnačko polje *Spajenica* smješteno je sjeverno od sela, između pruge Vrpolje – Vinkovci i samoga sela.

Spajinsko polje (Sem)

Prostorno je ovo polje dio *Vlastelinskoga polja*, pripada župi, a nekada je pripadalo nekom bogatom Turčinu – spahiji. Na zemljovidu iz 1923. to je polje imenovano *Sadafisko polje*.

Spanjska livada (Đu)

Đurđanačko polje *Spanjska livada* smješteno je jugoistočno od sela, sjevernim je dijelom uz cestu Mikanovci – Đurđanci, a zapadnim uz polje *Paljokovica*. Ovo polje okružuje đurđanačku šumu *Đurđanački lug*.

Spora (Sz)

Južno od Strizivojne nalazi se navedeno polje.

Srem (Vu)

Srem je veliko ravno vučevačko polje smješteno istočno od sela, uz sjeverni ulaz u selo iz smjera Forkuševaca, odmah uz groblje (*Krkanovo brdo*).

Stan (Sz)

Toponim pripada Strizivojni, a referent se nalazi podalje od sela.

Stara Vrbica (Vr)

Stara Vrbica smještena je istočno od sela, prema Mrzoviću, no nije uz glavnu cestu. Oružena je drugim poljima sa sve četiri strane: sjever *Zdenac*, jug *Prosjek*, istok polja mikanovačkoga atara, zapad *Matekovište*.

Stubina pustara (Vu)

Stubina pustara zemljište je smješteno zapadno od Vučevaca prema Kuševcu. Veliko prostrano polje.

Stupište/ Stupišće (Sz)

Strizivojnačko polje *Stupište/ Stupišće* nalazi se sjeveroistočno od sela uz zaselak Soljak, a sjeverno od pruge Vrpolje – Vinkovci.

Sumbelija (Bu)

Sumbelija je budrovačko polje.

Suvača (Pš)

Suvača je piškorevačko polje koje je smješteno južno od sela prema Novim Perkovcima.

Suvodol (Đu)

Đurđanačko polje *Suvodol* smješteno je uz cestu Đurđanci – Budrovci, a između *Prike staze*, *Vinograda* i *Jelašćića*. Južnom je stranom smješteno uza samu cestu.

Svinjak (Pš)

Svinjak je još jedno od piškorevačkih polja koje je smješteno južno od sela prema Novim Perkovcima.

Svinjarevo (Sz)

Svinjarevo je strizivojnačko polje.

Šantakovica (Pš)

Piškorevačko polje *Šantakovica* smješteno je sjeveroistočno od Piškorevaca prema Budrovcima.

Šifrage (Pš)

Navedeno se piškorevačko polje nalazi južno od sela prema Novim Perkovcima.

Šimenica (Sz)

Zemljište smješteno sjeverno od Strizivojne, polje je nazvano *Šimenica*.

Šiškovka (Sz)

Strizivojnačko polje *Šiškovka* smješteno je južno od sela pružajući se uz najdužu seosku ulicu u smjeru istok – zapad.

Štrbinac (Sz) / Štrbinci (Bu)

Štrbinac/Štrbinci još je jedno strizivojnačko polje, no ovo se nalazi sjeverno od sela, a južno od pruge Vrpolje – Vinkovci, dakle, između sela i pruge.

Budrovačko je polje veliko, a nalazi se sjeverno od Budrovaca prema Đakovu. Riječ je, dakle, o dvama različitim poljima.

Štrkovac (Sz)

Navedeno se polje nalazi u uglu spajanja dvaju sela, Vrpolja i Strizivojne. Strizivojna mu je sjeverno, a Vrpolje zapadno.

Šumađin (Kor)

Šumađin je korićansko polje koje je, kako je već navedeno, dio *Vrela*.

Šurakovac (Kor)

I ovo je polje smješteno iza *Vrela*, zapadno od njega, a nastavlja se južno na *Pašnik*. Uz njegovu se zapadnu granicu pruža *Cetinje kanal*.

Švagan (Vr)

Švagan je polje smješteno sjeveroistočno od sela Vrbice, uz vrbičku šumu, te između polja *Guštice* – istočno, *Bostani* – jugoistočno i *Smiljanka* – južno.

Taborište (Mr)

Mrzovičko polje *Taborište* smješteno je sjeveroistočno od sela, a južno od polja *Selište*. Zapadno je polje *Ravan*, a istočnom stranom graniči s markušičkim atarom.

Tanja (Sem) / Detmanica (Sem) / Miklikina lenija (Kor)

Polje je smješteno između Koritne i Semeljaca i ima tri imena: korićansko i semeljačka. Korićani polje nazivaju *Miklikina lenija*, a Semeljčani *Detmanica* ili *Tanja*.

Topolik (Kor, Mr)

Između *Topolika* i *Velikoga* i *Maloga koritnjaka* nalazi se šuma (*Ada* i *Greda*). *Topolik* je sjeverno od sela uz granicu korićanskoga atara i atara sela Hrastin. Dakle, riječ je o korićanskom polju. Istoimeno polje koje nosi drugi naglasak pripada mrzovičkom prostoru, a smješteno je na južnom ulazu u selo uz prtenu cestu prema Mikanovcima. Jednim je dijelom

uz samo selo. Sjeverno je od njega polje *Cerik*, zapadnom stranom graniči s vrbičkim atarom, južnom s mikanovačkim, a istočno je *Sovanovica*.

Torbara (Sz)

Torbara je strizivojnačko polje.

Tribeži/ Tribeže (Sz)

Sjeverno od pruge Vrpolje – Vinkovci nalazi se strizivojnačko polje *Tribeži/ Tribeže*.

Trnovača (Mr)

Trnovača je mrzovičko polje smješteno zapadno od sela prema vrbičkom i kešinačkom ataru s kojima i graniči. Južno je od njega *Cerik*, sjeverno *Cerić*, a istočno je samo selo Mrzović.

Trstenik (Sz)

Trstenik je strizivojnačko polje.

Trbljavine (Sz)

Navedeni je toponim smješten sjeverno od pruge Vrpolje – Vinkovci, a pripada Strizivojni.

Trslana (Bu)

Sjeverno od Budrovaca prema Đakovu nalazi se imenovano polje.

Tubina / Tubina bara (Vr)

Polje *Tubina / Tubina bara* svojom istočnom stranom izlazi na cestu Kešinci – Vrbica, dok je s preostale tri okružen drugim vrbičkim poljima: *Paskovac* – sjever, *Petroševci* – jug, *Dubrava* – zapad. Smješteno je na sjevernom ulazu u selo, dijelom je uz samo selo.

Tuljak (Vu, Fo)

Vučevačko i forkuševačko polje *Tuljak* smješteno je na sjevernom ulazu u Vučevce iz smjera Forkuševaca, uz zapadnu stranu ceste.

Ugljara (Sem)

Ugljara je prostor vrtova uz semeljačku ulicu *Vrbak*. Pretpostavka je da se nekada u ovom dijelu sela proizvodio drveni ugljen.

Unka (Đu)

Ovim se imenom označuje đurđanačko polje koje je smješteno istočno od samoga sela, prema Mikanovcima. Južnim se svojim dijelom polje spušta do ceste Đurđanci – Stari Mikanovci, zapadnim je uz *Buban*, sjevernim uz *Pasje groblje*, dok je istočnim uz mikanovački atar.

Ušajov voćnjak (Vu)

Ušajov voćnjak najjužnije je malo vučevačko polje smješteno uz šumu *Ševarica*.

Vašar (Pš)

Na samom sjevernom ulazu u Piškorevce iz smjera Đakova nalazi se navedeno polje.

Velika mekota (Vi)

I ovo je polje jedno od viškovačkih polja kojima se ne zna smještaj, nego je samo ime sačuvano u usmenoj predaji.

Velike livade (Fo)

Na sjeverozapadnom ulazu u selo Forkuševce nalazi se navedeno polje. Dijelom prostor pripada i Viškovicima.

Veliko polje (Sz)

Strizivojnačko *Veliko polje* nalazi se sjeverozapadno od sela. Veliko, ravno, prostrano polje.

Vinakovci (Fo)

Sjeveroistočno od Forkuševaca na granici sa semeljačkim atarom nalazi se navedeno polje. Blago je humovito.

Vinogradi (Đu)

Vinogradi su humovito područje koje se pruža od Đurđanaca prema Budrovcima, okruženo također humovitim poljima – *Jelaščić* južno, *Crvenkovo brdo* sjeverno, istočno *Rašće*, a zapadno budrovačka polja.

Vitika (Bu, Đa)

Budrovačko polje *Vitika* nalazi se sjeverno od sela prema Đakovu, bliže je Đakovu, nego Budrovcima.

Vlastelinsko polje (Sem)

Vlastelinsko polje jedno je od većih semeljačkih polja, ravno i prostrano. Nalazi se južno od sela uz zaselak Pivarnicu koja je odvojena od Semeljaca. Južna mu je strana uz *Berak*, sjeverna i zapadna se dotiče samoga sela, a istočna je uz zaselak Pivarnicu.

Vodeničarka (Vi)

Polje *Vodeničarka* smješteno je u selu Viškovcima uz kanal *Crna bara*. Južnom je svojom stranom uz navedeni kanal, sjevernom uz sporednu ulicu *Mađarboja*. S obzirom na smještaj uz navedeni kanal, pretpostavka je da je nekada na prostoru polja uz kanal postojala vodenica, a vjerojatno i vodeničarka koja je u njoj radila.

Vodice (Vr)

Vodice je ime kojim su imenovani vrtovi iza kuća u ulici koja vodi prema Đurđancima. Dakle, nalazi se u zapadnomu dijelu sela, s istočne i južne strane su mu ulice, a sa zapadne polje *Samac* i sjeverno polje *Petroševci*.

Vražije blato (Bu)

Još jedno budrovačko polje smješteno južno od sela prema Strizivojnoj. Nalazi se uza šumu. Prostor je podvodan i teško obradiv.

Vrelo (Kor)

Vrelo je smješteno s druge strane ceste prema Šodolovcima (Osijeku), odnosno preko puta *Gajevima* i *Bokordi*. Granica je prema ataru sela Koprivna, a jedan njegov dio imenom *Sembudžak* kao vrh ulazi u šodolovački atar. I uz njega se pruža kanal *Medviš*.

Vučijak (Bu)

Vučijak je budrovačko polje.

Zbiž (Sz)

Zbiž je polje koje pripada Strizivojnoj, a smješteno je južno od sela uz najdužu seosku ulicu koja se pruža smjerom istok – zapad.

Zdenac (Vr)

Polje *Zdenac* smješteno je sjeveroistočno od sela, ne nalazi se uz glavnu cestu. Jednim dijelom dodiruje mrzovički atar, a s preostalih je triju strana okružen vrbičkim poljima: jug – *Stara Vrbica*, zapad – *Matekovište*.

Zukva (Sz, Bu)

Strizivojnačko polje *Zukva* smješteno je sjeverno od sela i pruge Vrpolje – Vinkovci. Jednim dijelom pripada Strizivojnoj, a jednim Budrovcima.

Zvjerinjak/Zverinjak (Sz)

Zvjerinjak/Zverinjak pretposljednje je u nizu strizivojnačkih polja, nalazi se sjeverno od sela i pruge, manje polje.

Zvrtak (Sz)

Zvrtak je posljednje u nizu strizivojnačkih polja.

Žeravinac (Bu)

Žeravinac je posljednje u nizu budrovačkih polja.

11.5. Prilog 4. Popis etnika i ktetika

IME NASELJA službeno mjesno	ETNIK – m. r. službeno mjesno	ETNIK – ž. r. službeno mjesno	KTETIK službeno mjesno
<i>Borojevcí</i> (Bj) <i>Borevci</i> G Borojevaca A Borojevce L o Borojevcima	Borevac	Borevka	borojevački borevački, -a, -o
<i>Borovik</i> (Bo) G Borovika A Borovik L o Boroviku	*Selo je raseljeno.		borovički, -a, -o
<i>Bračevci</i> (Br) G Bračevaca A Bračevce L o Bračevcima	Bračevac	Bračevka	bračevački bračevski
<i>Breznica Đakovačka</i> (BrĐ) G Breznice Đakovačke A Breznicu Đakovačku L o Breznici Đakovačkoj	Brezničan	Brezničanka	breznički, -a, -o
<i>Bučje Gorjansko</i> (BuG) G Bučja Gorjanskog A Bučje Gorjansko L o Bučju Gorjanskom	Bučan	Buč(j)anka	bučanački, -a, -o
<i>Budrovci</i> (Bu) G Budrovaca A Budrovce L o Budrovcima	Budrovčanin Budrovac	Budrovčanka Budrovka	budrovački, -a, -o
<i>Čenkovo</i> (Če) G Čenkova A Čenkovo L o Čenkovu	Čenkovac	Čenkovka	čenkovački, -a, -o

<i>Dragotin</i> (Dra) G Dragotina A Dragotin L o Dragotinu	Dragotinac	Dragotinka	dragotinački, -a, -o dragotinski, -a, -o
<i>Drenje</i> (Dre) G Drenja A Drenje L o Drenju	Drenjanac	Drenjanka	drenjanski, -a, -o
<i>Đakovo</i> (Đa) G Đakova A Đakovo L o Đakovu	Đakovčanin	Đakovčanka	đakovački, -a, -o
<i>Đurđanci</i> (Đu) G Đurđanaca A Đurđance L o Đurđancima	Đurđančanin Đurđanac	Đurđančanka Đurđanka	đurđanački, -a, -o
<i>Forkuševci</i> (Fo) G Forkuševaca A Forkuševce L o Forkuševcima	Forkuševčanin Forkuševac	Forkuševčanka Forkuševka	forkuševački, -a, -o
<i>Gašinci</i> (Ga) G Gašinaca A Gašince L o Gašincima	Gašinčan(in)	Gašinčanka	gašinački, -a, -o
<i>Gorjani</i> (Go) G Gorjana A Gorjane L o Gorjanima	Gorjanac	Gorjanka	gorjanački, -a, -o
<i>Hrkanovci Đakovački</i> (HrĐ) G Hrkanovaca Đakovačkih A Hrkanovce Đakovačke L o Hrkanovcima Đakovačkim	Hrkanovčan	Hrkanovka	hrkanovački, -a, -o

<i>Ivanovci Gorjanski</i> (IvG) G Ivanovaca Gorjanskih A Ivanovce Gorjanske L o Ivanovcima Gorjanskim	Ivanovčanin Ivanovčan Bačvanin ¹³⁷	Ivanovčanka Bačvanka	ivanovački, -a, -o bačvanački, -a, -o
<i>Josipovac Punitovački</i> (JoP) G Josipovca Punitovačkog A Josipovac Punitovački L o Josipovcu Punitovačkom	Josipovčanin Josipovčan	Josipovčanka Josipovka	josipovački, -a, -o
<i>Jurjevac Punitovački</i> (JuP) G Jurjevca Punitovačkog A Jurjevac Punitovački L o Jurjevcu Punitovačkom	Jurjevčanin Cerovčan ¹³⁸	Jurjevčanka Cerovčanka	jurjevački, -a, -o cerovački, -a, -o
<i>Kešinci</i> (Ke) G Kešinaca A Kešince L o Kešincima	Kešinčanin Kešinac	Kešinčanka Kešinka	kešinački, -a, -o
<i>Kondrić</i> (Kon) G Kondrića A Kondrić L o Kondriću	Kondrićan(in)	Kondrićanka	kondrićki, -a, -o
<i>Koritna</i> (Kor) G Koritne A Koritnu L o Koritni	Korićanin Korićan	Korićanka	korićanski, -a, -o koritski, -a, -o
<i>Krndija</i> (Kr) G Krndije A Krndiju L o Krndiji	Krndijaš	Krndijka	kandijski, -a, -o

¹³⁷ *Bačvani* je etnik množinskoga lika koji nose stanovnici jednoga dijela Ivanovaca Gorjanskih. Riječ je o stanovnicima dugačke ulice koja vodi prema Kuševcu, a koju su stanovnici susjednih sela nazvali *Bačka*.

¹³⁸ *Cerovec* je staro ime sela koje su mu nadjenuli Slovaci prema cerovim šumama oko sela. U skladu s tim još uvijek postoje etnici *Cerovčan* i *Cerovčanka* u mjesnom govoru.

<i>Kučanci Đakovački</i> (KuĐ) G Kućanaca Đakovačkih A Kućance Đakovačke L o Kućancima Đakovačkim	Kućanac	Kućanka	kućanački, -a, -o
<i>Kuševac</i> (Ku) G Kuševca A Kuševac L o Kuševcu	Kuševčanin	Kuševčanka Kuševka	kuševački, -a, -o
<i>Lapovci</i> (La) G Lapovaca A Lapovce L o Lapovcima	Lapovac	Lapovka	lapovački, -a -o
<i>Levanjska Varoš</i> (LeV) G Levanjske Varoši A Levanjsku Varoš L o Levanjskoj Varoši	Varošac	Varošanka	varoški, -a, -o
<i>Majar</i> (Mj) G Majara A Majar L o Majaru	Majarac	Majarka	majarski, -a, -o
<i>Mandićevac</i> (Ma) G Mandićevca A Mandićevac L o Mandićevcu	Mandićevčanin	Mandićevčanka	mandićevački, -a, -o
<i>Merolino Sikirevačko</i> (MeS) G Merolina Sikirevačkog A Merolino Sikirevačko L o Merolinu Sikirevačkom	*Selo je raseljeno.		merolinački, -a, -o
<i>Milinac</i> (Mi) G Milinca A Milinac L o Milincu	Milinčanin Milinčan	Milinčanka	milinački, -a, -o

<i>Mrzović</i> (Mr) G Mrzovića A Mrzović L o Mrzoviću	Mrzovićanin	Mrzovićanka	mrzovički, -a, -o
<i>Musić</i> (Mu) G Musića, iz Musča A Musić L o Musiću	Musčan	Musčanka	musički, -a, -o
<i>Novi Perkovci</i> (NoP) G Novih Perkovaca A Nove Perkovce L o Novim Perkovcima	Perkovac	Perkovka	perkovački, -a, -o
<i>Ovčara</i> (Ov) G Ovčare A Ovčaru L o Ovčari	Ovčaraš	Ovčarka	ovčaraški, -a,-o
<i>Paljevina</i> (Plj) G Paljevine A Paljevinu L o Paljevini	Paljevac	Paljevka	paljevački, -a,-o
<i>Paučje</i> (Pč) G Paučja A Paučje L o Paučju	Paučan	Paučanka	paučki, -a, -o
<i>Piškorevci</i> (Pš) G Piškorevaca A Piškorevce L o Piškorevcima	Piškorevčanin Piškorevac	Piškorevčanka Piškorevka	piškorevački, -a, -o
<i>Podgorje Bračevačko</i> (PoB) G Podgorja Bračevačkog A Podgorje Bračevačko L o Podgorju Bračevačkom	Podgorac	Podgorka	podgorački, -a, -o

<i>Potnjani</i> (Pnj) <i>Potijanje</i> G Potnjana A Potnjane L o Potnjanima	Potnjanac Potijanac	Potnjanka Potijanka	potnjanski, -a, -o
<i>Preslatinci</i> (Pre) G Preslatinaca A Preslatince L o Preslatincima	Preslatinac	Preslatinka	preslatinski, -a, -o
<i>Pridvorje</i> (Pri) G Pridvorja A Pridvorje L o Pridvorju	Pridvorčanin Pridvorac	Pridvorčanka Pridvorka	pridvorački, -a, -o
<i>Punitovci</i> (Pu) G Punitovaca A Punitovce L o Punitovcima	Punitovac	Punitovka	punitovački, -a, -o
<i>Ratkov Dol</i> (RaD) G Ratkovog Dola A Ratkov Dol L o Ratkovom Dolu	Ratkovac	Ratkovka	ratkovački, -a, -o
<i>Satnica Đakovačka</i> (SaĐ) G Satnice Đakovačke A Satnicu Đakovačku L o Satnici Đakovačkoj	Satničanin	Satničanka	satnički, -a, -o satničanski, -a, -o
<i>Selci Đakovački</i> (SeĐ) G Selaca Đakovačkih A Selce Đakovačke L o Selcima Đakovačkim	Selčan(in)	Selčanka	selački, -a, -o
<i>Semeljci</i> (Sem) <i>Semelci</i> G Semeljaca A Semeljce L o Semeljcima	Semeljčanin Semeljac	Semeljčanka Semeljka Semelka	semeljački, -a, -o

<i>Slatinik Drenjski</i> (SlaD) G Slatinika Drenjskog A Slatinik Drenjski L o Slatiniku Drenjskom	Slatinac	Slatinka	slatinački, -a, -o
<i>Slobodna Vlast</i> (SloV) G Slobodne Vlasti A Slobodnu Vlast L o Slobodnoj Vlasti	Slobodanac	Slobodanka	slobodanački, -a, -o
<i>Strizivojna</i> (Sz) G Strizivojne A Strizivojnu L o Strizivojni	Strizivojac Strizivojnac Strizivojčanin	Strizivojka Strizivojnka Strizivojčanka	strizivojački, -a, -o strizivojnski, -a, -o
<i>Svetoblažje</i> (Sb) G Svetoblažja A Svetoblažje L o Svetoblažju	Svetoblažac	Svetoblaška	svetoblaški, -a, -o
<i>Široko Polje</i> (ŠP) G Širokog Polja A Široko Polje L o Širokom Polju	Širokopoljac	Širokopoljka	širokopoljski, -a, -o širokopoljački, -a, -o
<i>Tomašanci</i> (To) G Tomašanaca A Tomašance L o Tomašancima	Tomašanac	Tomašanka	tomašanački, -a, -o
<i>Trnava</i> (Tr) G Trnave A Trnavu L o Trnavi	Trnavac	Trnavka	trnavački, -a, -o
<i>Viškovci</i> (Vi) G Viškovaca A Viškovce L o Viškovcima	Viškovčanin Viškovac	Viškovčanka Viškovka	viškovački, -a, -o

<i>Vrbica</i> (Vr) G Vrbice A Vrbicu L o Vrbici	Vrbičanin	Vrbičanka	vrbički, -a, -o
<i>Vučevci</i> (Vu) G Vučevaca A Vučevce L o Vučevcima	Vučevčanin Vučevac	Vučevčanka Vučevka	vučevački-a, -o